

EKOIQ

ARALIK 2014 SAYI:46

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

CLIMATE
VOLUNTEERS
İKLİM GÖNÜLLÜLERİ

Karbon Nötr Yayın

**Ekolojik Avrupa Turundan
“Bisikletli Sahaf”a**

**“Bilmezgi
Çağı”ndan
Kaçış Planı**

**Raporlamanın Bugünü
Sürdürülebilirliğin Geleceği
İsteyenin İstedğini Aktardığı
Raporlama Dönemi Bitiyor**

**Bir Dünya
Çocukları Parkı**

**Kaynak Verimliliği Aracı Olarak:
Endüstriyel Simbiyoz**

**Avrupa Parlamentosu Tartışıyor:
Denizler Tehlikede**

www.ekoiq.com

9 TL (KDV DAHİL)

Sektörümüzün ilk GRI GR4 Onaylı Sürdürülebilirlik Raporu'nu Yayınladık

Sürdürülebilirlik alanında liderliğe uzanırken yayınladığımız 3. Sürdürülebilirlik Raporumuzda 2020 hedeflerimizi de paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz. Değer zincirimizdeki tüm faaliyetlerimizi sektörün en iyi ve duyarlı şirketi olma hedefiyle 6 ana eksen çevresinde yürütüyoruz.

1 İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

- 0 Kaza Politikası
- Emniyetli Yaşam Kültürü Oluşturmak

2 SÜRDÜRÜLEBİLİR TEDARİK ZİNCİRİ

- Alternatif Yakıt ve Biyokütle Kullanımı
- Sürdürülebilir Satın Alma ve Lojistik Faaliyetleri

3 BİYOÇEŞİTLİLİK

- Maden Saha Rehabilitasyonu
- Sektörde Farkındalık Yaratarak Projeler Geliştirmek ve Liderlik Etmek

4 İKLİM VE ÇEVRENİN KORUNMASI

- Emisyon Kontrolü ve CO₂ Emisyonunu Azaltma
- Alternatif Yakıt ve Biyokütle Kullanımı
- Enerji Verimliliği ve Atık Isı Geri Kazanım Projeleri
- Etkin Su Yönetimi

5 SÜRDÜRÜLEBİLİR İNŞAAT ÇÖZÜMLERİ

- Klinker Oranını Azaltmak
- Çevresel Ürün Beyanları
- Yeşil Bina Pazarında Yer Almak
- AR-GE Çalışmaları
- Geri Dönüştürülmüş Agrega Kullanımı

6 PAYDAŞ KATILIMI

- En Fazla Tercih Edilen İşveren Olmak
- Komşu Konseyi – Açık Kapı Günleri
- Paydaş Toplantıları
- Bayi Toplantıları
- Geleceğin Liderleri
- Betonik Fikirler
- Kariyer Günleri

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Güneşe Açık Çağrı

Narendra Modi ve Piyush Goyal... Eğer dış politika özel bir uzmanlık alanımız değilse isimlerini duymamış olmanız gayet doğal. Ben de duymamıştım; direktörlük görevine geldiğinden beri Greenpeace'i daha yükseklere uçuran **Kumi Naidoo**'nun bir tweet'ine ve sürdürülebilirlik konularının en yetkin gazetecilerinden, Guardian Çevre Müdürü **Damien Carrington**'un yazılarına rastlayana kadar. Sonra, güneş enerjisi alanının en önemli yayınlarından, Almanya merkezli Sun&Wind Energy dergisinin Ekim sayısı elime geçince ve yine aynı isimleri görünce oralarda bir şey oluyor diye düşünmemek için, biraz fazla şaşkın olmak gerekiyordu sanırım...

Evet, açıklayalım, tam ismiyle **Narendra Damodardas Modi**, 2014 genel seçimlerinde partisi Bharatiya Janata (BJP) ile anlamlı bir zafer kazanarak Hindistan Başbakanı olan bir politikacı. **Piyush Goyal** ise, bu yeni hükümetin Enerji Bakanı. Avrupa ve Amerikan başkanlarının, siyasetçilerinin isimlerini neredeyse ezberleyen ama nedense kendisinin doğusunda, kültürel ve tarihsel açıdan önemli farklılıklar taşımakla birlikte, çeşitli tarihsel bağları da olan; sosyo-ekonomik açıdan ise gelişme ve kalkınma yoluna hep aynı noktalardan yola çıktığımız Hindistan konusundaki bu derin ilgisizlik ve bilgisizliğimiz ayrıca sorgulanmalı ama halihazırdaki konumuz farklı: Hindistan'ın yeni hükümeti, yenilenebilir ve özellikle de güneş enerjisinde öyle kararlar alıyor ve adımlar atıyor ki, gözler ve dikkat ister istemez üzerlerinde yoğunlaşıyor.

1,2 milyarla dünyanın ikinci büyük nüfusuna sahip ülkesi olan Hindistan'ın Başbakanı'nın ve Enerji Bakanı'nın enerji ajandasına şöyle bir baktığımızda ne söylediğimiz daha kolay anlaşılacak: Elektriğin hiç ulaşmadığı 300 milyon Hindistan vatandaşını en kısa zamanda aydınlığa kavuşturmak; Hızla dev büyüklükte solar parklar inşa etmek; Hindistan'ın büyük nüfusunu besleyen geniş tarım arazilerinin sulama sistemlerini besleyecek kanal üstü güneş santralleri kurmak. Siyaset araçları açısından ise şu açıklamalar geldi: Daha önce oluşturulan ama fazla yol alınamayan Ulusal Güneş Misyonu (NSM) politikasını tekrar ayağa kaldırmak; bir önceki hükümetin tavsattığı çatı üstü güneş sistemleri teşviklerini yeniden çalıştırmak; kişilerin ürettiği enerjinin şebeke üzerinden alışverişini sağlayan mahsuplaşma politikasını canlandırmak...

Bunlar söz değil, gerçek eylemler. Dolayısıyla güneş enerjisinin, ülkesinin parlayan geleceği olduğunu söyleyen bir enerji bakanından söz ediyoruz. Daha önce koyulan "2022'de 20 bin MW güneş enerjisi" hedefinin çoktan tarihte kaldığını söyleyen bir enerji bakanından... Goyal, "Her yıl güneş için 10 bin MW, rüzgar içinse 6-7-8 bin MW kurulumun Hindistan için çok da zor bir hedef olmadığını" düşünüyor ve bunun gereklerini de yapıyor. Ve tabii tüm dünya basını da, güneş ve genel olarak yenilenebilir enerjinin yükselen yıldızı olarak Hindistan'a çeviriyor yüzünü...

Karşılaştırmalardan, özellikle de gelişmiş Batı dünyası ile kıyaslama-

lar yaparak kendimizi yerin dibine sokmaktan; tersine oryantalizmden hem teorik hem de pratik düzeyde hiç hoşlanmayan biriymi ama baktığımız yerin, Amerika değil Hindistan olduğunu belirtmek zorundayım. Benzer politikaları bilişim sektörü için uygulayarak geçtiğimiz on yıllarda inanılmaz bir gelişme ve insan potansiyeli açığı çıkaran Hindistan'dan bizim topraklara doğru ilerleyince gördüklerimiz insanın içini acıtmıyor mu? Enerji Bakanımızı son beş ay içinde iki defa günler boyunca işçilerimize mezar olmuş maden kapılarında beklerken gördük. Tartışma noktamız, termik santrallerin mi, binlerce yıllık bir uygarlık simgesi olan zeytin ağaçlarının mı daha değerli olduğu çevresinde bir kısır döngüye hapsolmuş durumda... Bu yazıyı yazarken üçüncü nükleer enerji projesiyle ilgili basın bülteni posta kutumuza düşmüş durumda...

Kasım ayında, güneşin parıl parıl parladığı İzmir'de, üç gün boyunca, **Uluslararası Güneş Enerjisi Toplu- luğu Türkiye Bölümü GÜNDER**'in de düzenleyicileri arasında olduğu **SOLARTR 2014**'ü izlerken düşünüp durdum bunları. Yeraltının karanlıklarından kafamızı kaldırıp, uygarlıklar kurucusu zeytinliklerde bir uzun yürüyüşe çıkıp, parıldayan güneşe bir baksak, uğuldayan rüzgarın nemini bir içimize çeksek, başka yolların, başka geleceğin varolabileceğini görmemek imkansız gibi... Buradan açık çağrımızdır: Ey kamu yöneticileri, ey yerel yöneticiler, ey sanayiciler, ey sürdürülebilirlik yolundaki şirketler, ey yurttaşlar... Dışarıda, karakışa inat, güneş var...

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
adına sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)

Bariş Doğru baris@ekoIQ.com

Yayın Koordinatörü

Füsun Akay fusun@ekoIQ.com

Art Direktör

Özlem Sarar D. ozlem@ekoIQ.com

Editör

Balkan Talu

Dış Haberler Editörü

Zeynep Heyzen Ateş zeynep@ekoIQ.com

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü

Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Sosyal Medya Editörü

Yağmur Çoban

Fotoğraf Editörü

Özgür Güvenç

Redaksiyon

Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar

Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Sibel Bülay, Serra Titiş, Caner Demir,
Hulusi Barlas, Filiz İnceoğlu, Fatma Gül Altındağ, Zihni Başsaray

Abonelik dergi@ekoIQ.com

Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6/9
Kadıköy, İstanbul

Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.

Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu

Aynur Acar, Marmara Belediyeler Birliği Çevre Yönetim Merkezi Direktörü

Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü

Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üniversitesi, Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma
Merkezi Müdürü

Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü

Dr. Bariş Gencer Baykan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü

Sibel Bülay, Ulaşım Uzmanı, EMBARO Yönetim Kurulu Üyesi

Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri

F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü

Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü

Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü

Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı

Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi,

Meteoroloji Mühendisliği Bölümü

Bahar Keskin, CSR Consulting Turkey, Yönetici Ortak

Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi

Prof. Dr. M. Pınar Mengüç, Özyeğin Üniversitesi, Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi
Direktörü

Dr. Uygur Özesmi, change.org Türkiye Direktörü

Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik
Müdürü

Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü

Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü

Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu

Cavit Vardarlılar, MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

18 Avrupa Parlamentosu Tartışıyor: Denizler Tehlikede

EKOIQ Dış Haberler Editörü Zeynep Heyzen Ateş, 4 Kasım'da Seas at Risk Vakfı'nın Avrupa Parlamentosu'nda düzenlediği "Denizleri Çöplüğe Dönüştürmeyelim" konferansından izlenimlerini aktarıyor.

26 Ekolojik Avrupa Turundan Bisikletli Sahaf'a

Bisikletleriyle parasız, etsiz, fosil yakıtsız Avrupa turuna çıkan Rüzgar ve Mirra Çöpçü'nün yeni projeleri "Bisikletli Sahaf".

36 Sürdürülebilir ve Etkili: "Gelecek Turizmde"

Anadolu Efes'in yedi yıldan bu yana yürüttüğü "Gelecek Turizmde" projesi, sürdürülebilir turizm için önemli kaynaklar yaratmanın yanı sıra varolan kaynaklara da ulusal çapta dikkat çekiyor.

38 CDP Dünya İklim Liderleri Arasında Tofaş da Var

Karbon Saydamlık Projesi CDP'nin Türkiye 2014 Raporu açıklandı. Türkiye'den 9 şirket CDP İklim Saydamlık Liderler Endeksi'ne girerken, Tofaş da küresel olarak belirlenen CDP İklim Performans derecelendirmesine göre 'A' yer alan ilk ve tek Türk şirketi oldu.

43 DOSYA: Raporlamanın Bugünü, Sürdürülebilirliğin Geleceği

Raporlamanın kaderi hızla değişiyor. Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi BIST 30; Global Reporting Initiative'in devrimsel atağı GRI G4 Standartları ve hızla yükselen Entegre Raporlama tartışmaları, bu değişimin köşetaşları olarak okunabilir. Artık isteyenin istediğini aktardığı raporlama dönemi bitiyor; kurumsal sürdürülebilirliğin odak noktalarına doğru yeni bir yönelim yavaş yavaş başlıyor.

74 Bir Dünya Çocukları Parkı

Hayata Destek Derneği tarafından Hatay'da kurulan "Bir Dünya Çocukları Parkı"nın en önemli özelliklerinden biri, sürdürülebilirlik esaslarına göre tasarlanmış olması.

78 Eczacıbaşı "Yeşil İz"ler Bırakıyor

Eczacıbaşı çalışanlarının yeşil iş ve yaşam alışkanlıklarını benimseyerek içselleştirmelerini amaçlayan iç iletişim projesi "Yeşiliz/Be Green", Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği'nin düzenlediği Golden World Awards'ta birinci oldu.

88

82 Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası'na Başvurma Zamanı

Bureau Veritas ile işbirliği yapan Sürdürülebilirlik Akademisi, Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası'nı oluşturarak Türkiye iş dünyasına sundu. Bu sertifika, aynı zamanda Türkiye'nin ilk Eko-Etiket örneği...

88 "Bilmezgi Çağı"ndan Kaçış Planı

Science for Environment Policy'nin Ekim ve Kasım bülteninden seçtiği dört önemli makaleyi derleyen Fatma Gül Altındağ, içinde bulunduğumuz çağı Oğuz Atay'ın Tehlikeli Oyunlar romanına atıfta bulunarak şöyle tanımlıyor: Bilmezgi Çağı...

94 Mavi LED'le Dünyayı Güzelleştirenlere Nobel Ödülü

Bu yılki Nobel Fizik ödülünü alan üç Japon bilim insanı Isamu Akasaki, Hiroshi Amano ve Shuji Nakamura'nın geliştirdiği Mavi LED teknolojisi, enerji tasarrufu alanında gerçek bir devrim yaratmayı başardı bile...

98 Bir Kaynak Verimliliği Aracı Olarak Endüstriyel Simbiyoz

Türkiye'de Temiz Üretim ve Endüstriyel Simbiyoz konularında temel isimlerden ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü'nden Prof. Dr. Göksel N. Demirer ve Dr. Eylem Doğan-Subaşı'nın EKOIQ için kaleme aldığı yazıyı, konuyu tam olarak kavramak isteyen herkese öneriyoruz...

104 Madem ki Kaynaklarımız Kısıtlı...

Türkiye'nin yenilenebilir enerji ve çevre alanlarındaki "ilk tematik teknolojik geliştirme bölgesi" OSTİM Teknopark, sözden eyleme geçmek isteyen tüm paydaşları bekliyor.

HER SAYIDA

4 Haberler AB'de En Fazla Kamu Desteği Yenilenebilir Enerjiye; BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nin Hesaplanmasına Başlandı; Zeytinimi Kesme Kampanyasına İmza Attınız mı? SOLARTR 2014 Güneşe Dokundu

30 Change.org'dan İstanbul'un İncisi Bebek'te Tekne Parka Hayır; RESt Çek! Yander A.Ş. Köyümüzden ve Doğamızdan Elini Çek

34 Son Buzul Erimeden Levent Kurnaz: ABD-Çin İklim Anlaşmasının Önemi

42 İş Dünyasından Konca Çalkıvık: "Binalarda Enerji Verimliliği" Artacak

76 Sosyal Medyadan Özgür Öztürk: Ebola Ekosistemin Çöküşüdür; Küresel Rüzgar Gücü 2050'de 4000 GW'ı Aşabilir; Maden Sahalarında Yenilenebilir Enerji

84 Veriler Gökçe Vahapoğlu Şahin: G20 ülkelerinde Fosil Yakıtlar Sübvansiyon Edilmeye Devam Ediyor; Yeşil Ekonomi Konusunda Algı Gerçek mi?

86 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay: Çocuklarını Seven Kent

92 Sürdürülebilir Markalar

Semra Sevinç: Markalar, 2015 Yılında Neleri Feda Etmeye Hazırlanıyor?

93 Akademi'den

"Değişen Dünya Şartlarına Uyum Sağlanmalı"; Otomotiv Sektöründe Sürdürülebilirliğe Yatırım Yapan Kazanacak

96 Sinerjik Tüm Dünya Kirliliği Kapatıp Temizini Açıyor

106 Yeşil Günlük Cihan Koral Malak: Birken Çok Olabilir miyiz? "Like" Ederek Vicdan Rahatlar mı? Girişimcilik ile İlgili Girişimler

110 Gözümüzden Kaçmayanlar

Gözde İvgin: Çanakkale'deki Arisbe antik kentinin sit derecesi düşürülmeye çalışılıyor; Rusya'daki Rostov Nükleer Santrali devre dışı bırakıldı.

112 Kitap Her Çevrecinin Kapitalizm Hakkında Bilmesi Gerekenler; Resimli Türkiye Florası Cilt: 1; İklim Kumarhanesi

Ayvalık'a 3,5 MW'lık GES Planı

Balikesir'e bağlı Ayvalık Belediyesi, ilçeye 3.5 MW'lık bir güneş enerjisi santrali kurmayı planlıyor. Güneş enerjisinde öne çıkan ülkelerden Almanya'ya giderek araştırmalarda bulunan **Ayvalık Belediye Başkanı Rahmi Gençer**, "Öncelikle belediyenin kullandığı elektriği üretmek için girişimde bulunacağız. Yaklaşık 3.5 MW'lık bir proje için araştırıyoruz. Ama kanunlarla ve enerji ruhsatıyla ilgili bir süreç var. Bu işi çok uzamadan halledeceğimize inanıyorum" dedi. Güneş panelleri için yaklaşık 40 dönümlük arazi gerektiğini dile getiren Gençer, santralin tabiat parkları ya da tarım arazilerinde yer almayacağını da özellikle belirtti.

Maraton Bitti Ama Desteğe Devam

Adım Adım Buğday Koşucuları, Koruncuk Vakfı Bolluca Köyü'ndeki kimsesiz çocukların sağlıklı gıdaya ulaşabilmesi için 16 Kasım'da **36. Vodafone İstanbul Maratonu**'nda koştu. Maraton bitti ancak Buğday Derneği'nin "Sağlıklı Gıda Her Çocuğun Hakkı" projesi kapsamında gerçekleştirilen kampanyaya destek olmaya devam edebilirsiniz. Detaylı bilgi almak için (0212) 274 95 45 no'lu telefondan Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı'na ulaşabilirsiniz.

AB'de En Fazla Kamu Desteği Yenilenebilir Enerjiye

AB üye ülkelerindeki enerji fiyatları ve sübvansiyonlara ilişkin ilk konsolidite veri seti açıklandı. 2012 yılı verilerine göre AB-28'de enerji alanındaki kamu desteğinin bedeli 120 ila 140 milyar Euro olarak hesaplandı. AB'deki

toplam enerji tüketiminde yenilenebilir enerjinin payının artırılması çabasının sonucu olarak en fazla kamu desteğinin yenilenebilir kaynaklara aktarıldığı, bu çerçevede **14,7 milyar Euro ile güneş enerjisine, 10,1 milyar Euro ile açık deniz rüzgar enerjisine, 8,3 milyar Euro ile biyokütle** ve 5,2 milyar Euro ile hidro güce destek verildiği ortaya kondu. Geleneksel enerji üretim teknolojileri içerisinde en fazla desteği 10,1 milyar Euro ile kömür alırken, onu 7 milyar Euro ile nükleer ve 5,2 milyar Euro ile doğalgaz izledi. Kamu desteği olmaksızın hesaplanan fiyatlar kıyaslandığında ise bir megawatt elektriğin kömürden elde edilmesinin maliyeti yaklaşık 75 Euro, nükleer ve doğalgazdan üretilmesinin maliyeti de 100 Euro olarak belirlendi. Öte yandan güneş enerjisinden elektrik elde edilmesinin maliyetinin 100 ila 115 Euro'ya kadar indiği görüldü.

ABD ve Çin'den Tarihi Anlaşma

Dünyanın en fazla karbondioksit salımı gerçekleştiren iki ülkesi olan ABD ile Çin'in seragazi emisyonlarının azaltılması için aylardır süren pazarlıkları uzlaşmayla sonuçlandı. Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (APEC) zirvesine katılmak üzere Çin'in başkenti Pekin'de bulunan ABD Başkanı **Barack Obama**, Çinli mevkidaşı **Xi Jinping** ile bir anlaşmaya imza attı. 12 Kasım'da onaylanan plan çerçevesinde Çin, 2030 yılında **enerji tüketiminin %20'sini** sıfır karbon salımlı kaynaklardan sağlayacağını açıkladı. ABD tarafı ise 2025 yılında, 2005 yılına göre seragazi emisyonlarını **%26-28 oranında azaltma** taahhüdünde bulundu. Anlaşmanın ardından da Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker ve AB Konseyi Başkanı Herman Van Rompuy tarafından yazılı bir açıklama yapıldı. Açıklamada iklim değişikliği ile mücadelede 2020

yılı sonrası için tarafların uzlaşmaya varmalarının memnuniyetle karşılandığı belirtildi. Uzlaşımın, önümüzdeki yıl Paris'te gerçekleşecek BM'nin 21'inci Taraflar Konferansı öncesinde gündeme gelmesinin, müzakere ortamı için itici bir güç olabileceği hatırlatıldı. AB'nin 2030 yılına ait seragazi emisyonlarının azaltılması hedefleriyle beraber 2015 yılı ortasına kadar diğer G-20 üyelerinin de emisyon azaltım hedeflerini sunmaları gerektiği yönünde de çağrıda bulunuldu.

Her şey doğal bir içgüdüyle başladı.

Başlangıçtan bu yana yaptığımız her işte,
değişmez bir hedefe kilitlendik:

Sürdürülebilirlik.

Çünkü biz, gelecek nesillere karşı vazgeçilmez
sorumluluğumuzun sürdürülebilirlik olduğuna inanıyoruz.

Filli Boya Yalıtım'dan Solar Şarj İstasyonu

Yalıtım sektörünün önde gelen oyuncularından Filli Boya Yalıtım, yenilenebilir enerji kaynaklarına ne kadar kolay ulaşılabileceğine dikkat çekmek amacıyla geliştirdiği, güneş enerjisiyle çalışan cep telefonu şarj istasyonlarını Gümüşhane halkının hizmetine sundu. Gümüşhane Belediyesi Fatih Parkı'na konumlandırılan Solar Şarj İstasyonu, Gümüşhane Büyükşehir Belediye Başkanı Ercan Çimen ve Filli Boya yetkililerinin katılımlarıyla gerçekleşen açılışta Gümüşhanelilerin hizmetine sunuldu. Daha önce Ankara, İstanbul, Bursa, İzmir, Iğdır, Adana ve Muğla gibi büyük şehirlerin işlek caddelerine konumlandırılan şarj istasyonları, aynı anda birden fazla telefonun ve USB bağlantılı elektrikli eşyaların şarj olmasını sağlıyor. İstasyonlar, güneşli zamanlarda üzerindeki bataryaya biriktirdiği elektrik enerjisi ile gece ve güneşsiz günlerde de hizmete devam edecek. Ayrıca, deprem gibi doğal afetlerdeki genel elektrik kesintilerinde de, hizmet vererek cep telefonlarının işlemesine imkan tanıyacak.

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ndeki 15 Şirketten 5'i Koç Holding'in

Borsa İstanbul, Londra merkezli **Ethical Investment Research Service (EIRIS)** ile birlikte Borsa İstanbul'da işlem gören ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer alacağı **BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nin** hesaplamasına 4 Kasım itibariyle başladı. Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Dr. M. İbrahim Turhan, EIRIS CEO'su Peter Webster, Borsa İstanbul Genel Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Mustafa Kemal Yılmaz ile üst düzey firma yöneticilerinin katılımıyla gerçekleşen toplantıda, BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde şimdilik 15 şirketin yer aldığı açıklandı. **Akbank, Arçelik, Aselsan, Garanti Bankası, Koç Holding, Migros, Petkim, Sabancı Holding, TAV Havalimanları, Tofaş Otomotiv Fabrikaları, Turkcell, Tüpraş, Türk Telekom, Vakıflar Bankası ile Yapı Kredi Bankası'nın** bulunduğu endeks hakkında açıklamada bulunan **İbrahim Turhan**, "BIST Sürdürülebilirlik Endeksi; şirketlerin hem finansal performanslarını, hem de çevre, sosyal konular ve kurumsal yönetim alanındaki performanslarını ortaya koyan bir benchmark teşkil ediyor. Bu bakımdan da önemli bir göstere oluyor. Endeks, yatırımcıların sürdürülebilirlik ve kurumsal sosyal sorumluluk ilkelerini geliştiren şirketleri rahatlıkla ayırt edip bu şirketlere yatırım yapmalarını sağlayacak çok önemli bir

araç olacak" dedi. Endekste şirketlerin BIST 30 içerisinde seçildiğini bildiren Turhan, yakın gelecekte şirket sayısının artacağını beklediklerini de sözlerine ekledi. EIRIS Üst Yöneticisi (CEO) **Peter Webster** ise BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nin Türkiye'de firmalar ve yatırımcılar için önemli bir gelişme olduğunu belirterek, "Kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları bazında çıta yükselmiş oldu" dedi.

Endekste dikkat çeken bir nokta da 15 şirketten 5'inin Koç Topluluğu'na ait olması. BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde Koç Holding ile birlikte Arçelik, Tofaş, Tüpraş ve Yapı Kredi de yer almayı başardı. **Koç Holding CEO'su Turgay Durak**, konuyla ilgili olarak şu açıklamayı yaptı: "Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi çalışmalarının başlatıldığı tarih itibariyle BIST 30'da işlem gören tüm şirketlerimizin endeks kriterlerini karşılamış olmasını, sürdürülebilirlik stratejimize yapmış olduğumuz kararlı yatırımların mükafatı olarak görüyorum."

Zeytinimi Kesme Kampanyasına İmza Attınız mı?

Kolin Şirketler Grubu tarafından Manisa Soma'ya bağlı Yırca köyünde kurulması planlanan kömürlü termik santral için yürütülen kampanyalar devam ediyor. Bunlardan biri de **Greenpeace Akdeniz** tarafından başlatılan **#ZeytinimiKesme** kampanyası. Kolin'e ve ekosistemi tehdit eden kömür endüstrisine dur demek

istiyorsanız, Greenpeace Akdeniz'in Facebook sayfasına girip imza atabilirsiniz.

Bataryalara dans etmeyi sevdiiren kimya yaratıyoruz.

Enerji talebi hızla artıyor. Dünyanın bu talebe ayak uydurmasına yardımcı olmak için, enerji üretebileceğimiz akıllı yöntemler geliştiriyoruz; dans pistindeki ayak hareketlerini kullanarak telefonları şarj etmek gibi. Günlük aktivitelerimizle dünyaya enerji sağlayabiliriz. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

Vizyonumuz hakkında detaylı bilgi için
wecreatechemistry.com adresini ziyaret edin.

 BASF

The Chemical Company

Türkiye'deki Seyahat Şirketlerine Sürdürülebilirlik Eğitimi

Avrupa Birliği'nin yanı sıra ABTA ve CETO gibi önemli seyahat örgütleri tarafından seyahat ve turizm endüstrisinde sürdürülebilir uygulamaları desteklemek amacıyla hayata geçirilen **Travelife** programı Türkiye'de de uygulandı. Program kapsamında Türkiye'deki 60 seyahat şirketine iki günlük eğitim verildi. 27-28 Ekim'de Antalya'da, 30-31 Ekim'de Alanya'da düzenlenen eğitime katılan şirketler, uluslararası tüketicilerin ve iş ortaklarının bu yönde giderek artan beklentilerini daha iyi anlama ve uluslararası akreditasyona sahip Travelife sistemini nasıl kullanabileceklerini öğrenme fırsatı buldu. Eğitim sonunda düzenlenen sınavın ardından katılımcılara uluslararası bir sertifika verildi. Eğitimin nihai hedefi ise katılımcı şirketlerin küresel pazarda rekabet edebilirliklerini artırmak için "Travelife Ortağı" ve "Travelife Sertifikalı" konumuna erişmelerini sağlamak.

Dumankaya Flex Kurtköy'e LEED Sertifikası

Dumankaya İnşaat'ın hayata geçirdiği Dumankaya Flex Kurtköy projesi, ABD'deki Çevre Dostu Binalar Konseyi tarafından geliştirilen Enerji ve Çevre Dostu Tasarımda Liderlik (LEED) Gümüş sertifikası almaya hak kazandı. Proje; enerji tasarrufu sağlayan teknolojiler, doğal ışıktan maksimum yararlanma ve ekonomi sağlayacak pek çok ekolojik çözümler ile doğayla uyumlu bir ortamda yaşama imkanı sunuyor.

GCIP Ödülleri Türkiye'de Sahiplerini Buldu

Birleşmiş Milletler Sınai ve Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) ve Küresel Çevre Fonu (GEF) işbirliğiyle yürütülen, enerji ile çevre alanında girişimci iş fikirlerinin desteklenmesini amaçlayan "Uluslararası Temiz Teknolojiler Girişimcilik Hızlandırma Programı"nın (Global Cleantech Innovation Programme-GCIP) Türkiye ayağı sonuçlandı; ödüller 24 Ekim'de Ankara'da gerçekleştirilen törenle sahiplerini buldu. TÜBİTAK'ın koordinatörlüğünde düzenlenen ve 214 girişimin başvurduğu programda Ulusal Birinci **Cleanwave** olurken, Yenilenebilir Enerji Kategorisi'nde birinciliğe **Lodos** takımı layık görüldü. Atıktan Enerji Üretimi kategorisinde

ise **greENG**'in ödüle layık görüldüğü törende Su Verimliliği Kategorisi'nde ödülü **Growity** aldı. Yarışmada Ulusal Birinci olan Cleanwave takımı Kasım ayında, Silikon Vadisi'nde düzenlenen Global Forum'da iş fikirlerini sunma, diğer ülke birincileri ile yarışma ve uluslararası yatırımcılar ve özel sektör temsilcileri ile tanışarak küresel platformda kendilerini tanıtmaya imkanı buldu. Ekibin geliştirdiği cihaz, dünyamızın dörtte üçünü oluşturan deniz ve okyanus kıyılarından herhangi bir çevre kirliliğine neden olmadan elektrik enerjisi elde etmeyi sağlıyor. Deniz dalgalarından yakın kıyıda elektrik üreten cihazın ses dahil çevreye herhangi bir zararı bulunmuyor.

HiPP'ten Bebeklere Organik "İyi Geceler Öğünü"

Anne sütü ilk 6 ay bebeğin tüm ihtiyaçlarını karşılarken, bu süreden sonra özellikle boşalan demir stoklarını doldurabilmek için bebeğin ek gıdaya gereksinimi bulunuyor. Bu ek gıdalardan biri de organik bebek maması üreticisi HiPP'in "**İyi Geceler Yulaflı Elmalı Ek Gıda**" adlı ürünü. Lif ve mineral yönünden oldukça zengin olan bu ürün, tam tahıl unu ve tam tahıl tanecikleri içeriyor, güçlü kemik ve diş gelişimi için gerekli kalsiyumu da sağlıyor. Şeker ilavesiz olan ve uyku öncesi verilebilen ek gıda, bebeklerin uzun süre tok kalmasını da sağlıyor.

ENERJİMİZ GELECEK İÇİN

Türk enerji sektörünün ilk sürdürülebilirlik raporunu yayınlayan Zorlu Enerji Grubu'nun 2012 - 2013 Sürdürülebilirlik Raporu daha önce olduğu gibi bu yıl da uluslararası raporlama standardı Global Reporting Initiative (GRI)'den A seviye onayı aldı.

Enerjide arz güvenliğini ve sürdürülebilirliği destekleyen projelere yatırım yapmaya devam ediyoruz.

Raporumuzu www.zorluenerji.com.tr'den inceleyebilirsiniz.

“Çöpsüz Denizler” İçin Yol Haritası

Türk Deniz Araştırmaları Vakfı'nın (TÜDAV), Plastik Sanayicileri, Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV) işbirliğiyle düzenlediği “Deniz Çöpleri Ulusal Forumu”nda “çöpsüz denizler” için yol haritası çizildi. Akademisyenler, sektör temsilcileri ve sivil toplum kuruluşlarının katılım gösterdiği forumda, Türkiye kıyılarında da tehdit oluşturan kirliliğe karşı çözüm önerileri geliştirildi. Forumda öne çıkanlar; düzenli depolama alanlarının denizlerden uzaklaştırılması, belediye ve kurumların yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi ile kamu spotları ve eğitim videolarının yaygınlaştırılması oldu.

DenizLeasing'den Güneş Enerjisine 100 milyon Euro'luk Destek

Çin'in güneş enerjisi alanında önde gelen şirketlerden CSUN Solar Energy ile stratejik bir işbirliği anlaşmasına imza atan DenizLeasing, Türkiye'de CSUN panelleri kullanılarak gerçekleştirilecek güneş enerjisi projelerinde yatırımcılara 100 milyon Euro'luk proje finansmanı sağlayacak. Konuyla ilgili açıklama yapan DenizLeasing Genel Müdürü **Kahraman Günaydın**, “Şirketimiz, 2014 yılında güneş enerjisi projelerinin finansmanına odaklanarak bu alanda sektörün en önemli oyuncusu haline geldi. İmzalanan bu anlaşma ile dünyanın önde gelen şirketlerinden CSUN'un desteği ile enerji alanında önemli bir iş hacmi yaratmayı ve DenizLeasing'in pazar payını artırmayı hedefliyoruz” dedi.

Enerji Devi BDI, Türkiye’de Çöpten Enerji Üretecek

İhtiyaca uygun biyogaz ve biyodizel tesisleri kurulumunda dünya çapında pazar ve teknoloji lideri olan Avusturya merkezli BDI BioEnergy International AG, Türkiye'nin biyoenerji alanındaki potansiyelini görerek yatırım yapma kararı aldı. **BDI-BioEnergy Türkiye Genel Müdürü Onur Taş**, Türkiye’de biyogaz üretmek için belediyeler ve sanayi olmak üzere iki önemli kaynağın mevcut olduğunu ifade etti. Yılda 25-30 milyon ton civarında toplanan belediye atığı olduğunu vurgulayan Taş, sözlerine şöyle devam etti: “Bu miktarın **10-15 milyon tonluk kısmı** biyogaz üretme kapasitesine sahip. Ayrıca Türkiye’de gıda, tarım ve hayvancılık sektörleri

Sektöründe İlk “Enerji Yönetim Sistemi” Sertifikası Artema'nın

Bağımsız belgelendirme kuruluşu Bureau Veritas'ın denetimlerinden başarıyla geçen Artema, sektörünün Almanya Ulusal Akreditasyon Kurumu (DAkkS) onaylı ilk **“TS EN ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi”** sertifikasına sahip oldu. Faaliyetler kapsamında tüketilen enerjinin sürdürülebilir şekilde verimli kullanılması esasına dayanan bu standart, enerjinin sistematik yönetimi yoluyla maliyet, seragazı emisyonu ve çevresel etkilerin azaltulmasını sağlıyor.

bazında çok büyük üretim kapasiteleri mevcut ancak bu sektörlerden çıkan atıklar için biyoenerji ve biyoyakıt çözümleri yeterince değerlendirilip yatırıma dönüştürülmüyor. Bu değerlendirmeler ve gelişmeler içinde BDI BioEnergy International AG olarak Türkiye’deki mevcut pozisyon ve faaliyetlerimizi güçlendirme, belediyelere, atık üreticilerine ve biyogaz yatırımcılarına yakın olma kararı aldık.”

Doğa Dostu Yeni Yıl Hediyeleri Panda Dükkan’da

Yeni yılda sevdiklerine ne hediye alacağını düşünenlere, **WWF-Türkiye**'nin alışveriş sitesi Panda Dükkan'ı ziyaret etmelerini öneriyoruz. Dekoratif ürünlerden oyuncuğa, çantadan çeşitli aksesuarlara kadar her yaş grubuna hitap edebilecek doğa dostu hediyelik eşyanın bulunduğu **Pandadükkan.org** adresli sitede, aynı zamanda “Kurumsal Hediyeler” bölümü bulunuyor. Doğaya zarar vermeyen hammaddelerden üretilen ürünlerin yer aldığı bu bölümde kalemnden kırtasiyeye, mug'lardan tekstil ve dekoratif ürünlere kadar geniş bir ürün yelpazesi var.

BORUSAN CON-TEM- PO-RAR-Y

ÇAĞDAŞ SANAT
CONTEMPORARY ART

ÖZEL BİR KOLEKSİYON
AN EXCLUSIVE COLLECTION

FARKLI SERGİLER
SPECIAL EXHIBITIONS

PERİLİ KÖŞK'TE
AT THE PERİLİ KÖŞK

HAFTA SONLARI
10.00-20.00 ARASI
ON WEEKENDS
BETWEEN 10.00 AM - 8.00 PM

Üç Şehir İçin Endüstriyel Simbiyoz Projesi

Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli’nde kaynakların etkin kullanımı ve bölgesel kalkınmanın sürdürülebilmesi amacıyla **Trakya Kalkınma Ajansı** (TRAKYAKA) ve **Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı** (TTGV) arasında işbirliği protokolü imzalandı. İmzalanan işbirliği protokolüyle “**Endüstriyel Simbiyoz Projesi**” için iki kurum ortaklaşa çalışma kararı aldı. Endüstriyel Simbiyoz Projesi, üç aşamadan oluşuyor. İlk aşamada, endüstriyel simbiyozla yönelik sektörel analiz ve potansiyel belirleme faaliyetlerinin yanında, çevresel etkileri yüksek sektörler için temiz üretim gereksinimleri de ortaya konacak. Diğer aşamalarda ise ilk aşamadan elde edilecek çıktılar doğrultusunda fizibilite alanları belirlenecek ve çalışmalar gerçekleştirilecek. Endüstriyel simbiyoz uygulamaları, işletmeler arasında madde (atık, yan ürün, vb.) ve enerji değişimi başta olmak üzere olası her türlü kaynağın (hammadde, enerji, su, altyapı, insan kaynakları vb.) ortaklaşa kullanılması, böylece kaynakların etkin kullanılması için gerekli idari ve ticari işbirliği anlamına geliyor.

“Buğday Evi” için Tahsis Edebileceğiniz Bir Yer Var mı?

İstanbul Karaköy Tünel’de küçük bir ofise sahip olan **Buğday Derneği**, apartman katları arasına sıkışmış bir ofis yerine, hizmet ettiği değerleri ve inandığı yaşam tarzını daha iyi yansıtan bir “Buğday Evi” hayal ediyor. Üye ve gönüllülerin Buğday çalışanlarıyla buluşabileceği; bahçesine sebzelerin, şifalı bitkilerin ekileceği; hep beraber sofraların kurulacağı bir mekan... “Buğday Evi’nin hayata geçebilmesi için tahsis edebileceğim bir yer var” diyorsanız, selda@bugday.org adresinden iletişime geçebilirsiniz.

“Yeşil Çember”in Kurucusuna Almanya’dan Liyakat Nişanı

Almanya Cumhurbaşkanı Joachim Gauck, ülkede çeşitli alanlarda ve projelerde toplum yararına çalışmalar yapan ve aralarında iki Türk’ün de bulunduğu 37 kişiye geçtiğimiz Ekim ayında liyakat nişanı verdi. Cumhurbaşkanlığı Sarayı Schloss Bellevue’de düzenlenen törende “Yeşil Çember” adlı çevre derneğini kuran ve bu kapsamda Türk Çevre Günleri organize eden **Gülcan Nitsch** ile Duisburg kentindeki Alman Kızılhaçı’nın aile merkezinde yıllardır gönüllü olarak çalışan **Gülsüm Aytekin**, Cumhurbaşkanı Gauck’un elinden liyakat nişanını aldı. Gauck, törende yaptığı konuşmada Almanya’da çeşitli mesleklerdeki kişilerin

kendi mesleki görevlerinin dışında ülkenin değişik yerlerinde toplum için çalışmalar yaptıklarına işaret ederek “Örnek olduğunuz için muhteşemsiniz” dedi. Gülcan Nitsch de liyakat nişanını almanın çok güzel bir duygu olduğunu belirterek şunları söyledi: “Bu mutluluğu ifade etmenin kelimelere sığacağını sanmıyorum. Ben bu vesileyle ülkenin dört bir yanında Yeşil Çember derneği için çalışan tüm gönüllere sevgi ve selamlarımı iletmek istiyorum. Katkılarından dolayı teşekkür etmek istiyorum. Bu nişanı sadece kendim için almadım. Almanya’da benim başlattığım vizyona katkıda bulunan yüzlerce gönüllü için aldım.”

Atık Yağlar, Akülü Sandalye ve Engelli Bastonuna Dönüştü

Evlerde ve işyerlerinde oluşan bitkisel atık yağların geridönüşümünü sağlamak amacıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından başlatılan “Temiz Çevre Engelsiz Hayat Projesi” büyük ilgi gördü. Proje kapsamında toplanan tonlarca atık yağdan elde edilen gelirle de **20 akülü sandalye** ve **100 görme engelli bastonu** alındı. Akülü sandalyeler ve engelli bastonları, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İlbank sosyal tesislerinde düzenlenen törenle engelli vatandaşlara teslim edildi.

AKUATİK’e TURMEPA Sabri Ülker Çevre Ödülü

Bu yıl ikincisi düzenlenen TURMEPA Sabri Ülker Çevre Ödülü yarışmasının büyük ödülü, Harran Ovası’nda dengesiz sulamadan kaynaklanan çölleşmeyi engellemek için geliştirdiği **Akıllı Sulama Sistemi AKUATİK** ile GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü mühendisi Murat Aydoğdu’ya verildi. Aydoğdu, 100 bin liralık büyük ödülün de sahibi oldu. 500 proje arasından birinci seçilen AKUATİK; tarlalara yerleştirdiği alıcılardan topladığı verileri radyo frekansları aracılığıyla merkezi bilgisayarlara aktarıyor. Toprağın, nem, tuz ve sıcaklığı ölçen akıllı sulama sistemi, tarlaya gitmeden ürünün zamanında ve yeterli ölçüde sulanmasına imkan tanıyor.

Yeni Lipton Siyah İnci

İri çay yapraklı harmandan gelen yoğun lezzet.

İYİLİĞİ YUDUMLA

Yeşil Ekonomi Fuarı'na Rekor Katılım

İtalya'nın Rimini kentinde bulunan dev fuar alanı Rimini Expo, Yeşil Ekonomi Fuarı dolayısıyla bu yıl 86 ülkeden 100 bini aşan ziyaretçisiyle rekor bir katılıma imza attı. 1200 firmanın yer aldığı fuarda en yüksek katılımı başta Türkiye olmak üzere Balkanlar, Kuzey Afrika, Rusya, Güney Amerika ve Polonya gibi ülkelerden çekti. 16 holde Ecomondo (Uluslararası Malzeme ve Enerji Geri Dönüşümü ve Sürdürülebilir Kalkınma Fuarı), Key Energy (Uluslararası Sürdürülebilir Enerji ve Ulaşım Fuarı), Key Wind (Rüzgar Enerjisi Fuarı), H2R (Sürdürülebilir Ulaşım), Cooperambiente (Çevre ile ilgili Kooperatifler Fuarı) ve Condominio Eco'ya (Binalar İçin Çözümler ve Hizmetler) ev sahipliği yapan Yeşil Ekonomi Fuarı, 2015 yılında 3-6 Kasım tarihlerinde düzenlenecek.

Güneş Enerjisiyle Çalışan Portatif Yazıcı

Michigan Teknoloji Üniversitesi'nde görevli araştırmacı **Joshua Pearce**, elektrige ulaşımın kısıtlı olduğu alanlar için güneş enerjisiyle çalışan üçboyutlu iki yazıcı tasarladı. Tasarımlarından biri, az sayıda güneş panelinin bir okul ya da hastane çatısına montajıyla oyuncaktan laboratuvar malzemesine kadar ihtiyaca yönelik eşyaların baskı makinesi tarafından oluşturulmasını sağlayabiliyor. Bir diğeri ise katlanabilir güneş panelleri sayesinde kendi elektrikliğini üretebiliyor, üstelik bir bavulun içine yerleştirilip götürülebilecek kadar da portatif.

Biofore Stratejisi, UPM'i Liderlik Endeksi'ne Taşdı

Kağıt ve orman ürünleri firması UPM, Karbon Saydamlık Projesi'nin (CDP) **İklim Performans Liderliği Endeksi 2014**'ün A listesinde en yüksek puanı alan şirket oldu. 187 firmanın yer aldığı listede 100 tam puanla yer almaktan gurur duyduklarını belirten UPM Çevre ve Sorumluluk Departmanı Başkanı **Päivi Salpakivi-Salomaa**, şu açıklamayı yaptı: "Çalışmalarımızın bu şekilde takdir edilmesinden gurur duyuyoruz. Global endekste ilk, CDP

İskandinav İklim Saydamlık Liderlik Endeksi'nde ise peş peşe altıncı kez sıralamaya giriyoruz. 100 tam puan almış olmak, başarıyı daha da değerli kılıyor. Bu başarımızın arkasında Biofore stratejimiz yatıyor. İklim, sürdürülebilirlik ajandamızın en önemli alanlarından biri. Emisyon azaltmada sağlam

bir geçmişimiz var. Sadece geleneksel yöntemlerde değil, odun bazlı yenilenebilir biyoyakıtlar gibi yenilikçi uygulamalarda da bunu başardık."

Güneşin Dergisi Çıktı

Uluslararası Güneş Enerjisi Topluluğu -Türkiye Bölümü **GÜNDER**'in yayım organı **GünDergi**'nin 6. Sayısı yeni içerik ve tasarımıyla okurlarla buluştu. Yeşil iş ve yaşam dergisi **EKOIQ**'nun yayıncısı olan **EKOLOGOS** tarafından hazırlanan **GünDergi**'nin Editoryal Danışmanlığı'nı da Solarbaba platformunun kurucusu **Ateş Uğurel** yapıyor. Dergide, İzmir'in güneş enerjisi çalışmalarının ve potansiyellerinin aktarıldığı kapsamlı bir dosya bulunuyor. İzmir'de düzenlenen **SOLARTR**'de ilk kez dağıtılan **GünDergi**'ye QR Code ile internet üzerinden de ulaşabilirsiniz. (http://www.gunder.org.tr/GunDergi_Sayi_6.pdf)

Akçansa'nın "Biyçeşitlilik Proje Yarışması"nın Kazananları Belli Oldu

Akçansa, ortağı HeidelbergCement'in faaliyet gösterdiği ülkelerde düzenlediği ve maden sahalarının biyolojik değerlerini artırmayı amaçlayan "Biyçeşitlilik Proje Yarışması"nı bu yıl ilk kez Türkiye'de gerçekleştirdi. Yarışmanın birincisi, "Doğal Yaşam Kampüsü" projeleriyle Ege Üniversitesi'nden Cemal Onur Alpay ve Hülya Karadoğan oldu. İkinciliği ODTÜ'den Habib Güçlü, Mustafa Tokoğlu ve Onur Vardar "Bozalan Maden Sahasında Biyçeşitlilik Odaklı Rehabilitasyon Planı" isimli projeleriyle kazanırken, Sabancı Üniversitesi'nden Serra Örey, "Doğa için Harekete Geç ve Öğren" isimli projesiyle üçüncü oldu. Yarışmaya kabul edilen tüm projeler, hem ulusal hem de uluslararası ödülleri için yarıştı. Uluslararası alanda başarı elde eden yarışmacılar, 10.000 Euro değerinde para ödülü kazanacak. Uluslararası yarışmanın töreni ise Çek Cumhuriyeti'nde yapılacak.

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

**Bebeginizin anne
sütünden sonra
alacağı İlk Süt HiPP olsun**

- ✓ Probiyotik® yararlı bakteri ve Prebiyotik® lif ilaveli
- ✓ Değerli Omega-3 ilaveli

İlk ve tek ORGANİK devam formülü

HiPP, bir bebek maması üreticisi olarak fazlasıyla ağır bir sorumluluk taşımaktadır. HiPP Premium kalitede üretim yapar. Bu üretimi mümkün olan tüm yönleriyle doğaya uyumlu bir şekilde yüksek HiPP standartlarını hedefleyerek gerçekleştirir.

Uzun HiPP kalite kontrol süreci daha hammadde aşamasında henüz üretime geçmeden başlar. Bu yöntemle HiPP ürünlerindeki hammaddelerin en iyileri olduğundan emin oluruz.

Bunu şahsen garanti ediyoruz.

Claus Hipp

Sigebert Hipp

www.hipp.com.tr

SOLARTR 2014 Güneşe Dokundu

19-21 Kasım tarihlerinde İzmir’de düzenlenen SOLARTR 2014; üniversiteden sanayiye, kamudan STK’lara sektörün tüm paydaşlarını bir araya getirdi. 16 ülkeden yüzlerce katılımcıya da ev sahipliği yapan etkinlikte, Türkiye’nin 2023 sonuna kadar en az 5 bin MW güneş enerjisi kurulu gücüne ulaşmayı hedeflediği vurgulandı.

Güneş enerjisi alanında Türkiye’de yapılan en önemli etkinliklerden olan SOLARTR 2014; üniversiteden sanayiye, kamudan STK’lara sektörün yerli ve yabancı tüm paydaşlarının katılımıyla 19-21 Kasım tarihlerinde Swissotel Büyük Efes İzmir’de gerçekleşti. Ege Üniversitesi Güneş Enerjisi Enstitüsü (EGE-GEE), GAP Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Merkezi (GAP-YENEV), Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği (GENSED), Tübitak Marmara Araştırma Merkezi (TÜBİTAK-MAM) Uluslararası Güneş Enerjisi Topluluğu-Türkiye Bölümü (GÜNDER) ve Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü (YEGM) işbirliğinde düzenlenen organizasyon üç gün sürdü. Konferansın açılış konuşmasını yapan **SOLARTR 2014 Yürütme Kurulu Başkanı Günnur Koçar**, Türkiye’de son yıllarda hareketlenen güneş enerjisi kullanımını yaygınlaştırmak, sektörün gelişimi için öneriler sunmak ve bilgi birikimini paylaşmak, yol haritaları çıkararak eylem planları hazırlamak amacıyla SOLARTR’yi düzenlediklerini söyledi. Koçar, “Güneş enerjisini Avrupa’nın kuzey ülkelerinden bile az kullanıyoruz. Artık güneşe hak ettiği saygınlığı kazandırmalıyız. Binalardan kentlere, kamudan sanayiye bir dönüşüm başlatmalıyız” dedi. **SOLARTR Bilim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Bülent Yeşilata** ise güneş enerjisinin kalkınma ve istihdam amaçlı kullanımının yaygınlaşması ile birlikte geleceğin de şekillenece-

Kemal Bayraktar:
“Sektörümüzün sorunları olsa da bunu çözecek potansiyelimiz var. Güneşin gücünü kullanabiliriz. Yapmamız gereken tek şey çok çalışmak”

ğini vurguladı. Bilimi destekleyecek sanayi uygulamalarının olması gerektiğini de ifade eden Yeşilata, güneş enerjisi sektörünü ilerletmede gençlerin ve kadın mühendislerin gücüne dikkat çekti. SOLARTR ile güneşe dokunmayı hedeflediklerini belirten **GÜNDER Başkanı Dr. Kemal Gani Bayraktar** da şunları söyledi: “SOLARTR bir farklılıktır, sadece bir araç değil, yaşayan bir yapıdır. Güneş dünyamızı aydınlattığı gibi şimdi hepimizi aydınlatıyor. Sektörümüzün sorunları olsa da bunu çözecek potansiyelimiz var. Bizde bu güneş enerjisi potansiyeli varken, bölgemiz ve insanımız buna hazırken başarabiliriz. Güneşin gücünü kullanabiliriz. Yapmamız gereken tek şey çok çalışmak.”

“2023’e Kadar 5 Bin Megawattlık Kurulu Güç”

Konferansın konuşmacılarından biri de Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Solar Isıtma ve Soğutma Programı Hollanda Girişim Ajansı yetkilisi **Lex Bosseleur** oldu. Türkiye’nin güneş enerjisi ile su ısıtma konusunda Çin’den sonra lider ülke olduğunu söyleyen Bosseleur, “Türkiye, güneş enerjisi alanında gelişme sergiliyor. Türkiye ile bu konuda işbirliğine hazırız. Güneş enerjisi sektörü Avrupa’nın kuzeyinden büyümekte olan Türkiye gibi alanlara kayıyor” diye konuştu. **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdür Yardımcısı Ramazan Usta** ise konuşmasında Türkiye’nin yenilenebilir enerji kaynaklarında büyük potansiyele sahip olduğuna değindi. Türkiye’nin 2023 yılına kadar olan hedeflerini açıklayan Usta, “Türkiye’de ortalama yıllık güneşlenme süresi yaklaşık 2 bin 750 saat civarında. Bu verilere baktığımızda da görüyoruz ki, güneş enerjisi ülkemiz için değerlendirilmesi gereken bir enerji alanı. 2023 yılı sonuna kadar en az 5 bin megawatt güneş enerjisi kurulu gücüne ulaşmayı, hatta aşmayı hedefliyoruz” dedi.

Güneş enerjisi alanında çalışan kamu, sanayi ve özel sektör temsilcilerine yönelik eşgüdüm oturumlarına da yer verilen konferansta, ayrıca ulusal ve uluslararası eğitimler tarafından eğitimler de gerçekleştirildi. Etkinlikte üniversite öğrencileri tarafından “Gölge Etme” ve “Güneş Enerjisi ve Gençlik” başlıklı gençlik forumları da düzenlendi.

İşte yeni nesil camyünü, işte artıları...

Yeni nesil camyünü yanmazlığı ile yangın güvenliği sağlar.

Yeni nesil camyününün üretiminde daha az karbondioksit doğaya salınır.

Yeni nesil camyünü azami sıkıştırılabilirliği ile taşıma sırasında çok daha az yer tutar.

Yeni nesil camyünü yüksek verimli ısı yalıtımı sağlar.

Azaltılan tozuma özelliği sayesinde uygulama kolaylığı ve iç mekan hava kalitesi çok daha fazladır.

Yeni nesil camyünü artırılan mekanik direnci sayesinde her yüzeye mükemmel uyum sağlayabilir.

Yeni nesil camyünü üretim aşamalarından kullanım süreçlerine kadar her açıdan çevreye duyarlı bir üründür.

Yeni nesil camyünü yüksek oranda enerji tasarrufu sağlar.

Üretiminde ağırlıklı olarak geri dönüşümlü hammadde kullanılır.

Avrupa Parlamentosu Tartışıyor Denizler Tehlikede

 Zeynep Heyzen ATEŞ
zeynep@ekoIQ.com

 Reuben SIMPSON

EKOIQ Dış Haberler Editörü Zeynep Heyzen Ateş, 4 Kasım 2014'te Seas at Risk Vakfı'nın Avrupa Parlamentosu'nda düzenlediği "Denizleri Çöplüğe Dönüştürmeyelim" konferansına katıldı. Konferans boyunca ağırlığı hissedilen yeni bir eylem planı, sık sık dile getirildi: Günü kurtaran tedbirler yerine sürdürülebilir çözümlere odaklanmak.

Deniz kirliliğinin önüne geçilmesi için hem politik arenada aktif savaşan, hem de ülkelerin bilinçlendirilmesini hedefleyen projelere destek vererek yerel çözümlerden küresel çözümlere gidilebileceğini savunan **Seas at Risk** Vakfı, 4 Kasım'da Brüksel'deki Avrupa Parlamentosu'nda "Denizleri Çöplüğe Dönüştürmeyelim" isimli bir konferans düzenledi. Avrupa Çevre Politikaları İdari Birimi (Directorate-General-DG) Başkanı Karl Falkenberg'in konuşmasıyla açılan konferansa, DG daimi üyelerinden Deniz Kirliliği ve Su Endüstrileri Bölüm Başkanı Joachim D'Eugenio, Plastik Üreticileri Birliği temsilcisi, PlasticsEurope Tüzük Danışmanı Dr. Martin Engelmann, Avrupa Çevre Komisyonu Çevre Sorunlarının Entegrasyonu ve Değerlendirmesi Komisyon Şefi (IEA) Jock Martin, Amsterdam VU Çevre Araştırmaları Enstitüsü temsilcisi ve CleanSea Projesi Koordinatörü Dr. Heather A. Leslie ve Denizleri Koruma Derneği Başkanı Sam Fanshawe gibi konuşmacılar katıldı. Deniz kirliliği ve denizlerin kirlenmesinde plastiğin rolü gibi konuların ele alındığı konferans, sorunların günümüzde geldiği vahim noktayı vurgulaması ve getirdiği yöntem değişikliği önerilerine verilen ağırlık açısından ilginçti.

Çevre kirliliğinin Demokles'in Kılıcı misali her hükümetin, her insanın tepesinde sallandığını hatırlatan bir konuşmacı, eğer hükümetler harekete geçip gerekli yasal önlemleri alma yoluna gitmezse AB Çevre Komisyonu'nun günü kurtarmayı bırakıp, kılıcın düşmesine izin vermesi gerektiğini dahi söyledi: "Çevre

Heyzen Ateş

Konferansta halkı bilinçlendirmenin ötesine geçip, hükümetleri çöp politikaları konusunda yasal yaptırımlar uygulamaya yönlendirmek gerektiğine vurgu yapıldı.

politikaları, hiçbir politikacının favori siyasal gündemi değildir; çünkü hem paranın talepleri hem de halkın alışkanlıklarının değişmesi için yaptırımların tatbik edilmesini gerektirir. Haliyle pek çok politikacı, geçici çözümleri benimsemenin ötesine geçmez. Artık bıçak kemiğe dayandı. Bilimin gösterdiği, yıllardır topladığımız ve toplamaya devam ettiğimiz örneklerin, analizlerin, verilerin gösterdiği sonuç bu. Belki bıçağın kemiği kesmesine izin verme zamanı gelmiştir; çünkü son 15 yılda önerilen hiçbir çözüm, kaçınılmaz sonu geciktirmekten ve içten içe durumu daha da kötüleştirmekten başka bir işe yaramadı.”

Yere Hiç Çöp Atar mısınız?

4 Kasım, Seas at Risk'in tarihçesi açısından da önemliydi; çünkü AP'deki bu konferansla vakıf 25'inci yılını da kutluyordu. Belki de bu nedenle iyisiyle kötüsüyle pek çok başlık ve proje tartışıldı; neyin işe yaradığı, hangi tercihlerin uzun vadede beklenen verimi sağlayamadığı dürüstçe konuşuldu. Ancak bütün konferans boyunca ağırlığı hissedilen yeni bir eylem planı, sık sık dile getirildi: Günü kurtaran ted-

birler yerine sürdürülebilir çözümlere odaklanmak. Örneğin, temizliğe değil de çöp miktarını azaltmaya yönelik projelere ağırlık verilmesine vurgu yapıldı. Halkı bilinçlendirmenin ötesine geçip, hükümetleri çöp politikaları konusunda yasal yaptırımlar uygulamaya yönlendirmek de bu eylem planının bir parçası. Özetle üzerinde konuşulan konular; tüketimi azaltmak, tek kullanımlık ürünlere yönelik tüketici alışkanlıklarını değiştirecek sivil projelerin yaygınlaşması, sanayide üretim modelini değiştirip geridönüşümü desteklemek oldu. En dikkat çekici uyarıysa “plastik” denildiğinde çok geniş bir ürün yelpazesinin kastedildiğiydi. Hepsi “plastik” olarak anılsa da kimi zararsız kimi ölümcül kimyasalları birbirinden ayırmak ve her biri için farklı önlemler almak gerekiyordu. Konferansa katılan bilim insanlarının üzerine basa basa belirttiği üzere, pet şişede kullanılan plastik ile naylon torbada kullanılan plastik bir değil. Farklı plastik türlerinin doğada çözünme süresi, doğayı zehirlemesi, mikroplastikler, kimyasallar, geri dönüştürülebilir ve dönüştürülemez ürünlerin doğaya verdikleri zararı değerlendirmek

gerektiğinde nasıl ki farklı kategorilere giriyorlarsa, yarattıkları sorunların çözümlerine de ayrı yaklaşımlar gerekiyor.

Bir pet şişenin plastik kapağı, tek başına koca bir denizi, okyanusu ne kadar kirletebilir ki, diye sorabilirsiniz kendinize. **Kuzey Denizi Vakfı** (North Sea Foundation) sponsorluğunda gönüllülerin 31 günlük katılımıyla yapılan bir deney, bu soruyu yanıtlıyor. Gönüllüler bir aylık süreçte turistik olmayan **Boskalis** sahilinden 3300'den fazla kapak topluyorlar! Bunların bir kısmı, buraya gelenlerin kuma veya denize attıkları çöpler, bir kısmı da başka yerlerde denize atılan ama dalgaların sürükleyip Boskalis sahiline bıraktıkları. Sonuç: 100 metrelik sahil şeridinde 160 kapak! Sanatçı Merijn Tinga, “geridönüşüm” başlığı altında bu kapaklardan Avrupa Parlamentosu'nda sergilenen Man-Cap adında bir “sanat eseri” üretse de, her plastik kapağın gönüllüler tarafından toplanıp sanat eserine dönüştürülmesini bekleyemeyiz. 31 günlük bu deney, Kuzey Avrupa sahilleri gibi sınırlı sayıda turistin gittiği görece kontrollü bölgelerde dahi durumun ne kadar kötü oldu-

VitrA

Dünyede seramik sağlık gereçleri için Çevresel Ürün Beyanı sahibi ilk marka

Institut Bauen und Umwelt e.V.

Artema

Çevresel Ürün Beyanı sahibi Türkiye'nin ilk armatür üreticisi

Artema

Türkiye'de Su Etiket Sertifikası sahibi olan ilk marka

VitrA

Türkiye'de mobilya alanında FSC sertifikalı ürünler üreten ilk marka

Institut Bauen und Umwelt e.V.

VitrA

Türkiye'de banyo mobilyaları için Çevresel Ürün Beyanı çalışmalarına başlayan ilk marka

Institut Bauen und Umwelt e.V.

VitrA

Türkiye'de Çevresel Ürün Beyanı sahibi ilk porselen karo üreticisi

VitrA

Avrupa Birliği Eko-Etiket sahibi Türkiye'den ilk karo markası

Üstümüze vazife

Biz, yaşamın bir bütün olarak korunması, doğal kaynakların tamamen tüketilmeden, sürdürülebilirlik çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Sürdürülebilirliği, işimizin ayrılmaz bir parçası ve asli görevimiz olarak görüyoruz.

VitrA ve Artema olarak, Blue Life anlayışımız doğrultusunda çevreye, topluma ve doğal kaynakların sürdürülebilirliğine duyarlı, çevre dostu ürünlerimizi, uluslararası sertifika ve etiketlerle tescilliyoruz. Tüketicilerimizin çevreci seçimler yapmasını kolaylaştırıyoruz.

Çünkü mavi gezegenimizin geleceği, üstümüze vazife.

Blue Life

Mavi gezegenimiz için...

ğunun ispatı. Bir de Akdeniz gibi milyonlarca insanın faydalandığı kumsallarla süslenmiş sıcak denizleri düşünün... Sıradan bir haziran ayında Antalya kumsallarından kaç adet plastik kapak toplanacağına dair bahse girecek değilim ama 100 metreye 160 kapaktan fazlasını bulacağımıza eminim.

Sayısal tahminimde sosyoekonomik bir cehalet göndermesi veya "elitist" bir tavır bulmayın lütfen. CleanSea adına konuşan **Heather Leslie**, üniversitenin yürüttüğü bir araştırmanın sonuçlarından bahsetti: Anket yapılmış ve öğrencilere "Yere hiç çöp atar mısınız?" diye sorulmuş. %99'u hayır demiş. Heather Leslie, gülerek araştırmanın ilk aşaması olan anket sonucunu değerlendiriyor: Kimse yere çöp atmıyorsa üniversitenin bahçesindeki, yerlerdeki onca çöp nereden geliyor/du?

Araştırmanın ikinci bölümünün ortaya koyduklarıysa bildiğimiz ama itiraf edemediğimiz gerçekler. Hiçbirimiz evimizdeyken çöpümüzü yere atmıyoruz. Ne var ki sokaktayken kağıt mendili veya bir gofret ambalajını yere atabiliyoruz. Burada bilinçli, eğitilmiş insanlardan bahsediyorum ama evimizde bir kere bile yere çöp atmazken sokakta, sahilde, hele çöp kutusu kumsalın diğer ucundaysa bir kere dahi olsa çöpümüzü yerde bırakmamız; atıkların idaresi konusunun, bilinçlenmemiş toplumlar daha çok çöp atar gibi genellemelerle açıklanamayacak kadar karmaşık olduğunun ispatı. Öyleyse bizim önerimiz, yere çöp atmak konusunda kırmızı ışıkta geçmek veya emniyet kemeri takmakta olduğu gibi caydırıcı cezai yaptırımlara başvurulması (İzmaritler denizleri kirleten nesnelere arasında ilk 10'a giriyor. İzmariti yere/sahile atmanın cezaya bağlandığı ülkelerde miktarın çok kısa zaman dilimlerinde %70'lere varan oranlarda azaldığı saptanmış).

CEFAS'dan Thomas Maes'in verdiği kötü bir haber şu: Plastik kapakları topluyorsunuz toplamasına ama o plastiklerden suya karışan mikroplastiklerin yayılmasını nasıl engelleyeceksiniz?

Ya Mikroplastikler?

Avrupa Parlamentosu Çevre Komisyonu'nun "Denizlerin Kirlenmesi" çerçevesinde ele aldığı ikinci bir asal sorun ise "denizi çöplüğe dönüştürmek". Plastik atıkları ne yapıyoruz? Karaya gömüyoruz. O bölgelere de çöplük diyoruz. Peki, bu alanlar daraldıkça ne oluyor? Çöpler denize dökülüyor! Okyanuslar nasılsa büyük; zannediyoruz ki ne atarsak atalım dolmaz. Plastiği gömerken toprağı zehirlediğimizi, denize çöp döktüğümüzdeyse bunun çok daha büyük bir besin zincirini hesaplanması güç ölçülerde etkilediğini görmezden geliyoruz. Eğer denize çöplük muamelesi yaparsanız, ne yazık ki o çöp gelip sizin tabağınızda yemek oluyor. "Ben hiç deniz mahsulü yemek yemem"

demenin sizi kurtaracağını düşünebilirsiniz belki ama ben olsam buna pek güvenmezdim. İşlenmiş balıkların gübreden hayvan yemine pek çok alanda kullanıldığını, kimyasalların karıştığı su kütlelerinin buharlaşma-yağmur döngüsü içinde karadaki ürünlere geçtiğini aklınızdan çıkarmamalısınız. **CEFAS Mikroplastik Programı Suda Kimyasalları Gözlemleme Enstitüsü'nden Thomas Maes'in** bize verdiği kötü haber bu: Plastik kapakları topluyorsunuz toplamasına ama o plastiklerden suya karışan mikroplastiklerin yayılmasını nasıl engelleyeceksiniz?

CEFAS, Kuzey Denizi'ndeki besin döngüsünü sürekli analiz eden bilimsel bir kuruluş. Lobici veya para peşinde koşan vakıflardan olmadıklarından, Maes'in konuşması sırasında herkesin tüyleri diken diken oluyor. Baltık ve Kuzey denizlerindeki midyeleri uzun süredir test ediyorlarmış; son bir yılda bu midyelerde asla yenilmemelerini gerektiren miktarda mikroplastik bulunmuş. Mikroplastik denildiğinde kastedilen, mikroskopik boyutlardaki petro-kimyasallar ve parçalanmış plastik atıklar. Bu midyeleri yiyen balıklar var; balıklar bu kimyasalları sindiriyor, o balıkları yiyen balıklar da var ve sonunda testlerde yunuslara kadar her tür deniz canlısında az zehirliden çok zehirliye kadar sıralanabilecek mikroplastiklere rastlanıyor. Gözle görülemeyen bir şeyi nasıl temizleyeceksiniz? Balıkların işlenip nelere dönüştürüldüğünü bilerseniz, aldığımız bir vitamin hapından yediğiniz sushi'ye kadar nelerden hayatınıza girdiğini bilerseniz, yemek yemeden hayatta kalabilmek için bilimsel araştırmalara başlarsınız! Her plastik aynı değil ve insanlar bir balık yedi mi zehirlenmiyor, sindirim sistemimiz mikroplastikleri atacak kadar güçlü. Ancak "düzenli olarak balık yememenizi tavsiye ederim" diyor bilim insanları. 20 yıl

Güç işleri o yapsın keyifli işleri siz.

Her ayrıntıda Bosch: MaxoMixx el blenderi
mutfakta güç harcamadan harikalar yaratmanızı sağlar.

Bosch MaxoMixx el blenderi gücü, tasarımı ve kalitesiyle bir blenderden beklenen her şeyi bir arada sunuyor. Yüksek kaliteli paslanmaz çelik gövdesi ile gücünüze güç katarken, ergonomik tasarımıyla mutfakta işinizi çok kolaylaştıracak. Size sadece yaratıcılığınızı konuşturmak kalacak.
www.bosch-home.com/tr

BOSCH
Yaşam için teknoloji

Daha fazla bilgi için
cep telefonunuz ile
"QR kodunu" tarayabilir ya da
www.bosch-home.com/tr'yi
ziyaret edebilirsiniz.

Bosch Çağrı Merkezi
444 6 333
7/24 hizmetinizde

BoschHomeTürkiye

öncesinin “en sağlıklı besin listeleri” düşünüldüğünde ne hazin bir son. İyi haber ise şu: Yapılan deneyler, iki gün sağlıklı beslenen balıkların da mikroplastikleri sindirim sistemlerinden attığını göstermiş, su temizlendiğinde, döngünün kendisini tamir etme becerisi var.

Plastik üreticilerini temsil eden **Martin Engelmann** ise geridönüşümüne sonuna kadar destekte bulduklarını ve tasarım aşamasında “çöpe” dönüşmeyecek, tekrar tekrar kullanılabilir ürünler tasarlanarak atıkla mücadele ettiklerini açıklıyor. Plastik şişenin plastik kapağı olmazsa kimse plastik kapağı düşürmez/ yere atmaz mantığıyla yola çıkıp bugünkü “evrim geçirmiş” şişeye yapışık plastik kapak modeline ulaşmış ve Avrupalı üreticilerin sanayi üretiminde o kapak tasarımını kullanmaya geçmesini sağlamışlar. Kapağın yere atılmaması neyi çözer, diyebilirsiniz. İnsanlar plastik şişeleri her gün artan oranlarda geridönüşüm kutularına atıyor. Ayrılabilir plastik kapaklar ise başka bir sorun. Burada kilit nokta, daha üretim aşamasında bir sorunu dahi olsun ortadan kaldırmak ve kimse-nin bunu küçümsemeye hakkı olmadığını sanmıyorum. Bilimsel veri, zaten Engelmann’ın yeni tasarımının başarı iddiasını destekleyecek nitelikte.

“Her Seferinde Başladığımız Yere Dönüyoruz”

Konferansı sona erdiren ise Kasım ayının başında ilk defa toplanan yeni komisyonun planlarıyla ilgili yorum yapmak için çok erken olduğunu vurgulayan **Joachim D’Eugenio**’nun sözleri: “Avrupa Birliği ülkeleri, sahilleri temizlemek ve çöplerin toplanması için her yıl ülke başına 5-15 milyar Euro masraf yapıyor. Her seferinde başladığımız yere dönüyor, sonraki yıl yine aynı temizliğe daha büyük paralar

döküyoruz. Oysa çöpe giden plastik miktarında %40’lık bir azalma mümkün. Örneğin, pek çok ülkede alışveriş yaptığımızda tek kullanımlık naylon torba istediğimiz takdirde ayrıca 20-50 cent ödüyorsunuz. Bu bile insanları kendi kumaş alışveriş torbalarını yanlarında taşımaya yetti. Çevre Komisyonu olarak önerimiz, çöp vergisinden arıtma sistemlerinde kullanılan filtrelerle ilgili denetleme ve ceza sistemlerinin geliştirilmesine kadar AB ülkelerinde bağlayıcı olarak kararlar alınması yönünde. Çöpten kur-

Joachim D’Eugenio: “Avrupa Birliği ülkeleri, sahilleri temizlemek ve çöplerin toplanması için her yıl ülke başına 5-15 milyar Euro masraf yapıyor. Oysa çöpe giden plastik miktarında %40’lık bir azalma mümkün”

tulmayı değil, çöp miktarını azaltmayı ve geridönüşümü destekleyen üretim modellerine destek verilmesi... Avrupa’nın bu çözümlerin uygulanması aşamasında ülke ülke değil, bir bütün halinde hareket etmesi ise en büyük hedefimiz ve idealimiz.”

Son bir dipnot: Avrupa ülkeleri, uzun süredir naylon poşete son vermek amacıyla ülkeden ülkeye değişen uygulamalara başvuruyor. Hollanda ve Fransa’da naylon poşet için ekstra ücret ödüyorsunuz, Danimarka’da ise **“B.O.U.F -Buy Once Use Frequently”** (Bir defa al sık sık kullan) prensibi alışverişin vazgeçilmez bir parçası. “Tek kullanımlık ürünlere hayır” Avrupa’da yaygınlaşan, hayran olunması akımlardan ama bu da başka bir yazının konusu olsun. ○

Buderus

Logatherm WPLS

Hava Kaynaklı

Isı Pompası ile

üç ihtiyaç,

tek çözüm!

Logatherm WPLS
Hava Kaynaklı Isı Pompası

Buderus Hava Kaynaklı Isı Pompası; ısıtma, soğutma ve sıcak su ihtiyaçlarınızı yıl boyunca tek bir sistemle karşılıyor, düşük yakıt emisyonu ile çevre korumasına katkı sağlıyor.

Siz de Buderus Hava Kaynaklı Isı Pompası ile tanışın, ısıtma, soğutma ve sıcak su ihtiyaçlarınızı, en konforlu, en pratik ve en verimli şekilde karşılayın.

Buderus Isı Pompası Teknolojisi'nin sunduğu avantajlar:

- Paket sistemdir. Isıtma, soğutma ve sıcak kullanım suyunu tek bir sistemden elde etme imkânı sunar.
- Türkçe kumanda paneli ile esnek kullanım sağlar.
- Baca ihtiyacını ortadan kaldırır.
- Gaz bağlantısı gerektirmez. Elektrik enerjisi yeterlidir.
- Yakıt tankı ihtiyacını ortadan kaldırır.
- Entegre bir soğutma sistemidir.
- En son ısı pompası teknolojisidir. (İnverter kompresör)
- Yüksek verim sunar. (1 kW enerji girdisi karşılığında 4 kat enerji üretimi)
- Akıllı enerji tasarruf fonksiyonlarına sahiptir. Modülasyon, dış hava sıcaklığına bağlıdır.
- Akıllı kullanım sıcak suyu kontrolü sunar.
- Düşük hava sıcaklıklarında bile (-20 °C) çalışır.
- İç ve dış mekânda düşük ses seviyesinde çalışır.
- Bakım ihtiyacı minimumdur.
- Montajı hızlı ve kolaydır.
- Düşük karbondioksit emisyonu ile çevre dostudur.

Isıtma Bizim İşimiz

Buderus

Ekolojik Avrupa Turundan Bisikletli Sahaf'a Masalsı Bir Gerçeklik Öyküsü

Hepimiz bir şeyler yapmak isteriz, bazılarımız da bunu gerçeğe dönüştürür. Rüzgar Çöpçü bisikletiyle parasız, etsiz, fosil yakıtsız Avrupa turuna çıkmak istiyor ve çıkıyor. Yolculuğuna yaşam arkadaşı Mirra Çöpçü eşlik ediyor. Gezerken bir de tohum kuryeliği yaparak toplam 17 ülkeden geçen yolu birlikte tamamlıyorlar. İstanbul'a gelince de yeni bir proje doğuyor: "Bisikletli Sahaf." İşte Çöpçü ikilisinin bisikletli Avrupa turu, yaşadıkları ve geleceğe dair planları...

 Serpil ATA, serpilata@gmail.com

Rüzgar Çöpçü'nün 13 Nisan 2014'te Beşiktaş'tan başladığı 9200 kilometrelik yolculuk, beş ay sürdü...

İsmlerinizi kulağa çok fantastik geliyor. Gerçek isimleriniz mi?

Rüzgar: Hayır, kimlik adlarımız değil. İsimlerimiz kendi seçtiğimiz isimler olsun istedik. Soyadı olarak yola çıkarken Yolgezer'i seçmiştim. Yolda baktık, çöple çok haşır neşir olduk Çöpçü soyadını hak ettiğimizi düşündük ve öyle yaptık. Şimdi Rüzgar Çöpçü ve Mirra Çöpçü'yüz.

Mirra: Ben de sevdiğim bir isim olduğu için bu ismi seçmiştim. Yolda, özellikle Sırbistan ve Hırvatistan'da çok rastladım bu isme. Meryem'den geldiğini söylediler.

Ekolojik Avrupa turuna çıkarken ne hedefliyordunuz? Nasıl gelişti süreç?

Rüzgar: İlk önce yolda olmak isteğiyle başladı her şey. Daha sonra madem bisikletliyiz, madem vejetaryen besleniyoruz, öyleyse bunun ekolojik bir mesaj değeri de vardı. Böylece adımı Ekolojik Avrupa turu koydum.

Yola çıkmadan önce, eşyaları toparlayacak param yoktu. Ben de çevremdeki insanlardan ödünç istedim. Bisikletim, fotoğraf makinem, kamp eşyalarım hep bu şekilde toparlandı. Şimdi de eşyaların kırık dökük olmayanlarını iade ediyorum. Böylelikle gereksiz tüketimin de üstünü çizmiş olduk.

Yolculuk nasıl geçti peki? Hangi ülkelere gittiniz? Neler hissettiniz?

Rüzgar: 13 Nisan 2014'te Beşiktaş'tan yola çıktım ve beş ay içinde 9200 km'yi devirip geri döndüm. Yolculuğun belki en güzel anı, Mirra'nın bana Belçika'da katılması oldu. Onunla üç ay beraberdik. Binlerce kilometreyi yan yana pedalladık. İlk birkaç haftaki afillamayı saymazsak, yolculuk tam bir akış halinde geçti. Her sabah farklı yerlerde uyanmak ilginç bir duygu... Gözünü açıyorsun, tavana kilitleniyorsun ve "Acaba neredeyim?" diye

soruyorsun. Hafızayı taze tutuyor... Aç susuz pedalladığımız da oldu. Kalacak yer bulamayıp tren istasyonlarında, otoparklarda veya parklarda uyuduğumuz oldu. Ama sırasıyla ülke rotamız şöyle oldu: Yunanistan, Arnavutluk, Karadağ, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Hırvatistan, İtalya, Fransa, Belçika, Hollanda, Almanya, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Avusturya, Slovakya, Macaristan, Hırvatistan, Sırbistan, Bulgaristan ve Türkiye.

Mirra: Evet son iki ay, yaklaşık 2000 km boyunca, paramız bittiği için yola parasız devam etmek zorunda kaldık. Bu, yolculuğumuza farklı bir boyut kattı. Çünkü insanın parası varsa, her istediğini alabilir. Bizim su alacak paramız bile yoktu. Bu küçük örnek bile, paraya ne kadar bağımlı olduğumuzu gösteriyor. Ama öyle değilmiş...

Yani iki ay boyunca beş parasız yollarda mıydınız? Peki ne yiyip içtiniz, hiç mi paraya ihtiyacınız olmadı?

Mirra: Evet, tam anlamıyla beş paramız yoktu, meteliğe kurşun atıyorduk. Bu da para konusundan çıkışla birçok şeyi sorgulattı bize. Rüzgar, parasız yolculuk yapmak istiyordu; paralar bitince de buna mahkum olmuş olduk.

Rüzgar: Parasız kalmamızla başlamadı belki ama, çöpten bol bol yemek yedik. Neler çıkmadı ki çöpten: Ananaslar, avokadolar, kavunlar... Çöp dalışı olmadığında, ağaçlar veya bulunduğumuz yerin insanları besledi bizi. Karşılığında bir şey bekledikleri yoktu belki ama Mirra'nın gidon çantasında Türkiye'den getirdiği ve Belçika'dan itibaren topladığı tohumları dağıtıyorduk. Onu Mirra anlatsın...

Mirra: Yolculuğun en keyifli kısımlarından biriydi bisikletle tohum kuryeliği yapmak. Bir avuç dolusu kadar kadife çiçeği tohumu getirmiştim yanımda. Bazen bisiklet sürerken rüzgara bıraktık tohumları, bazen de yolda tanıştığımız insanlara verdik. Hatta beraber bahçeye ektiklerimiz bile oldu. Bizi evlerine misafir eden insanlarla da paylaştık tohumları. Onlar da bize kendi bahçelerinden çıkan tohumlardan verdiler. Yol boyunca böylesi samimi bir paylaşım sonucunda, elimizde bir sürü

tohum birikti. Her ülkeden onlarca tohumumuz oldu. Artık sadece İstanbul'dan getirdiğim tohumları değil, diğer Avrupa ülkelerinden topladıklarımızı da paylaşıp birbirini tanımayan insanlar arasında bir bağ kurduk.

Öyleyse ben de topladığınız tohumlardan biraz almak isterim. Yolculuk emimin çok ilginç anılarla doludur. Bunlardan birini anlatsanıza?

Rüzgar: Onlarca anıdan hangisini anlatsak, seçmek zor. Ama Zagreb'den bir sabahımızı anlatabilirim belki. Kalacak yer bulamadığımız günlerden biriydi yine ve biz de uyumak için **Zagreb Tren İstasyonu**'nu seçmiştik. Tüm gün pedal çevirmenin yorgunluğuyla gelip geçen trenlere ve insan kalabalığına aldırmadan perona matlarımızı serip uyuduk. Sabah bir kadın uyandırdı bizi. Zagreb'de son günü olduğunu söyledi ve bize bir sürü parayla birlikte bir adres uzattı. "Ne bu?" diye sordüğümüzde, eğer adrese gidersek öğrenebileceğimizi söyledi. Adresin yazılı olduğu kağıdı ve parayı aldık. İşin ilginç yanı, tam da paranın suyunu çektiği gündü. Ve bu bize ilaç gibi gelmişti. En azından o günlük yemeğimizi çıkarabiliştik. Adrese gelince, gittiğimiz yer bizi hayal-kırıklığına uğratsa da, günümüze bayağı renk katmış oldu.

Hayatta hedefler koyarız ve bunlar aslında bizim asıl yaşam derslerimize vesile olur. Peki, sizin için bu nasıldı? Hedef-

Paraları kalmayınca çöpten yemek toplayıp yiyen Rüzgar ve Mirra Çöpcü, yolculuk sırasında tohum kuryeliği de yaptı. Türkiye'den kadife çiçeği tohumu götüren ikili, bu tohumları kah rüzgara bıraktı, kah Avrupa yollarında tanıştığı insanlara hediye etti.

Rüzgar Çöpçü: "Bisikletli Sahaf'ın güzel tarafı, sadece ikinci el kitaplar satması ve kargoyu bisikletle yapması. Böyle olunca hem kitaplar yenisi alınmadan defalarca okunabiliyor, hem de kargosu ne trafik, ne gürültü, ne de doğa kirliliği yaratıyor"

İlerinizin ne kadarına ulaştınız? Kendi adınıza neler öğrendiniz?

Rüzgar: 20 ülkeyi, parasız, etsiz ve fosil yakıtsız tamamlamayı amaçlamıştım. Bu, vizeler ve yoldaki ruh halimizle 17 ülke oldu ama hiç et yemedik, bisikletimizden birkaç zorunluluk dışında hiç inmedik ve son 2000 kilometreyi parasız tamamladık. Bu yolculuğun bana en büyük katkısı herhalde özgüvendir. Yani artık canım ne zaman, nereye isterse gidebilirim. Bunu hissetmek, sevmediğimiz bir yerden gidebilme özgürlüğü veriyor.

Mirra: Bu, gündelik hayatın bize unuttuğu bir şey. Mesela yorulunca durmak bir lüks değil artık, bir yerden sıkılınca oradan ayrılmak veya birine aşık olunca onun peşinden gitmek vs... Yol boyunca alışılmadık davranışlar bizi ürkütmedi, çünkü Rüzgar ve ben kimseye zarar vermeden içimizden geldiği gibi ihtiyaçlarımıza yönelik yaşadık. Sanırım yolculuğun bana öğrettiği en güzel şeydi bu.

Rüzgar: Aynı zamanda bunun etsiz, benzinli ve parasız yapılmış olması da, aklında acaba sorusu olan tüm insanlara kanıt niteliğinde...

Bundan sonrasında ne var peki? Yeni yolculuklar?

Rüzgar: Bundan sonra, belki uzunca bir Türkiye turu olabilir, parasız. Ama öncelik, Bisikletli Sahaf'la bir şeyler başarabilmek...

Evet onu da çok merak ediyorum. Bisikletli Sahaf'ın öyküsü nedir?

Mirra: Birdenbire ortaya çıkan bir şey değildi bu. Yoldaki fikirlerimize paralel olarak sürdürmek istediğimiz bir şeyler olsun istedik. Bir yandan günlük ihtiyaçlarımızı karşılayabileceğimiz, bir yandan da ideallerimiz doğrultusunda ilerleyebileceğimiz bir eylem olarak ortaya çıktı "Bisikletli Sahaf". Önce kendi kitaplarımızı satılığa çıkardık, sonra birkaç dostumuz kitap verdi. Bize destek olmak isteyen insanların kitaplarına da talibiz. Bisikletli Sahaf'ın güzel tarafı, sadece ikinci el kitaplar satması ve kargoyu bisikletle yapması. Böyle olunca hem kitaplar yenisi alınmadan defalarca okunabiliyor, hem de kargosu ne trafik, ne gürültü, ne de doğa kirliliği yaratıyor. Gelişmesi için doğaya duyarlı, okumayı seven ama tüketimi sevmeyen takipçilere ihtiyacımız var.

Ben bir kitap almak istiyorum mesela; ne yapmam gerekiyor?

Mirra: Önce <https://www.facebook.com/bisikletli.sahaf> linkinden kitap listesine girip istediğin kitabı seçiyor ve bize mesaj atıyorsun. Biz de dilediğin gün ve saatte bisikletle adresine kadar getiriyoruz. Hemen aynı gün içinde bile olabiliyor bu teslimat. İşte bu kadar basit :)

Bu yazıyı okuyanlar size nasıl destek olabilirler?

Rüzgar: Çok kolay aslında. Bize kitap bağışlayabilirler, okumak istedikleri kitapların yenisini almak yerine önce bize sorabilirler veya kullanılmış poşetlerini bize verebilirler. Ayrıca bisikletlerimiz yolda iyice hırpalandı. Değişmesi gereken parçalar var. Bisiklet konusunda da yardıma açığız...

Mirra: Yolculuk vesilesiyle güzel insanlarla tanıştık. Umarız Bisikletli Sahaf da böyle ilerler. Biz de doğaya ve insanlara fayda sağlarken biraz da eğlenmiş oluruz. Herkese sevgiler. ○

Takip etmek için:

Bisikletli Sahaf: <https://www.facebook.com/bisikletli.sahaf>

Ekolojik Gezgin: <https://www.facebook.com/ekolojikgezgin>

Yaşamı İyileştirmek - Şimdi ve Gelecekte

Türkiye'de
2000'lerin
başından
bu yana yenilikçi
ürünlerimizden
fayda gören
360.000'den
fazla hasta

Dünyada
21 milyon
tedavi edilen
hasta*

*Roche'un en çok kullanılan
25 ürününden biriyle

Roche Türkiye sponsorluğunda

395
merkez

56
klinik çalışma

4.780
faydalanan hasta

6
DOW JONES
Sürdürülebilirlik
Endeksi'nde
İlaç, Biyoteknoloji
ve Yaşam Bilimleri
Endüstrisi grubunda
Roche, 6. kez
üst üste
sektör lideri

Koçluk desteğinden faydalanan

110
danışan
(2009 yılından
itibaren)

Çalışan gelişimine verilen önem

18.423 saat
iç ve dış eğitim

41 saat
kişi başı eğitim

474,5 saat
koçluk eğitimi

2009 yılına göre

enerji tüketiminde
%35
azalma

su tüketiminde
%65
azalma

sera gazı emisyonunda
%48
azalma

Çalışma ortamımızı
daha güvenli hale
getirecek ISG
çalışmalarını
yürütmek
amacıyla kurulan
**"Roche İş
Sağlığı ve
Güvenliği
Kurulu"**

İnsan Hakları ve
Çeşitlilik

İnsan Hakları
ve Çeşitlilik
Komitesi
girişimi ile
tüm Roche
çalışanlarına
"İnsan Hakları
Eğitimi"

**Sistemli
Gönüllülük**

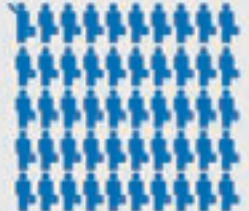
Yaşam
Takımı'nda yer
alan gönüllü
çalışanlarımız
topluma katkı
sağlıyor

Merkez ofis ve
saha operasyonlarıyla
sahip olunan
ISO 50001
Enerji Yönetim
Standartı

Geleneksel Tedarikçi Günü

Çeşitli
sektörlerden
yaklaşık
50 tedarikçi
100 iş ortağı
katılımı

Türkiye'de GRI "Materiality Matters Check" Onayı Alan İlk Şirket

Roche Türkiye olarak, 2011 yılından beri toplumun ihtiyaç ve beklentilerini göz önünde bulundurarak yerel sürdürülebilirlik stratejimizi uyguluyoruz.

Sürdürülebilirlik çalışmalarımızı özetleyen ve 2013 yılında üçüncüsünü yayınladığımız kurumsal sorumluluk raporumuz, ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerimizi kapsayıcı bir şekilde tanımlaması ve ana paydaşlarımız için öncelikli sürdürülebilirlik konularına odaklanması sayesinde GRI tarafından "Materiality Matters Check" onayını almaya hak kazandı.

Dr. Uygur Özemi
Change.org Doğu Avrupa
Batı Asya Direktörü

Bir Gece Ansızın...

İyi bir haberle uyanmak ister insan... Fakat ne yazık ki ülke bir korku film setine dönüşmüş adeta. Her yerde kepçeyle, kelepçeyle, copla, TOMA'yla, biber gazıyla, dozerle uyanıyor insanlar ansızın bir gece. Nedeni ise zeytinini, parkını, ormanını, köyünü korumak istemesi. Korku filminin canavarı ise **"acele kamulaştırma"** kuklasını oynatan rant hırsıyla gözü dönmüş sermaye. Ancak savaş zamanında devreye sokulması gereken acele kamulaştırma kararı, sözde bir kamu yararı uydurularak devreye sokuluyor ve insanların zeytinlikleri, parkı, ormanı, köyü, evi, bahçesi elinden alınıyor... Lakin bunu eskiden olduğu gibi medyayı susturarak, üstünü örterek, sessiz sedasız yapmak mümkün değil. **Facebook** ve **Twitter** gibi sosyal mecralarda patlayan, sonra unutulmuş teyakkuz,

feveran ve paylaşımlar, Change.org sitesinde demir atıyor. Köyünü, ormanını, parkını korumak isteyen insanlar örgütleniyor. Bunun en güzel örneklerinden biri **Validebağ Korusu**'nu koruma mücadelesi (bkz. change.org/validebağ).

İronik olaylardan biri de rüzgar enerjisini savunan İzmir Bayındır'daki Marmariç ahalisinin başına gelen. Esasında konu basit; çevre dostuyum diye insan düşmanı olamazsın. İster kömür, ister rüzgar olsun insana rağmen yatırım yapmak mümkün değil. Rüzgar santralına karşı direnen ahali adına Mustafa Fatih Bakır, **Change.org/restcek** adresindeki kampanyasında, "Bize bu kadar yakın ve bize bu kadar büyük bir zararı olacak bir endüstriyel yatırımı yaparken, bizden bir selamı bile esirgeyen, bizi bilimsel

raporlarında da yok sayan bir zihniyetle elimizden gelen bütün yollarla mücadele etme, bu projeyi ve başlarsa inşaatı ne pahasına olursa olsun durdurma kararı aldık" diyor. Bütün masallarda bir gece ansızın köyü basan canavarı, köy ahalisi birleşerek yok eder... Bu masalın da zaferle sonuçlanmasını istiyorsanız, köy ahalisine siz de change.org/restcek adresinden destek verip mücadeleye katılabilirsiniz. En azından dozerler geldiğinde, ahali coplandığında, kelepçelendiğinde, dünyaya açılan sesi siz olursunuz, toplu bir haykırış dağlarda ve kentlerde yankılanır, bir gece ansızın...

Not: Bu sayfalara yansımaları istediğiniz kampanyalarımızı bizimle paylaşmak isterseniz, İletişim Sorumlumuz Sırma Süren ile sirma@change.org'dan bağlantıya geçebilirsiniz.

RESt Çek! Yander A.Ş. Köyümüzden ve Doğamızdan Elini Çek!

"Bir gün ansızın biri gelse ve evini, bahçeni, geçimini, kıracası yaşamımı elinden alıyor dese ne hissedersin?" RESt Çek kampanyacısı **Mustafa Fatih Bakır**'ın yönelttiği bu soru, aslında Yander Elektrik A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı **Bayram Kınay'a yönelik**. Bakır, yaşadığı köyün "acele kamulaştırılarak" Rüzgar Enerji Santrali inşaatına açılmasına karşı köy ahalisi adına kampanyasını başlattı. Kampanyasını bir yardım çağrısı olarak nitelendiren Fatih Bakır, sizlerin imzalarını beklerken şunları söylüyor: "Bizler Marmariç'te, İzmir Bayındır'ın bir orman köyü olan Derneklî'nin -haritalar üzerindeki adıyla- Mersinli Mahallesi'nde yaşıyoruz. Burnumuzun dibine yapılması planlanan Mersinli Rüzgar Enerji Santrali nedeniyle 'acele kamulaştırılarak' evlerimizin ve topraklarımızın bir gecede elimizden alınması tehdiyle karşı karşıyayız." Bu kampanyaya desteğinizi göstermek için **change.org/restcek** adresinden imzanızı paylaşabilirsiniz.

İstanbul'un İncisi Bebek'te Tekne Parka Hayır!

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin **İSTMARİN** adı altında Bebek Koyu'na ve kıyılarına 300 teknelik, 150 araçlık bir tekne park kurulacağını haberi üzerine harekete geçen **Bebekliler Derneği**, Change.org'da bir kampanya başlattı. Dernek, İstanbul Boğazı'nın en dar yerlerinden biri olan Bebek'in teknelerin istilasıyla bir deniz kazasına karşı tehlikeye açık hale geleceğini söylüyor. Derneğe göre yapılması planlanan **İSTMARİN**, tüm Bebeklilerin can ve mal güvenliğini tehdit edecek ve daha birçok soruna neden olacak: "Bilim insanlarına ve denizcilere göre, İstanbul Boğazı dünyanın uluslararası trafiğe açık en dar ve tehlikeli su geçitlerinden biri. Yıllar içinde

Boğaz'da en çok ölümcül ve çevre faciası yaratan gemi kazaları yaşanmış. Günümüz radar sistemine rağmen Boğaz'da deniz kazaları

riski devam ediyor. Her geçen gün yoğunlaşan Bebek sahil yolu trafiği, tekne parkın yapılması ile tamamen felç olacak. Bebek İskelesi'ne Şehir Hatları vapurları yaşayamayacak, iskelemizin kullanımı kısıtlanacak. Toplu taşımada deniz yolu kullanımı elimizden alınacak. Zehirli tekne boyaları ve kimyasalları, kaçak boşaltılan sintine suları çevreyi kirletecek ve deniz canlılarıyla birlikte biyolojik dengeye zarar verecek. Semtimize gelen her vatandaşın sahil şeridinde yürüme ve Bebek'in doğal güzelliklerini yaşama hakkı elinden alınıyor." Bebek Derneği'nin kampanyasını change.org/tekneparkahayir adresinden imzanızla destekleyebilirsiniz.

Kazdağı Milli Parkı Sınırları İçinde Baraj İstemiyoruz

Zeynep Saraç, **Balıkesir Kirişlik Vadisi'ne yapılması planlanan Zeytinli Barajı'na** karşı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na hitaben kampanyasını başlattı. Saraç, yapılması planlanan barajın Kazdağı Milli Parkı'nı tehdit ettiğini söylüyor ve kampanyasını başlatmaya nasıl karar verdiğini şöyle açıklıyor: "Barajın su toplama havzasının önemli bir bölümü, Kazdağı

Milli Parkı sınırları içinde kalıyor. Kazdağı'nın üzerine yerleşmiş, kuzey-güney istikametinde uzanan derin vadi ve kanyonlar, flora ve fauna açısından zengin bir potansiyel oluşturuyor. Özellikle de bitki örtüsünün taşıdığı biyolojik çeşitlilik birçok canlı türüne uygun yaşama ortamı sağlayarak, milli parkın ana değerini oluşturuyor. Bugüne kadar Kazdağı'nda 101 familyaya ait

800 bitki tespit edildi. Bütün bunlar milli parkın önemini ve korunması gerektiğini göstermektedir. Mehmetalan Köyü ve Zeytinli Çayı da Kazdağı Milli Parkı sınırları içinde yer alıyor. Mehmetalan Köyü, 140 hane oluşuyor. Köyde baraj yapılması halinde 66 ev ve 1800 dönüm zeytinlik sular altında kalacak. Köyde önemli bir geçim kaynağı olan zeytincilik, ülkemiz için de korunması gereken değerlerden biri. Bunun yanı sıra içme suyu barajı projesiyle birlikte doğal su kaynağının parayla kullanılacak olmasında hiçbir kamu yararı bulunmadığı gibi, milli parkın doğal dengesine zarar vereceği de açıktır. Kampanyamızla, fizibilite çalışmalarının durdurulmasını ve projenin iptal edilmesini istiyoruz." Saraç'ın kampanyasını desteklemek için change.org/kazdagimilliparki adresinden imzanızı paylaşabilirsiniz. Kampanyadaki imza sayısının artması için de sosyal medya hesaplarınızdan paylaşmayı unutmayın.

Ve Başardın, İşe Yarıyor!

Kelebek Vadisi'ne Yaya Yolu Yapılmayacak

Arda Tonay, kampanyasını özellikle yazın turistlerin akınına uğrayan Fethiye Ölüdeniz'in en güzel ve doğal koylarından biri olan **Kelebekler Vadisi**'ne yapılması planlanan yaya yolu na karşı başlatmıştı. Vadi, 25 Aralık 1996

tarihinde İzmir Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma 2 Numaralı Kurulu'nun 6361 sayılı kararı ile 1. derece doğal sit ve 3. derece arkeolojik alan ilan edildiği için her türlü yapılaşma yasaklanmış. Tonay, gazetelerde sadece denizden ulaşımı olan Kelebekler Vadisi'ne yaya yolu yapılacağı haberi üzerine kampanyasını başlatma kararı almış. 26.700 kişinin desteğiyle Kelebekler Vadisi'ne yapılması planlanan yaya yolunun önüne geçen Tonay, Vadi'nin olduğu şekilde korunmasını sağladı.

Change.org'da Kampanya Başlatmak İçin Ne Yapmak Gerekliyor?

www.change.org sitesine girin, **Kampanya Başlat** kutucuğuna tıklayın; aşağıdaki soruların olduğu formu doldurun, **Kurallar** bölümünü dikkatlice okuyun; sonra isterseniz fotoğraf veya video ekleyip kampanyanızı başlatın.

- 1- Başlatacağınız kampanya kime yönelik? Biliyorsanız birey, kurum ya da hükümet organının adı ve varsa e-posta adresini yazın.
- 2- Muhataplardan ne talep ediyorsunuz?
- 3- Bu kampanya sizin için neden önemli? Bir başka deyişle, insanlar bu kampanyaya neden destek vermeli?

İmzalarla birlikte siteye giren herkes kampanyanızı görebilir; her imza veren de kendi sosyal medya hesaplarından arkadaşları ve takipçileriyle paylaşabilir. Kampanyanızın muhatabına ilk imzalayan 50 kişinin imzasını içeren bir e-posta gider. Sonrasında da düzenli olarak kampanyanızın durumuna dair bilgilendirme e-postaları iletilir.

change.org

Güzelçamlı Kıyıları 10 Katlı Otel İnşaatından Kurtuldu

Filiz Ufuk Çilek, otel inşaatına karşı başlattığı kampanyasının çıkış noktasını şöyle anlatmıştı: "Samson Dağı'nın eteklerinde kurulmuş, Dilek Yarımadası Milli Parkı gibi bir cennetin yanı başında, pırlıl pırlıl kumsalları ve masmavi deniziyle dünya güzeli bir yer olan Güzelçamlı, şimdi devasa, çirkin bir projenin tehdidi altında. Bu projeye karşı hep beraber sesimizi çıkaralım." Kampanya çağrısına katılan 967 kişi bütün kıyı şeridinin dokusunu bozacak 10 katlı otel inşaatını durdururken, Çilek de kendisini destekleyenlerle şu mesajı paylaştı: "Belediye Meclisi, itiraz ettiğimiz kararını iptal etti. Uygulama, eski turizm imar planına göre yapılacak. Bu başarıda katkısı olan herkese binlerce teşekkür. Ayrıca Güzelçamlı Belediye Meclisi'ni yanlışından döndüğü için kutluyor, başkana ve meclis üyelerine teşekkür ediyoruz."

Migros Ürünleri Aç Hayvanlara Gidiyor

Zonguldak'tan **Ufuk Işık**'ın başlattığı kampanya, 23.816 kişinin desteğiyle Migros market zincirine çağrısını duyurdu. Işık kampanyasında, Migros marketlerinde kullanılmayan ürünlerin israf edilmeden hayvan barınaklarına ulaştırılmasını talep ediyordu. **23.816 kişi** tarafından desteklenen kampanya, marketin son kullanma tarihi geçmiş ürünlerini imha etmesi ve bu ürünlerin açlıkla mücadele eden hayvanlar yararına kullanılması için başlatılmış. Çok geçmeden Işık'ın kampanyasının başarıya ulaşması üzerine kendisi destekleyenlerle şu mesajı paylaştı: "Migros Genel Müdürlüğü'nden dilekçemize yanıt geldi. Hayvan Hakları Federasyonu (HAYTAP) ile işbirliği içerisinde pilot bölgelerde uygulamanın başlatıldığı, başarıya ulaşıldığı takdirde bu uygulamanın tüm ülkeye yayılacağını öğrenmiş bulunuyoruz. Dilekçemize destek veren, imzalayan, paylaşan herkese yürekten teşekkürlerimizi sunuyoruz."

Dünyanın En Büyük Müzesi

Türkiye

Fotoğraflarla Anadolu uygarlık tarihi...

KİTAPBOOK SERGİEXHIBITION

14 Kasım - 31 Aralık 2014

İstanbul Arkeoloji Müzeleri Darphane-i Amire Binası

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

DÖSİMM

TÜRSAB

BKG

ANADOLU
EFES

ABD-Çin İklim Anlaşmasının Önemi

Geçen ayki yazımızda Aralık ayında Lima’da yapılacak olan iklim görüşmelerleriyle ilgili beklentilerimizi tartışmıştık. O yazı yayına verildikten hemen sonra ABD ile Çin’in iklim değişikliğini engellemek için sera-gazi salımlarını azaltma yönünde bir anlaşmaya vardıkları duyuruldu. Gelecek yıl Aralık ayında yapılacak olan **Paris iklim görüşmeleri** öncesinde bu anlaşmanın ne anlama gelebileceğini sizlere anlatmaya çalışacağım.

Söze önce bu anlaşmanın en iyi tarafıyla başlayalım...

Bugüne kadar ABD de, Çin de iklim değişikliği konusunda herhangi bir sera-gazi azaltımı yapmaya yanaşmıyordu. ABD, Çin ekonomisinin büyüklüğünden bahsederken, Çin’in bir adım atmadan kendilerinin adım atmasının ekonomilerine büyük zarar vereceğini söyleyerek yan çiziyordu. Çin ise daha yeni büyümeye başladıklarını ve atmosferdeki sera-gazi miktarından aslında başta ABD olmak üzere gelişmiş ülkelerin sorumlu olduğunu ve önce onların adım atması gerektiğini belirtiyordu. Bu kadar ayrı görüşlere sahip iki ülkenin bir anlaşmaya varabilmiş olması bile kendi başına çok önemli bir noktadır.

ABD ve Çin’in üzerinde anlaşmaları konu şu: **Amerikan Başkanı Obama**, ABD’nin karbondioksit salımlarını 2025 yılına kadar 2005’teki salım miktarının %26-28 altına düşüreceğini kabul ediyor. **Çin Devlet Başkanı Xi Jinping** ise aslında bir indirim hedefi koymuyor, ancak Çin’in salımlarını 2030 yılından itibaren azaltacağını kabul ediyor.

“ABD Başkanı Barack Obama, Çin ile imzalanan bu anlaşmanın yükümlülüklerini yerine getirebilmek için Senato’yu ikna etmek zorunda kalacak ve bunun neredeyse imkansız olduğu şimdiden açıkça görülüyor”

Anlaşma, Çin’in sera-gazi salımlarını ne zaman ve ne kadar azaltacağını belirtmese de 2030 yılından itibaren azaltım yoluna gireceğini kabul etmiş olması, aslında bu anlaşmanın daha da önemli parçasını oluşturuyor.

Anlaşmada Öne Çıkan Noktalar

Anlaşmanın geneline baktığımızda karşımıza çıkan önemli noktaları şöyle sıralayabiliriz:

1. ABD, Kyoto Anlaşması’nı da imzalamıştı. Ancak bu anlaşmanın yasallaşabilmesi için Senato’da da kabul edilmesi gerekiyordu. Oysa Senato’da kabul edilmediği gibi, 0-95 oyla reddedildi, yani Senato’nun Cumhuriyetçi ve Demokrat kanatları hep birlikte bu

anlaşmaya hayır oyu verdiler. ABD-Çin arasındaki anlaşmanın bundan farkı, kabul edilmesi için Senato onayına gerek olmamasıdır. Bu nedenle de Obama yönetiminin henüz Demokratların elindeki Senato’dan korkması için bir neden yok. Yalnız Kasım ayı başında yapılan seçimlerde Demokratlar Senato’da çoğunluklarını kaybettiler. Obama yönetimi açısından bunun getirdiği en önemli sorun, meclisten geçirmek istedikleri tüm yasama konularında Senato’da Cumhuriyetçi bir çoğunluğa karşı savaşmak zorunda kalacak olmalarıdır. Senato’da liderliği devralacak olan **Cumhuriyetçi Kentucky Senatörü McConnell**, anlaşmanın açıklanmasının ardından bu anlaş-

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniv.
Fizik Böl. ve Mercator/IPM
Araştırmacısı
mlkurnaz@gmail.com

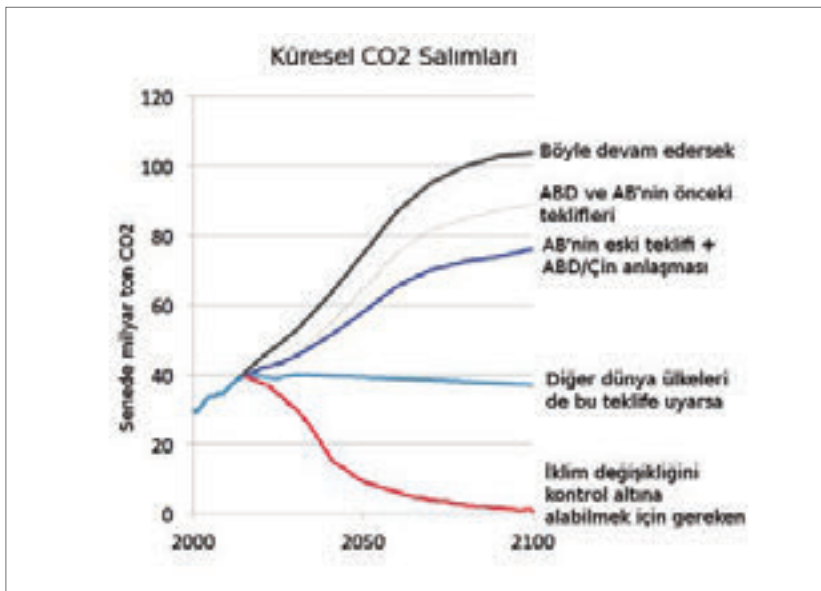
manın Çin'e bir yükümlülük vermediğini belirterek anlaşmayı sert bir biçimde eleştirdi. Başkan Obama, kalan süresinde bu anlaşmanın yükümlülüklerini yerine getirebilmek için Senato'yu ikna etmek zorunda kalacak ve bunun neredeyse imkansız olduğu şimdiden açıkça görülüyor. Yani kısacası, ABD ile Çin bir anlaşmaya vardılar ama en azından ABD tarafında bu anlaşmanın bugün için yürütülebilmesine imkan yok.

2. İklim görüşmeleri her ne kadar tüm devletleri kapsasa da kapalı kapılar ardında söylenen, Paris görüşmelerinin aslında anlamsız olduğu ve esas sonuca tüm devletler arasında değil, **ABD-Çin-AB üçgeninde** yapılacak anlaşmaları diğer devletlerin mecburen takip etmeleriyle ulaşılabileceğiydi. Bu üçgende yapılacak anlaşmaların ilki ve belki

de en zoru ABD ile Çin arasında gerçekleştirildi. Şimdi AB, özellikle ABD kamuoyunda bu anlaşmanın sahip olacağı desteği inceleyerek kendi anlaşmalarını planlamaya başlayacak.

3. AB'nin bu planları temelde kendi azaltım hedefleri ile de uyumlu olmak zorunda. AB seragazi salımlarını 2030 yılında 1990 seviyesinin %40 altına düşürmeyi kendiliğinden taahhüt etmiş durumda. Yakın gelecekte ABD ve Çin ile yapılacak ikili görüşmelerde de karşı taraftan

“ClimateInteractive web sitesinin hazırladığı bu grafik, fazla söze gerek kalmadan politika ile gerçeklik arasındaki farkı kolayca gözler önüne seriyor.”

benzer bir azaltım hedefi belirlemesini isteyecektir. Ancak bu hedef, özellikle ABD-Çin anlaşmasının Amerikan kamuoyunda kazanacağı desteğe sıkı sıkıya bağlı olacaktır. Eğer bu anlaşma, Amerika'da önemli destek bulmayacak olursa üçgeni tamamlayacak olan ABD-AB iklim anlaşmasının yapılabilmesi oldukça zor görünüyor.

Tüm bu politikaların ve görüşmelerin ötesinde bir de bilimin ne dediğine kulak vermemiz gerekiyor. Son yazımızda bu konuda kısaca şöyle demiştik:

“Eğer atmosfere 3.2 trilyon tondan fazla karbondioksit salacak olursak 2 derece ısınmanın altında kalabilme ihtimalimiz üçte ikiye düşüyor. Endüstri Devrimi'nin başından bu yana atmosfere 2 trilyon ton karbondioksit salmışız, yani tehlikeli limitlere yaklaşmamız için elimizde salabileceğimiz sadece 1.2 trilyon ton karbondioksit var. Şu andaki hızımızla gidecek olursak, 2031 yılında bu 1.2 trilyon tonu da salmış olacağız. Ondan sonra saldığımız her ton bizi felakete biraz daha yaklaştıracak. Bu nedenle her ne yapıyorsak bunu şimdi ile 2031 arasında yapmalıyız. Bu limitin altında kalabilmemiz için salımlarımızı 2050 yılına kadar %70 azaltmamız, 2100 yılına kadar da sıfıra indirmemiz gerekiyor.”

Bu bağlamda **ClimateInteractive** web sitesinin hazırladığı bir grafiği biraz değiştirerek sizlerle paylaşmayı düşündüm. Bu grafik, fazla söze gerek kalmadan politika ile gerçeklik arasındaki farkı gözler önüne kolayca seriyor.

Sürdürülebilir ve Etkin: “Gelecek Turizmde”

Anadolu Efes’in yedi yıldan bu yana yürüttüğü “Gelecek Turizmde” projesi, sürdürülebilir turizm için önemli kaynaklar yaratmanın yanı sıra, varolan kaynaklara da ulusal çapta dikkat çekiyor. Bu yıl Şanlıurfa, Malatya ve Safranbolu’dan üç projenin finale kaldığını anlatan Anadolu Efes Kurumsal İletişim Müdürü Simge Balaban ile bu sürdürülebilir projenin detaylarını konuştuk.

Anadolu Efes olarak sürdürdüğünüz Sürdürülebilir Turizm Programı’nın ikinci hibe çağrısının sonuçları belli oldu. İlk program kapsamında gerçekten etkileyici projeler çıkmıştı ortaya. Peki, bu çağrı döneminin sonuçları nasıl oldu?

Sürdürülebilir Turizm Destek Fonu’nun ilk döneminde seçilen projelere desteğimiz devam ederken, ikinci dönem de en az ilki kadar heyecandırdı bizi. Bu yıl 66 ilden 417 başvuru aldık. Bu rakam, sürdürülebilir turizmin potansiyelini ve projeye olan ilginin ne denli büyük olduğunu ortaya koyuyor.

Ön hazırlık sürecinde projelerin her birini özenle inceledik. İncelemelerimiz sonucunda 15 proje finale kaldı. Finale kalan proje sahipleriyle iki gün süren atölye çalışması gerçekleştirdik. Atölyede, projelerini bir kez de onlardan dinledik. Ayrıca sürdürülebilir turizm hakkında bilgilendirme yaptık ve proje yazım teknikleri konusunda yönlendirmelerde bulunduk. Daha

sonra projelerin gerçekleşeceği bölgeleri ziyaret ederek yerinde inceleme fırsatı bulduk. Bu sürecin ardından üç proje seçildi. Bunlar; Şanlıurfa’dan “Dünyanın En Eski Tapınağı Göbeklitepe’de Taş İşçiliği”, Malatya’dan “Malatya’nın Mirası Arslantepe” ve Safranbolu’dan “Safranbolu Hatırası” oldu.

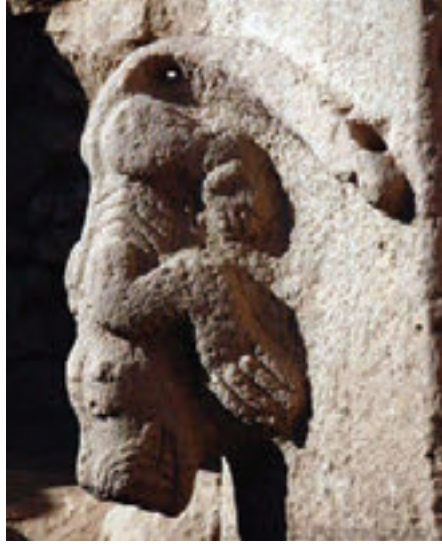
Bize bu projeler hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası tarafından Şanlıurfa Valiliği ortaklığı ile yürütülecek olan “**Dünyanın En Eski Tapınağı Göbeklitepe’de Taş İşçiliği**” projesi, dünyanın ilk tapınağı Göbeklitepe’de 12 bin yıl önce başlamış olan taş işçiliğinin gelecek kuşaklara aktarılmasını, bölgedeki nitelikli turist sayısının ve turizm gelirlerinin artırılmasını amaçlıyor. Burada nihai hedef; turistik ürünlerde kullanılacak geleneksel taş işçiliği motiflerinin tespit edilip, paralelinde yeni taş ustaları yetiştirmek üzere bir “Taş İşçiliği Atölyesi”nin kurulması ve bölgeye gelen turistlere bu otantik

deneyimin yaşatılması olarak belirlendi. Ayrıca, turizm sektöründeki KOBİ’leri güçlendirip kentteki geceleme oranını yükselterek turizm gelirlerini artırmak da önemli sonuçlardan biri olacak. Önümüzdeki dönemde bir “Göbeklitepe Sempozyumu” düzenlenmesi de planlanıyor.

Arslantepe Destekleme ve Geliştirme Derneği ve Battalgazi Belediye Başkanlığı tarafından tasarlanan “**Malatya’nın Mirası Arslantepe**” projesiyle, tarihi günümüzden 5 bin yıl öncesine dayanan Malatya’nın Battalgazi ilçesindeki arkeolojik yerleşim alanı olan Arslantepe Höyüğü tanıtılacak ve geliştirilecek. Arslantepe’nin bir turistik cazibe merkezi olmasını sağlamak; bölge halkına Arslantepe’yi sahiplenme ve koruma bilinci vermek ile ilçedeki ekonominin canlandırılması hedefleniyor.

Sürdürülebilir Turizm Destek Fonu’ndan yararlanmaya hak kazanan üçüncü projemiz de “**Safranbolu Hatırası**”. Karabük Üniversitesi, Safranbolu Esnaf ve Sanaatkarlar

Anadolu Efes'in başlattığı "Gelecek Turizmde-Sürdürülebilir Turizm Destek Fonu", ikinci dönemde 66 ilden 417 başvuru aldı. Finale ise Şanlıurfa'dan "Dünyanın En Eski Tapınağı Göbeklitepe'de Taş İşçiliği", Malatya'dan "Malatya'nın Mirası Arslantepe" ve Safranbolu'dan "Safranbolu Hatırası" projeleri seçildi.

Odası işbirliğinde gerçekleşecek proje ile Safranbolu'yu ziyaret eden turistlerin hediyelik eşya satın alma davranışları ile beklentileri belirlenecek ve bu doğrultuda yeni hediyelik eşya tasarımlarının ortaya çıkarılması sağlanacak. Bu projede hedef, Safranbolu'ya özgü hediyelik ürünlerin çeşitliliğini artırmak ve bölge halkı için bu çerçevede yeni iş imkanları yaratmak.

Bir de ilk dönem seçilen programlar nasıl gidiyor? Onları mercek altında tutmaya devam ediyor musunuz? Projeler sürdürülebilirliklerini sağladı mı?

Mardin'deki "Kadın Liderliğinde Sürdürülebilir Turizm Girişimlerinin Yaratılması" projesi, Bursa'daki "%100 Misiya" projesi ve İzmir'deki "Seferihisar'ın Geleneksel Mutfağı" hazırlık süreçlerini tamamladılar. Mardin'de kadınların eğitimleri devam ediyor. Misi'de İpek dokuma atölyesi ve yine kadınlar tarafından işletilecek Koza Restoran açıldı. Seferihisar'ın unutulmaya yüz tutmuş lezzetlerinin tanıtılaca-

ğı mutfak faaliyete başladı. Burada hazırlanan ürünler www.seferipazar.com web sitesi üzerinden satışa sunuluyor. Mardin'de İpekyolu Pansiyon açıldı ve misafirlerini ağırlamaya başladı. Bu proje ile kadınlar kazandıkları parayla kendi ev ekonomilerine ve Mardin'deki çocuk yuvasına destek oluyorlar. Her üç proje de yerel yönetimler tarafından destekleniyor. Bu, projelerin sürdürülebilir olmasında çok önemli bir etken.

Genel olarak baktığımızda, bu program nasıl bir fark yaratıyor? Süreçten neler öğrendiniz?

"Gelecek Turizmde", sürdürülebilir turizm için önemli kaynaklar yaratılan, varolan kaynaklara ulusal çapta dikkat çeken ve yedi yıldır süren bir proje. Bu projeye biz de daha yakından gördük ki, Türkiye tarihi, kültürel ve yerel değerleri açısından çok zengin bir ülke. Seçilen projelerimizin sürdürülebilirliğinde kamu ve yerel yönetim işbirliklerinin rolü çok büyük. Gelecek Turizmde; aynı zamanda özel sektör, kamu ve sivil

toplum kuruluşu işbirliğinin güzel bir örneği. Bu süreçte özellikle yerel sivil toplum kuruluşlarının fikirlerinin uygulamaya dönüştürülmesinde desteğe ihtiyaçları olduğunu gördük. Bundan yola çıkarak, Aralık ayından itibaren 10 şehirde "Kapasite Geliştirme Seminerleri" düzenleyeceğiz. Bu seminerlerde sürdürülebilir turizmi anlatacak, proje yazım teknikleri konusunda bilgilendirme yapacağız.

Programı devam ettirmeyi düşünüyor musunuz? Son olarak, gelecek planlarınızı öğrenebilir miyiz?

Anadolu Efes olarak bugüne kadar yürüttüğümüz tüm projelerimizin uzun süreli olduğunu söyleyebilirim. 37 yıldır spora, 19 yıldır arkeolojiye, 27 yıldır sinemaya, 22 yıldır tiyatroya destek oluyoruz. Yedi yıldan bu yana süren Gelecek Turizmde, bundan sonraki yıllarda da etki alanını genişleterek ilerlemeye devam edecek. Biz de Anadolu Efes olarak sürdürülebilir turizm modelleri yaratarak yerel kalkınmaya destek olmayı sürdüreceğiz. ○

CDP'nin Dünya İklim Liderleri Arasında Tofaş da Var

Karbon Saydamlık Projesi CDP'nin Türkiye 2014 Raporu açıklandı. Türkiye'den 9 şirket CDP İklim Saydamlık Liderler Endeksi'ne girerken, Tofaş da CDP'nin küresel olarak belirlediği CDP İklim Performans derecelendirmesine göre 'A' bandında (CDP A list Report) yer alan ilk ve tek Türk şirketi oldu.

 Füsun AKAY

Dünyanın en prestijli ve yaygın çevre girişi olarak kabul edilen Carbon Disclosure Project (CDP-Karbon Saydamlık Projesi), şirketlerin iklim değişikliğine yönelik stratejilerini uluslararası kurumsal yatırımcıların bilgisine sunabileceği bir platform olarak öne çıkıyor. 2014 yılında 93 trilyon dolar değerindeki varlığı yöneten 877 kurumsal yatırımcı adına hareket eden CDP aracılığıyla yaklaşık **60 ülkeden 5.000 kuruluş**; azaltım hedeflerini belirlemek ve performanslarını artırmak amacıyla sera gazı emisyonlarını, su kaynaklarının yönetimini ve iklim değişikliği stratejilerini ölçüyor ve açıklıyor. Ülkemizden bu yıl 41 şirketin yanıt verdiği CDP'nin Türkiye 2014 raporu da kısa bir süre önce açıklandı. CDP'ye yanıt veren şirketlerin 20'si 70 ve üzeri not alırken, performans değerlendirmesinde bir şirket A, bir şirket A- ve 8 şirket de B bandında yer aldı. 3 Kasım'da gerçekleştirilen toplantıda CDP İklim Saydamlık Liderlik Endeksi (CDLI) ödülü ve CDP İklim Performans Liderlik Endeksi (CPLI) ödülü olmak üzere iki ana dalda ödüller dağıtıldı. CDP İklim Saydamlık Liderlik Endeksi'nde birincilik ödülünü **Garanti Bankası**, ikincilik ödülünü **Coca-Cola İçecek** alırken, üçüncülük ödüllerini **Zorlu Enerji Elektrik Üretim, Ekoten Tekstil** ve **Noor Fın-**

dık paylaştı. Arçelik, Brisa Bridgestones Sabancı Lastik, Petkim, T. Sınai Kalkınma Bankası, T. Şişe ve Cam Fabrikaları ise B bandında yer alan diğer şirketler arasında.

Tofaş ise CDP'nin küresel olarak belirlediği ve CDP İklim Performans derecelendirmesine göre 'A' bandında (**CDP A list Report**) yer alan ilk ve tek Türk şirketi olmaya hak kazandı. Sonuçtan büyük gurur duyduklarını belirten **Tofaş CEO'su Kamil Başaran** ile bu başarının ardında yatan unsurları, şirketin sürdürülebilirlik vizyonunu konuştuk...

Tofaş, CDP 2014 Yılı İklim Performans Liderlik Endeksi A Listesi'ne giren ilk ve tek Türk şirketi oldu. Bu başarıya giden sürecin nasıl işlediğini anlatır mısınız?

Tofaş, sürdürülebilirlik kapsamında enerji verimliliği, çevre yönetimi, kurumsal yönetim alanlarındaki çalışmalarını sürekli iyileştirme hedefiyle uzun yıllardır devam ettiriyor. 2010'dan bu yana her yıl karbon ayakizimizi ölçüyor ve bunu ISO 14064 standardına göre bağımsız denetçilere doğruluyoruz. Ülkemizde bu sistemi ilk uygulayan

firmalardan biri olduk ve bu çalışmalar bize iklim değişikliği ile ilgili mücadelede önemli tecrübeler kazandırdı.

CDP'ye ise bu yıl dahil olduk. Sürdürülebilir ekonomileri inceleyen, alanındaki en prestijli uluslararası kurum olan CDP, her yıl BIST 100'de yer alan şirketlere davet gönderiyor. 2014'te Türkiye'den bu davete cevap veren 41 şirket arasında yer alarak, raporlama sürecimizi başlattık. Saydamlık ve performans kriterlerine göre yapılan raporlama kapsamında "emisyonlar", "yönetim", "risk ve fırsatlar" olmak üzere üç ana konuyla ilgili yaklaşık 45 soruyu cevapladık. Tofaş, global değerlendirme sürecinin sonunda, 2014 İklim Performans Liderliği Endeksi'nde en yüksek skor olan A Bandı'nda yer alan 187 kuruluş arasına girdi. Böylece CDP Küresel Liderlik Raporu'nda yer alan ilk ve tek Türk şirketi oldu.

Bu endekste yer almanın gerek Tofaş gerekse Türkiye açısından önemine değinir misiniz?

Öncelikle üretimin tek başına hedef olmasının çok ötesinde bir çağda yaşadığımızı hatırlatmak isterim. Tabii ki gelişen bir Türkiye hedefliyoruz. Ancak, gelecek nesillere yaşanılacak bir dünya bırakırsak bu gelişmenin bir faydası olacaktır. İklim değişikliği, bugün dünyanın en önemli sorunlarından biri... Eğer önlem alınmazsa iklim değişikliğiyle beraber doğal afetlerin artışları kaçınılmaz olacak. Bunun önüne geçmek için gelecek nesillere sorumluluğumuz adına yapmamız gereken neyse onu yapıyoruz. Bu endekste yer almak ise sadece yaptıklarımızı belgeliyor. Ancak şunu söylemem gerekir; CDP gibi önemli bir derecelendirme kuruluşunun değerlendirmesinde en üst seviyede başarı göstermiş olmak, tabii ki çok onur veren bir durum. CDP, iklim değişikliği ile mücadelenin ekonomik bir kayıp

"Saydamlık ve performans kriterlerine göre yapılan raporlama kapsamında 'emisyonlar', 'yönetim', 'risk ve fırsatlar' olmak üzere üç ana konuyla ilgili yaklaşık 45 soruyu cevapladık"

olmadığını, aksine, enerji verimliliği faaliyetlerinin desteklenmesi, risk ve fırsatların iyi yönetilmesiyle hem gezegenimiz ve geleceğimiz hem de şirketler açısından bir kazan-kazan sistemi olduğunu savunuyor. Biz de buna inanıyoruz.

2011 yılından bu yana Borsa İstanbul 100 Endeksi'nde bulunan şirketler, her yıl CDP tarafından iklim değişikliği stratejileri ve emisyon verilerini açıklamaları için davet ediliyor. Peki, A bandında sadece tek bir şirketin yer almasını nasıl değerlendirirsiniz?

Çalışmalarımız sonucunda CDP Global Liderler Raporu'nda yer alan ilk ve tek Türk firması olmaktan dolayı gururluyuz. Çıtayı yükselterek A bandına girmiş olmak övünülecek bir durum, ancak tek olmak da is-

temeyiz. Herkesten aynı duyarlılığı ve performansı bekliyoruz. Bunun uzun soluklu sürekli gelişim yolculuğu olduğunu, her yeni dönem için daha iyisini yapma hedefi ve entegre planlarla ilerlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Sürdürülebilirlik yaklaşımını şirket kültürünün bir parçası haline getirmek, çalışanların gönüllülük esasıyla proaktif olmalarını, önerilerini hayata geçirebilmeleri için gerekli platformların oluşturulmasını sağlamak da bu süreçte çok önemli.

Sürdürülebilirlik faaliyetlerinin "kârlılığı ikinci plana atmak" olarak değerlendirilmesini yanlış bulduğunuzu sık sık vurguluyorsunuz. Bu doğrultuda Tofaş, nasıl bir örnek teşkil ediyor iş dünyasına?

Türkiye'nin 5'inci büyük sanayi kuruluşuyuz ve son dört yılda %15 kadar emisyon azalttık. Her yıl farklı ölçekte, ortalama 200 planlı enerji iyileştirme çalışması yapıyoruz. Sadece geçen yıl bu iyileştirmelerle 6.500 ton CO₂ azaltımı gerçekleştirdik. Bu sayede 1 milyon Euro'nun üzerinde verimlilik sağladık. Son 4 yılda otomobil başına %10, toplam

da %15 emisyon azaltımı yaptık. Bu oranın ideali ise %25. Bundan sonraki hedefimiz, emisyonları %25 seviyesinde azaltmak olacak. Örnek vermem gerekirse... Otomotiv sektörü açısından tehlikeli iklim olaylarının yaratacağı en büyük risk, üretim sürekliliğinin kesintiye uğramasıdır. Geçmişte 5 yıl önce Nilüfer Nehri'nin aşırı yağışta taşması nedeniyle 1 günlük üretim kaybı yaşamıştık. Bu olaydan sonra olası etkileri en aza indirmek için bir dizi faaliyet gerçekleştirildi.

Kısa bir süre önce hayata geçirilen BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan 15 şirketten de biri oldu Tofaş. Son olarak, bu endeks hakkındaki görüşlerinizi de alabilir miyiz?

Borsa İstanbul, 2013 sonundan itibaren BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne dahil olacak şirketleri belirlemek amacıyla bir çalışma başlattı. Uluslararası değerlendirme kuruluşu EIRIS (Ethical Investment Research Services Limited) ile birlikte yürütülen çalışma kapsamında, "Endeks Seçim Kriterleri" belirlendi. Devam eden süreç boyunca BIST 30'da yer alan şirketler; çevre, biyoçeşitlilik, iklim değişikliği, insan hakları, yönetim kurulu yapısı, rüşvetle mücadele, iş sağlığı

Sürdürülebilirlik Raporu GRI G4 İlkelerine Göre Hazırlanıyor

Tofaş CEO'su Kamil Başaran, şirketin sürdürülebilirlik kapsamında bugüne kadar yürüttüğü proje ve çalışmalarını özetliyor:

- Tofaş'ta bu yıl kurumsal sürdürülebilirlik yönetimi konusunda önemli çalışmalar yaptık. Sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği konularının yönetiminde "Sürdürülebilir Komitesi" adıyla, üst seviyeli bir yönetim organı oluşturduk. Ayrıca ilgili tüm birimlerden uzmanların katılımıyla **Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu** kuruldu.
- Resmi web sayfamızda "Sürdürülebilirlik" başlığı altında yönetsel, sosyal, çevresel ve iklim değişikliğiyle ilgili sonuçlarımızı kamuya açık hale getirdik.
- Yatırımcılara yönelik olarak bu yıl başlatılan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne dahil olan şirketler arasında yer aldık.
- 2007'den beri WCM Dünya Klasında Üretim Sistemi uyguluyoruz ve **Altın Fabrika** seviyesine ulaştık. Çevre ve Enerji Yönetim sistemleri de bu modelin bir parçası.
- 2010'dan bu yana ISO 14064 Sera Gazı Bilgi Yönetim Sistemi uyguluyoruz. Karbon ayak izimizi 2010'dan beri raporluyoruz ve hesaplamalarımız 3. taraf bağımsız kurumlarca doğrulanıyor.
- Geçen yıl ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi'ni de sertifikalandırdık.

- Kaynak tasarrufuna yönelik çok sayıda proje gerçekleştirdik. Boya ve rulo sac sarfiyatlarının azaltılması için yeni inovatif çözümler geliştirdik.
- Ürün emisyonlarının azaltılmasında da paydaşımız FCA ile birlikte öncülük yapıyoruz. Alternatif yakıtlar konusunda başarılı sonuçlar elde ettik ve önemli miktarda CNG'li araç ihracatı gerçekleştirdik. Tofaş'ın geliştirme sorumluluğunu aldığı **Elektrikli Doblo**'nun prototip çalışmalarını tamamladık.
- AB'nin yeni model araçlar için koyduğu CO₂ emisyon değerleri tüm üreticiler için bağlayıcı nitelik taşıyor. 2015'te üretilecek yeni modellerin ortalama CO₂ emisyon seviyesi 130 gram/km ile sınırlandırılıyor. Bu değer 2021 yılına kadar kademeli olarak azaltılarak 95 gram/km değerine kadar düşürülecek. Bu değerleri sağlayacak gelişmeleri uygulamaya soktuk. FCA'nın Avrupa'daki en önemli Ar-Ge merkezlerinden birini Tofaş'ta kurduk.
- Üretim faaliyetlerimizde daha verimli ve rekabetçi olabilmek için, enerji ve kaynak kullanımında iyileştirme faaliyetlerine büyük önem veriyoruz.
- Bu yıl ilk kez **GRI G4** (Global Reporting Initiative) formatında Sürdürülebilirlik Raporu yayınlıyoruz. Ekonomik göstergelerin yanı sıra sosyal ve çevresel ve iklim değişikliğiyle ilgili tüm göstergeler kamuya açık hale getireceğiz.

ve güvenliği kriterlerine göre değerlendirmeye tabi tutuldu. BIST Endeks Kabul Koşulları kapsamında, Sürdürülebilirlik Endeksi'ne 15 şirket dahil oldu. Endeks, BIST 50 şirketlerini de kapsayacak şekilde hesaplanmaya devam edilecek. Bize düşen görevse, ilk yılında dahil olduğumuz endekste yer almayı sürdürmek. CDP 2014 Küresel İklim Performans Liderliği Endeksi'nde A bandında yer almamızdan sonra, BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne de girerek, sürdürülebilirliği şirket

olarak içselleştirdiğimizi gösterme fırsatını yakaladık. Sürdürülebilirlik, üretim ve finans kadar, insan kaynakları açısından da önemli bir kavram... Sosyal sorumluluk anlayışının yanı sıra sürdürülebilirlik kriterlerinin çevresel, sosyal ve yönetsel açılardan iş yapış modeli olarak hayata geçirilmesi büyük önem taşıyor. Amacımız, sadece üretim ve satışta değil, sürdürülebilir yönetimde de sektörün öncüsü olmak, başarılarımızı arttırmak ve daha ileri noktalara taşımak. ○

Sokağın Müziği

–“Açık Radyo.”
949

Konca Çalkıvık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği
Genel Sekreteri

“Binalarda Enerji Verimliliği” Artacak

Türkiye'nin enerji ihtiyacı, her yıl %5'e yakın artıyor. Ancak enerjide dışa bağımlı olmamız, kullandığımız enerjinin dörtte üçünü ithal etmemize neden oluyor. Enerji üretmek önemli ama ondan daha da önemli olan “elimizdeki enerjiyi verimli ve tasarruflu kullanmak”. Özellikle binalarda... Binalar, dünyadaki toplam enerji tüketiminin %40'ını gerçekleştiriyor. SKD olarak ana çalışma konularımızdan biri enerji ve Enerji Çalışma Grubumuzun öncülüğünde, 2013'te “**Binalarda Enerji Verimliliği (BEV) Bildirgesi**”ni imzaya açtık. Bu imza ile firmalar şu beş aksiyonu hayata geçirmeye başlıyorlar:

- Şirket binalarındaki mevcut durumu tespit etmek ve hedeflenen değişime uygun olarak zamana dayalı enerji ve/veya CO₂ azaltım hedefleri belirlemek,
- Şirket binalarında enerji kullanım performansının iyileştirilmesine

yönelik bir şirket politikası yayınlamak,

- Şirket binaları için belirlenmiş bu hedefleri gerçekleştirmeye yönelik bir uygulama stratejisi ve denetim programı belirlemek ve hayata geçirmek,
- Şirketin enerji kullanımı, CO₂ salınımı ve azaltım hedefleri konusunda yapmış olduğu ilerlemeyi sürdürülebilirlik ve diğer benzeri raporlarında yıllık olarak yayınlamak,

“Bugüne kadar farklı sektörlerden 30 firma, Binalarda Enerji Verimliliği (BEV) Bildirgesi'ne imza attı. Bu şirketler, beş aksiyonu gerçekleştirmek üzere çok başarılı projeler gerçekleştiriyorlar.”

- Binalarda enerji verimliliği çalışmalarını daha yaygın hale getirmek için tedarikçiler, çalışanlar ve diğer paydaşlarla pazarlama, Ar-Ge, bilgilendirme ve eğitim gibi faaliyetler yapmak.

13 Şirket, 13 Örnek Uygulama

Bugüne kadar farklı sektörlerden 30 firma, bu bildiriğe imza attı ve bu şirketler, beş aksiyonu gerçekleştirmek üzere çok başarılı projeler yürütüyorlar. Devam eden, sonuçlar alınmaya başlayan projelerin bazılarını kamuoyuyla paylaşmak üzere harekete geçtik ve “Binalarda Enerji Verimliliği” isimli yayını hazırladık. 2014 yılı bitmeden basılacak ve iş dünyasıyla paylaşılacak.

Yayınımızda Türkiye'den 10 (**Boyer, Bursagaz, Coca-Cola, Eczacıbaşı, Garanti, Shell, TSKB, Unilever, Ven Esco**) yurtdışından üç (**Akzo Nobel, Roche, Schneider Electric**) firmanın BEV yolculuğu sırasında neler yaptıkları yer alıyor. Şirketlerin profillerine, hangi bina ya da binalarda enerji verimliliği çalışmaları yaptıklarına, BEV Bildirgesi'ni ne zaman imzaladıklarına ve bugüne kadar neler yaptıklarına ilişkin bilgilere bu yayım ile ulaşmak mümkün olacak. Yayınımızda yer alan ve bildiriğimizi imzalayan firmaların ortak özellikleri, sürdürülebilirliği iş stratejilerinin odağına yerleştirmeleri, tedarikçilerinden bu konuda beklenti içinde olmaları, çevre dostu uygulamaların yaygınlaştırılması ve içselleştirilmesi konusunda çalışmalar yapmaları. Hem bu firmaların sayılarının artmasını hem de örnek uygulamaların katlanarak çoğalmasını diliyoruz.

Raporlamanın Bugünü Sürdürülebilirliğin Geleceği

Raporlamanın kaderi hızla değişiyor. Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi BIST 30; Global Reporting Initiative'in devrimsel atağı GRI G4 Standartları ve hızla yükselen Entegre Raporlama tartışmaları, bu değişimin köşetaşları olarak okunabilir. Artık isteyenin istediğini aktardığı raporlama dönemi bitiyor; kurumsal sürdürülebilirliğin odak noktalarına doğru yeni bir yönelim yavaş yavaş başlıyor. Bunu görmek için de kahin olmak gerekmiyor...

 Bariş DOĞRU

Lafı çok uzatmadan, dolandırmadan söyleyelim: Sürdürülebilirlik Raporlaması bir amaç değil, bir araçtır. Amaç, mavi gezegendeki hayatı, tüm canlıların mutluluğu ve refahı için sürdürülebilir kılmak, gelecek nesillerin de en az bizim kadar ve hatta daha müreffeh yaşayabilmesini sağlamaktır. Sürdürülebilir Kalkınma nihayetinde, ülkeler bazında yeni bir kalkınma ve gelişme anlayışı tartışmasından doğdu ancak bütünler parçalardan oluşur. Hele milyonlarca kişi, kurum ve yapıdan oluşan ulus devletlerden bahsediyorsak, bu bütünü oluşturan tüm bu parçaların tek tek kendilerine çekidüzen vermesini sağlamaktan başka herhangi bir yol gözüküyor. Ulusal yapıların, Brundtland -Ortak Geleceğimiz raporundan veya Kyoto'dan bu yana sürdürdükleri aksak ritimli, iniş çıkışlı müzakerelerin tüm sorunları bir hamlede çözmesini bekleydik, sanırım bugün artık "sürdürülemezlik" bir olasılık değil, kesin ve geri döndürülemez bir gerçeklik olurdu.

Bu büyük amaca ulaşmanın parçalardan geçtiği açık. Peki, bu parçalar neler yapıyor, neler yapmaya çalışıyor, neredeler, nereye gitmeye çalışıyorlar? İşte Sürdürülebilirlik Raporu, bu izleme-gözleme ihtiyacından doğdu. Kurumların kendi durumlarını anlamalarını ve sürdürülebilirlik yolunda ilerlemelerini sağlayacak temel araçlardan biri, çünkü hep söylendiği gibi ölçemediğiniz, anlayamadığınız, kavrayamadığınız süreçleri yönetemezsiniz. Ancak sürdürülebilirlik raporlamasının, başından itibaren ve her bir birimde bu şekilde kavrandığını söylemek, boş bir argüman olur. Böyle olmadı, en azından her noktada... Sürdürülebilirlik raporlaması, sıklıkla, şirketlerin

konuya olan alakalarını, ilgili kamuoyuyla paylaşabilecekleri bir iletişim aracı olarak kavrandı ve tabii bu doğrultuda çalışıldı. Aslında, toplumsal süreçlerin temel bir yasası işliyordu: Sizin bilinç ve kavrama düzeyiniz, ortaya çıkan yeni araçların gerçek kapasite ve işlevlerini kavramak yerine, o güne kadar bildiğiniz geleneksel davranış, kavrayış ve eylem biçimleri tarafından yeniden biçimlendirilmeye çalışılır. Geçmişin argümanları ve alışkanlıkları, yeni olanı istimlak etmeye, kendi kavramsal çerçevesi içine sığdırmaya uğraşır.

Sürdürülebilirlik raporlamasının, gidilmesi gereken hedefe ulaşmanızı sağlayacak temel araçlardan biri değil de, bildik kalıplarınızı aktarabileceğiniz yeni bir araç; mazruf değil zarf; içerik değil biçim; diyalojik değil eskisi gibi monolojik bir iletişim aracı olarak kavranması, geçtiğimiz sürecin en büyük sorunlarından biri olarak kabul edilmeli...

G4 standardı, raporlamanın ve dolayısıyla kurumların sürdürülebilirliklerini izleme ve yönetme süreçlerinin tarihinde devrimsel bir sıçramaya tekabül edecek gibi görünüyor.

15 Yılın Sonunda...

Peki, bu süreç değişiyor mu? Yine kestirmeden söyleyelim, evet... Sürdürülebilirlik Raporlamasının dünyadaki en temel ve güvenilir standardı olan Global Reporting Initiative'in (GRI) G3 standardı, 2015 yılında tarihe karışıyor. GRI'nin raporlamanın geleceğini belirleyen yeni standardı G4, sayısız paydaşın katılımı ve katkılarıyla uzun bir tartışma sürecinin sonunda hazırlandı. Eski standartların amacı elbette ki, kurumların eski alışkanlıklarını bir şekilde devam ettirmesi, raporlamayı, bildik bir iletişim aracı olarak kullanılması değildi ama biraz önce de bahsettiğimiz gibi, yeni süreçlerin belirlenmesi, alışkanlıkların değiştirilmesi, önyargıların kırılması hiç de kolay değil, Einstein'ın dediği gibi bazen atomu parçalamaktan zor... İlk GRI raporlama standardı rehber taslağının (**Sustainability Reporting Guidelines**) ortaya çıkışı 1999. Yani hepi topu 15 yıllık bir süreçten bahsediyoruz. Bütün bu süreçte, GRI da öğrendi, gerçekten kapsamlı tartışma ve analizlerle ilerledi ve G4'e kadar geldi.

Hiçbir şeyin, her şeyi sihirli bir değnekle değiştirebilme gücü tabii ki yok ama G4, raporlamanın ve dolayısıyla kurumların sürdürülebilirliklerini izleme ve yönetme süreçlerinin tarihinde devrimsel bir sıçramaya tekabül edecek gibi. Bunun başında, tüm paydaşlarla birlikte yaratılması gereken önceliklendirme analizi geliyor. Yani

artık kurumlar, akıllarına geleni, kendilerinin güçlü oldukları, iletişim için "işe yarayacağını" düşündüklerini değil, buldukları sektör için elzem olanı, gerçek etkilerinin gerçekleştiği alanları raporlayacaklar.

Tam da bu noktada, kurumların artık sürdürülebilirliği gerçekten DNA'larına yerleştirmek isteyip istemedikleri, bunu bir reklam aracı olmaktan öte, iş yapış biçimlerinin temel saiki olarak belirleyip belirlemeyeceklerine kesin bir karar vermeleri gerekiyor. Yani kurumsal sürdürülebilirlik konusunda büyük bir yol ayrımının kapısında; bu yola devam edeceklerle etmeyeceklerin kesin olarak ayrıştığı bir süreci hep beraber göreceğiz...

Yeni Değişken: Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi BIST 30

Konuya Türkiye özelinde baktığımızda da aslında önemli gelişmelerle karşı karşıya olduğumuzu kolayca görebiliriz. Bu yeni işaretlerden herhalde en önemlisi, çok uzun zamandır üzerinde çalışılan Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi BIST 30. Şimdilik borsaya kote 30 firma üzerinden giden bu çalışmanın, kısa zaman içinde 100'e çıkması planlanıyor.

Peki, BIST 30'un nasıl bir önemi var? Bildiğimiz gibi borsaya kote, yani halka açık şirketler şimdiye kadar yıllık finansal raporlama yapmakla yükümlüydüler. Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD) Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Göçmen**'in çeşitli toplantılarda sık sık dile getirdiği gibi, "Finansal Raporlama" kendi başına, aslında dikiz aynasından geriye doğru bakıp konuşmaktan öte çok fazla bir anlam taşıyor. Ama bizim asıl ihtiyacımız, finansal veri ve gelişmeleri, çevresel ve sosyal etkilerle birlikte raporlamak, aktarmak. Ve böylece geçmiş değil, geleceğe konuşmak. Daha açık bir ifadeyle **Yıllık Finansal Raporu**'nda tüm finansal verileri harika görünen, kurumunun uzun yıllarının kilometre taşlarını, kârlılık oranlarını aktaran şirketlerin, ne gibi riskler altında olduğunu, çevresel ve sosyal etkilerini göz ardı edip etme-

Kasım ayında hesaplanmaya başlanan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nin, sürdürülebilirlik anlayışının özellikle halka açık şirketler arasında hızla yaygınlaşmasında büyük rolü olacağı aşikar...

diğini görmemiz imkansız. Büyük oranda yatırımcılar için hazırlanan ve ne yazık ki daha çok bir "görsel tasarım" çalışması olarak kavranan finansal raporlamanın gerçek anlamda sadece kurumun geçmişini gösterdiğini artık görmemiz gerekiyor. **Halbuki yatırımcılar, bir kurumun geçmişine değil, geleceğine yatırım yaparlar.** Çünkü raporda görülen her finansal veri artık geçmiştir. Ondan, küçük veya büyük bir yatırımcının tek bir kuruş bile kazanması artık mümkün değildir. Rapora ise önümüzdeki yıllarda yatırım yapıp yapmayacağına karar vermek için bakar ama bu raporlar, bu konuda hemen hiçbir bilgi taşımaz. Konuyu uzatmamak için, biri maden, diğeri inşaat alanında çalışan borsaya kote iki şirketin, geçtiğimiz yılki faaliyet raporlarına bir göz atmanızı tavsiye edebiliriz. Bir yatırımcı orada herhangi bir risk göremeyecektir ama bugün, artık o şirketlerin hisse senetlerini almak isteyen kaç yatırımcı bulabilirsiniz? Dolayısıyla sadece geçmiş finansal kârlılığın aktarıldığı bir rapor, ne yazık ki hiçbir şey anlatmayan bir dokümandır.

BIST 30 ile başlayan sürecin bu anlamda, sürdürülebilirlik raporlaması aracının ve gerçek anlamda kurumsal ve bütüncül sürdürülebilirlik yönetimi anlayışının, özellikle halka açık şirketler arasında hızla yaygınlaşmasına neden olacağını rahatça söyleyebiliriz.

Aslında bu iki raporlamanın, yani "Finansal Raporlama" ile "Sürdürülebilirlik Raporlamasının" entegre edilmesine yönelik çalışmalar da çoktan başladı. IIRC (International Integrated Reporting Council) **Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi**'nin hazırladığı entegre raporlama rehberi, neredeyse iki yıl önce, 2013'te kamuoyuna sunuldu bile. Ancak hemen uyaralım, kurumsal raporlamanın geleceği olarak kabul edilen entegre raporlamanın, iki tür raporun bir araya getirilmesinin çok ötesinde bir işlevi ve -korkutmak gibi olmasın ama- hazırlama yöntemleri var. Bu işin başında ise dışsallıkları çok iyi bir şekilde, mali düzeyde sayısallaştırmak geliyor. EKOIQ olarak geçtiğimiz ay kapsamlı bir biçimde gündemimize aldığımız ve sayfalarımızda aktarmaya çalıştığımız "**dışsallıkların sayısallaştırılması ve içselleştirilmesi**" konusu, bu noktaya dikkat çekmeye gayret gösteriyordu. Bu nokta üzerinde, daha uzun uzun çalışmak, araştırmak, kurumların yeni dönemdeki en önemli ev ödevlerinden biri gibi duruyor. Zor ama "roket bilimi" kadar değil. Ve açık bir şekilde yol oraya doğru gidiyor...

Peki, İyi Bir Rapor Nasıl Olur?

Peki, bugün gelinen noktada, iyi bir sürdürülebilirlik raporu hazırlamanın en temel ve basit ilkeleri nedir? Neleri dikkate almak, üzerinde sıkı sıkıya düşünmek zorundayız? Ya da sendikalardan tutun yatırımcılara ve toplumun sigortaları sayılan sivil toplum kuruluşlarına kadar uzanan Sürdürülebilirlik Raporu okurları nereye bakıyorlar, bakacaklar, bakmalılar? Bu konuda geçtiğimiz yıl **World Business Council for Sustainable Development - WBCSD'nin (İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği)** İstanbul'da yaptığı bir toplantıda kamuoyuyla paylaştığı **Reporting Matters** dokümanına dönüp dönüp bakmakta sayısız fayda olduğunu düşünüyoruz. Dünyanın sürdürülebilir kalkınma alanında en yaygın ve etkili iş STK'sı sayılan WBCSD'nin bu önemli dokümanında, Sürdürülebilirlik Raporları'nın temel dinamik ve sorunları çok kapsamlı bir çalışmayla ele alınmış.

Bu başlıkların birincisi, söz konusu raporun ölçek ve sınırlarını aktaran **Bütünlük (Completeness)**. Yani şirketinizin "değer zincirini" son derece dikkatli bir şekilde elden geçirmeden iyi bir raporlama yapmanız zor, çünkü günümüzün dünyasında tedarik zinciri ve hayata dokunduğunuz noktalar son derece karmaşıklaşmış durumda. Dolayısıyla şirketinizin merkezinin veya üretim tesisinin etkisini ölçmek bazen çok az şey ifade edebilir. Bu nedenle ilk yapılacaklardan biri, girdi ve çıktılarınızın, büyük küçük tüm tedarikçilerinizin, hammadde kaynaklarınızın, olumlu veya olumsuz etkide bulunduğunuz çevresel ve sosyal ekosistemi tüm yönleriyle ele alma ve kavramak. Bu noktada temel önerilerden biri de değer zincirinizin tüm halkalarını, iç ve dış paydaşlarınızın en basit şekilde kavrayabileceği bir düzeyde grafikleştirilebilir...

Çalışmada ikinci başlık olarak veri-

WBCSD'nin İstanbul'da yaptığı bir toplantıda kamuoyuyla paylaştığı "Reporting Matters" dokümanında sürdürülebilirlik raporlarının temel dinamik ve sorunları çok kapsamlı bir çalışmayla ele alınmış.

len **Önceliklendirme (Materialiy)**, hem bu yazımızda, hem de bugüne kadar yayınladığımız sayısız yazıda vurguladığımız asli bir unsur. Yani gerçek etkiniz nerede gerçekleşiyor; bunu bilmeden yola çıkmak zor. Bu da yine sadece raporlamanın sorunu değil, tüm bir yönetim anlayışımızın odaklanması gereken bir nokta.

Bize Nasıl Aksiyon Alacağımızı Söyleyin

Üçüncü başlık olarak ele alınan ve **Strateji ve Temel Sürükleyiciler** olarak Türkçe'ye çevirebileceğimiz **Strategy&Drivers**, önceliklendirdiğiniz finansal, çevresel, sosyal ve yönetim risk ve fırsatlarınıza yönelik nasıl bir aksiyon planı geliştirdiğiniz üzerine yoğunlaşıyor. Yani soru basit: Tamam, temel riskleriniz bun-

lar ancak bunları nasıl yönetmeyi, aksiyonlar almayı ve sonuç olarak fırsatlar haline dönüştürmeyi düşünüyorsunuz?

Yönetişim ve Hesap Verebilirlik (Governance&Accountability) ismini taşıyan dördüncü başlık, aslında bir önceki başlıkta ele alınan sürdürülebilirlik stratejisinin, kurum içinde hangi düzeyde ve nasıl ele alınacağını sorguluyor. Sürdürülebilirliğin ve Raporlamanın çoğu zaman, tek başına kurumsal iletişim departmanlarının sorumluluğuna bırakılması, bu konunun açık yarasına iyi bir örnek olarak verilebilir. Yönetimin sorumluluğu hangi düzeyde ele aldığını, konunun tüm birimlerin angajmanına hangi yollarla gireceğinin veya girdiğinin açıklanması, sürdürülebilirlik raporlamalarında dikkatle incelenmesi gereken bir konu. Bir sonraki başlık da aslında doğrudan Yönetişim ile bağlantılı: **Yönetim Yaklaşımı (Management Approach)**. Hangi rehberleri, araçları, sertifikasyonları ve yönetim sistemlerini kullanacaksınız? Ve tabii paydaşlarımızı bu çalışmalarımıza hangi yöntem ve yollarla angaje edeceksiniz?

Bir sonraki başlık olan **Aksiyonların Kanıtları (Evidence of Activities)**, gayet açık aslında: Raporlama yaptığımız dönem boyunca, sürdürülebilirlik yönetim ve stratejiniz doğrultusunda hangi aksiyonları aldınız? Bu kanıtlar ne yazık ki çoğu zaman, temel stratejinizle doğrudan bağlantılı olmayan, KSS başlığı altında yapılan tüm etkinliklerin dökümüne yöneliyor. Ancak bu noktada temel beklenti, strateji ile eylemler arasında açık ve net bir mantıksal bağlantı...

Ve geldik tabii ki **Performans'a (Performance)**... Açık, net veriler ve grafiklerle, nerede olduğunuzu, ne kadar yol aldığımızı görmek istiyor herkes. Bunun için tüm öncelikli konularınız hakkında raporda spesifik ve ölçülebilir Temel Per-

formans İndikatörlerinin (KPI) yer alması olmazsa olmaz koşullardan biri. WBCSD'nin araştırmasında yer alan bir sonraki başlık **Trendler ve Beklentiler (Trends&Prospects)**; aslında, faaliyet gösterdiğiniz coğrafyalardaki varolan ve olası değişimlere yönelik analiz ve tahminlerinizi gösteriyor. Sosyal, çevresel, yasal ve ticari risk ve fırsatların önümüzdeki dönem için analizi, yakın ve orta vadedeki yönetim stratejini belirleyecek temel unsurlardan biri. Raporun okuyucularının bu analizi, temel yönelimlerinizle nasıl uyumlulaştırdığını görmesi son derece önemli...

Hedefler ve Taahhütler (Targets & Commitments) de aslında bir sürdürülebilirlik raporunun temel bileşenlerinden biri. Tüm öncelikli konularınız hakkında, zamanlaması tam olarak belirlenmiş, spesifik ve ölçülebilir performans hedefleri, aslında kurumsal performans açısından da son derece önemli. Önüne açık bir şekilde koyulmayan tüm hedefler, zaman içinde unutulmaya mahkum değil midir?

Her rapor hazırlayanın ve her rapor okuyucusunun başucu metinlerinden biri olmasını ısrarla önerdiğimiz çalışmanın diğer başlıkları, sürdürülebilirliğin olmazsa olmazı paydaşların katılımını vurgulayan Paydaş Angajmanı (Stakholder Engagement); çıktığınız yolda kimlerle yürüyeceğinizi

ortaya koyan Ortaklık ve İşbirlikleri (Partnership&Collaborations); olumlu ve olumsuz noktalar konusundaki şeffaflığa değinen Denge (Balance); raporu okumayı ve anlamayı kolaylaştıran İçerik Mimarisi (Content Architecture); raporlanan içeriklerin birbirleriyle ilişkilerini en açık biçimde nasıl görselleştirileceğinden dem vuran Bakış Açısı (Line of Sight) şeklinde özetlenebilir.

Raporların okunmak için hazırlandığına, dolayısıyla iletişim çalışmalarına değinen Ulaşılabilirlik (Accessibility); ne yazık ki finansal raporlamada çok önemsenen ama sürdürülebilirlik raporlarında çoğu zaman tali kalan biçim ve estetiğe dair görüşleri aktaran Enformasyonun Sunumu (Information Presentation); raporu her şeyi tıka basa doldurmanın bir yararı olmadığını altını çizen Kısa ve Özlük (Conciseness), son olarak da Tepkiler ve Bir Sonraki Adım (Reflections and Next Step), Reporting Matters dokümanının diğer önemli başlıkları...

Sürdürülebilirliği yeni bir yönetim anlayışı olarak kavramak, pozitif ve negatif dışsallıkları gerçek olarak hesaplayarak, "Gerçek Değerimizi" net bir şekilde ortaya koymak gerekiyor.

Yuvaya Dönmek

Görüldüğü üzere, raporlama tamamen kendine özgü yöntemler içeren, sadece az sayıda uzmanın akıl yürütebileceği çalışmalardan ziyade, belirli bir yöntem ve çalışma oturtulduğunda, zaten bir şirket ve kurumun akıl ve bilgisiyle üretebileceği bir uğraş...

Aslında bu yazı kapsamında aktarmaya çalıştığımız her şey de, ilk ve temel yere dönmekle bağlantılı: Gerçek etkimizi bilmek ve bunun üzerine düşünmek... Sürdürülebilirliği yeni bir yönetim anlayışı olarak kavramak. Kurumların pozitif ve negatif dışsallıklarını gerçek olarak hesaplayarak, "Gerçek Değerimizi" açık ve net bir şekilde ortaya koymak. Kârımızın gerçek olup olmadığını, sosyal bir yarar yaratıp yaratmadığımızı, insan topluluklarının müştereklerinden beslenip beslenmediğimizi, doğmuş ve doğacak tüm canlıların ortak mülkiyeti olan ekosistemden aşırıp aşırmadığımızı gördüğümüzde, artık başka bir yere ulaşmış olacağız...

Çok sık söylediğimiz gibi, gözleri kapatmak, varolanların yok olduğu değil, bizim onları görmediğimiz anlamına gelir. Göreceğiz ve eğer cesaretimiz varsa değiştireceğiz. Konu, gördüğünüz gibi giderek basitleşiyor ve gerçek değişim, kendimizi değiştirmekten başlıyor...

Elif Özkul Gökmen: “Raporlama, Şirketin Stratejilerinin Sonucudur”

Sürdürülebilirlik raporlamasının şirketler için önemli bir öğrenme süreci ve kurumsal raporlama adına önemli bir adım olduğunu vurgulayan SERCOM Danışmanlık kurucusu Elif Özkul Gökmen, “Materiality analizi olmazsa olmaz; ben 2010’dan bu yana önceliklendirme yapmadan rapor yazmıyorum” diyor...

Son dönemde sürdürülebilirlik raporlaması alanında bir dizi gelişmeye şahit olduk, oluyoruz. Genel anlamda Sürdürülebilirlik Raporlaması dünyada ve Türkiye’de nereye gidiyor? Bir değerlendirmeni z alabilir miyiz?

2006 yılından bu yana yoğun olarak sürdürülebilirlik yönetimi ve iletişimi üzerinde çalışıyorum. Şirketlerin daha sorumlu çalışması için nasıl katkıda bulunurum düşüncesiyle yola çıktım. Henüz sürdürülebilirlik kavramı akıllarda net değilken bu konuda şirketlere yönetim danışmanlığı desteği vermek pek gerçekçi değildi, şirketler buna hazır değillerdi. Dolayısıyla raporlama bir trend, bir farklılaşma unsuru, hatta bir pazarlama aracı olarak öne çıktı. Tabii bu benim gibi idealistler açısından çok tercih edilen bir durum değil ☺ **Rapor aslında bir sonuçtur** ve bir raporun anlamlı içerikte olması için şirketin ilgili strateji, hedef ve uygulamalarının halihazırda var olması gerekiyor.

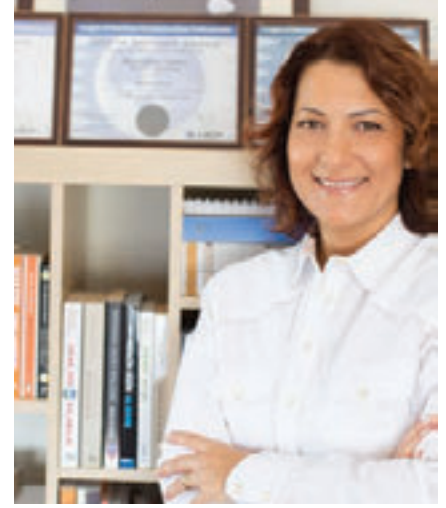
Zaman içinde GRI gibi kapsamlı bir rehberi temel almanın da yardımıyla raporlamanın sürdürülebilirlik kavramını ve etrafındaki konuları anlamak, eksikleri analiz etmek ve etkileri yönetmeye başlamak için etkili bir araç olduğu anlaşıldı. Sürdürülebilirlik raporlamasının şirketler için önemli bir öğrenme süreci ve kurumsal raporlama adına önemli bir adım olduğuna inanıyorum.

Diğer taraftan, bildiğiniz gibi **Borsa**

İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi oluşturulması için bir süredir yoğun bir çalışma içindeydi. **Ethical Investment Research Services Limited (EIRIS)** ile şirketlerin çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularındaki performanslarını baz alan BIST Sürdürülebilirlik Endeksinin hesaplanması amacıyla bir işbirliği anlaşması yapmıştı. BIST 30 endeksinde yer alan şirketler uluslararası sürdürülebilirlik kriterleri temel alınarak belirlenen BIST Sürdürülebilirlik Endeksi Seçim Kriterleri kapsamında değerlendirmeye tabi tutuldu. 4 Kasım 2014 itibariyle 15 firmanın yer aldığı BIST Sürdürülebilirlik Endeksi açıldı. Bu endekste yer almayı ve kalmayı hedefleyen şirketlerin performanslarını düzenli olarak raporlamaları gerekecek, zira raporlama yatırımcı değerlendirmelerini de kolaylaştıran bir araç. Raporlama yapan kurumların Türkiye’de de artarak devam edeceğini düşünüyorum.

Son süreçte Türkiye’de bir dizi kuruluş ilk kez raporlama yapmaya başladı. Bunlardan bazılarında sizin de danışman ve raportör olarak imzanız var ve hatta müşterilerinizin çoğu bu konuda ilk hizmeti de sizden aldılar. İçdaş Enerji ve Çelik, Mars Lojistik, Şekerbank bunlardan bazıları. Bir diğeri ise bu yıl kamudan geldi: İETT. Bu çalışmalarla ilgili neler söyleyebilirsiniz?

Sürdürülebilirlik ve raporlama kapsamına Türkiye’de ilk danışmanlık

şirketini kuran bir kişi olarak bugünlere kolay gelinmediğini söyleyebilirim ☺ İlk olunca pek çok ilk raporu hazırlamış olmak da doğal oluyor. İlk rapor çalışmamı 2008 yılında Borusan Holding ile yaptım. Sonra devamı geldi. Bugün 14 farklı şirkete ilk kez şirket özelinde strateji ve raporlama hizmeti veren danışman olarak, toplam **10 farklı sektöre de hizmet** verdim ve vermeye devam ediyorum. Bu çalışmaların hepsi, hem benim hem de müşterilerim için öğrenme süreci içeriyor. Bu raporların her biri sektör odaklıdır. Strateji geliştirme toplantıları için ciddi bir hazırlık yapıyorum ve genelde üst yönetimin katılımıyla tespit ettiğimiz odak konular çerçevesinde hazırlanan raporlar da çok anlamlı oluyor. Şunu da belirtmeliyim ki halihazırda etkilerini yönetmeye başlayan ve iyi uygulamaları olan şirketlerle çalışmak süreci kolaylaştırıyor. Pek çok diğer iyi uygulamaların yanı sıra **İçdaş** kültürel mirasa sahip çıkmasıyla, **Mars Lojistik** operasyonel verimlilikle, **Şekerbank** yerel kalkınma odaklı bankacılık anlayışıyla öne çıkıyor. **İETT** de hizmet süreçlerindeki mükemmellik çalışmalarıyla...

10 farklı sektöre hizmet verdiğinizi belirttiniz, bunlar hangileridir? Raporlamada sektörel farklılıklar hangi noktada oluşuyor?

Bu sektörler; **Finans, Çimento, Demir-Çelik, Enerji, Havalimanı İşletmeciliği, İnşaat, Kimya, Lojistik, Makine Ticareti ve Yiyecek-İçecek.** Bu kadar farklı sektörlerle çalışmak ciddi bir emek istiyor fakat diğer taraftan önemli bir bilgi birikimi de sağlıyor. Sektörler arasında ortak konular olmakla birlikte tamamen sektöre özel konular da öne çıkabiliyor. Hizmet ve üretim sektörleri arasında ciddi farklar var. Mesela **wildlife strike** ya da **bird strike** konusu; önemli oranda havacılık sektörünü etkileyen bir konu. Bir de kuş göç yolları üzerinde kurulu rüzgar enerjisi santralleri var; dikkate alınmazsa hem yolcuları hem de doğal hayatı tehdit edecek bir konu... Diğer sektörlerdeki kişiler bu konuyu hiç duymamış olabilirler. Tabii ki atık, su, enerji yönetimi ve iş sağlığı güvenliği konuları her sektörün olmazsa olmazları.

Sürdürülebilirlik raporlaması standartları açısından bir dönem yakında kapanacak. GRI G3 standardizasyonu nihayetleniyor ve yerine G4 geliyor. Bu konuda neler düşünüyorsunuz? Kurumların kendilerini bu sürece nasıl hazırlaması gerekiyor? G4 ile olan sürecin en belirgin değişikliği sizce ne?

G4, eski versiyona göre daha kullanıcı dostu ve anlaşılır. Şirketlerin gözlerini korkutacak bir durum yok bence ama tabii toplam 350-400 sayfalık iki rehber hakime olmak çok yoğun çalışan şirketler için zaman olabilir. A, B ve C uygulama seviyeleri artık tarih oluyor. Bu seviyeler bir not gibi algılandığı için iyi rapor-kötü rapor karmaşası oluşuyordu, diğer taraftan şirketler için adım adım sürdürülebilirlik yönetimine geçmek için de birer aşama gibiydiler. Şimdi **temel (core)** ve **kapsamlı**

(*comprehensive*) olarak iki seviye var. Bunun dışında raporun kapsam ve sınırına yönelik çalışma yapmak gerekiyor. Tedarik uygulamaları öne çıkan konuların başında. **Materiality analizi** olmazsa olmaz; ben 2010'dan bu yana materiality analizi yapmadan rapor yazmıyorum. Bu yüzden mevcut müşterilerim G4'e hazır.

Son olarak, bir de son birkaç yıldır tartışılan ve adımlar da atılmaya başlanan Entegre Raporlama var. Bu konuda neler düşünüyorsunuz? Nasıl bir süreç bekliyor bizi?

IIRC (International Integrated Reporting Council) Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin hazırladığı entegre raporlama rehberi 2013'te tamamlandı ve kurumsal raporlamanın geleceği olarak lanse edildi. Sürdürülebilirlik yönetimi ve raporlaması, Türk şirketlerinin tüm dünyaya oranla daha geç çalışmaya başladığı bir alan olmasına rağmen, entegre raporlama ile ilgili gelişmeleri tüm dünyayla aynı zamanda takip edebiliyoruz. Bunun en önemli sebebi de sanırım **IIRC Yönetim Kurulu Başkanı Mervyn King**'i Türkiye'de hemen her yıl **TKYD (Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği)** aracılığıyla ağırlama fırsatı bulmamız. Mervyn King, her gelişinde entegre raporun finansal ve sürdürülebilirlik raporlarının üstüne inşa edilecek bir pratik olduğunu belirtiyor. Entegre rapor, bir şirketin sürdürülebilirlik raporu ile finansal raporunun birleştirilmesiyle oluşan bir rapor kesinlikle değildir. **Entegre raporun amacı**, şirketin sürdürülebilirlikle ilgili sonuç, hedef ve beklentilerini dikkate alarak ve finansal verilerle bağlantılandırarak şirketin kısa, orta ve uzun vadedeki gelecek değerinin ortaya koyulmasını sağlamaktır. Bu yönüyle de öncelikle yatırımcıları (*financial capital providers*) hedefliyor. Entegre raporların, finansal

“Ödüller Şirketler İçin Bir Motivasyon Unsuru”

Sürdürülebilirlik alanında hazırladığınız raporlarla, yurtdışından iletişim alanında ödüller alan ilk danışmansınız. Raporların ödüllendirilmesi hakkında düşüncelerinizi alabilir miyiz?

Aslında sürdürülebilirlik raporu ile ödül alınmasına karşı bir görüşüm vardı. Ödüller raporlarla değil, raporların içinde aktarılan katma değer yaratmış iyi uygulamalarla alınmalı bence. Fakat zaman içinde ödülün şirketler için bir motivasyon unsuru olduğunu gördüm. GRI kapsamında raporlama çok emek isteyen, detaylı bir çalışma... Bir de bunu her yıl yapma taahhüdü veren şirketler için kolay bir süreç değil. Okunması zor raporlar yerine, herkesin ilgi duyabileceği iletişim araçları hazırlamak, özellikle çalışanlar ve diğer sektör üyeleri nezdinde farkındalığı artırmak için de etkili. Ödül dikkat çekiyor ve raporun okunmasını etkili oluyor. Bugüne dek altına imza attığım 13 rapordan 3'ü ile ödül başvuruları yaptım ve her biri ile birincilik, ikincilik ve üçüncülük ödüllerini aldık. Hepsisi de ilk raporlardı. Ödül sürecine girmek, müşterinin talebiyle de gerçekleşen bir durum. Raporun ödül almak için hazırlanmasından ziyade, kurumların ödül alacak kalite ve içerikte rapor hazırlamayı hedeflemeleri doğru olur. Bu ödüllerin, onların performanslarını takip edip raporlamaya devam etmeleri için tetikleyici olacağına inanıyorum. Hatta kısa bir süre önce diğer danışman firmaların da benzer ödüllere başvurduğunu gördüm. Onlar da bu motivasyonu görmüş olmalı...

sermayeye ek olarak entelektüel, üretilmiş, sosyal, insan ve doğal sermayeyi (*six capitals*) de analiz ederek hazırlanması gerekiyor. Çok kapsamlı analiz, ölçme ve hesaplama gerektiren bir süreç. Türkiye'deki şirketlerin bu kapsamdaki bir raporlama için daha alması gereken çok yol olduğunu düşünüyorum.

Haluk Özdemir: “Entegre Raporlama’daki Gelişmeleri Dikkatle Takip Ediyoruz”

Rusya, Kazakistan, Gürcistan, Moldova ve Ukrayna operasyonlarını da raporlamaya dahil ederek bölgesel nitelikte rapor hazırlayan ilk Türk markası olmayı başaran Anadolu Efes’in Kurumsal İlişkiler Direktörü Haluk Özdemir, “Sürdürülebilirlik raporlarımızı etkili bir iletişim kanalı olmasının yanı sıra kurumsal öğrenme deneyimimizi geliştiren bir yönetim aracı olarak da değerlendiriyoruz” diyor.

Anadolu Efes olarak yeni sürdürülebilirlik raporunuzu yayınladınız. Sürdürülebilirlik Raporları, nihayetinde kurumun sürdürülebilirlik alanındaki yönelimini ve durumunu gösteren belgeler. Bu anlamda sürdürülebilirlik raporunuz ne söylüyor?

Türkiye, Rusya, Kazakistan, Gürcistan, Moldova ve Ukrayna’yı kapsayan geniş bir coğrafyada faaliyet gösteriyoruz. Yoğun bir rekabetin bulunduğu bu coğrafyada lider bira üreticisi olarak yükselmek ve toplumla birlikte daha iyi bir yaşam sürdürmek hedefiyle faaliyetlerimizi gerçekleştirmek, önemli önceliklerimizdendir. Bu nedenle sürdürülebilirlik performansımızı iş stratejilerimizin değerli bir parçası olarak değerlendiriyoruz.

Sürdürülebilirlik çalışmalarımızı “Daha İyi Bir Yaşam Sürdürmek” söylemi ışığında şekillendiriyoruz. Değer zincirimiz genelinde sürdürülebilir bir gelecek oluşturmak hedefiyle çalışıyoruz. Bu yolda ilerlerken karşılaşılabileceğimiz her türlü sosyal, ekonomik, çevresel risk ve fırsatları değerlendiriyor, sürdürülebilirlik yaklaşımımız kapsamında bu risk ve fırsatlara etkin yanıtlar vermeye çalışıyoruz.

Sürdürülebilirlik raporlarımız; su yönetimi, enerji ve emisyon yönetimi, değer zincirinin geliştirilmesi,

ürün sorumluluğu, operasyonel güvenilirlik, toplumsal gelişim, yetenek yönetimi ve ambalaj yönetimi konu başlıklarını kapsıyor.

Geçtiğimiz dönemlerde Anadolu Efes Türkiye, Anadolu Efes Rusya, Anadolu Efes Kazakistan, Anadolu Efes Gürcistan ve Anadolu Efes Moldova operasyonları faaliyetlerinden oluşan rapora bu yıl, SAB-Miller ortaklığı ile Rusya’daki yeni üretim noktalarını ve Anadolu Efes Ukrayna’yı da dahil ettik. Böylece bir Türk markası olarak bölgesel nitelikte bir rapor hazırlayarak öncü bir yaklaşıma imza attık.

Raporlama dönemimizde, bira üretiminde 2008’e kıyasla ürün başına %10 daha az enerji tüketip %10 daha az emisyon ürettik. 2008-2013 yılları arasında elde ettiğimiz enerji tasarrufu; 100 bin ailenin yaklaşık iki yıllık enerji ihtiyacını karşılayabiliyor. Su tüketimimizi ise bira üretiminde %19, malt üretiminde %24 azalttık. 2013 yılı boyunca, bira ve malt üretiminde oluşan katı atık ve yan ürünlerin %94,6 oranında geri kazanılması sağladık. Türkiye’de değer zincirimize önemli kazanımlar sunduğumuz Tarım Destek Programımızı, Moldova’ya da taşıdık ve bu ülkenin ekonomisine yeni bir üretim alanı armağan ettik. Yerel tedarik oranımızı harcama bazında %66’dan %78’e yükselttik.

Bu kazanımlarımızın da desteğiyle, 2013’te zorlu pazar koşullarına rağmen bu hedefimizi başarıyla takip ettik ve raporlama dönemimizi dünyanın 10. Avrupa’nın 5. büyük bira üreticisi olarak tamamladık.

Raporlama konusunda karşılaştığınız en önemli sorunlar neler oldu?

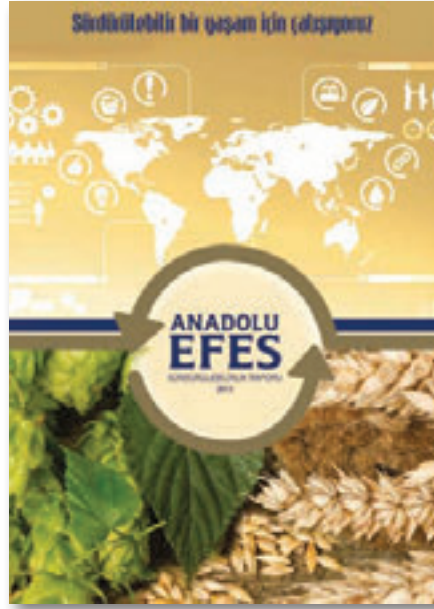
Bu yıl Anadolu Efes Sürdürülebilirlik Raporu’nun dördüncüsünü yayınladık. Uygulamamızın belirli bir olgunluk düzeyine ulaştığını ifade edebiliriz. Buna rağmen ilerleyecek daha çok yolumuzun olduğunun bilincindeyiz. Bildiğiniz gibi birbirinden farklı dinamiklere ve çalışma kültürlerine sahip ülkelerde büyüme odaklı bir operasyon yürütüyoruz. Bu hızlı değişim doğrultusunda raporlama uygulamamızı da her geçen yıl geliştiriyoruz. Yöneticilerimizin sürdürülebilirliği ana performans alanlarımızdan biri ve raporlamayı bunun önemli bir parçası olarak görmesi, karşılaşılabileceğimiz birçok zorluğu ortadan kaldırıyor. Dolayısıyla raporlama sürecinde önemli bir sorunla karşılaştığımızı söyleyemeyiz. Aksine bu sayede sürdürülebilirlik performansımızı artıracak çalışmalara odaklanabilme olanağı buluyoruz.

Raporlama da dahil olmak üzere sürdürülebilirlik çalışmalarımız dolayısıyla aldığımız geribildirim ve takdir, doğru yolda olduğumuz konusunda bizi teşvik ediyor.

Bu rapor, kurumunuz özelinde nasıl bir ev ödevi çıkardı? Yani bundan sonrası için hangi alanlara yöneleceksiniz?

Bugün sürdürülebilirlik performans alanı olarak değerlendirdiğimiz konular, aslında Anadolu Efes'in çok uzun zamandır üzerinde çalıştığı, önemli kazanımlar elde ettiği çalışma alanlarıdır. Sürdürülebilirlik raporlaması uygulamasına başlamakla bu çalışmalara daha bütüncül bir gözle bakabilme ve çalışmalarımızı doğru noktalara odaklayabilme yeteneğimiz gelişti. Dolayısıyla sürdürülebilirlik raporlarımızı etkili bir iletişim kanalı olmasının yanında kurumsal öğrenme deneyimimizi geliştiren bir yönetim aracı olarak da değerlendiriyoruz. Örneğin bu yılki sürecin en önemli kazanımı, sürdürülebilirlik performansımızın değerlendirilmesi ve raporlanmasında kullandığımız yöntemin sistemleştirilmesi oldu. Artık sürdürülebilirlik performansımıza konu olan göstergeleri, operasyonlarımız genelinde sürekli olarak takip edip raporlayabildiğimiz bir altyapıya sahibiz. Önümüzdeki hedef, bu sistemi daha da geliştirmek ve sürdürülebilirlik yönetiminin organizasyonumuzda daha kurumsal bir düzlemde yer edinmesini sağlamak.

Ana hammaddemiz olan su **kaynaklarının verimli kullanımı ve korunması, enerji verimliliği ve emisyon azaltımı** çalışmalarımız, birer sürekli gelişim alanı olarak ön plana çıkıyor. Fakat sürdürülebilirlik alanlarımızın tümünde performansımızın artırılmasına yönelik hedeflerimiz ve çalışmalarımız var. Ev ödevlerimizi daha bütüncül bir gözle değerlendirdiğimizde bu alanlarda bizim gibi birçok kuruluşun benzer ilke ve anlayışlarla gelişim hedeflediğini gö-

rüyoruz. Bu nedenle ortak hedeflere yönelik daha kolektif ve güçlü çözümler üretilebilmesine destek vermek amacıyla çeşitli inisiyatif ve sivil toplum örgütleriyle de ilişkilerimizi güçlendiriyoruz. Bu kapsamda ortak adımlar attığımız UNGC ve Global Compact Türkiye, bu yıl itibariyle tarafı olduğumuz UNGC CEO Water Mandate ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği gibi kuruluşlarla gelecek dönemlerde de çalışmaya ve işbirliğimizi güçlendirmeye devam edeceğiz.

Bildiğiniz gibi GRI G4 ile raporlama standartları daha sıkı ve belirgin hale geliyor. Kurumların kendi öznel seçimlerinin ötesinde, çalıştıkları alan ve sektöre yönelik Materiality (önceliklendirme) analizleri öne çıkıyor. Bu anlamda ne düşünüyorsunuz, raporlamanın geleceği açısından?

Bu konu, aslında sürdürülebilirlik programımız ve bağlı uygulamalarında göstermiş olduğumuz proaktif yaklaşıma güzel bir örnek oluşturuyor. Zira GRI G4 Standardı'nın yayınından çok önce, önceliklendirmeyi temel ilke olarak benimseyerek tüm modelimizi bunun üzerine inşa ettik. İlk raporlama uygulamalarımızı

dahi öncelik portföyümüz temelinde oluşturduk. Dolayısıyla süre gelen raporlama uygulamamız adına G4 Standardı, geçmiş standartlardan çok daha uyumlu bir sistematik öneriyor. Bu değişikliği, şirketleri gerçek performans alanlarına yönlendirmesi bakımından önemli bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Bu sayede şirketlerin sürdürülebilirlik raporlarından bir yönetim aracı olarak faydalanmasının, okuyucuların şirketler hakkındaki gerçek beklentilerini karşılayan raporların hazırlanmasının önü açılmıştır.

Tabii bir de önümüzdeki dönemi belirleyeceği düşünülen Entegre Raporlama konusu var. Bu konu şu anda gündeminizde mi?

Günümüzde şirketlerin oluşturduğu katma değeri, sadece finansal performans göstergeleriyle açıklamak yeterli gelmiyor. Mutlaka sürdürülebilirlik performansının da bu noktada bir yer edinmesi gerekli. Zira şirketlerin ürettiği katma değer önemli bir kısmı finans dışı performanstan doğuyor. Aslında sürdürülebilirlik raporlarının çıkışı da bu ihtiyaca bir yanıttır. Bu iki performans alanını beraber değerlendirebilme olanakları arttıkça iletişim enstrümanı olarak kullanılacak raporların da sadece fiziksel değil öz itibariyle birleşmesi de mümkün olacaktır. Bu noktada entegre raporlama hakkındaki çalışmalar, sürdürülebilirliğin şirket faaliyet yapısının ayrılmaz parçası haline getirilmesi ve bu anlayışla şekillenen bir performans değerlendirme yönteminin benimsenmesi yönünde önemli adımlardır.

Anadolu Efes olarak bu alandaki gelişmeleri dikkatle takip ediyoruz. Gözümüze çarpan iyi uygulama örneklerini mevcut raporlama sistemamızda kullanarak, mümkün olduğunca finansal ve finansal olmayan performans alanlarında bütüncül bir açıklama yapmaya çalışıyoruz.

Bahar Keskin:

“Entegre Yönetim Olmadan Entegre Raporlama Olamaz”

Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi sayesinde rapor yayımlayacak şirketlerin sayısının artacağını ve yayımlanan raporların kalitelerinin yükseleceğini söyleyen Sürdürülebilirlik Stratejisi ve Yönetimi Danışmanı Bahar Keskin, GRI G4 ile birlikte “Biz bu raporu kimin için hazırlıyoruz; paydaşların bu raporda görmek istediği konular neler; bizim bu konulardaki uygulama ve performansımız ne?” sorularının önemini arttığını vurguluyor. Dolayısıyla bir tekstil veya gıda firmasının raporunda “tarımda çocuk işçiliği” konusunda bir metin bulunması artık şart. Sürdürülebilirlik giderek bir “reklam” aracından gerçek temellerine doğru ilerliyor gibi...

Son dönemde sürdürülebilirlik raporlaması alanında bir dizi gelişmeye şahit olduk, oluyoruz. Genel anlamda baktığımızda Sürdürülebilirlik Raporlaması dünyada ve Türkiye’de nereye gidiyor? Bir değerlendirmenizi alabilir miyiz?

Sürdürülebilirlik raporlaması alanına baktığımızda ülkemizde ve dünyada birkaç kayda değer gelişme görüyoruz. Dünyada 6000’in, ülkemizde ise 30’un üzerinde şirket, düzenli olarak ve GRI İlkelerini baz alarak rapor yayımlıyor. Sürdürülebilirlik performans ve uygulamalarını bir rapor aracılığıyla paydaşlarına duyuran şirketlerin sayısı her geçen gün artıyor. Şirketleri bir rapor yayımlamaya teşvik eden konular farklı farklı olsa da temelde birkaç başlık altında toplamak mümkün. Bunlardan en sık bahsedilen neden “**sorumlu yatırımcı**” çekme. Ülkemizde Kasım başında açıklanan **Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi** sayesinde bu hedefle rapor yayımlayacak şirketlerin sayısının artacağını ve yayımlanan raporların kalitelerinin yükseleceğini beklemek yanlış olmaz. Şu anda borsa-

da işlem gören en büyük 30 firma değerlendirmeye dahil edilmiş ve bunların 15’i baraj kriterleri aşarak Sürdürülebilirlik Endeksi’nde yerlerini almış. Önümüzdeki dönemde Endeks’e girememiş şirketlerin de aksiyon almalarını ve sürdürülebilirlik performans ve uygulamalarını kamuoyuyla paylaşmalarını beklemek de yanlış olmaz.

Raporlamayı tetikleyen başka bir faktör de **yasal düzenlemeler**. Örneğin, Avrupa’ya baktığımızda Eylül 2014’te Avrupa Birliği Konseyi’nden çıkan karar, Avrupa’da yerleşik yaklaşık 6000 şirketin sürdürülebilirlik performanslarını yıllık ve düzenli olarak açıklamaları gerekliliğini ortaya koydu. Bu şirketlerin daha şeffaf ve hesap verebilir olmalarını sağlayacak **AT Direktifi**’nin Avrupa ülkeleri tarafından uygulamaya alınması birkaç yıl sürecektir. Direktife göre, 2018 yılında binlerce yeni şirketin sürdürülebilirlik performanslarını yayımlamaları gerekiyor. Bu da ülkemizdeki şirketlerin kendi performanslarını kendi sektöründen başka şirketlerle karşılaştırmaları kolaylaştıracak, daha büyük bir

bilgi havuzunun oluşması anlamına geliyor.

Sürdürülebilirlik raporlaması standartları açısından da bir dönem yakında kapanacak. GRI G3 standardizasyonu nihayetleniyor ve yerine G4 geliyor. Bu konuda neler düşünüyorsunuz? Kurumların kendilerini bu sürece nasıl hazırlaması gerekiyor? G4 ile olan sürecin en belirgin değişikliği sizce ne?

Raporlama standartları açısından son birkaç yıl içinde önemli gelişmeler oldu. 2013 Mayıs ayında yayımlanan GRI’nin dördüncü versiyonu, yani GRI G4, raporların hem şirket hem de paydaşları için öncelikli olan konulara odaklanmalarına olanak sağladı. GRI G4’ün G3’e kıyasla en önemli farkı, şirketleri sadece GRI’den A, B veya C uygulama seviyesi onayı almak için bir rapor hazırlamaktan ziyade, işin özüne dönüp “**biz bu raporu kimin için hazırlıyoruz**”, paydaşların bu raporda görmek istediği konular neler, bizim bu konulardaki uygulama ve performansımız ne?” sorularına cevap aramaya yöneltmesi. Yani

sadece şirketin kendi önemli bulduğu konulara değil, paydaşlarının da merak ettiği ve önemli bulduğu konulara değinmesini teşvik ediyor. Ayrıca G4'ün getirdiği önemli değişikliklerden biri de şirketlerin tedarik zincirindeki risk ve fırsatları değerlendirmelerini istemesi. Örneğin bir tekstil veya gıda firmasının raporunda **“tarımda çocuk işçiliği”** konusunda bir metin bulunması mutlaka şart. Bu konuda şirket kendini az riskli görse bile, bu görüşünü paydaşlarına raporda aktarması gerekiyor, çünkü paydaşlar bu konunun genelde riskli bir konu olduğunu biliyor.

Bir de son birkaç yıldır tartışılan ve adımlar da atılmaya başlanan Entegre Raporlama var. Bu konuda neler düşünüyorsunuz? Nasıl bir süreç bekliyor bizi?

Sürdürülebilirlik performansının şirket bilançosuna etkisi olduğu gerçeğinden yola çıkarak kurulan **“Uluslararası Entegre Raporlama Komisyonu’nun (IIRC) geliştirdiği “IR Çerçevesi”,** birkaç yıldır sayıları giderek artan yabancı şirketler tarafından kullanılmaya başladı. Entegre Rapor, ülkemizde finansal ve sürdürülebilirlik performans ve uygulamalarını içeren **“ortaya karışık”** bir rapor olarak algılandı da, aslında işin temelinde sürdürülebilirlik konusundaki risk ve fırsatların nasıl yönetildiği ve değere dönüştürüldüğünü anlatan “kısa” bir rapor hazırlanması var. Hakkını vererek bir entegre rapor hazırlamak için öncelikle sürdürülebilirlik performans göstergelerinin (KPI) şirketin en üst seviyesinde takip edilip yönetilmesi gerekiyor. Bu da sürdürülebilirlik risk ve fırsatlarının belirlenmiş, bunlara yönelik strateji ve yol haritalarının hayata geçirilmiş olmasını beraberinde getiriyor. Yani sürdürülebilirliğin şirketin DNA’sına işlemiş olması gerekiyor. Ülkemizde bu konuda çalışmalara başlamış şir-

“Rapor bir sürecin sonucudur, yani ‘entegre yönetim’ olmadan entegre raporlama olamaz.

Dolayısıyla sürdürülebilirlik politikaları, risk ve raporlama bir elden yönetilmediği sürece ‘DNA’ında sürdürülebilirlik’ olan şirketlerden bahsetmek de yerinde olmaz”

ketler var, fakat önümüzdeki birkaç yıl içinde yukarıdaki kriterleri karşılayarak yayımlanacak bir entegre raporu elimize alabileceğimizi düşünmüyorum.

Ayrıca şunu unutmamak lazım, **rapor bir sürecin sonucu, yani “entegre yönetim” olmadan entegre raporlama olamaz.** Dolayısıyla sürdürülebilirlik politikaları, risk ve raporlama bir elden yönetilmediği sürece **“DNA’ında sürdürülebilirlik”** olan şirketlerden bahsetmek de yerinde olmaz.

Bir taraftan da, GRI G4 Kılavuzu’nun şirketleri entegre raporlamaya hazırlayan bir altyapı kurmaya ve bu yönde bir şirket kültürü oluşturmaya önyak olduğunu görüyoruz. GRI göstergelerini tam anlamıyla raporlayan şirketler zaten farkındadır, göstergeler çevresel ve sosyal unsurların yarattığı (finansal) değeri ortaya çıkarmaya çalışır. Bu değer, şirket için de olabilir, bir paydaş grubu veya toplum için de olabilir. Daha yaşanılabilir bir çevre, daha sağlıklı ve katılımcı bir toplum, daha mutlu çalışan... **KPMG’nin geçen ay yayımladığı “Yeni Bir Değer: Kurumsal ve Sosyal Değer Yarattığını Birbirine Bağlamak”** raporu da aslında tam bunu işlemiş. Şirketin “gerçek değerini” hesaplarken sadece finansal performans değil, şirketin yarattığı ve tükettiği çevresel ve sosyal değerleri de göz önünde bulundurmuş.

Bu arada entegre rapora güzel bir

örnek olarak **Hollanda’da faaliyet gösteren Vodafone’u** verebiliriz. Şirketin risk ve fırsatlarını değerlendirirken, sürdürülebilirlik ana başlığı altında iklim değişikliği ve elektronik atıkları ele almış örneğin. Müşteri şikayetlerinin sayısı ve çalışan bağlılığı skorları gibi genelde “çekinilen” verilere raporda yer vermiş. Hatta “otoritelerce telefon dinlenmesi” gibi kamuoyunu meşgul eden konuları da raporda ele almış. CEO ile yapılan samimi söyleşi ise okunmaya değer.

Son olarak son süreçte hangi kurumlara sürdürülebilirlik raporlaması konusunda hizmet verdiniz? Bu konuda sizden bilgi alabilir miyiz?

Türkiye’de son birkaç ay içinde benim takip edebildiğim G4’ü baz alan üç tane sürdürülebilirlik raporu yayımlandı. **Vodafone Türkiye** ve **Coca-Cola İçecek** bu öncü şirketlerden ikisi. Bu raporların her ikisi için de bağımsız denetim alınarak hem süreçler hem de seçili performans göstergelerinin denetlenmiş olması, bu şirketlerin konuya verdiği önemin bir göstergesi. Raporlar, şirketlerin öncelikli konulardaki taahhütlerine yönelik kaydedilen gelişmeleri şeffaf bir şekilde sergiliyor; tedarik zincirindeki sürdürülebilirlik çalışma ve uygulamalarına yer veriyor. Ayrıca her iki raporda da paydaş katılımıyla belirlenip yönetilen konular detaylı şekilde anlatılıyor. GRI G3’ten G4’e geçiş sürecinin bu şirketler için çok zorlu bir adım olmadığını da ekleyeyim. Nedeni ise, bu şirketler zaten uzun yıllardır sürdürülebilirlik konularını paydaş katılımıyla belirleyip yönetimini içselleştirmeye çalışan şirketler. Dileğim ülkemizdeki tüm şirketlerin kendi süreçlerini bu gözle tekrar değerlendirmeleri ve bir an önce G4’e geçerek daha anlamlı ve şirketlerine değer katan raporlar hazırlamaya başlamaları...

Nilgün Özkan:

“Entegre Raporlama, Hedeflerimiz Arasında”

“İklim değişikliğinin, buna bağlı olarak gelecekte gündeme gelebilecek karbon piyasalarının ve çevresel regülasyonların şirketimiz için yaratabileceği risklerin ve fırsatların farkındayız” diyen Brisa İnsan Kaynakları ve Kurumsal Gelişim Direktörü Nilgün Özkan, Sürdürülebilirlik Yönetimi süreçlerini sağlam temeller üzerine kurabilmek için yaklaşımlarını en başından itibaren Materiality (Önceliklendirme) üzerine kurduklarının altını çiziyor.

Brisa olarak yeni sürdürülebilirlik raporunuzu yayınladınız. Sürdürülebilirlik Raporları, nihayetinde kurumun sürdürülebilirlik alanındaki yönelimini ve durumunu gösteren belgeler. Bu anlamda sürdürülebilirlik raporunuz ne söylüyor?

“Sürdürülebilir büyüme ile topluma üstün değerler sunmak” misyonuyla sürdürülebilirliğin tüm süreçlerimize entegrasyonunu sağlamaya devam ediyoruz. Sürdürülebilirlik taahhütlerimizi pekiştirmenin bir yöntemi olarak gördüğümüz BM Küresel İlkeler Sözleşmesi’ni imzalamak, bizim için raporlama döneminin en önemli gelişmelerinden biri oldu. Bunun yanında belirlediğimiz hedefler doğrultusunda gerçekleştirdiğimiz iyileştirme ve verimlilik çalışmalarımızla sürdürülebilirlik uygulamalarımızı güçlendirdik.

Raporlama döneminde, geride bıraktığımız yıllar süresince biriktirdiğimiz anılarımızı, deneyimlerimizi ve bilgi dağarcığımızı paylaşmak üzere **Brisa Müze**’nin açılışını gerçekleştirdik. Yeni yatırımlarımız, zengin ürün ve hizmet yelpazemiz, inovatif çözümlerimiz, etkili iletişimimiz ve sosyal sorumluluk uygulamalarımızla güçlenerek büyümeyi sürdürdük.

Üretim odaklı bir sanayi şirketinden müşteri odaklı bir inovasyon şirketine dönüşüm sürecini başarıyla yürütüyoruz. Müşteri ve iş ortaklarımıza dokunarak, onların ihtiyaç ve görüşlerinden beslenerek, yenilikçi fikirlerimizle fark yaratmaya çalışıyoruz. Mükemmel müşteri deneyimi için inovasyonu tüm çalışmalarımızın kalbine yerleştiriyoruz.

Çevresel sürdürülebilirlik anlayışımız doğrultusunda, tedarikçilerimizden iş ortaklarımıza ve müşterilerimize kadar uzanan zincir içerisinde tüm ürün ve hizmetlerimizin çevreye olan olumsuz etkilerini en aza indirmek için çalışıyoruz. WWF-Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı işbirliğiyle yürüttüğümüz “**Turnalar Hep Uçsun**” projesi ile biyoçeşitliliğe katkı sağlarken, yeni başladığımız “**Yeşil Ofis**” programı ile sürdürülebilirliği bir kurum kültürü haline getirmeyi hedefliyoruz. Trafik güvenliği, eğitim ve kültür başta olmak üzere çeşitli alanlarda yürüttüğümüz Kurumsal Sosyal Sorumluluk projelerimizle de topluma katkı sağlamaya devam ediyoruz. İklim değişikliğinin ve buna bağlı olarak gelecekte gündeme gelebilecek karbon piyasalarının ve çevresel regülasyonların şirketimiz için

yaratabileceği risklerin ve fırsatların farkındayız. İklim değişikliği konusuyla ilgili atılabilecek stratejik adımları belirlemeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Tedarik zinciri uygulamalarının da sürdürülebilirlik yönetiminde önemli bir etkisinin olduğunu düşünüyoruz. Tedarik zincirimizde yer alan iş ortaklarımız ile bu konudaki işbirliğinin artırılması ve farkındalık yaratılması için sorumlu tedarik zinciri uygulamaları geliştiriyoruz.

Raporlama konusunda karşılaştığınız en önemli sorunlar neler oldu?

Sürdürülebilirlik raporlaması, sürdürülebilirlik yolculuğumuzun en önemli çıktılardan birini oluşturuyor. Bu kapsamdaki faaliyetlerimiz tüm organizasyondaki sürdürülebilirlik yaklaşımımızı disipline ediyor ve iyi pratikler yaratıyoruz. Geçen seneye kıyasla, yayınladığımız bu ikinci raporumuzun olgunlaştığını düşünüyoruz. Üst yönetimimizin liderliği ve tüm çalışanlarımızın sahiplenmesi ve katkılarıyla sürdürülebilirliği temel alan çalışmalarımız güçleniyor ve stratejilerimiz doğrultusunda performansımız artıyor. Sürdürülebilirlik yaklaşımlarımız ile ilgili oldukça detaylı çalışmalarımız

var. Raporlama çerçevesini oluşturmak ve sınırları çizmek, geçen sene yayınladığımız ilk raporumuzda bize bazı zorluklar yaşattı. 2012 yılında paydaşlarımızın katılımıyla gerçekleştirdiğimiz anket çalışmasının sonuçları ve Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu'nun değerlendirmeleri sonucu oluşturduğumuz **Öncelikli Konular Matrisi** bize bu konuda yol gösterdi. Raporumuzun kapsamını birincil önceliklerimize odaklanarak ve ikincil önceliklerimizi kapsayarak oluşturduk.

Bir önceki raporlama çalışmamızdan farklı olarak, önceliklerimiz arasında yer alan bazı konularda dış denetim olarak Global Reporting Initiative (GRI) Standardının "A+" tipi rapor gerekliliklerini karşıladık. Bu sınırlı güvence çalışmasında süreci ilk kez yaşamamızdan dolayı proje planımızda birkaç değişiklik yapmak zorunda kaldık ve öğrenme süreci için düşündüğümüzden daha çok vakit ayırdık. Fakat sonuçta süreci başarıyla tamamladık.

Bu rapor, kurumunuz özelinde nasıl bir ev ödevi çıkardı? Yani bundan sonrası için hangi alanlara yöneleceksiniz?

Paydaşlarımızın katılımıyla doğa ve toplum ile uyumlu güçlü bir ekonomik yapıyı oluşturmak için sürdürülebilirlik konusunda sorumluluk almaya devam ediyoruz.

Fonksiyonel bir organizasyondan esnek ve çevik bir organizasyona dönüşme yönünde girişimler gerçekleştiriyoruz. Yeni vizyonumuza odaklanan **Brisa Strateji Evi** her alanda değişimi yönetmek için başlattığımız temel girişimlerden biri. Brisa Strateji Evi ile strateji yönetimi ve yürütülmesi konusunda Brisa'da herkesin aynı dili konuşmasını sağlıyoruz. Bu yıl Palladium Group tarafından düzenlenen ve uluslararası iş çevrelerinde "Strateji Yönetimi Oscar"ı olarak bilinen "Hall of Fame" ödülüne layık görüldük.

Dünya nüfusunun hızla arttığı, doğal kaynakların tükenme tehdidiyle karşı karşıya olduğu iklim değişikliğinin etkilerinin giderek yayıldığı bir dünyada sürdürülebilirlik konusunda Brisa gibi büyük çapta endüstriyel üretim yapan firmalara daha büyük sorumluluk düştüğünün bilincindeyiz. Sahip olduğumuz farkındalıkla, çevresel performansımızı periyodik olarak izliyor ve çevre yönetim sistemleri doğrultusunda iyileştirme çalışmaları yürütüyoruz. Bu doğrultuda inovasyona büyük önem veriyor, çevresel etkilerimizi azaltma girişimlerimizi inovatif ürün ve çözümlerimizle destekliyoruz. Doğal kaynakların akılcı kullanımına yönelik çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Ekonomik faaliyetlerimizi gerçekleştirirken başta hissedarlarımız, tedarikçilerimiz ve iş ortaklarımız olmak üzere tüm paydaşlarımıza karşı sorumluluğumuzun bilinciyle hareket ediyor, yatırım ve tercihlerimizi buna göre gerçekleştiriyoruz. **Lastikte ve trafikte emniyet konusu** daima en öncelikli gündem maddelerimiz arasında yer alıyor. Özellikle bilinçlendirmeye yönelik sosyal sorumluluk projeleri ve etkinliklere yaptığımız yatırımlar ile de sürüş ve trafik güvenliğine önemli katkılar sağlıyoruz. Sosyal sorumluluk yaklaşımımız doğrultusunda topluma

katkı sağlamak için eğitim, kültür, sanat ve spora olan desteğimizi çalışanlarımızın, iş ortaklarımızın ve diğer paydaşlarımızın da katılımını gözeterek sürdürüyoruz.

En değerli sermayelerimizden biri olan çalışanlarımıza adil, güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı sunmayı öncelikli sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Çalışanlarımızın gelişimine çeşitli programlarla yatırım yapıyor, hazırladığımız eğitim programlarıyla yetkinliklerini ve farkındalıklarını güçlendiriyoruz. İş ve özel hayat dengesini sağlama konusunda çalışanlarımıza karşı sorumlu bir tutum sergiliyoruz.

Bir de önümüzdeki dönemi belirleyeceği düşünülen Entegre Raporlama konusu var. Bu konu şu anda gündeminizde mi?

Entegre Raporlama konusu yaklaşık üç senedir gündemimizde. Ancak önceliğimiz sürdürülebilirliği stratejilerimizin ve süreçlerimizin odağı haline getirebilmek ve bütünsel bir bakış açısı oluşturabilmek. Sürdürülebilirlik yolculuğumuzun en başında ana hedeflerimizi; tüm süreç ve paydaşlarımıza değer katmak, ekonomik, çevresel ve sosyal boyutlarıyla kendi sürdürülebilirlik yaklaşımımızı oluşturmak ve yaptığımız her işte bu bakış açısını önceliğimize almak, düşünmeye sürdürülebilirlik ile başlamak olarak tanımladık. Bu doğrultuda mevcut çalışmalarımızı sürdürülebilirlik bakış açısıyla tekrar ele alıp iyileştirmeler gerçekleştiriyor, örnek uygulamalarımızı artırıyoruz.

Entegre Raporlama konusunda çeşitli eğitimlere katılıyoruz ve çerçevesini daha detaylı öğrenmeye çalışıyoruz. Orta vadede Entegre Raporlama yapmak hedeflerimiz arasında. Sürdürülebilirlik konusunda hızımız arttıkça yaklaşımımızı geliştirme ve içselleştirme anlamında da güçleniyoruz ve geleceğe hazır hale geliyoruz.

Aylin Gezgüç: “Raporlama, Yönetmelik Performans Değerlendirme Aracı Olarak Görülmeli”

Önceliğin artık, sürdürülebilirlik konularındaki çalışmalarını raporlamak değil, bu konuları hedefiyle, organizasyonu ile sonuç almaya odaklı sistematik bir yöntemle yönetmek olduğunu belirten Koç Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Dış İlişkiler Koordinatörü Aylin Gezgüç, “Konusu domates salçası, televizyon veya otomobil olabilen geniş yelpazedeki tüm operasyonlarımızı ortak paydada buluşturabilecek doğru stratejik araçlara ihtiyacımız var” diyor.

Koç Topluluğu olarak yeni sürdürülebilirlik raporunuzu yayınladınız. Sürdürülebilirlik Raporları, nihayetinde kurumun sürdürülebilirlik alanındaki yönelimini ve durumunu gösteren belgeler. Bu anlamda sürdürülebilirlik raporunuz ne söylüyor?

Koç Topluluğu için sürdürülebilirlik ve sosyal sorumluluk Kurucumuz Vehbi Koç'tan miras kalan ve Topluluğun tüm hücrelerine işlemiş bir iş yapış kültürüdür. Vehbi Bey'in “Ülkem varsa, ben de varım” anlayışına uygun şekilde içinde yaşadığımız topluma, çalışanımıza, ülkemize üretirken değer katmayı ve bunu yaparken de etrafımızda olup bitene karşı kurumsal olarak sorumluluk göstermeyi hedefliyoruz. Bu anlamda Koç Topluluğu Kurumsal Sosyal Sorumluluk raporları adı altında yayınladığımız sürdürülebilirlik raporlarımızda Koç Topluluğu'nun sorumluluk anlayışıyla geliştirdiği sürdürülebilirlik stratejisinin günlük hayatlarımıza yansımalarını aktarmaya çalışıyoruz. Bunun için imzacısı olduğumuz Birleşmiş Milletler İl-

keler Sözleşmesi'ni ve GRI'nin standartlarını kullanıyoruz. Yani özetle, bu raporları Koç Topluluğu olarak sahip olduğumuz ilkelerimizi, uluslararası düzeyde kabul görmüş ortak bir dil ve yöntemle kamuoyuyla paylaştığımız araçlar olarak değerlendiriyoruz.

Raporlama konusunda karşılaştığınız en önemli sorunlar neler oldu?

Bu yıl raporlarımızın yedincisini yayınladık. Tutarlı, istikrarlı, bütünsel bir yaklaşım içerisinde çalışıyoruz. Koç Topluluğu Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlarımız hem sektörel, hem operasyonel olarak geniş bir hacmi kapsıyor. Örneğin 2013 raporumuz; çalışan-

larımızın %87'sini, Topluluk kombine ciromuzun %94'ünü temsil eden 14 şirketin performans ve uygulamalarını içeriyor. Bu hacimde bir raporlama organizasyonel olarak ve işlenecek verilerin yoğunluğu bakımından oldukça meşakkatli bir iş. Bu kadar farklı şirketin farklı departmanlarından yüzlerce çalışanı ortak bir paydada buluşturmak her şeyden önce yönetsel bir irade gerektiriyor.

Bu irade gösterildikten sonra ise karşımıza çıkan en önemli sorun farklı sektörlerdeki faaliyetlerimizi etkin bir şekilde paylaşmamızı sağlayacak verilerin derlenmesi oldu. Örneğin tüm şirketlerimizin çevresel etkilerini düşürmeye yönelik uygulamalarımız, bunları takip ettiğimiz gösterge ve ölçüm yöntemleri birbirinden çok farklı. Bu çerçevede konusu domates salçası, televizyon veya otomobil olabilen geniş yelpazedeki tüm operasyonlarımızı ortak paydada buluşturabilecek doğru stratejik araçlara ihtiyaç var. GRI standartları, **önceliklendirme** başta olmak üzere, **bu yeknesaklığı yakalamak, yönetmek ve ortak bir lisanla paydaşlarımız-**

la paylaşmak bakımından büyük bir avantaj sağladı.

Bu rapor, kurumunuz özelinde nasıl bir ev ödevi çıkardı? Yani bundan sonrası için hangi alanlara yöneleceksiniz?

Bu sene, Holding ve Topluluk şirketi yönetimlerinin de katılımıyla sürdürülebilirlik modelimizi güncel beklenti ve yönetim sistemleri ile kalibrasyonu amacıyla bir çalışma başlattık. **Koç Topluluğu Sürdürülebilirlik Yönetimi Projesi** diye adlandırdığımız projemiz, önümüzdeki dönemlerde Topluluk öncelikleri ve hedefleri çatısı altında yeniden yapılandıracağımız sistematiğimiz, sürdürülebilirlik çalışmalarımızı daha da ileriye taşımayı hedefliyor.

Bildiğiniz gibi GRI G4 ile raporlama standartları daha sıkı ve belirgin hale geliyor. Kurumların kendi öznel seçimlerinin ötesinde, çalıştıkları alan ve sektöre yönelik Materiality (önceliklendirme) analizleri öne çıkıyor. Bu anlamda ne düşünüyorsunuz, raporlamanın geleceği açısından?

Raporlar, yapısı gereği bir iletişim aracıdır. Sürdürülebilirlik rapor-

“Sürdürülebilirlik raporları; sürdürülebilirlik yönetimi politika, uygulama, hedef ve performansınızın çıktılarını değerlendirme, iç ve dış paydaşlarınıza sunma aracıdır. Bu özelliği, raporlamanın iletişim aracı olmasının yanında yönetsel performans değerlendirme aracı olarak kullanılmasına da izin veriyor”

larının kendine özgü niteliği ise sürdürülebilirlik yönetimi politika, uygulama, hedef ve performansınızın çıktılarını değerlendirme ve iç ve dış paydaşlarınıza sunma aracı olmasıdır. Bu özelliği, raporlamanın iletişim aracı olmasının yanında **yönetsel performans değerlendirme aracı** olarak kullanılmasına da izin veriyor. Yapılan değişiklikler ile GRI standardında hazırlanan raporların, yönetim aracı olma niteliğinin iletişim aracı olma özelliğine göre bir adım öne geçtiği ve içeriğin üstüne odaklandığı görülüyor. Yönetsel açıdan işlevsel olacak ve paydaşlarınız tarafından da kabul görececek bir raporlama çalışmasında, ilk olarak sürdürülebilirlik önceliklerinizi fiili durumu mümkün olduğunca en doğru şekilde yansıtabilecek bir yapıya kavuşturmanız gerekiyor. İkinci olarak, elde ettiğiniz konu portföyünü sistemli bir şekilde yönetme gerekliliğiniz ortaya çıkıyor. Dolayısıyla öncelik artık, bu konulardaki çalışmalarınızı raporlamak değil, bu konuları hedefiyle, organizasyonu ile sonuç almaya odaklı sistematik bir yöntemle yönetiyor olmakta.

Tabii bir de önümüzdeki dönemi belirleyeceği düşünülen Entegre Raporlama konusu var. Bu konu şu anda gündeminizde mi?

Dünya genelinde şirketlerin başarılarının artık sadece ekonomik sonuçlarla değil, sosyal ve çevresel etkileriyle de değerlendirildiği bir dönemdeyiz. Kurumların çevresel yaklaşımları tüketicilerin ve yatırımcıların karar alma mekanizmalarında önemli rol oynamaya başladı. Bu kapsamda, şirketlerin raporlamasında bütüncül bir yaklaşıma odaklanmayı gündemlerine taşımaları bu beklentilerle tutarlı. Koç Holding olarak entegre raporlama konusundaki gelişmelere önem veriyor ve gündemi yakından takip ediyoruz.

Arzum Satır:

“Yerel Sürdürülebilirlik Politikaları Oluşturulmalı”

“Roche Global’in Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi’nde sağlık alanında üst üste 6 yıldır ‘süper sektör lideri’ seçilmesi ve sürdürülebilirlik liderliği, bizim için çok önemli bir motivasyon kaynağı ve Türkiye’deki çalışmalarımız için bizi cesaretlendiriyor” şeklinde konuşan Kurumsal İletişim Direktörü Arzum Satır, G4’e uyumlu olarak hazırladıkları Roche Türkiye 2013 Kurumsal Sorumluluk Raporu ile “Materiality Matters Check” onayını aldıklarını da vurguluyor.

Sürdürülebilirlik Raporları, nihayetinde genel bir sürdürülebilirlik stratejisinin parçası. Bu anlamda Roche Türkiye’nin genel sürdürülebilirlik stratejisi hangi ayaklar üzerine kurulu? Yaptığınız önemli çalışmalar hakkında bilgi verebilir misiniz?

Henüz çözümlenmemiş sağlık sorunları için yüksek kaliteli çözümler yaratmak, üretmek ve ihtiyaç sahiplerine sunabilmek için öncü çalışmalar yürüten Roche, tüm faaliyetlerinde sürdürülebilir kalkınmaya odaklanıyor. Sağlık sektöründeki yeniliklerin öncüsü olarak, temel faaliyetlerimizin yanı sıra ekonomik, sosyal ve çevresel değer yaratmak için çalışıyor, önemli projeleri hayata geçiriyoruz. Roche, şirketlerin sürdürülebilirlik performansları konusunda en önemli referans kaynaklarından olan **Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi’nde sağlık alanında üst üste 6 yıldır “süper sektör lideri”** seçiliyor. Roche Global’in sürdürülebilirlik liderliği, bizim için çok önemli bir motivasyon kaynağı ve Türkiye’deki çalışmalarımız için bizi cesaretlendiriyor.

Roche Türkiye olarak 2011’de **Sürdürülebilirlik ve İletişim Komitesi** üyeleri liderliğinde yerel sürdürülebilirlik politikamızı oluşturduk. Bunun yanı sıra, 2011 yılından beri

paydaşlarımızın ihtiyaç ve beklentilerini göz önünde bulundurarak yerel sürdürülebilirlik stratejimizi geliştiriyor ve uyguluyoruz. Stratejik hedeflerin planlanmasında ve hayata geçmesinde, farklı departmanları temsil eden çalışanlarımızın oluşturduğu ve ayda bir toplanan Sürdürülebilirlik ve İletişim Komitesi önemli bir rol oynuyor.

Stratejik sürdürülebilirlik hedeflerimiz ana hatlarıyla, şirket kültüründe sürdürülebilirlik stratejisi geliştirilmesi; paydaş diyalogunu artırarak sürdürülebilirlik bilinci aşılama; sürdürülebilirlik yaklaşımının Roche iş süreçlerine yerleştirilmesi; Roche Global’de Roche Türkiye’nin sürdürülebilirlik liderliği ve izleme-değerlendirmeden oluşuyor. Bu hedefler doğrultusunda her yıl onlarca göstergeyi takip ediyor, iyileştirmeler gerçekleştiriyor ve yenilikçi uygulamalar hayata geçiriyoruz. Bu kapsamda odak alanımız ve hayata geçirdiğimiz çalışmalardan bazıları şöyle:

İlaç geliştirme çalışmalarına katkı: Türkiye’deki araştırmacı sayısını artırarak ilaç geliştirme çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla **Klinik Çalışmalar Okulu** başlığı altında eğitimler düzenliyoruz. Eğitimlerimize araştırmacı hekimler katılıyor.

Enerji ve su tüketimi ile seragazi emisyonunu azaltma: Kaynakların

verimli kullanımını hedefleyen Roche Türkiye, beş yıllık çevre hedefleri kapsamında enerji ve su tüketiminin yanı sıra seragazi emisyonunu da azaltıyor. Bu konuda 2009 yılından beri çok ciddi ilerlemeler katettik.

Toplumsal yatırım çalışmaları: Her yıl Tıp Bayramı’nda dokuz yıldır iş birliği yaptığımız UNICEF’in çocuk gelişimi kampanyalarına katkı sağlıyoruz. Tüm dünyada Roche çalışanlarının ihtiyaç sahibi çocuklara destek olmak için gerçekleştirdiği **“Roche Çocuklar İçin Yürüyor”** projesi de bu alandaki başarılı çalışmalarımız arasında yer alıyor. 140 çalışanın katıldığı ‘Yaşam Takımı’, yaklaşık 100 çalışanın oluşturduğu ‘Çevre Kulübü’ gibi gönüllülük faaliyetlerinde önemli çalışmalar hayata geçiriliyor. Roche Türkiye, hasta dernekleriyle de işbirliği yaparak, toplumsal bilincin ve farkındalığın artmasına katkı sağlıyor.

Mükemmel çalışma ortamı: Çalışanlarımıza mükemmel bir iş ortamı sağlamayı amaçlıyoruz. Çalışanlarımız için birçok eğitim fırsatı sunuyoruz. Bu kapsamda 2013’te toplam 18 bin 423 saat iç ve dış eğitim verildi, kişi

başı eğitim ortalaması 41 saat oldu. Ayrıca 474,5 saat koçluk eğitimi gerçekleşti. Çalışanları şirket içi gelişim fırsatlarından haberdar etmek ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla **Mozaik Gelişim Fırsatları Portalı**'nı hayata geçirdik. Roche çalışanlarını sağlıklı yaşam hakkında bilgilendirmek ve iyi yaşam kültürünü pekiştirmek için geliştirilen Live Well - İyi Yaşam Haftası etkinliklerini, Türkiye'de "Sağlıklı Yaşam", "Önleyici Uygulamalar", Duygusal Sağlık", "İyilik Kaynakları" alanlarında gerçekleştirdik. 623 kişinin katılımıyla 19 aktivite gerçekleştirdik. Çalışma ortamını daha güvenli hale getirmek için de "Roche İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu" oluşturduk. 2013'te İnsan Hakları ve Çeşitlilik Komitemizi kurduk. Şu sıra tüm çalışanlarımız insan hakları eğitimlerinden geçiyor.

Etik ve uyum çalışmaları: 2012'de yapısal değişikliklerle etik ve uyum çalışmalarına öncelik verdik. Saha çalışanlarına etik ve uyum konusunda düzenli eğitimler veriyoruz. Ve artık gelenekselleşen Tedarikçi Günümüzde tedarikçilerimizle sürdürülebilirlik temalı paylaşımlarda bulunuyoruz.

Roche Türkiye'nin çalışmaları, sonuç olarak Roche'un küresel sürdürülebilirlik stratejisinden bağımsız olmadığını düşünüyoruz. Bize biraz Roche'un global sürdürülebilirlik stratejisi ve Türkiye çalışmaları arasındaki ilişki üzerine bilgi verebilir misiniz?

Roche, kurulduğu 1896 yılından bu yana, insanlara yardım etmek amacıyla sağlık hizmetlerini sürekli olarak geliştirmek için uzun vadeli bir düşünce doğrultusunda faaliyet gösteriyor. İnsanlığın yüz yüze geldiği ve gittikçe artan zorluklarla mücadele etmek için tıbbi yenilikler geliştiriyor. Roche için yenilik, hem bugün hem de gelecekte yaşamları iyileştirerek paydaşları için değer yaratmak anlamına geliyor.

Roche, çalıştığı her ülkede toplumla ilişkileri iyi yönetmeyi esas alan, yerel ihtiyaç ve beklentilere cevap vermeye odaklanan, ekonomik, sosyal ve çevresel sorumluluklarını tam anlamıyla yerine getiren bir şirket olmayı ana hedefi olarak görüyor. Buna paralel olarak, Türkiye'de de "sorumlu vatandaş" olmaya özen gösteriyor. Roche Türkiye olarak 2011'den beri süren çalışmalarımız ve yerel bir sürdürülebilirlik stratejimiz var. Roche Türkiye'nin sürdürülebilirlik anlayışı ve çok başarılı uygulamaları, Roche Global'de de dikkat çekiyor. Türkiye'de geliştirilen birçok uygulama, global yapımızda iyi örnek olarak paylaşılmaya başlandı. Roche Türkiye olarak diğer ülkelerdeki Roche şirketlerine sürdürülebilirlik kapsamında birçok konuda rehberlik eden bir konuma geldik. Bu da bizi oldukça gururlandırıyor ve daha fazlasını yapmamız için teşvik ediyor. Bunun yanı sıra Global'de gerçekleştirilen birçok değer yaratan projenin içinde yer alıyoruz. Örneğin, "Roche Çocuklar için Yürüyor" projesi kapsamında 2013 yılında yarattığımız kaynak ile UNICEF Türkiye'nin, "Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi" projesine ve Malavi'de AIDS sebebiyle ailesini kaybeden çocukla-

ra yönelik yardım programına katkıda bulduk. Roche Global liderliğinde gerçekleştirilen "Live Well" programını "İyi Yaşam Haftası" etkinlikleriyle Türkiye'de uyguluyoruz.

Rapor hazırlamanın ve genel sürdürülebilirlik çalışmalarının etkilerini hissediyor musunuz?

Roche Türkiye olarak ekonomik, sosyal ve çevresel alandaki sorumluluklarımız konusundaki performans ve hedeflerimizi, üç yıldır Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporu ile ele alıyor ve paylaşıyoruz. Geçen yıl hazırladığımız Kurumsal Sorumluluk Raporu, GRI tarafından en yüksek seviye olan "A+" olarak derecelendirilmişti. Roche Türkiye, bu yıl GRI'nin yeni nesil raporlama standardı olan ve kurumları faaliyetleri ile ana paydaşları için öncelikli sürdürülebilirlik konularına odaklanmalarını teşvik eden G4'e uyumlu olarak hazırladığı **Roche Türkiye 2013 Kurumsal Sorumluluk Raporu** ile "**Materiality Matters Check**" onayını aldı ve Türkiye'de bu onaya sahip ilk şirket oldu. Raporun, diğer kuruluşlara örnek teşkil edeceğine inanıyoruz.

5 yıllık çevre hedeflerimiz doğrultusunda gerçekleştirdiğimiz iyileştirmeler sonuç verdi. Roche Türkiye 2009'a göre toplam enerji tüketiminde %35; su tüketiminde %65; serağazı emisyonunda ise %48 azalma sağladı. Merkez ofis ve saha operasyonlarıyla ISO 50001 Enerji Yönetim Standardı'na sahip oldu. Sağlık sektöründe bir ilki gerçekleştirerek Yeşil Ofis Diploması almaya hak kazandı. Roche Türkiye tarafından şimdiye kadar 5 ormanlık alan oluşturuldu ve 32 bin 100 ağaç dikildi.

Kısacası stratejik sürdürülebilirlik çalışmalarımızın kurum kültürümüze katkı yaptığını, iş verimliliğimizi artırdığını, çalışanlarımız başta olmak üzere tüm paydaşlarımızla diyalogumuzu güçlendirdiğini, çevreye ve topluma katkımızı artırdığını düşünüyoruz.

Cansu Gedik:

“Kurumların Bir Önceliklendirme Mekanizması Kurmaları Gerekliyor”

Avrupa Birliği'nin belli bir çalışan sayısı ve cironun üzerindeki şirketlerde finansal olmayan verilerin raporlanmasını zorunlu kılan direktifinin Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilmesinin sürdürülebilirlik raporlaması için önemli bir kilometre taşı olduğunu vurgulayan Mikado Sürdürülebilir Kalkınma Danışmanlığı / Proje Koordinatörü, Kurumsal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Uzmanı Cansu Gedik, “Kurumların, faaliyet alanıyla ilişkili olsun olmasın tüm sürdürülebilirlik konularıyla ilgili raporlama yaptığı dönem artık kapanıyor” diyor.

Son dönemde sürdürülebilirlik raporlaması alanında bir dizi gelişmeye şahit olduk, oluyoruz. Genel anlamda baktığımızda bu konuda dünya ve Türkiye nereye gidiyor? Bir değerlendirmenizi alabilir miyiz?

Sürdürülebilirlik raporlamasının tüm dünyada, özellikle gelişmekte olan pazarlarda hızlı yükselişi devam ediyor. **Avrupa Birliği'nin belli bir çalışan sayısı ve cironun üzerindeki şirketlerde finansal olmayan verilerin raporlanmasını zorunlu kılan direktifinin** Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilmesi de sürdürülebilirlik raporlaması için önemli bir kilometre taşı. Entegre raporlama ise hâlâ istenilen düzeyde sahiplenilmiş durumda değil. Sürdürülebilirlik raporlarının sayısı artarken içerik kalitesi ve derinliklerine yönelik tartışmalar da artıyor.

Dünya genelinde hâlâ en çok kullanılan sürdürülebilirlik raporlaması rehberi GRI'nin. GRI'nin yeni nesil raporlama standardı G4 ise rapor-

lama konusuna yeni bir açılım getirmiş durumda. G4 ile kurumların gündemine oturan en önemli konu ise “materiality”. Kurumların hem kendileri hem de paydaşları için en öncelikli konuları paydaş diyaloguyla belirlemesi ve raporlarını bu çerçevede hazırlamaları gerekiyor. Öncelikli olarak belirlenen konuların ise daha derinlikli olarak ele alınması, ekonomik sosyal veya çevresel etki operasyon ağının neresinde gerçekleşiyorsa oraya odaklanılması bekleniyor.

Türkiye’de de sürdürülebilirlik raporlamasının özellikle büyük ölçekli kurumlarda artık bir standart haline gelmeye başladığını görüyoruz. **Bu ivmenin dalga dalga orta ve küçük ölçekli kurumlara da yansımaya başladığını düşünüyoruz.** Orta ve uzun vadeli hedefler içeren raporların sayısı hala azınlıkta olsa da raporların kalitesindeki iyileşme sevindirici düzeyde...

Sürdürülebilirlik raporlaması standartları açısından bir dönem ya-

kında kapanacak. GRI G3 standardizasyonu nihayetleniyor ve yerine G4 geliyor. Bu konuda neler düşünüyorsunuz? Kurumların kendilerini bu sürece nasıl hazırlaması gerekiyor? G4 ile olan sürecin en belirgin değişikliği sizce ne?

Sizin de bahsettiğiniz gibi sürdürülebilirlik raporlamasında yeni bir dönem açılıyor. Aralık 2015 itibarıyla GRI metodolojisi kullanılarak hazırlanan tüm raporların GRI G4'e uyumlu olması gerekiyor.

G4 ile gelen en belirgin değişiklik “önceliklendirme” olarak adlandırabileceğimiz “materiality” konusunun önem kazanması. Kurumun, faaliyet alanıyla ilişkili olsun olmasın tüm sürdürülebilirlik konularıyla ilgili raporlama yaptığı dönem böylece kapanıyor olacak. Kurumlardan beklenen, hem stratejik hedefleriyle hem de paydaş beklentileriyle uyumlu olan öncelikli konuları raporlamaları.

Raporlama yapan kurum için öncelikli konuları ise kurumun kendisi, paydaşları ve genel olarak toplum

için ekonomik, sosyal ve çevresel değer yaratmasına ya da varolan değeri korumasına etki eden konular olarak tanımlayabiliriz.

Kurumların G4'e hazırlanmaları için yapmaları gereken ilk şey, **bir önceliklendirme mekanizması kurmaları**. Uzun vadeli bir sürdürülebilirlik stratejisi olan kurumların bu aşamada işi daha kolay oluyor. Diğer kurumlar için ise **G4, sürdürülebilirliği stratejik olarak ele almaları için bir fırsat sunuyor**.

G4 ile öne çıkan konulardan bir diğeri ise paydaş diyalogu. Kurumların, öncelikli sürdürülebilirlik konularını belirlerken paydaşlarını da bu sürece dahil etmeleri gerekiyor. Bunun için önerimiz, kurumlar hem stratejilerini oluştururken hem de raporlarının kapsamını belirlerken ana paydaşlarından temsilcilerin yer aldığı bir paydaş çalışmayı gerçekleştirmeleri. Bu çalıştayda paydaşlar firmanın sürdürülebilirlikle ilgili ele alması ve yönetmesi gereken konular hakkında geribildirim sunmaları sağlanmalı.

Bir de son birkaç yıldır tartışılan ve adımlar da atılmaya başlanan Entegre Raporlama var. Bu konuda neler düşünüyorsunuz? Nasıl bir süreç bekliyor bizi?

Nihai amaç, sürdürülebilirliğin şirketin tüm karar alma mekanizmalarına ve operasyonlarına nüfuz etmesi ve sürdürülebilirlik anlayışının şirketin iş sonuçlarına etkisini daha açık bir şekilde ortaya koyması olduğundan, faaliyet raporu hazırlayan kurumların entegre raporlamaya geçmelerini öneriyoruz. Çünkü sürdürülebilirlik stratejisi altında yer alan projeler ve uygulamalar aslında şirketin iş süreçlerinin ve ana stratejisinin içine yerleşmiş olmalı... Entegre raporlama yapan şirket sayısının dünya genelinde hâlâ oldukça azınlıkta olduğu; ana akımın yıllık faaliyet raporu ve sürdürülebilirlik raporu olarak iki ayrı rapo-

“Türkiye’de sürdürülebilirlik raporlamasının dalga dalga orta ve küçük ölçekli kurumlara da yansıtılacağını düşünüyoruz”

run yayınlanması yönünde olduğu görülüyor.

Birçok kurum için bu ayrım bir süre daha devam edecek gibi... En büyük zorluk, sürdürülebilirliğin genel olarak hâlâ kurum içinde bazı departmanların sahiplendiği ve ayrı olarak yürütülen bir alan olarak görülmesi.

Bunun yanı sıra, teknik sorunlar da mevcut. Sadece Türkiye’de değil dünya genelinde de **sürdürülebilirlik raporlarının büyük oranda takip eden senenin ortasında yayınlanabildiğini** görüyoruz. Bunda sürdürülebilirlik raporlamasının nispeten yeni bir kavram olmasının ve kurum içinde veri toplama pratiklerinin henüz oturmamış olmasının payı büyük. Oysa faaliyet raporlarının takip eden senenin başında yayınlanması gerekiyor.

Son süreçte hangi kurumlara sürdürülebilirlik raporlaması konusunda hizmet verdiniz? Bu konuda sizden bilgi alabilir miyiz?

Kurumlara sunduğumuz raporlama desteğini, sürdürülebilirliğin içselleştirilmesi ve kurum kültü-

rünün ayrılmaz bir parçası haline gelmesi konusundaki hizmetlerimizin bir uzantısı olarak görüyoruz. Bugüne kadar **Bilim İlaç**’ın 2010, 2011 ve 2012 raporlarını; **Roche Türkiye**’nin 2011, 2012 ve 2013 raporlarının ve **Turkcell**’in 2012-2013 raporunun hazırlanmasına destek verdik. Bilim İlaç’ın 2010 Kurumsal Sorumluluk Raporu Türkiye’nin ilk A, 2011 raporu ise ilk A+ raporu oldu ve pek çok kuruma örnek teşkil etti. Roche Türkiye 2013 Kurumsal Sorumluluk Raporunu G4 raporlama standardında hazırladı ve **Materiality Matters Check** onayına sahip olan ilk Türk şirketi oldu.

Ekleme ve vurgulamak istedikleriniz...

Sürdürülebilirlik raporlaması, kurumlar için faydalı bir iletişim aracı. Şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından çok önemli bir araç. Bunlara ek olarak, raporlamanın kurumlar için daha iyisini yapmaya yönelik ciddi bir motivasyonu kaynağı olduğunu gözlemliyoruz. Ölçülen performansın iyileştirilmesi için adımlar atmak daha kolay oluyor.

Aykan Gülten:

“Entegre Raporlama, Şirketlerin Gelecekteki Değerlerini Belirleyecek”

Faaliyet raporlarında da sürdürülebilirlik performanslarını açıklamaya ve tartışmaya devam ettiklerini belirten Coca-Cola İçecek Türkiye Kurumsal İlişkiler Direktörü Aykan Gülten, “Hem bizim hem de genel olarak raporlama yapan bütün şirketlerin önünde tüm tedarik ve değer zincirini raporlamaya katmak gibi çok zorlu bir yolculuk var. Biz de önümüzdeki senelerde bu konuya yoğunlaşacağız” diyor.

Coca-Cola İçecek olarak yeni sürdürülebilirlik raporunuzu yayınladınız. Sürdürülebilirlik Raporları, nihayetinde kurumun sürdürülebilirlik alanındaki yönelimini ve durumunu gösteren belgeler. Bu anlamda sürdürülebilirlik raporunuz ne söylüyor?

Coca-Cola İçecek olarak, bu yıl 6. Sürdürülebilirlik Raporumuzu yayınladık. Tüm fonksiyonlarımızın katılım sağladığı, uzun ve titiz bir çalışmanın ardından yayınladığımız her rapor, sürdürülebilirlik konusunda kendimizi daha iyi ölçmemizi ve buna bağlı olarak performansımızı artırmamızı sağlıyor.

Sürdürülebilirlik raporlamamızı topluma ve diğer paydaşlarımıza verdiğimiz sözü tutmanın bir aracı olarak görüyoruz. Verdiğimiz söz, özet olarak şu: İşimizi büyütüp daha kârlı hale getirmeye çalışırken, tüketicilerimize ulaştırdığımız ürünlerin ve sağladığımız hizmetin kalitesinden ödün vermeyeceğiz; çalışanlarımıza adil ve güvenli bir iş ortamı sağlayacağız; toplumun hassasiyetlerini anlayıp ihtiyaç olan alanlarda katkıda bulunacağız ve çevresel dışallığımızı çok iyi takip edip azaltmak için elimizden geleni

yapacağız. Aslında raporlarımız bu alanlardaki performansımızı gösteren belgeler.

Raporlama konusunda karşılaştığınız en önemli sorunlar neler oldu?

Sürdürülebilirlik raporlaması, başlı başına zor ve emek yoğun bir süreç. Bu sene 6. raporumuzu yayınladığımız için şirket içinde üst düzey yöneticilerden diğer ekip arkadaşlarımıza kadar raporlama süreci ile ilgili bilinirlik sağlamış durumdayız. Şirket yönetiminin raporlamaya desteği yüksek, raporlama süreçlerimiz de büyük ölçüde oturdu. Bunlar işimizi kolaylaştıran olgular.

Bizim de karşılaştığımız birtakım zorluklar oldu tabii. Biz yalnızca Türkiye’deki sürdürülebilirlik performansımızı değil, aynı zamanda uluslararası operasyonlarımız olan **Azerbaycan, Kazakistan ve Ürdün performansımızı da raporluyoruz.**

Hem toplumsal hem de operasyonel koşullar açısından birbirinden çok farklı coğrafyalar. Her ne kadar sürdürülebilirlik stratejimiz aynı olsa da, süreçleri ve performansları arasında ciddi farklılıklar bulunabiliyor. Bu da zaman zaman raporlama anlamında zorluklar yaşamamıza

neden olabiliyor.

Bizim için bir diğer zorluk da raporlamada ilk defa kullandığımız GRI G4 standardı oldu. Hem şirketimiz hem sektörümüz hem de paydaşlarımız için öncelikli konuları tedarik zincirimizde çok daha derinlemesine irdelemeye çalıştık. Sektörün de yapısından kaynaklanan bazı zorluklar oldu ama önümüzdeki senelerde çok daha kapsamlı raporlamalar yapacağımıza eminim.

Bu rapor, kurumunuz özelinde nasıl bir ev ödevi çıkardı? Yani bundan sonrası için hangi alanlara yöneleceksiniz?

Hem bizim hem de genel olarak raporlama yapan bütün şirketlerin önünde tüm tedarik ve değer zincirini raporlamaya katmak gibi çok zorlu bir yolculuk var. Biz de önümüzdeki senelerde bu konuya yoğunlaşacağız.

Bildiğiniz gibi GRI G4 ile raporlama standartları daha sıkı ve belirgin hale geliyor. Kurumların kendi öznel seçimlerinin ötesinde, çalıştıkları alan ve sektöre yönelik Materiality (önceliklendirme) analizleri öne çıkıyor. Bu anlamda ne

düşünüyorsunuz, raporlamanın geleceği açısından?

Önceliklendirme, raporlamanın geleceği için çok önemli ve bizim son raporumuz öncesinde de bir hayli odaklandığımız bir konu oldu. Biz öncelikli konularımızı belirlemek için hem iç paydaşları (yöneticiler ve çalışanlar) hem de dış paydaşları kapsayan bir çalışma yaptık. Sonrasında bu iki katkıyı birleştirip öncelikli konularımıza karar verdik. Bu, yeni raporlama yapacak şirketler için de raporlamayı sürekli yapan şirketler için de en kritik adım olmaya devam edecek.

Tabii bir de önümüzdeki dönemi belirleyeceği düşünülen Entegre Raporlama konusu var. Bu konu şu anda gündeminizde mi?

Entegre raporlama konusu, aslında uzun zamandır gündemimizde. Gerçekten de önümüzdeki dönemde şirketlerin gelecekteki değerlerini belirleyecek en önemli unsurlardan biri olacağını biz de düşünüyoruz. Özellikle yatırımcılar için çok cazip bir araç ve bizim gibi yatırımcıların beklentilerini karşılamaya önem veren şirketler için de iyi bir fırsat aynı zamanda.

Ama bildiğiniz gibi, entegre raporlama yalnızca finansal raporlama ile sürdürülebilirlik raporlamasının bir araya getirilmesi değil. Buradaki asıl konu, finansal raporlama ile sürdürülebilirlik raporlaması arasındaki ilişkinin kurulabilmesi ve bu ilişkinin raporlanabilmesi. Biz her geçen yıl, finansal ve sürdürülebilirlik performansımız arasında daha

güçlü bir ilişki kurmak konusunda çalışmayı sürdürüyoruz. Ayrıca faaliyet raporlarımızda sürdürülebilirlik performansımızı açıklamaya ve tartışmaya devam ediyoruz.

Coca-Cola İçecek'in Sürdürülebilirlik Yolculuğu

2014 6. Sürdürülebilirlik Raporu, Türkiye'de GRI G4 standardında yayınlanan ilk raporlardan biri oldu. Coca-Cola Avrasya & Afrika Grup Başkanlığı Sürdürülebilirlik Ödülleri kapsamında Ankara fabrikası, "En İyi Kalite Performansı", İzmir fabrikası "En İyi Çevre Performansı" ödülünü aldı. ÇEVKO Yeşil Nokta Endüstri Ödülleri'nde Altın Ödül kazandı. Elazığ fabrikası, mevcut binalar kategorisinde LEED v2009 "Altın Sertifika" aldı. İzmir fabrikası, Sürdürülebilir İş Ödülleri'nde "Su Yönetimi" kategorisinde ödüle layık görüldü.

2013 Coca-Cola Avrasya & Afrika Grup Başkanlığı Sürdürülebilirlik Ödülleri kapsamında ülke bazında "En İyi Şişeleme Operasyonu Büyük Ödülü", "En İyi Kalite Performansı" ve "En İyi Çevre Performansı" ödülleri aldı. BM Küresel İlkeler Sözleşmesi 100 Endeksi'ne Türkiye'den ve Coca-Cola sisteminden giren ilk ve tek şirket oldu. Karbon Saydamlık Projesi'nin (CDP) "Türkiye 100 İklim Değişikliği Raporu 2013" listesinde karbon saydamlığı ve performansı açısından Türkiye'nin lider şirketlerinden biri olarak yer aldı. 5. Sürdürülebilirlik Raporunu GRI A+ uygulama seviyesine uygun olarak yayımlandı.

2012 CDP tarafından 2012'de Türkiye'nin iki karbon performans liderinden biri seçildi. İzmir ve Mersin fabrikaları, TCCC ve WWF'in "İlk 10 Enerji Tasarrufu Projesi"ni tamamladı. Ankara fabrikası EFQM'in "Sürdürülebilir Bir Gelecek için Sorumluluk Alma" ödülünü kazandı. 4. Sürdürülebilirlik Raporu GRI tarafından A+ seviyesinde onay aldı.

2011 Ankara fabrikası KalDer "Ulusal Kalite Büyük Ödülü"nü kazandı. 3. Sürdürülebilirlik Raporu; Türkiye, Kazakistan, Ürdün ve

Azerbaycan'ı kapsayarak yayımlandı. Türkiye'de Karbon Saydamlık Projesi'ne katılan ilk gıda şirketi oldu.

2010 Coca-Cola Avrasya & Afrika Grup Başkanlığı Çevre Ödüllerinde "En İyi Şişeleme Operasyonu Ödülü"nü kazandı. İzmir fabrikası, Coca-Cola Avrasya & Afrika Grup Başkanlığı "Çevre Ödülü"nü aldı. Kazakistan ve Ürdün'ü de kapsayan ikinci Sürdürülebilirlik Raporu, Türkiye'de GRI B seviye ilk raporu olarak yayımlandı.

2009 Accountability değerlendirmesinde Türkiye'de birinci sırayı aldı. Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni imzaladı.

2008 Yayımladığı ilk Sürdürülebilirlik Raporu, Türkiye'nin ilk GRI onaylı raporu oldu.

2006 Ankara fabrikası, ilk ISO 22000 Gıda Güvenliği Kalite Yönetim Sistemi Sertifikasını aldı.

2004 İzmir fabrikası, ilk HACCP TS 13001 Gıda Güvenliği Kalite Yönetim Sistemi Sertifikasını aldı.

2003 Ankara fabrikası, ilk OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Sertifikasını aldı.

2002 İlk çevre politikası uygulamaya koyuldu. İlk ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Sertifikasını aldı.

1994 TCCC su tasarrufu taahhüdünü açıkladı.

Erdem Kolcuoğlu: “G4, Sürdürülebilirlik Raporlamasında Devrim Yaratıyor”

GRI G4'ün, öncelikli konulardaki performansın açıklanmasını bir olmazsa olmaz haline getirdiğini vurgulayan Kıymet-i Harbiye Yönetim Danışmanlık Kurucusu Erdem Kolcuoğlu, Borsa İstanbul'un geçtiğimiz ay başlattığı BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nin önümüzdeki dönemlerde kademeli olarak BIST-100 endeksine genişletileceğini, bunun da sürdürülebilirlik raporlaması çalışmalarında da önemli bir artış yaratacağını söylüyor.

Son dönemde sürdürülebilirlik raporlaması alanında bir dizi gelişmeye şahit olduk, oluyoruz. Genel anlamda baktığımızda Sürdürülebilirlik Raporlaması dünyada ve Türkiye'de nereye gidiyor? Bir değerlendirmenizi alabilir miyiz?

Sürdürülebilirlik raporlaması uygulamaları, dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de gelişmeye devam ediyor. Özellikle son beş senede gelen nokta gayet anlamlı. Türkiye'de birkaç örnekle sınırlı olan raporlama uygulamaları, 2008'de hız kazanmaya başladı. 2010 yılı itibarıyla 28 Türk kuruluşu tarafından belirli bir kalite çizgisinde yayınlanmış toplam 41 rapor, Türk şirketlerinin GRI Raporlama Standardı'nı hızlı benimsemiş olması önemli bir gelişmedir. Uygulamanın yeni başladığı yıllarda GRI Standardı'nın kullanımını düşüken bugün %90'ın üzerinde bir oranla dünya ortalamasına yakın bir düzeye ulaştık.

Sürdürülebilirlik raporlaması alanında dünya genelinde yaşanan en önemli gelişme, şirketlerin sadece kendi operasyonlarından kaynaklanan etkileri değil, **değer zincirinde oluşan toplam etkiyi ölçerek raporlamaya başlamasıdır.** Bu sayede sürdürülebilirlik raporları, kulla-

nıcılarına organizasyonun oluşturduğu değer zinciri içinde yaşanan gelişmeler, oluşan etkiler ve bunlarla başa çıkma kabiliyeti hakkında daha anlamlı bir portre sunuyor.

Türk şirketleri için sürdürülebilirlik yönetiminin önemini perçinleyen yeniliklerden biri de Borsa İstanbul'un geçtiğimiz ay başlattığı BIST Sürdürülebilirlik Endeksi. Bu vizyoner çalışmanın, Türk şirketlerini sürdürülebilir iş modellerini benimsemeye, daha şeffaf ve hesap verebilir olmaya teşvik manasında önemli bir itici güç olduğunu ve dünya genelinde takdir toplayacağını düşünüyoruz.

Kıymet-i Harbiye olarak bu süreçte kapsam dahilindeki müşterilerimizle birlikte konu özelinde çalışma fırsatı bulduk. GRI Standardı'na uyumlu bir raporlama yapmak bu çalışmada başarılı olmanın bir koşulu değil. Şirketler açıklanan metodoloji yönünde beyanlarını çeşitli mecralardan açıklayabilirler. Ancak sürdürülebilirlik raporlaması deneyimi olan şirketlerde, konu özelinde kazanılmış sistemli, güvenilir, karşılaştırılabilir bilgi toplama ve sunma disiplini sayesinde süreci daha kolay tamamladığımızı gözlemledik. Bu anlamda listelenmeye hak ka-

zanan 15 firmadan 10'unun sürdürülebilirlik raporu yayınlıyor olması önemli bir göstergedir. Raporlama çalışması yürüttüğümüz tüm firmaların değerlendirmeler sonucu listelenmeye layık görülmüş olması da bizim için ayrı bir gurur kaynağı. Bu kapsamda, BIST-30 kapsamında gerçekleştirilen çalışmanın önümüzdeki dönemlerde kademeli olarak BIST-100 endeksine genişletilecek olması, sürdürülebilirlik raporlaması çalışmalarında da önemli bir artış yaratacaktır.

Sürdürülebilirlik raporlaması standartları açısından bir dönem yakın bir zamanda kapanacak. GRI G3 standardizasyonu nihayetleniyor ve yerine G4 geliyor. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Türk kuruluşlarımızın G3 Standardı noktasında başarılı bir sınav verdiği kanısındayım. Belirttiğiniz gibi G3 devri artık sona erdi. Mayıs 2013'te GRI, aralarında Kıymet-i Harbiye uzmanlarının da bulunduğu, binlerce paydaşın geribildirimleri süzülerek üç yılda oluşturulan ve birçok yenilik getiren G4 Standardı'nı resmen uygulamaya koydu.

Özellikle **G4 daha kullanıcı dostu bir standarda sahip** ve geliştirilmiş

bir gösterge seti sunuyor. Diğer taraftan G3'ten alıngeldiğimiz A-B-C raporlama düzeyi sistemi terk edilerek "temel" ve "kapsamlı" olarak adlandırdığımız iki uygulama türü bulunuyor. İşin gerçeği, özünde bir teknik kapsam referansı olan A-B-C sisteminin, kalite algısıyla özdeştirilmesi hem GRI'yi hem de raporlama profesyonellerini "acaba gerçek odaktan uzaklaşıyor mu?" kaygısına sürüklemişti. Ancak en önemli değişiklikler bunlar değil.

Kuruluşlar, her gün çok sayıda konuyu yönetmek durumundadır. Ancak paydaşlarımız, sürdürülebilirlik çalışmamızı en elzem alanlarda odaklamamızı, bunun da raporlara yansımısını bekler. Örneğin su tüketiminin yoğun olduğu bir sanayi sektöründe faaliyet gösteren bir şirketin raporunu okuduğumuzda doğal olarak ilgili alanlardaki çalışmalar hakkında daha fazla bilgi görmek isteriz. Bu bilgileri açıklamak yerine, zaten o sektörde çok az kullanılmasını beklediğimiz ambalaj malzemelerine odaklanan bir raporla karşılaşırsak beklediğimizi elde edemeyiz. İşte G4, rapor yapısı ve içeriğini bu olgunun üzerine kuruyor. Daha fazla konuda şeffaflık elbette ki övgüye değerdir. Ama ilk olarak öncelikli alanlardaki politika ve performansımızı açıklayan bir uygulama yapmalıyız. G4, öncelikli konulardaki performansın açıklanmasını bir olmazsa olmaz haline getirdi.

G4 önceliklendirmeye bakışıyla G3'ten ayrılıyor. Öncelik tespitinin sadece konu bazında değil, **değer zinciri süreci bazında da gerçekleştirilmesini gerektiriyor**. Bu sürdürülebilirlik raporlamasında devrimsel bir yeniliktir. Bir örnek vermek gerekirse, dünyaca tanınan bir tekstil firmasının kendi üretim tesislerinde ya da mağazalarında çocuk işçi istihdam etmesini beklemeyiz. Oysa tedarikçilerinin böyle bir risk taşıyor olması son derece ola-

"G4 önceliklendirmeye bakışıyla G3'ten ayrılıyor. Öncelik tespitinin sadece konu bazında değer, değer zinciri süreci bazında da gerçekleştirilmesini gerektiriyor. Bu, sürdürülebilirlik raporlamasında devrimsel bir yeniliktir"

sıdır. Dolayısıyla bu firma için öncelikli bir sürdürülebilirlik konusu olan çocuk istihdamının tedarik zincirinde önlenmesi kendi operasyonlarından da önceliklidir. Rapor içeriğinde de tedarik operasyonunda bu risklerin yönetildiğini ve kabul edilebilir sonuçlar alındığını göstermesi beklenir. İşte G4, raporlayıcı kuruluşları bu derinliği okuyucularına sunmaları için yönlendiriyor.

Bir de son birkaç yıldır tartışılan ve adımlar da atılmaya başlanan Entegre Raporlama var. Bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Şirketlerin değerlendirmesinde finansal performansın yanında sürdürülebilirlik performansının da önemli bir veri oluşturduğu artık genel bir kabul. Ancak bu performans alanlarının değerlendirme mantıkları birçok noktada birbirinden ayrılıyor. Diğer taraftan sürdürülebilirlik yönetiminin bir şirket için sadece bir uygulama alanı olarak görülmemesi, fakat şirketin genel yönetim anlayışında takip edilen ana bakış açısı olması yönünde bir eğilim bulunuyor. Dolayısıyla zamanla sermayedarlar açısından yatırım yaptıkları şirketlerin kısa, orta ve uzun vadeli stratejik yönelimlerinin sürdürülebilirlik ve finansal performansı bağlamında birlikte anlamlandırılabilirdiği, **bütüncül bir model ihtiyacı** doğdu.

Bu fikirle ortaya çıkan entegre raporlama, şirketlerin stratejik

Entegre Rapor Yayınlamaya Nasıl Karar Verilmeli?

Finansal yönetim, analiz ve raporlama konusunda şirketlerin deneyimi çok eskilere dayanıyor. Bu alanın yasal çerçevede de düzenlenmiş belirli muhasebe standartlarına dayanıyor olması önemli bir boyut. Diğer taraftan entegre bir bakışa sahip olabilmek için benzer deneyime sürdürülebilirlik yönetimi ve raporlamasında da sahip olmak gerekli. Okuyucu kitlesi olarak yatırımcıları hedef alan ve şirket kıymetlendirmesi açısından önemli bir araç olarak kullanılması öngörülen bir raporlama örneği oluşturulurken kullanılacak gösterge ve içeriklerin son derece güvenilir olması gerekir. Zira sürdürülebilirlik yönetim modellerini stratejik ve operasyonel bağlamda olgunlaştırmamış bir şirketin entegre raporlama perspektifi de istenen sonucu doğurmayacaktır. Örneğin 2008 yılında ilk entegre rapor örneğini yayınlayan **Novo Nordisk** firmasının sürdürülebilirlik rapor geçmişı 1999 yılına uzanıyor. Dolayısıyla entegre rapor uygulamasına başlamadan önce şirketlerin sürdürülebilirlik yönetimi modellerini oluşturmaları, performans değerlendirme konusunda da büyük bir deneyime sahip olmaları son derece önemlidir.

yönelimleri üzerinde etkisi olan sürdürülebilirlik boyutunun da dahil olduğu tüm risk unsurlarının kapsamlı bir biçimde tanımlandığı ve entegre bir bakışla yatırımcılara sunulduğu farklı bir raporlama uygulaması olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla bahsedilen entegrasyon sürdürülebilirlik ve finansal raporun fiziken beraber üretilmesi değil. Böyle olsaydı, bunun için yeni bir tanımlamaya ya da yeni metodolojiye de ihtiyacımız olmazdı.

Entegre raporlama, Türkiye'de gündemimize nispeten yeni giren bir uygulama. Ancak dünya genelinde

ilk uygulama örnekleri 2008'e kadar uzanıyor. Dolayısıyla entegre raporlama trendleri konusunda elimizde azımsanamayacak bir veri bulunuyor.

GRI'nın, 2010-2012 yılları arasında veri bankasında entegre rapor olarak tanımlanmış raporlar üzerindeki incelenmesi sonucunda **756 entegre rapor** olduğunu görüyoruz. Bu, aynı dönemde yayınlanmış raporların %8'ine tekabül ediyor. Analizi yıllar itibariyle değerlendirdiğimizde entegre raporlama uygulamasının artış trendinde olduğunu söyleyebiliyoruz. Ele alınan 756 raporun yarıya yakını GRI, "birbirleri arasında minimal ölçekte referans barındıran sürdürülebilirlik ve yıllık raporun tek bir kapak içinde basıldığı raporlar" olarak tanımlıyor. Diğer taraftan gerçek manada entegre raporlama anlayışıyla hazırlanmış rapor örneklerinin üçte bir oranına ulaştığı gözlemleniyor. Bu oranı düşük olarak değerlendirmek yanlış olur. Zira uygulama örneklerinin ve genel kabullerinin yeni yeni geliştiği bir alan olduğunu düşünürseniz, bu aslında önemli bir gelişimdir. İlerleyen yıllarda iyi örnekler arttıkça entegre raporlama uygulamasının hem sayısal hem de içerik bağlamında gelişeceğini öngörebiliriz. Bu noktada Entegre Raporlama İnisyatifi'nin tanımlayıcı ve yönlendirici çalışmaları ve bu izleklerin takip edildiği şirket uygulamaları, entegre raporlamanın geleceğinde büyük önem taşıyor.

Son süreçte hangi kurumlara sürdürülebilirlik raporlaması konusunda hizmet verdiniz? Bu konuda sizden bilgi alabilir miyiz?

Kıymet-i Harbiye, 2009 yılında kurulan ve sadece sürdürülebilirlik yönetimi alanında faaliyet gösteren bir yönetim danışmanlık şirkettir. Alanında en yüksek bilgi ve deneyime sahip ekibi bünyemizde ha-

Tüm Raporları Bulabileceğiniz Bir Kaynak: kurumsalsurdurulebilirlik.com

Kıymet-i Harbiye kurulduğundan bu yana GRI'nın organizasyonel paydaşdır. Bu bir bakıma üyelik benzeri bir angajmanı ifade eder. Türkiye'de GRI raporlamasının gelişimine sağladığımız katkılar, yayınlanmış raporların önemli bir kısmının bizim çalışmalarımız sonucu ortaya çıkması ve yıllar içinde geliştirdiğimiz ortak çalışmalar sonucunda GRI, 2012 yılında Kıymet-i Harbiye'yi dünya genelinde sınırlı sayıda kurumun sahip olduğu Bölgesel Veri Ortağı statüsüne getirdi. Bu statü, bize Türkiye'deki sürdürülebilirlik raporlaması faaliyetlerinin takibi ve yönlendirilmesi açısından GRI adına yerine getirilmesi gereken bazı sorumluluklar getiriyor. Bunlardan biri de Türkiye'de yayınlanan tüm sürdürülebilirlik raporlarının takip edilip GRI veri bankasına dahil edilmesi ve aynı zamanda Türkçe bir yayın listesi ve erişim noktasının oluşturulmasıdır. Biz, bu sorumluluktan kendimize ek vazifeler çıkararak www.kurumsalsurdurulebilirlik.com sürdürülebilirlik portalını oluşturduk. Tüm içeriği İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanan ve sürekli güncellenen bu portaldan takipçilerimiz, ülkemizde yayınlanmış tüm raporlara ulaşabildikleri gibi bu raporlar ve yayıncı kuruluşları hakkında da detaylı bilgilere ücretsiz erişebiliyorlar. Diğer taraftan portal kanalıyla okuyucular sürdürülebilirlik

alanında gerçekleşen son gelişmelere, güncel etkinlik haberlerine ve ihtiyaç duyabilecekleri referans kaynaklarına da erişebiliyor.

www.kurumsalsurdurulebilirlik.com tahminimizin ötesinde bir takipçi düzeyine ulaştı. Amacımız, bir yandan ulaştığımız kitleyi genişletirken diğer yandan da kuruluşlara sürdürülebilirlik alanındaki faaliyetlerini yerel ya da yabancı hedef okuyucu kitleleriyle buluşturabilecek bir mecra sunmak. Ayrıca bu mecranın sürdürülebilirlik alanında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşların faydalanabildiği bir gelişim platformuna dönüştürülmesi de hedeflerimiz arasında. Bu anlamda bazı pilot uygulamalara da başladık. Bugüne kadar aldığımız kullanıcı geri bildirimleri hep olumlu oldu. Önerilerini de hızla hayata geçirdik. Bu noktada www.kurumsalsurdurulebilirlik.com rapor arama motoru ve kullanıcı yüzünün geliştirilmesi üzerinde de çalışmalarımız sürüyor.

rındırıyor olmamız, bize önemli bir avantaj sağlıyor. Bu sayede yıllar içinde Türkiye'nin Sürdürülebilirlik Liderleri'nin iş ortağı konumuna geldik. Bugün itibariyle çeşitli hizmet ve üretim sektörlerinden 25 civarında şirket sürdürülebilirlik faaliyetlerini Kıymet-i Harbiye desteğiyle gerçekleştiriyor. Bu çalışmaların içinde sürdürülebilirlik raporlamasının da önemli bir yeri var. Yaklaşık olarak geçmişten gü-

nümüze Türkiye'de yayınlanmış ve belirli bir kalite standardını tutturmuş her dört raporlama uygulamasından bir tanesinin Kıymet-i Harbiye hizmetleriyle gerçekleştirildiğini görüyoruz. Çalışmalarımızın takdir görmesi, artık sürdürülebilirlik yönetiminin bir hizmet türü olarak benimsenmiş olması ve bu alanda yeni hizmet sağlayıcıların da ortaya çıkıyor olması bizim için büyük bir gurur kaynağıdır.

Sürdürülebilir İş Modelleri İçin
**YEŞİL DOSTU SERTİFİKA
DÖNEMİ BAŞLIYOR!**

YEŞİL MAĞAZALAR

YEŞİL MARKETLER

YEŞİL RESTAURANTLAR

YEŞİL AVM'LER

YEŞİL OFİSLER

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

BUREAU
VERITAS

işbirliği ile

Aybala Şimşek:

“Raporumuz, ‘Gelecek Üreten Banka’ Anlayışımızı Yansıtıyor”

İlk sürdürülebilirlik raporlarını çok yakın bir zamanda yayınlayan Şekerbank T.A.Ş.’in Kurumsal İletişim ve Marka Yönetimi Grup Başkanı Aybala Şimşek, “Üst yönetimin sürdürülebilir kalkınma stratejimizi sahiplenmesi, en önemli avantajlarımızdan biriydi” diyor.

Öncelikle ilk sürdürülebilirlik raporunuzu yayınladınız, sizleri kutluyoruz. Bize raporun yazılma sürecinden biraz bahsedebilir misiniz?

Sürdürülebilir kalkınma stratejimizin temelleri, bankamızın kuruluşuna dayanıyor. Şekerbank, bundan 61 yıl önce Anadolu’da sayıları yüzbinleri bulan kooperatif üyesi pancar çiftçilerinin küçük birikimleriyle, tarımın ve şeker sanayiinin finansmanını sağlamak amacıyla kurulmuştur. Kırsal gelişime dayanan bir iktisadi kalkınma hedefiyle temelleri atılan Şekerbank, arada geçen 61 yıl boyunca büyümüş, gelişmiş; ancak her zaman kuruluşundaki misyonu korumayı başarmıştır. Biz, bugün bu misyonu ‘**Anadolu Bankacılığı**’ olarak ifade ediyoruz. ‘Anadolu Bankacılığı’ misyonumuzla bankacılık hizmetleriyle tanışmamış kesimlere özel Türkiye’de ilk ve tek olan kredilendirme süreçleri uyguluyoruz. Bugüne kadar bu kapsamda 24.000 esnaf ve çiftçimizi ilk kez bankacılıkla tanıştırdık.

Enerji verimliliği yatırımlarını uygun koşullarda finanse ediyoruz. Bu alanda sektörümüzde bir ilk olan **EKO kredi** ile enerji verimliliği alanında bugüne dek 558 milyon TL’yi aşkın finansman desteği sağ-

ladık. Bu sayede 7 bin 164 KOBİ, esnaf, çiftçi ve küçük işletme, 52 bin 144 bireysel müşteri olmak üzere 59 bini aşkın kişi enerji tasarrufu ile tanıştı. EKO kredi’nin bir altbaşlığı olan EKO kredi Yalıtım ile 79 bine yakın konut yalıtıldı ve böylelikle 144 milyon ton CO₂ salımı engellenmesi sağlandı.

Kırsal kalkınmaya verdiğimiz önem doğrultusunda şubelerimizin %65’ini Anadolu’da ve özellikle merkez dışı ilçelerde konumlandırıyoruz. 30 yıldır sürdürdüğümüz

eğitime yönelik projeleri, bugün, çalışanlarımızın ve müşterilerimizin katılımlarıyla geliştiriyoruz.

Ev kadınlarından girişimci kadınlarımıza kadar uzanan yelpazede kadınlarımızın bankacılık sistemine daha çok dahil olmaları için organizasyon yapımızdan saha araştırmalarına kadar birçok çalışma gerçekleştiriyoruz.

Türkiye’nin kurumsal yönetim notu alan ilk bankası olarak Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi’ndeki öncü rolümüzü koruyoruz. Kısacası, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımımızı yalnızca desteklediğimiz projelerle değil, birebir iş süreçlerimize entegre ederek hayata geçiriyoruz. Bu bağlamda, her biri sürdürülebilir kalkınma stratejimizin güzel bir yansıması olan uzun soluklu projeleri ve katma değerli ürünleri bir bütün olarak ilk sürdürülebilirlik raporumuzla paydaşlarımıza sunmak bizim için heyecan verici.

Raporumuzu hazırlamaya başladığımızda aslında elimizde 61 yıllık çok önemli zengin bir malzeme vardı; çünkü zaten Şekerbank’ın tüm faaliyetleri sürdürülebilir kalkınma anlayışının yansımasıydı. İşimize ve misyonumuza olan tutkumuzu hisseden ve Şekerbank’ın sektörün-

de edindiği farklı ve özel konumu anlayan bir danışman ile ilerlemek bizim için önemli bir kazanım oldu. Özetlediğim tüm bu unsurları, Danışmanımız Sercom ile uluslararası standartlarda gruplandırarak sürdürülebilir kalkınma için verilmiş 61 yıllık emeğe hak ettiği değeri verdik.

Üst yönetimimizin sürdürülebilir kalkınma stratejimizi sahiplenmesi, en önemli avantajlarımızdan biriydi. Yönetim Kurulu Başkanımızın ve Genel Müdürümüzün de yer aldığı süreçleri atölye çalışmaları ve iç anketlerle zenginleştirdik. Çalışanlarımızın da katıldığı bu süreçlerde hep birlikte yönetmemiz gereken önemli sürdürülebilirlik başlıklarımızı ve öncelikli paydaşlarımızı gözden geçirdik. Bu çalıştayların sonucunda paydaş katılım çalışmalarına başladık. Çalışanlarımızın ardından müşterilerimizin ve uluslararası finans kuruluşları temsilcilerinin görüşlerini alarak raporumuzun çatısını oluşturacak konuları tespit ettik. Tüm birimlerimizin desteğiyle raporumuzun içeriğini oluşturmamız ve GRI'dan A seviye onayı almamız yaklaşık üç ay sürdü. Sonuç olarak, Şekerbank'ın kurum kültürünü ve sürdürülebilirlik stratejimizdeki samimiyeti hissettiren başarılı bir çalışma ortaya çıktı.

Sürdürülebilirlik raporlaması, aynı zamanda önemli bir öğrenme süreci. Bu raporu hazırlamak Şekerbank'a neler kazandırdı?

Günümüzde çok daha bilinçlenen sosyal paydaşlar elle tutulan değerler kadar, kurumların elle tutulmayan değerlerine de önem veriyor. Bu bakış açısı, hem uluslararası yatırımcıların kararını hem de kurumların ekonomik performanslarının sürdürülebilirliğine olan inancı etkiliyor.

Ancak, her konuda olduğu gibi sürdürülebilirlik başlığında da istikrarlı duruş ve kurumların samimiyeti,

başarıda belirleyici rol oynuyor. Şekerbank'ın kuruluşunda temel alınan sürdürülebilir kalkınma hedefi, bu bağlamda bizim en büyük gücümüzü oluşturdu. Raporlama süreci, sürdürülebilir kalkınmaya adanmış 60 yıllık çok zengin bir tarih ve içeriği, uluslararası standartlar doğrultusunda sınıflandırmamızı sağladı. Danışmanımız ile birlikte yürüttüğümüz süreç, faaliyetlerimiz

arasında aslında çok önemli olup da bugüne kadar yeterince vurgu yapmadığımız noktaları görmemiz açısından öğretici oldu.

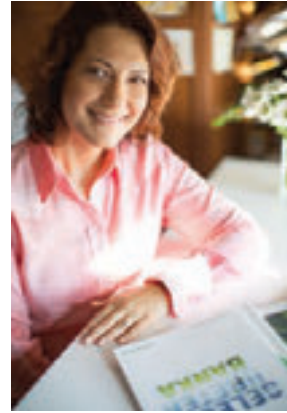
Diğer taraftan, insan kaynağı yaş ortalaması oldukça genç olan bankacılık sektöründe kurum kültürünün içselleştirilmesi ve sürdürülebilirlik stratejimize ilişkin farkındalığın artırılması açısından, raporumuzun hazırlık sürecinde yaptığımız atölye

Elif Özkul Gökmen*

Şekerbank Sürdürülebilirlik Raporunu diğer raporlardan ayıran özellikler neler?

Öncelikle belirtmeliyim ki bu proje kapsamında Şekerbank'ı tanımış olmak bir ayrıcalık oldu benim için. Müthiş titiz ve işini bilen bir ekiple çalışmak çok keyifliydi. Şekerbank raporu, öncelikle doğal olarak sektör itibarıyla diğerlerinden ayrılıyor. Bu raporu hazırlama sürecinde Aybala Hanım'ın da bahsettiği pek çok çalışma yaptık. Küresel finans sektörünü ilgilendiren tüm sürdürülebilirlik konularını bankanın üst yönetimi ile yaptığımız çalışmalarda masaya yatırdık. Bir materiality haritası hazırladık. Kilit paydaşlarımızı gözden geçirdik, önceliklendirdik. Üç farklı kilit paydaş grubundan farklı platformlarda görüşlerini aldık ve bunların sonuçlarını rapora entegre ettik. İyi uygulamaları ve ürünlerin ekonomik, çevresel, sosyal ve kurumsal çıktılarıyla aktardık. Raporun başında karşılaştırmalı kurumsal ve sürdürülebilirlik profili sayfaları hazırladık; burada aslında işimizi yaparken bunun karşılığında ne kadar sorumlu çalıştığımızın resmini çizdik.

LACP tarafından verilen en iyi iletişim aracı kategorisindeki üçüncülük ödülü hakkında bilgi verebilir misiniz? Sizce Şekerbank Raporu'nun bu ödülü almasında hangi özellikleri etkili oldu? Şekerbank Sürdürülebilirlik Raporu,

tüm finans sektörünün yanı sıra diğer pek çok sektöre de örnek olacak içeriktedir. Tabii ki raporun sunumu, tasarımı da bu ödülde etkili bir unsurdur. Şekerbank Kurumsal İletişim ekibi ile tasarım üzerinde de yoğun mesai harcadık. Bir önceki sorunuza yanıt olarak belirttiğim özellikler burada da geçerli. Şekerbank raporunun odağı ve mesajları çok net. Paydaş görüşleri, anket ve araştırma sonuçları içeriği daha da canlandırdı. Okunması ve anlaşılması çok kolay bir rapor. Aslında rapordan öte bir iletişim mecrası. İlgilenenler sadece bu raporu okuyarak Şekerbank'ın hikayesini, var olma sebebini ve yarattığı katma değerleri çok hızlı şekilde kavrayabilir. 2014 yılının en iyi iletişim araçları arasında yer alması ve en iyi 3. sürdürülebilirlik raporu seçilmesi tesadüf değil ☺

*** Sercom Danışmanlık, Sürdürülebilirlik Yönetimi Danışmanı**

çalışmaları ve sürdürülebilirlik anketi etkili platformlar oldu.

Bu çalışmalar sonucunda halihazırda odaklandığımız konuların hem Şekerbank hem de kilit paydaşlarımız gözünde önemli ve öncelikli konular olarak öne çıkmış olması, bizim için çok anlamlı bir sonuç oldu. Raporlamada GRI gibi küresel bir raporlama rehberini temel almak da bu kapsamdaki perspektifimizi daha da genişletti.

Sonuç olarak, 61 yıldır sürdürülebilir kalkınmanın finansmanı için çalışan Şekerbank'ın yerel kalkınma ve insan odaklı, sorumlu bankacılık anlayışını, GRI kapsamında sosyal, ekolojik ve ekonomik boyutlarıyla irdelemek bize daha geniş bir bakış açısı kazandırdı.

Önümüzdeki süreçte sürdürülebilirlik bağlamında Şekerbank olarak hangi alanlar üzerine yoğunlaşacaksınız?

Kuruluş yapımızdan gelen “Anadolu Bankacılığı” misyonumuz doğrultusunda, bankamızın tüm faaliyetlerinin ana eksenini sürdürülebilir kalkınma anlayışımız oluşturuyor. Bu anlayış sosyal, ekonomik, ekolojik ve kültürel boyutlarıyla büyümeyi desteklemeyi ifade ediyor. Bu bakış açımızı, ürün geliştirme süreçlerimize de yansıtıyoruz.

Enerji verimliliği ve tasarrufu yoluyla, doğamıza ve ülke ekonomisine katkı sağlamayı öncelikli bir alan olarak görüyoruz. Bu alanda 2009 yılında sektörde enerji verimliliğinin finansmanını sağlayan ilk ürünü geliştirerek öncü bir rol üstlendik. Bu doğrultuda, ülkemizin enerji kaynaklarını koruyan herkesi, banka olarak biz de en uygun ödeme koşulları ile destekliyoruz. Enerji ihtiyacının %72'sini ithal eden ülkemizde, elektrik tüketiminin yüzde 40'ı binalarda gerçekleşiyor. EKOkredi çerçevesinde yapılan çalışmalarla boşa harcanan emeğin korunmasına ve bu yolla ta-

Raportörü tarafından okunması ve anlaşılması kolay olduğu belirtilen Şekerbank Sürdürülebilirlik Raporu, League of American Communications Professionals (LACP) tarafından verilen en iyi iletişim kategorisindeki üçüncülük ödülünü aldı.

sarruf sağlanmasına ilişkin yerelden ulusala birçok faaliyette bulunduk. EKOkredi stratejik bir ürün olarak her zaman müşterilerimize sunacağımız başlıca ürünlerimiz arasında yer alacaktır. Önümüzdeki dönemde de EKOkredi çerçevesinde reel sektör, kamu ve finans sektörünü bir araya getiren platformlar oluşturmaya, enerji verimliliği yatırımlarını uygun koşullarda desteklemeye devam edeceğiz.

Enerji verimliliğinin finansmanı kapsamında uluslararası finans kuruluşlarından edindiğimiz uzun vadeli kaynakları Anadolu'daki tabana yaygın müşteri kitemize ulaştırarak **her yıl 10 bin kişiyi EKOkredi ile enerji verimliliğiyle tanıştıracacağız.** Böylelikle, geçmişten bu yana sürdürülebilir kalkınma alanında yürüttüğümüz tüm çalışmalarımızı, bu alandaki uluslararası bilinirliğimizin verdiği avantajla daha da geliştirerek ülkemiz ekonomisine

katkı sağlamaya, doğayı korumaya devam edeceğiz.

Diğer taraftan mikro finansman yöntemiyle bankacılık hizmetlerinden faydalanmayan kesimlere ulaşmaya devam edeceğiz. Saha-daki yüzlerce müşteri temsilcimiz Türkiye'de yalnızca Şekerbank tarafından uygulanan bu yönteme ilişkin eğitildi. Operasyonel maliyeti oldukça yüksek olan bu kredilendirme sürecini uygulamayı, kuruluşumuzdaki kırsal kalkınma amacına hizmet etmesinden dolayı her zaman sürdüreceğiz.

Kısacası, kırsal kalkınmaya destekten kurumsal yönetim süreçlerine, tabana yaygın kültür-sanat projelerinden alternatif kredilendirme süreçlerine kadar Şekerbank kültürüyle imza attığımız her başarımın ortak paydası olan “sürdürülebilir kalkınma” alanındaki öncü rolümüzü sürdürmek için çalışmalarımızı aralıksız sürdüreceğiz.

Çocuklar denizin üzerinde
sürüklenen
çöpleri değil,
kiyısında yampiri yampiri
yürüyen yengeçleri
izlesin istiyorum.

DenizTemiz Derneği/ TURMEPA
20 yıldır deniz ve su varlıklar için çalışıyor.

20. YIL
Denizi seviyorsan sirtın değil,
yüzünü dön ona.
Çünkü deniz varsa hayat var.

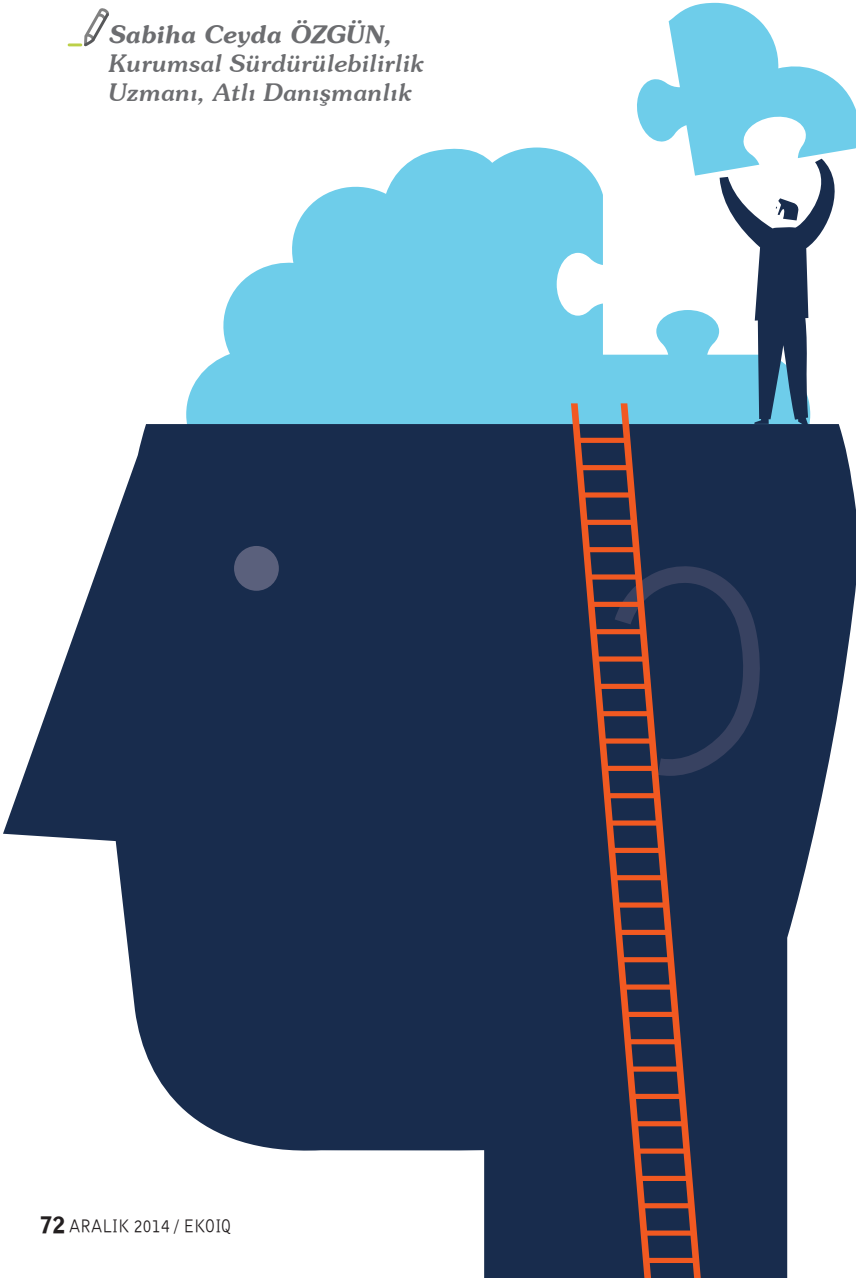

Sürdürülebilirlik Uygulamalarının İtici Gücü: Sürdürülebilirlik Raporları

Sürdürülebilirlik Raporlaması hiç de azımsanmayacak bir işgücüne, zamana, emeğe ve paraya mal oluyor. Peki, değişiyor mu? Sabiha Ceyda Özgün'ün Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni imzalayan şirketlerle yaptığı araştırma, şirket yetkililerinin %94'ünün raporların okunduğunu düşündüğünü ve %69'unun da yayınladıkları raporlara geri dönüş aldıklarını ifade ettiklerini gösteriyor.

 Sabiha Ceyda ÖZGÜN,
Kurumsal Sürdürülebilirlik
Uzmanı, Atlı Danışmanlık

Türkiye'de sürdürülebilirlik/kurumsal (sosyal) sorumluluk raporlaması yapan şirketlerin sayısında görülen artış sevindirici ve umut verici bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni imzalayan 292 kurumdan 142'si STK, meslek örgütü ve akademik kurum olduğu için raporlama yapma yükümlülüğü bulunmuyor. Geriye kalan 150 şirketin 124'ü aktif durumda, yani raporlama yapıyor. (<https://www.unglobalcompact.org/ParticipantAndStakeholders/index.html>)

Peki, kurumsal sorumluluk, sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilirlik çerçevelerindeki uygulamalar ve sonuçlar, aynı oranda gelişim gösteriyor mu? Raporlarda bahsi geçen uygulamalar, günlük iş süreçlerine dahil edilebildi mi? KSS, şirketlerin süsü olmaktan öteye geçerek yönetim biçimi olabildi mi?

Bu sorunun en doğru yanıtını bulabilmek için Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ne (BM KİS) imza atmış ve birden fazla raporlama tecrübesi olan şirketler arasında bir araştırma yaptık.

(Araştırmaya yalnızca düzenli olarak raporlama yapan şirketler dahil edildi. Yeni üyelerin henüz raporlama tecrübesi olmadığı için araştırmaya kapsamına alınmadı. Temmuz 2014-Kasım 2014 zaman dilimini kapsayan araştırmaya katılım oranı %25 oranında gerçekleşmiştir. Sonuçlarda belirtilen oranlar katılım sağlayan firmaların oranına aittir.)

Neden Raporlama Yapıyorsunuz?

Sürdürülebilir kalkınmanın kurumlar açısından ne anlama geldiği, sürdürülebilirlik kavramının "sos-

yal sorumluluk” ve “hayırseverlik” kavramlarından farklı olduğunun bilincine varılması açısından büyük önem arz ediyor. Yapılan araştırmada katılımcıların çoğunun sürdürülebilirlik kavramını **Brundtland Raporu**’nda yapılmış olan tanıma oldukça yakın tanımlar ile ifade ettiklerini gördük. Şirketlerin %69’u sürdürülebilirliğin ekonomik, çevresel ve sosyal etkiler bazında denge sağlayacak şekilde operasyonlarını yürütmeye gayret ettiklerini anlatan ifadeler kullanıyor. %13’ü ise konuyu çevresel etkiler boyutunda ele alıyor.

Amacı sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak olan BM KİS, özel sektör ile işbirliği yapan en güçlü STK kurumunda. Türkiye’de oldukça aktif olarak çalışan BM KİS üyelerini her geçen sene artırıyor. Özel sektörün bu oluşuma dahil olmalarının sebeplerini bizzat kendilerinden öğrenmek istedik. Araştırmaya katılan şirketlerin %63’ünün BM KİS’e üye olma sebepleri sürdürülebilirlik odaklı. BM KİS’in 10 prensibinin kendi kurumsal değerleri ile uyduğu, bu nedenle bu oluşumun içinde yer almak istedikleri, bu %63’lük dilimin tamamı tarafından ifade edildi. BM KİS üyeliğinin öne çıkan diğer nedeni ise **itibar** ve **paydaşlar** oldu. Şirketler %19 oranında üyelik nedenlerini kurumsal itibar ve paydaşlarına yönelik olduğunu belirtirken, %13’ü ise itibar ve sürdürülebilirlik odaklı nedenleri dile getiriyor.

Bilindiği üzere BM KİS, imzacılarının yıllık raporlama yapmalarını talep ediyor. Şirketlerin sürdürülebilirlik performanslarını paydaşlarla paylaşmalarını teşvik etmek amacıyla kullanılacak raporlama standardıyla ilgili hiçbir kısıtlama bulunmadığının da bir kez daha altını çizelim. Araştırmaya katılan şirketlerden %6’sı hiçbir standarda bağlı kalmadan raporlama yaparken, %69’u GRI, %25’i COP standardını kullanmayı tercih ediyor.

Göstergelere uygun cümleler kurup, mevcut verileri “yalanlanamayan yalanlar” olarak okuyuculara rapor şeklinde sunmak, kurumsal sorumluluğun yeterliliği olamayacak artık.

Şirketlerin %69’u: Raporlara Geri Dönüş Alıyoruz

Başta GRI kriterleri olmak üzere, raporlama standartlarının gerekliliklerini yerine getirebilmek için ilgili departmanlar, raporlanması istenen verileri toparlayabilmek adına saatlerini, günlerini, iş güçlerini harcıyorlar. Tüm bu çabalar harcadı, yüzlerce veri toplandı, bu veriler bir araya getirildi ve nihayet şirketin sürdürülebilirlik/kurumsal sorumluluk raporu yayımlandı. Peki sonra? **Bunca işgücüne, zamana, emeğe, hatta yüksek bütçelere değiyor mu?** Araştırmaya katılan şirketlerin bu konuya yaklaşımı oldukça olumlu. %94’ü raporların okunduğunu düşündüğünü ve %69’u yayınladıkları raporlara geri dönüş aldığını ifade ediyor. Raporların sürdürülebilirlik çalışmalarına farklı şekillerde de olsa katkı sağladığı ve itici güç olduğu %81 oranında belirtiliyor. Araştırmaya katılan şirketlerin raporlamanın sürdürülebilirlik çalışmalarına katkısı olmadığını belirtenlerin oranı ise %0. BM KİS, yıllık raporlama yapmayı mecbur tutmasaydı da şirketlerin %81 oranla büyük çoğunluğu yine raporlama gerçekleştireceğini ifade ediyor. Şirketler %50 oranla raporlama yaparken çeşitli engellerle kar-

şılaşıyor olsa da raporlama yapmayı gerekli buluyor.

Bu durum gösteriyor ki, sürdürülebilirlik uygulamaları ve raporlama arasında olumlu bir bağlantı var. Görünen o ki göstergelere uygun cümleler kurup, mevcut verileri **“yalanlanamayan yalanlar”** olarak okuyuculara rapor şeklinde sunmak, kurumsal sorumluluğun yeterliliği olamayacak artık.

Maksat sürdürülebilir kalkınma ise, şirketlerin sebep oldukları olumsuz etkileri azaltmak, riskleri belirleyip önlem almak gibi gelişime katkı sağlayan faaliyetlerin paylaşılması gerekir. Bir taraftan karbon ayakzini ölçüp, diğer taraftan derelere ağır metaller içeren atık suyu bırakarak sürdürülebilir kalkınma mümkün görünmüyor. Şirketler raporlarında **faaliyetlerinin olumsuz etkilerine yer vermekten çekinmemeli**, gerekli çözümler için sektörel işbirliklerinin kurulması için gerekirse çağrıda bulunmalıdır.

Şunu unutmamamız gerekir ki, kurumsal sorumluluk/sürdürülebilirlik uzun vadeli yönetim stratejisi gerektirir. Olumlu sonuçlar orta ve uzun vadede ortaya çıkar. Bu nedenle gerçek sürdürülebilirlik için bir an önce harekete geçmekten başka çare yok...

Bir Dünya Çocukları Parkı

Hayata Destek Derneği tarafından, dünyaları ve doğaları “bir” çocuklara adanmış Hatay’daki Bir Dünya Çocukları Parkı’nın en önemli özelliklerinden biri, sürdürülebilirlik esaslarına göre tasarlanmış olması...

✍ Füsun AKAY 📷 Kerem YÜCEL

Çocuklara adanmış bir yer burası. Dünyaları “bir”, doğaları “bir” çocuklara. En çok da, küçük yaşlarına rağmen büyük acılar yaşayan Suriyeli mülteci çocuklara; onların yaşlarına ortak olan Türkiye’li arkadaşlarına... Bir nebze olsun, çocuk olduklarını hatırlayabilmeleri, doyasıya oynayabilmeleri, dostluklar kurabilmeleri için... Bir de kendilerini bir ve bütün hissedebilmeleri için çevreyle, doğayla... Adı, “Bir Dünya Çocukları Parkı”. **Hayata Destek Derneği** tarafından Hatay’ın Altınözü ilçesinde kuruldu. Doğal ve insan kaynaklı afetlerden etkilenmiş bireylerin temel haklarına erişimini sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 2005’te kurulan dernek, onlarca gönüllünün desteğiyle bu parkı inşa ederek çocuklara armağan etti, gönüllüleri eğlensinler diye.

Altınözü’ndeki çadırkent’in yakınında bulunan parkın bir başka özelliği de sürdürülebilirlik esaslarına göre hayata geçirilmiş olması. Üstelik çocukların görüş ve talepleri doğrultusunda. Hem yalın hem de işlevsel olan oyun alanının tasarımı yapılırken, engelli çocukların rahatça faydalanabilmesine de özen gösterilmiş. Detaylara geçmeden önce, parkın tasarımını yapan **mimar Fikriye Pelin Kurtul Vacek**’e söz verelim.

Çocuklar Boya Kullanılmasını İstemedi

Hayata Destek Derneği Proje Koordinatörü Berna Köroğlu, park projesini sunduğunda iki hedef çok etkilemiş mimar Vacek’i: Çocuklar için iyi bir şeyler yapabilmek ve bunu yaparken de projeyi sürdürülebilir olarak planlamak. “Benim tasarım felsefemin temel taşlarını oluş-

turuyordu istedikleri; insan için tasarım yaparken çevreyi de korumak” diyen Vacek’in bu teklifi aldığı anda bebek bekliyor olması, onu daha da heyecanlandırmış: “Eşimle konuştuk ve böyle bir projenin bir bebek beklerken daha da anlamlı olduğunu düşündük. Ortaya örnek olabilecek bir iş çıkarabilmek amacı ile hemen Antakya’ya uçtum. Hayata Destek Ekibi ile tanıştık, arsa ve çevresi incelendi, çevredeki ustalar hakkında bilgi toplandı, kamplarda yaşayan çocuklarla görüşüldü ve proje tasarım süreci böylece başladı.”

Kısıtlı bir bütçeyle ekolojik bir oyun parkının yapılabileceğini gösterdiklerini dile getiren Vacek, ilk iş olarak çocukların görüşlerini aldıklarını söylüyor: “Parkın tasarlanması öncesinde Suriyeli çocuklarla bir araya geldik. Onlarla oyun ve doğa kavramlarının sorgulandığı bir görüşme, anket çalışması yaptık. Bu çalışmanın sonuçları, projede alınan kararların şekillenmesinde oldukça etkili oldu. Mesela oyun ünitelerinde estetik amaçlı olarak boya kullanılmamasına karar verildi. Anket sırasında çocuklarla bu konuyu tartışmıştık. Onlara boyaların sürdürülebilirlik açısından zararlarını anlatmıştık. Sonuçta çocukların da onayıyla hem malzemelerin üstleri boya ile kapatılmadı hem de sentetik renkler kullanılmadı.”

Her oyun ünitesi için yerel malzemeler ve yerel işçilik kullanılmış parkta. Hayata Destek Derneği Lojistik Müdürü Bilge Öztürk ve ekibi de bazı ünitelerin yapımında bizzat çalışarak destek vermiş. Çocukların üzerine tırmanabilecekleri **heykel küre**, paslanmaz çelikten Altınözü’nde atölyesi bulunan bir ustaya yaptırılmış örneğin. Kürenin “soyutlanmış bir dünya” olduğunu söyleyen Vacek, “Heykelsi durumu ile çocukların sanatsal algısının gelişimine katkıda bulunmak istedik” diyor.

Ahşap ev ise Antakya’dan toparlanan **ikinci el paletler** de kullanı-

larak tamamlanmış. Eve çıkabilmek için dört yanından farklı biçimlerde tırmanmak gerekiyor. Alt kısmı gölgelik görevi yapan ahşap ev, tekerlekli sandalye kullanan çocukların da girebilecekleri şekilde tasarlanmış. Evin damı ise Antakya yöresinde bulunan sazlarla kaplı.

Haydi Çiçekleri Sulamaya!

Tabanı çamur haline gelmeyen bir topraktan döşenen parkın üç tarafını çevreleyen taş duvarı da başka bir parkın yıkılan ve betona çevrilen duvarlarından atılan taşlarla inşa edilmiş. **Ahşap salıncak**, paletlerden yapılan ev ve tırmanma parkuru olan heykel kürenin beyaz doğa dostu çimento kullanılarak sabitlendiği parkın içinde bir de yağmur suyu deposu var. Çocuklar, paslanmaz çelikten imal edilen depoda biriken yağmur suyuyla çevredeki çiçekleri suluyorlar. Yağmur suyu, bir hurdacıdan alınan ve oyun havuzu olarak kullanılan küvetin doldurulmasında da kullanılıyor. Bir başka havuz da kumdan yapılmış. Çevresi, kullanılmış lastik tekerleklerle çevrili. Bu tekerlekler bir yandan havuzun sınırını belirlerken, bir yandan da çocukların üzerinde atlayıp zıpladıkları ya da yorulduklarında dinlendikleri eğlenceli bir mekan oluşturuyor.

Doğal kot farkından yararlanılarak oluşturulan tepe ise üç bölüme ayrılıyor. Bir bölümünde ahşap kaydırak var. Diğer bölüm, hem tekerlekli sandalye kayışını hem de ahşap kaydırdan kayan çocukların rampa çıkışını oluşturuyor. Tepenin üçüncü bölümünde yer alan merdiven ise kot farkından ortaya çıkan yükseklikten dolayı hem çıkış ve iniş sağlamak hem de yapılacak aktiviteleri izlemek için oturma birimleri oluşturuyor. Merdivenin önünde ikinci el paletlerle ve tekerleklerle yapılan hacıyatmazlar, çocukların yap-boz şeklinde kullanıp yaratıcılıklarını geliştirecekleri dikkatli

“Yapı Biyolojisinin İlkelerini Uyguluyorum”

Sadece oyun parklarının değil, her projenin sürdürülebilir olması gerektiğini vurgulayan Fikriye Pelin Kurtul Vacek, yaklaşık dört yıl Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nde ders olarak verdiği Yapı Biyolojisi biliminin ilkelerini benimsemiş bir tasarımcı olarak. Yapı Biyolojisinin hem insan hem de doğa sağlığını koruyarak yapılan tasarımlara yol gösteren bir bilim olduğunu dile getiren Vacek, şöyle devam ediyor: “İkinci el malzemenin de projelerimde yer almasını önemsiyorum. Aslında sertifika sistemlerinden bağımsız, Yapı Biyolojisinin ışık tuttuğu, doğal malzemeler ve yerel coğrafyanın sunduğu imkanlarla, yerel ustaların hünerleriyle, hurdacılarda bulunan ikinci el malzemelerle şekillenen bir tasarımın savunucusuyum. Ayrıca projelerimde özellikle yağlı boya ya da kaplama ile malzemelerin kapatılarak renklendirilmesinden kaçınıyorum. Tasarımını yapmış olduğum Greenpeace İstanbul Ofis projesi de aynı ilkelerden oluşuyor.”

prizma şeklindeki ikinci el ahşaptan yapılan kutucuklar ve yine bu oyunda kullanabilecekleri saman balyaları var.

Bu ekolojik parktaki en büyük güzellik ise tabii ki çocuklar... Kâh kuma, toprağa bulanıp koşuşturan, kâh heykel kürenin üzerine çıkıp dünyaya meydan okuyan, nefes nefese kalsa da enerjisi hiç bitmeyen çocuklar; dünya çocukları... ○

Ebola, Rüzgar Enerjisi, Fosil Yakıtlar, Madencilik...

Ebola Ekosistemin Çöküşüdür!

Bir süredir çoğumuzun farkında olduğu, ancak vahametini henüz önemsemediğimiz “Ebola” virüsüne/hastalığına dikkatinizi çekmek istiyorum bu ay. Neden mi? Çünkü gerçekte Ebola virüsü ekosistem çöküşünün bir sonucudur!

Ebola virüsü, insanlarda ve primatlarda (enfekte maymun, goril, şempanze, meyve yarasası, orman antilobu ve kirpi gibi) %90 oranında ölüme yol açan son derece ciddi bir hastalık. Ebola salgını, öncelikle tropikal ormanların yakınında bulunan Orta ve Batı Afrika'nın ücra köylerinde meydana geldi; hatta hastalık ilk kez Kongo Cumhuriyeti'nde **Ebola Nehri** yakınında bir köyde meydana geldiğinden bu isim verildi. Virüs, insanlara vahşi hayvanlardan geçiyor ve insandan insana bulaşabiliyor. “Meyve Yarasaları” (Fruit Bats), Ebola virüsünün doğal kaynağı olarak görülüyor. Hastalığın insan ve hayvanlar için özel bir tedavisi ya da aşısı maalesef yok. Sadece 8 ayda 5 bin insanı bu hastalıktan kaybettik ve yakın zamanda bu rakamın artacağı muhakkak.

Dr. Glen Barry, şu ifadesiyle her şeyi özetliyor aslında: “Yeterli ne demek, öğreneceğiz ve paylaşmayı da... Veya varlığımızın sonu olacak!” Küresel çevre çöküşü içinde, adaltsiz nüfus artışı ve ekosistem kaybının ağırlığı altında eziliyor. Yoksulluk, savaşlar, yağmur ormanlarındaki hızlı kayıp, sosyal eşitsizliğin korkunç boyutları bu insanlık trajedisine arka çıkıyor. Ebola için söylenecek tek bir gerçek var: Dünyayı yaşanabilir kılan ekosistemleri, kendi elleriyle sistematik

biçimde yıkan insanlık, bugünkü trajedinin sorumlusudur.

Batı Afrika'nın orijinal ormanlarının **%90'ı tükendi**. Kalan az miktardaki doğal ormanın bilindik nedenlerle fazla uzun kalamayacağı bir gerçek. Ve bu da, sonuçlarıyla hemen karşımıza dikiliveriyor. Afrika'nın doktora ihtiyacı var, yatırımlara, iş imkanlarına, eğitime, aile planlamasına... 2010 yılında 317 milyon olan nüfus, hızla artıyor ve bu rakamın 2035'te tam iki katına çıkacağı tahmin ediliyor.

Virüsün dehşeti ve tehlikesi öylesine ciddi ki, Dünya Sağlık Örgütü, Ebola kurbanlarının nasıl gömülmesi gerektiğine dair yeni kılavuzlar yayımlıyor.

Ebola; Batı Afrika'da imkansızlıkların, yoksulluğun yarattığı çaresizlik nedeniyle insanların tek buldukları et kaynağı olan, enfekte olmuş yarasası ve goril etini yemesiyle, vahşi yaşamın enfekte kanı ile insanlığa bulaşıyor. Ve giderek küresel bir hal almasından endişe ediliyor.

Aslında bugünden tezi yok önlemler almalıyız; yoksa değişim ve geri dönüş için yarın geç kalmış olabiliriz...

Kaynak: *EcoInternet @ EcoInternet*

Küresel Rüzgar Gücü 4.000 GW'ı Aşabilir

Küresel Rüzgar Enerjisi Konseyi (GWEC) 2014 yılı için hazırladığı “**Küresel Rüzgar Enerjisi Görünümü**” raporunu yayınladı. GWEC, Greenpeace ve Alman Havacılık ve Uzay Merkezi (Deutsches Zentrum für Luft-und-Raumfahrt - DLR) ortak çalışması ile hazırlanan raporda, üç farklı senaryo ile küresel rüzgar enerjisi sektörünün 2050 yılındaki görünümü öngörülme çalışılıyor. Çalışmadaki bu üç farklı senaryo; “Yeni Politikalar, Ilımlı ve İleri” başlıklarıyla veriliyor. **İleri senaryoda** 2013 yılı sonu itibarıyla 318 GW kurulu güce ulaşmış olan küresel rüzgar gücünün 2050 yılında 4.000 GW'ı aşabileceği iddia ediliyor. GWEC çalışmasının **Yeni**

Özgür ÖZTÜRK
ozgur.ozturk@akcansa.com.tr

Politikalar senaryosu, Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından hazırlanan Dünya Enerji Görünümü'ndeki aynı isimli senaryoya dayanıyor. Bu senaryonun temellerini, enerji ve iklim değişikliği alanında ulusal ve uluslararası düzeyde belirlenmiş olan politikalar oluştururken, bu politikaların yürürlüğe girmiş veya taahhüt aşamasında olması ayrımı göz ardı ediliyor. Bu senaryoya göre küresel rüzgar enerjisi gücü, uygulamadaki veya taahhüt aşamasındaki politikalar sayesinde 2020 yılında 610 GW'ı, 2030 yılında 964 GW'ı, 2050 yılında ise 1,684 GW'ı aşabilir. **İlımlı senaryo** ise mevcut enerji ve iklim politikaları dışında ulusal ve bölgesel yönetimlerin özellikle rüzgâr enerjisi olmak üzere yenilenebilir enerji yatırımları için belirledikleri hedefleri de içeriyor. Çalışmaya göre bu hedeflerin tamamına ulaşılması, küresel rüzgar gücünün 2020'de 712 GW'ı, 2030 yılında 1.479 GW'ı 2050 yılında ise

2.672 GW'ı aşmasını sağlayabilecek. Çalışmanın en iddialı bölümü olan **İleri Senaryoda** ise ülke yönetimlerin yenilenebilir enerji sektörünün gelişimi için sektörün önerilerini de dikkate alarak uygun politikalar geliştirmesi, bunların yasalaşması ve yürürlüğe koyulması amacıyla gerekli politik iradeyi göstermesi, ayrıca karbon emisyonlarının azaltımını sağlayacak açık ve etkili politikaların yasalaşmasının sağlanması olasılığına dayanıyor. Çalışmada, bu olasılığın gerçekleşmesi halinde küresel rüzgar enerjisi gücünün 2020 yılında 800 GW'ı, 2030 yılında 1.933 GW'ı, 2050 yılında ise 4.042 GW'ı aşmasının mümkün olduğu iddia ediliyor. Bu güce ulaşılması 2050 yılında dünya elektrik üretiminin %17-19 arasında rüzgar enerjisinden sağlanmasını da mümkün kılabilir. Geçtiğimiz yıl küresel elektrik üretiminin %3,9'nun rüzgar enerjisinden sağlandığı belirtilen çalışmaya göre 2013 sonu itibarıyla

dünyanın 90 ülkesinde rüzgar enerjisi santrali bulunmuyor.

Yeşil Ekonomi@YesilEkonomi
<http://www.yesilekonomi.com/yenilenebilir-enerji>

Yeni Fosil Yakıt Rezervleri İçin Çılgın Harcama!

Oil Change International (OCI) ve Overseas Development Institute (ODI) tarafından hazırlanan bir rapora göre G20 ülkeleri, fosil yakıt aramalarına yılda **88 milyar dolar** harcıyor. Bu hayal dışı rakam, Uluslararası Enerji Ajansı tarafından 2030 yılında dünyanın ihtiyacı olan enerjiyi üretmek için gereken maliyetin tam iki katı. Rapor, özellikle şunu vurguluyor: Eğer 2 derecelik küresel ısınmayı önlemek istiyorsak, bu "çılgınca harcama" tamamen gereksiz.

Sustainable Earth@susearth
<http://t.co/VArETC7WJ7>

Maden Sahalarında Yenilenebilir Enerji

Yenilenebilir enerji kaynaklarıyla madencilik sektöründe rekabette bir adım öne fırlamak çok mümkün. Güneş ve rüzgar enerjisi ile **%70'e varan maliyet iyileştirmesi** yapılabilir. Özellikle uzak lokasyonlardaki maden sahalarına mazotun ulaştırılması dahi, ilave bir maliyet kalemi. Dünyanın en büyük bakır madenlerinden biri, çok yakında 70 MW kapasiteli güneş enerjisi yatırımını tamamlayacak. Avustralya'daki bir maden işletmesinde yapılan bir araştırma, güneş enerjisi kullanımıyla yaklaşık mazot kullanımının 15 bin varil azalacağını ortaya koymuş. *CECHR@CECHR_UoD*
<http://t.co/FO2xeUSOnB>

YEŞİLİZ

Eczacıbaşı “Yeşil İz”ler Bırakıyor

Eczacıbaşı çalışanlarının yeşil iş ve yaşam alışkanlıklarını benimseyerek içselleştirmelerini amaçlayan iç iletişim projesi “Yeşiliz/Be Green”, bu yıl Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği’nin düzenlediği Golden World Awards’ta birincilik ödülüne layık görüldü. Projenin detaylarını ve şimdiye kadar ulaşılan sonuçları, Eczacıbaşı Holding Sürdürülebilirlik Sorumlu Uzmanı Dr. Ebru İlhan anlattı.

Yeşiliz/Be Green projesinin ortaya çıkış öyküsünü anlatır mısınız?

Eczacıbaşı Topluluğu, Küresel İlkeler Sözleşmesi’ni imzaladığı 2006’dan bu yana sürdürülebilirliği iş süreçlerinin merkezine taşımakla kalmıyor, çalışanlarıyla sürdürülebilir yaşam anlayışının öncüsü olmak için de çalışıyor. Yeşiliz, Eczacıbaşı Topluluğu’nun sürdürülebilir kalkınma yaklaşımını, çalışanlarının yeşil iş ve yaşam alışkanlıkları benimseyerek içselleştirilmelerini amaçlayan bir iç iletişim projesi. Ortaya çıkışı ise şöyle oldu: 2012’de Topluluk kuruluşlarından çeşitli düzeylerde katılımcıların oluşturduğu bir çalışma grubu, sürdürülebilirlik alanındaki iç iletişim çalışmalarını ortak bir çatı altında birleştirmeyi önerdi. Çalışma grubunun amacı, Eczacıbaşı Topluluğu’nun Türkiye’deki ve yurtdışındaki tüm çalışanlarının kolaylıkla erişebilecekleri, ortak bir dil ve görsel kimliğe sahip bir platforma sahip olmalarını, bu platformu sürdürülebilirliğe dair bilgi, farkındalık ve ilham kaynağı olarak kullanmalarını sağlamaktı. Projede, sürdürülebilirliğe yürekte inanan ve doğayla dost yaşayan bireylerin, Eczacıbaşı’nın sürdürülebilirlik yaklaşımına, projelerine gönülden etkin katılım ve katkı sağlayacakları inancıyla yola çıkıldı. Proje ekibi, 12 bin çalışanıyla dünyanın birçok ülkesinde faaliyet gösteren bir Topluluğun tüm çalı-

şanlarının, aileleri ve sevdikleri ile birlikte doğa dostu yaşam alışkanlıklarını benimseyerek çevreye ve toplumlara yapabilecekleri olumlu katkıyı düşünerek, “Sürdürülebilir bir dünya için yeşil bir iz bırakalım. Çünkü biz, ancak hep birlikte Yeşiliz” sloganıyla projeyi yaşama geçirdi. Yeşiliz, Eczacıbaşı Topluluğu CEO’su Dr. Erdal Karamercan tarafından tüm çalışanlara özel bir mesajla duyuruldu.

Peki, oluşturulan platform aracılığıyla şimdiye kadar ne gibi çalışmalara imza attınız?

Yeşiliz projesi kapsamında oluşturulan tüm iletişim malzemeleri ve etkinlikler, insan ile doğa ilişkisinin yakınlığını ve önemini hatırlatacak; gündelik alışkanlıklarımızın çevresel ve toplumsal etkilerini farke ederek, sürdürülebilir bir geleceğin sorumluluğunu bugünden almamızı özendirerek mesajlar içeriyor. “Yeşiliz çünkü doğal kaynakları gelecek nesillerin gereksinimlerinin karşılanmasına fırsat verecek şekilde değerlendirmeyi benimsiyoruz” mesajıyla Eczacıbaşı’lıları hep birlikte dünyada yeşil izler bırakmak için ortaklık etmeye çağırıyor. Eczacıbaşı Topluluğu’nun tüm çalışanlarına ve ailelerine ulaşmak üzere kurgulanan projede, İngilizce ve Türkçe içerikleriyle Yeşiliz Portal (kurumsal intranet) sayfalarında doğa dostu yaşam alışkanlıklarıyla ilgili makaleleri, eğlence

yarışma ve duyuruları, fotoğraf ve yorum bırakılabilen “İzini Paylaş” paylaşım ortamını ve farkındalık artırıcı bilgi ve yeşil yaşam önerilerinin yer aldığı bir kampanya filmini tüm Eczacıbaşılılar ile buluşturuyor.

Yeşiliz Portalı'nın en ilgi çekici bölümlerinden biri de “İzini Paylaş” adlı Kurumsal Portal üzerinden erişilen paylaşım ortamı. Doğa dostu, yeşil bir “Facebook” gibi düşünülebilecek bu paylaşım ortamında Eczacıbaşılılar, fotoğraflı profillerini oluşturabiliyor, uyguladıkları, beğendikleri ve izlemek istedikleri doğa dostu ve sürdürülebilir davranışları ve/veya ürün ve hizmetleri yazarak paylaşabiliyor. Eczacıbaşılılar, İzini Paylaş'taki paylaşımları okuyabiliyor, “beğen” butonunu kullanarak paylaşımları beğenebiliyor ve merak ettikleri konuları paylaşım yapan diğer Eczacıbaşılılar'a sorabiliyorlar. Profil sahibi olan tüm kullanıcılar, başka kullanıcıları takip etme, paylaşımlarına yorum yapma ve İzini Paylaş Portalinde

Yeşiliz mini anketine göre, Eczacıbaşılılar'ın %92'si doğa dostu iş ve yaşam alışkanlıklarına karşı duyarlı ya da çok duyarlı olduklarını ifade ediyor; %68'i her gün ya da haftada en az 1 gün yeşil ürün/hizmet tüketiyor.

gerçekleşen değişiklikleri posta bildirimleriyle izleme fırsatına da sahipler.

Projede ayrıca, Eczacıbaşı Topluluğu sürdürülebilirlik çalışmalarının tüm paydaşlarına yönelik bilinçlendirme kampanyaları ve “enerji ve su tasarrufu” ve “sürdürülebilir tüketim” gibi güncel konularda etkinlikler düzenleniyor. **Yeşiliz Bisiklet Kulübü** ve **Yeşiliz Organik Gıda Pazarları** ile doğa dostu ulaşım ve beslenme biçimlerinin Topluluk çalışanlarının katılımıyla daha da yaygınlaşması hedefleniyor. Proje kapsamında, kaynak kullanımını azaltma, verimlilik, geridönüşüm ve yeniden kullanma konularına öncelik verilerek, çevrim içi (online) ve doğrudan iletişim mecralarında posterler ve infografikler yayımlanıyor; Topluluk ofis binalarında ve üretim tesislerinde geridönüşüm uygulamaları yaygınlaştırılıyor ve çevre dernekleri ile işbirliği içinde eğlenceli ve bilgilendirici etkinlikler düzenleniyor.

Proje çerçevesinde ulaştığınız sonuçlar neler oldu; Eczacıbaşı olarak nasıl bir farkındalık yaratmayı başardınız? Bu konuda birkaç örnek verebilir misiniz?

Yeşiliz, 2006'dan bu yana süren sürdürülebilirlik iletişimi çalışmalarını kurumsal intranet üzerinden işleyen bütünsel bir platforma taşıdı. Eczacıbaşı Topluluğu Kurumsal Portal'inde Yeşiliz sayfaları, 1 Ocak 2013 ve 1 Ekim 2014 tarihleri ara-

sında yaklaşık 72 bin defa görüntü-
lendi. Günde ortalama 15 benzersiz
ziyaretçi alan Yeşiliz sayfaları, Ku-
rumsal Portal'ın en çok ilgi gören
bölümleri arasında yer alıyor.

Yeşiliz sayfaları arasında en çok il-
giyi Yeşiliz İzini Paylaş uygulaması
gördü. İzini Paylaş bir yılda 20 binin
üzerinde ziyaret aldı. İzini Paylaş'ta
300'ü aşkın fotoğraf paylaşıldı ve
200'ü aşkın yorum yazıldı. Yeşiliz
Projesi lansman ve diğer etkinlikle-
rine 3 binin üzerinde kişi katıldı.

1-4 Nisan 2014 arasında düzenle-
nen ve 600 Eczacıbaşı Topluluğu
çalışanının katıldığı Yeşiliz mini an-
ketinde projeye ve doğa dostu/yeşil
yaşam ve tüketim alışkanlıklarına
ilişkin farkındalık ölçüldü. Anket
sonuçlarına göre, Eczacıbaşılar'ın
%92'si Yeşiliz projesinin sürdürü-
lebilirlik konusunda etkinlikler,
kampanyalar ve yarışmalar yoluyla
farkındalık yarattığının bilincinde.
Eczacıbaşılar'ın %92'si doğa dostu
iş ve yaşam alışkanlıklarına karşı
duyarlı ya da çok duyarlı oldukları-
nı ifade ediyor. Ankete katılanların
%41'i doğa dostu/yeşil ürün ve hiz-
metlerin en önemli özelliğinin insan
sağığına zarar vermemeleri olduğu-
nu düşünüyor. Ankete katılanların
%58'i sürdürülebilir ürün ve hiz-
metlerin daha pahalı olduklarını düşün-
müyor. Eczacıbaşılar'ın %68'i her
gün ya da haftada en az 1 gün yeşil
ürün/hizmet tüketiyor.

Sürdürülebilirlik kapsamında gele- ceğe yönelik projelerinizi ve hedef- lerinizi paylaşır mısınız?

Eczacıbaşı Topluluğu olarak geç-
mişte olduğu gibi bugün de hedefi-
miz, sürdürülebilir bir gelecek için
inovasyondan insan kaynaklarına,
üretimden pazarlamaya tüm süreç-
lerimizi devamlı olarak iyileştirmek
ve bu yolla rekabet gücümüzü ve
küresel pazardaki varlığımızı güç-
lendirmek.

2014 yılı planlarımızda enerji ve su
tüketimi azaltımı ve karbon salımı

*Eczacıbaşı Holding Kurumsal İletişim ve
Nejat Eczacıbaşı Vakfı Direktörü İlkay
Yıldırım Akalın ile Eczacıbaşı Holding
Sürdürülebilirlik Sorumlu Uzmanı
Dr. Ebru İlhan, IPRA Golden World
Awards'da ödül alırken...*

azaltımı hedeflerimiz doğrultusunda
verimlilik uygulamalarımızın
entegrasyonu ve yaygınlaştırılmasına
odaklanmak yer alıyor. İnovasyon,
sürdürülebilirlik ve verimliliği birleştiren
yeni, özgün projeleri Topluluk kuruluştur-
malarımıza kazandırmak için çalışmalarımızı
kararlılıkla sürdüreceğiz. Su kullanımının azal-
tılması ve suyun verimli kullanımı
yaklaşımlarımızı müşterilerimize
ve tüm paydaşlara daha iyi aktarabil-
mek için farkındalık yaratan sürdürü-
lebilirlik iletişimimizi güçlendireceğiz.
Eczacıbaşı markalarımızı, sürdürülebilir
ve dinamik markalar olarak geliştirmeye
devam ederken, ürünlerin ekolojik özelli-
klerini uluslararası sertifikasyon ve eko-etiket-
lerle tescilleme konusundaki adımlarımızı
hızlandıracacağız. Sosyal sürdürülebilirlik
alanında, **iş sağlığı ve güvenliği** ile **iş yaşa-
mında fırsat eşitliği** çalışmalarını geliştirmeyi
hedefliyoruz. Bu doğrultuda, 2014-2016
döneminde Topluluk'taki kadın çalışanların,
eşit koşullarda ve liderlik potansi-

Eczacıbaşı Ödülleri Topladı

Bu yıl Uluslararası Halkla İlişkiler
Derneği (IPRA) tarafından halkla ilişkiler,
pazarlama ve iletişim alanlarında özgün,
yaratıcı ve lider projeleri ve kuruluşları
ödüllendiren Golden World Awards ödül
programından Eczacıbaşı Topluluğu'na
üç ödül verildi. "Yeşiliz/Be Green"
projesi, "İç İletişim" kategorisinde
yüzlerce başvuru arasından sıyrılarak
birinci oldu.

Yeşiliz ayrıca, Eczacıbaşı Topluluğu,
halkla ilişkiler, pazarlama ve
iletişim alanlarındaki dijital proje ve
uygulamaların değerlendirildiği ve
alanının en saygın ödülleri arasında yer
alan "PR News Digital PR Awards'da
bu proje ile "Çalışanlarla İletişim"
kategorisinde finalist ödülünün de
sahibi oldu.

yellerini değerlendirecek biçimde
yer almalarını sağlayan insan kay-
nakları uygulamalarını sürdürmeyi
planlıyoruz. 2013 yılında Sabancı
Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet
ve Kadın Çalışmaları Forumu iş-
birliğinde başlayan "**Toplumsal
Cinsiyet Eşitliği**" eğitimleri tüm
Eczacıbaşı çalışanlarına yönelik
olarak sürerken, 8 Mart 2011 ta-
rihinde başlattığımız Türkiye'de
beyaz yakada yeni işe alımlarda iki
eşit adaydan kadın adaya öncelik
politikasını da uygulamaya devam
edeceğiz. ○

Kahvaltıda termik santral yer miyiz?

Türkiye'nin zeytinlikleri inşaata açılıyor. Soframızdan zeytin eksik olmasının barışın sembolü her daim Anadolu'da kalsın diyorsan change.org/zeytinhayattir adresine gel ve Salih Madra'nın Ayvalık Zeytin Üreticileri adına başlattığı kampanyaya imzayı at.

Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası'na Başvurma Zamanı

Uluslararası belgelendirme kuruluşu Bureau Veritas ile işbirliği yapan Sürdürülebilirlik Akademisi, Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası'nı oluşturarak Türkiye iş dünyasına sundu. Türkiye'deki bu ilk Eko- Etiket uygulaması ile öncelikle mağaza, restoran, market, AVM, showroom ve ofisler hedefleniyor. Peki bu eko-etiketi almanın şartları neler; sertifikanın uluslararası geçerliliği var mı? Tüm bu soruların yanıtları Sürdürülebilirlik Akademisi Başkanı Murat Sungur Bursa ile yaptığımız söyleşide...

Sürdürülebilirlik Akademisi, bir yıllık çalışmanın sonucunda "Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası"nı tamamlayarak iş dünyasına sundu. Detaylara geçmeden önce, bu sertifikayı oluşturmaktaki amacınızı öğrenebilir miyiz?

Sürdürülebilirlik Akademisi olarak; bugün karşı karşıya olduğumuz kaynak sıkıntısı, ekonomik kriz, nüfus artışı, iklim değişikliği ve değişen tüketici beklentileri nedeniyle iş dünyasının geleneksel iş modellerini değiştirmesi ve sürdürülebilir iş modellerine hızla geçmesi gerektiğine inanıyoruz. Akademinin misyonu, yeni ekonominin getirdiği iş modellerinin iş dünyasında yaygınlaştırılması, başarıyla uygulanması ve kurumları uluslararası rekabette öne çıkaran en önemli unsur olarak gerçekleşmesini sağlamak.

Bu misyon doğrultusunda Sürdürülebilirlik Akademisi 2014 yılı sonuna kadar "Değişim Zamanı" hedefi ile çalışmalarını yürüterek, bu kapsamda platformlar yarattı ve networkler oluşturdu; dönüşüm ve değişim zamanı olduğunu anlattı. 2015 başından itibaren "Değişimi

Yönetmek" hedefi ile değişim amaçlı iş modellerinin gerçekleşmesini hızlandıran çalışmalar yapmak konusunda da öncülük yapmayı hedefliyor. Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası da Akademi'nin bu hedefler doğrultusunda yaptığı çalışmaların ilkleri arasında yer alıyor.

Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası, sürdürülebilir gelecek ve sürdürülebilir yaşam hedefiyle çevresel etkileri en aza indiren ve kaynak kullanımını minimum olarak gerçekleştiren, rekabet avantajı sağlayacak olan, firmaların kârlılıklarını artırmayı hedefleyen, tüketici beklentilerini karşılayan bir çalışma.

Bu çalışmada dünyanın lider belgelendirme kuruluşu Bureau Veritas ile işbirliği yapıldı. Sertifikanın; tüm ekosistem içerisindeki yaşam biçimlerinin, çevre ve doğal kaynakların korunduğu; enerji ve su gibi sınırlı kaynakların daha etkili kullanıldığı, atık yönetiminin önem kazandığı, temiz teknolojilerin uygulandığı ve bilinçli tüketimi teşvik eden daha sürdürülebilir bir kalkınma ve büyüme modelinin benimsenmesinde etkin bir rol oynayacağını düşünüyoruz. İnanıyoruz ki, Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası, KOBİ'lerin de, hizmet sektörünün de sürdürülebilir iş modellerine geçişlerini hızlandıran ve yaygınlaştırılmasını sağlayan önemli araçlardan biri olacaktır. Sertifika sahibi olan kurumlar rekabette öne çıkarken, kârlılıklarını artıracak ve sürdürülebilir iş modellerine geçecektir.

Özetle Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası, sürdürülebilirlik standartları oluşturarak sürdürülebilir kalkınmanın bahsettiğimiz tüm bu amaçlar doğrultusunda, değişime ve sürdürülebilir iş modellerinin geliştirilmesine aracı olacaktır.

Sertifikayı oluştururken nasıl bir yol haritası izlediniz? Sertifikanın uluslararası arenada bir geçerliliği olacak mı?

Projenin en önemli aşaması, uluslararası güçlü bir belgelendirme şirketiyle işbirliği yapılarak sürecin yürütülmesiydi. Uluslararası belgelendirme şirketi **Bureau Veritas** ile oluşturduğumuz işbirliği çerçevesinde standartları belirledik.

Sizlerin de çok iyi bildiği gibi; Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere Türkiye'nin etkileşimde bulunduğu birçok ülke, sertifikasyon konusunda önemli çalışmalar yapıyor. Bu çalışmaların Türkiye'de hızlandırılması amacıyla sertifikanın verileceği sektörler değerlendirildi. Bunun neticesinde, belgelendirilecek alanlar seçilerek, uluslararası standartlar ekseninde, öncelikle ulusal düzeyde geçerliliğe sahip olacak bir sertifika oluşturuldu.

Bu yol haritasında başlangıç noktasını, etkileşimin en çok olduğu alışveriş merkezleri, marketler, restoranlar, mağazalar, okullar ve ofis mekanları oluşturuyor. Yol haritasındaki varış noktası ise bir

dönüşüm sürecinden geçecek bu mekanların, sürdürülebilirlik alanında yaptıkları çalışmaların somut ve sonuca dönük olarak belgelendirmeleri. Amacımız, sertifikayı uluslararası alanda kabul gören ve bilinen bir sertifika şekline en kısa sürede dönüştürmek. Bu konudaki çalışmalarımız da başladı.

Bir sertifikanın güvenilir olabilmesi ve sertifikasyon sürecinin şeffaf olarak yürütülmesini sağlamak amacıyla; bağımsız, uluslararası bilinirliği ve yetkisi olan bir belgelendirme kuruluşunun sertifikasyonda rol almasının büyük önem taşıdığına inanıyoruz. Bu sertifika ile ilgili denetimler de Bureau Veritas tarafından yapılacak.

Peki, bu sertifikanın gerek firmalara ve müşterilere, gerekse ülke ekonomisine ne gibi katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz?

Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası, ürün ve hizmet sunulan alanlarda verilmeye başlanacaktır. Öncelikle tüm perakende alanları, yani mağazalar, restoranlar, marketler, AVM'ler, showrooomlar, ofisler ser-

tifikalandırılacaktır. Bu sertifikalandırma çalışmasına **okullar da dahil edilecektir.**

Sertifika, ülkede en geniş paya sahip sektör olan hizmet sektöründen firmaların ve eğitim sektöründen okulların, çevresel anlamda gerekli kriterleri sağlamadaki performanslarını değerlendirmeye yönelik olacaktır. İklim değişikliği, küresel ısınma, su kaynaklarının giderek azalması, kısıtlı kaynakların tükenerek boyuta gelmesi gibi Türkiye ve dünyamız için büyük öneme sahip sürdürülebilirlik ile ilgili konulara sektörün nasıl yaklaştığını somut olarak ortaya koyacaktır

Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası, dünya ekonomilerinin yeni eğilimlerine uygun olarak, Türkiye'de sürdürülebilir bir ekonominin gelişimi için; değişen yatırım kriterleri, yenilikçi hizmet geliştirme, marka bağlılığı yaratma ve toplumun farklılaşan değer ve beklentilerini karşılama gibi konularda yeni modellerin geliştirilmesine aracı olacaktır.

Müşterilerin tutum ve davranışlarına ilişkin son yıllarda yapılan araştırmalar -ki Akademi'nin yaptığı Yeşil Tüketim Araştırması da bu araştırmalar arasında yer alıyor- yeşil ürünlerin yanı sıra yeşil mekanların da önem kazandığını gösteriyor. Belirlenen alanlarda çalışanlar ve müşteriler sertifikasyon yoluyla, çevresel duyarlılıklarını belgelendiren firmaları ayırt etme imkanına sahip olacaklardır. Sertifika sahibi firmalar ise çevresel duyarlılık konusunda yaptığı çalışmalarını şeffaf bir denetim sürecine açarak, sektörde sürdürülebilir rekabet avantajı ile kârlılık artışı, müşteri taleplerini ve gelişen ihtiyaçları karşılayarak yeni müşteriler kazanma ve müşteri sadakatini artırma gibi avantajlar kazanacaktır. Türkiye'de iş dünyasında KOBİ'lerin rolü tartışılmaz; bu sertifika da kapsayıcı özelliği nedeniyle KOBİ'leri bu dönüşümün parçası olmasını da hedefliyor. ○

Sertifikayı Alma Süresi Şirkete Bağlı

Sürdürülebilirlik Akademisi ile yapılan işbirliği çerçevesinde firmaların Yeşil Dostu-Green Check Sertifikası'nı yürüteceklerini belirten **Bureau**

Veritas Belgelendirme Direktörü Seçkin Demiralp, "Yeşil Dostu-Green Check

Sertifikası'nın amacı, sürdürülebilirlik konusundaki bilinci artırabilmek. Bu kapsamda firmaların çevre duyarlılığı, enerji tüketimi ve serağazi emisyon takibi, çalışan ve müşteri memnuniyeti konularında bilinç sahibi olmalarını, belirli çalışmalarını yürütmelerini bekliyoruz" diyor. Peki, bu sertifika ne kadarlık bir

süre içinde edinilebilir? Sorumuza "Belirli bir süre söylemek çok kolay değil" şeklinde yanıt veren Demiralp, sözlerine şöyle devam ediyor: "Üst yönetimin sürdürülebilirlik bakış açısına önem vermesi ve firma kültüründe bu konularda yapılan çalışmalar olması durumunda bir hafta içinde de belge alınabileceğini biliyoruz. Ancak global iş dünyasının yeni iş modellerine entegre olmak isteyen kurumlar da Yeşil Dostu-Green Check Sertifikasını bir araç olarak kullanabilir, gerekliliklere uyum için yeni çalışmalar yapabilir. Ancak belirttiğim gibi süre söylemek doğru olmayacaktır."

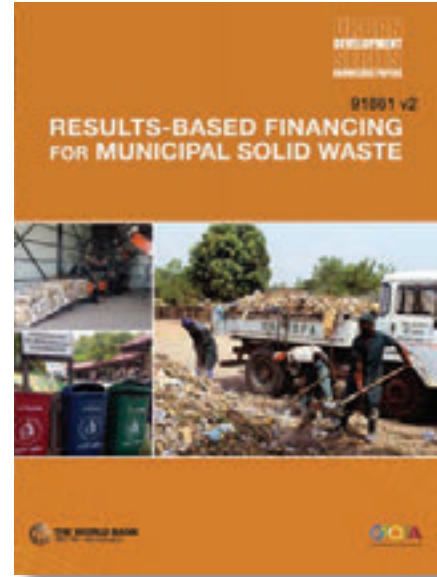
Katı Atıkta İşe Sondan Başlamak

✍ Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

Dünya Bankası (World Bank) ve Küresel Atık Bazlı Yardım Ortaklığı (Global Partnership for Output-Based Aid) Ekim 2014'te "**Kentsel Katı Atıklar için Sonuç Bazlı Finansman**" (Results-Based Financing for Municipal Solid Waste) adlı bir rapor yayımladı. Rapor, gelişmekte olan ülkelerin büyük sorunlarından biri olan katı atık konusunda, sonuç bazlı finansman kullanarak katı atık yönetimi yapan sekiz ülkeden alınan dersler yayınlanıyor. 2010 yılında şehirlerin toplam **1.3 milyar tondan fazla katı atık** oluşturduğunu belirtilen rapor, bu rakamın 2025 yılına kadar ekonomik aktivitelerin ve kırdan kente göçün artışı gibi sebeplerle yıllık 2.2 milyar tona ulaşmasını öngörüyor. Bu miktar katı atığın günlük karşılığı Mısır'daki Giza Piramidi ölçeğine denk geliyor.

Raporu kamu sağlığı, çevre, ekonomik kalkınma ve vatandaşların yaşam kalitesini doğrudan etkileyen yoğun katı atık probleminin, var

olan uygun araçlar ve teknolojiler yardımıyla etkin bir şekilde yönetilerek çözülmesinin mümkün olduğu belirtiliyor. Bu noktada kritik konu ise **çözümün finansmanı**. Düşük gelirli ülkelerde, belediyelerin halihazırda bütçelerinin %20 ila %50'si kadarını katı atık yönetimine harcadıklarını belirten rapor, bu bütçelerle sadece vatandaşların yarısına hizmet edebildiklerini gösteriyor. Küresel ölçekte kentsel katı atık yönetimi için halen 40 milyar dolar seviyesinde bir açık olduğunu belirten rapor, daha sürdürülebilir bir çözüm için katı atıkların azaltılması, tekrar kullanılması, geri dönüştürülmesi ve tamamen ortadan kaldırılması için daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiğini vurguluyor. Rapor, bunun için kamu kaynaklarının daha etkili ve şeffaf bir şekilde kullanılmasını sağlayacak yenilikçi bir finansmanı öneriyor. Önerilen aracın, somut ve önceden belirlenmiş performans hedeflerinin konulması ile belli başlı hizmetler

ve davranışlar sayesinde bu hedeflere ulaşıldığında ödeme alınması şeklinde çalışması öngörülüyor. Yani katı atık için hedeflenen sonuçlara ulaşanların finanse edilmesi ve bu sayede geri dönüştürme, ayrıştırma gibi önerilen davranışların yaygınlaşması hedefleniyor.

Detaylı bilgi: www-wds.worldbank.org

Kaynak: www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2014/10/28/000333037_20141028002605/Rendered/PDF/918610v20WPOFM0BE0CATALOGED0BY0WED0.pdf

Sürdürülebilirlik Profesyonellerinin Yanıtları İş Dünyasını Aydınlatacak

Business for Social Responsibility (İşletmeler İçin Sosyal Sorumluluk-BSR) ve GlobeScan tarafından 700'den fazla sürdürülebilirlik profesyonelinin verdiği yanıtlar ile oluşturulan ve kurumsal sorumluluk alanında çalışanlara sürdürülebilir iş dünyası için önseziler sunan "**Sürdürülebilir İş Dünyası Durum Anketi**"nin (State of Sustainable Business Survey) altıncısı Ekim 2014'te yayımlandı.

Çalışanların yanıtlarına göre raporda öne çıkan bulgular: Şirketler gelecek 12 ayda kurumsal sürdürülebilirlik konularından en fazla **insan hakları**, daha sonra **çalışan hakları** ve üçüncü olarak da **iklim değişikliğine** öncelik verecekler.

Sürdürülebilirlik çalışanlarını en çok zorlayan konulardan biri **sürdürülebilirliği ana iş alanına entegre etme** konusu.

Diğer bir önem verilen ve önemi son 3 yıldır sürekli artan sürdürülebilirlik konusu ise "**şeffaflık**". Şeffaflık kamu tarafından güven kazanmayı sağlayan en etkili yol olarak tanımlanıyor.

Anketi yayınlayan profesyonellerin çalıştıkları şirketlerin %47'sinde "sürdürülebilirlik" konusundan sorumlu bir **genel müdür yardımcısı** bulunuyor ve bu kişinin şirketin sürdürülebilirlik performansında doğrudan olumlu etkisi oluyor. Avrupa'daki şirketlerde sürdürülebilirliğe odaklı bu seviyede bir yönetici bulunma oranı %68 iken, Amerika'da bu oran sadece %30. Çalışanlar, şirketlerinin **iklim değişikliği** konularında daha çok çalışma yapması için yatırımcılar ile müşterilerin bunu talep etmesi ve kamu mevzuatının daha sıkı olması gerektiğini düşünüyorlar.

Çalışanların çoğu, şirketlerinin gelecek 12 ayda iklim değişikliğine uyum ve mücadele konularında en az önceki yıl kadar çalışma yapacaklarını belirtiyor.

Detaylı bilgi: www.bsr.org

Kaynak: www.bsr.org/reports/BSR_GlobeScan_Survey_2014.pdf

G20 ülkelerinde Fosil Yakıtlar Sübvansiyon Edilmeye Devam Ediyor

Denizaşırı Kalkınma Enstitüsü (Overseas Development Institute) ve Petrol Değişimi Uluslararası (Oil Change International) tarafından Kasım 2014'te yayımlanan “**Fosil Yakıt Kefaleti**” (The Fossil Fuel Bailout) adlı rapor ile G20 ülkelerinin petrol, doğalgaz ve kömür keşiflerine yönelik yaptıkları sübvansiyonlar mercek altına alındı. Rapora göre zengin ülkeler; petrol, doğalgaz ve kömür şirketlerini yıllık 88 milyar dolar seviyesinde sübvansiyon ediyor. Amerika, İngiltere ve Avustralya'nın iklim savunucularının fosil yakıtların yeryüzünde kalması önerilerine karşı gelerek, yeni fosil yakıt rezervleri keşfetmeleri için şirketlere vergi tatilleri verdiği belirtilen rapor, ilk defa fosil yakıt keşifleri için harcanan rakamların büyüklüğünü ve yapısını gözler önüne sermiş oldu.

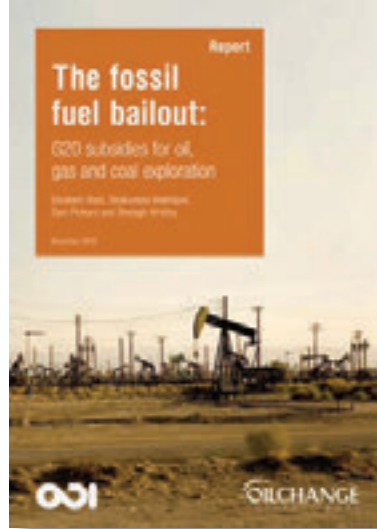
Raporda, 2013 yılında **Amerika**'nın 5.2, **Avustralya**'nın 3.5, **Rusya**'nın 2.4 ve **İngiltere**'nin 1.2 milyar dolar seviyesinde sübvansiyon yaptığı görülüyor. Bu desteğin çoğunun, denizaşırı bölgelerde yapılan keşifler için sunulan vergi tatilleri şeklinde yapıldığı belirtiliyor.

Bu konuda en cömert ülkelerden olan İngiltere'nin son beş yılda Fransız, Amerikan, Ortadoğu şirketlerini, Kuzey Denizi'ndeki keşifleri için toplam 4.5 milyar dolar seviyesinde desteklediği rapor ediliyor. İngiltere'nin ayrıca Azerbaycan, Brezilya, Gana, Gine, Hindistan, Endonezya, Rusya, Uganda ve Katar'daki keşifler için diğer yabancı şirketleri de desteklediği belirtiliyor. Rapora baz oluşturulan rakamsal kanıtlar, kamu tarafından karşılanan karbon yoğun şirketlerin araştırmalarının, dünyayı küresel ısınma için uluslararası olarak kabul edilen 2 derecenin altında tutma hedefinden uzaklaştıracağı belirtiliyor.

Rapordaki bulgulara göre, yeni fosil yakıtları keşifleri için sübvansiyonların sağlanması üçlü bir kayıp senaryosu ortaya çıkarıyor. Öncelikle, kamunun büyük miktardaki parası, felaketle sonuçlanabilecek iklim etkileri olan yüksek karbon varlıklarına yönlendiriliyor. Ve bu yatırımlar, güneş, rüzgar ve hidroelektrik gibi düşük karbonlu ve düşük maliyetli çalışmalardan kesilip yönlendiriliyor. Son olarak bu uygulamalar, 2015 için oluşturulan yüksek iklim hedeflerini göz ardı ediyor.

Detaylı bilgi: www.odi.org

Kaynak: www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/9234.pdf

Fosil Yakıt Şirketleri Yatırımcıya Eksik Bilgi Veriyor

Karbon İzleme Girişimi (Carbon Tracker Initiative) tarafından Ekim 2014'te yayımlanan “Riskli Anlamak, Belirsizliği Devam Ettirmek” (Recognising Risk, Perpetuating Uncertainty) adlı anket raporuna göre, örneklem olarak alınan 81 kömür, petrol ve doğalgaz şirketinin %99'u iklim değişikliğinin işletmeleri için bir risk faktörü olduğunu farkında.

Bu farkındalık seviyesinin yüksek olmasına karşılık, **şirketlerin sadece %7'si** bu riskleri kurumsal projelerine ve sermaye gider çalışmalarına entegre ediyor. Fosil yakıt endüstrisinin 2 derecelik küresel ısı artışı senaryosuna hazırlıklı olmadığı gibi, aynı şekilde temiz ve alternatif enerji kaynaklarına yönelik artması beklenen talebin ve düşük karbon ekonomisine geçişin de bu çalışmalara dahil edilmediği görülüyor.

Bu rapor ile yatırımcıların ve pay sahiplerinin fosil yakıt şirketlerinin zayıflıkları ile ilgili eksik bilgi aldıkları kanıtlanıyor. Bu nedenle, finansal düzenleyiciler ve rapor standardı oluşturan kurumların, iklim değişikliği konusunda bilinçli bir sermaye piyasası oluşturmak için fosil yakıt şirketlerinin varsayımlarını daha dikkatli incelemeleri gerektiği ortaya çıkıyor. Gelecekte oluşması öngörülen fosil yakıt talebindeki potansiyel düşüşün şirket açıklamalarında ve düzenleyici raporlarında ortaya konulmadığı durumda, var olan ve gelecekteki yatırımların pay sahiplerine geri dönüşü yok olma riskini taşıyor.

Detaylı bilgi: www.carbontracker.org

Kaynak: www.carbontracker.org/wp-content/uploads/2014/10/CTI-Climate-risk-disclosures-Report-Web.pdf

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

Çocuklarını Seven Kent

Bir süredir kendime soruyorum: Yaşanabilir bir kentin en önemli kriteri ne olmalıdır? Onlarca, hatta alt başlıklara inerseniz, yüzlerce kriter var. Peki, bunların en önemlisi olabilir mi?

Bugün **Barselona**'da okuldan çıkan çocukları seyrediyordum. Arkadaşlarıyla koşa oynaya, gülüşerek evlerine gidiyorlardı. Bir kısmı oturduğum parka yöneldi. Sırt çantalarını bırakıp başladılar kovalamaca oynamaya. Kimileri ortadaki fiskiyeinin duvarlarına tırmanıyor. Birkaçı da kurumuş yaprakları toplayıp havaya fırlatıyor, kahkahalarla düşüşlerini seyrediyordu. Parkta oynayan çocukları seyrederken sorumun cevabını buldum. Yaşanabilir kent olmanın en önemli kriteri, çocuklarını sevmek. Çocuklarını seven kentte yaşayan çocuklar, arkadaşlarıyla düzgün kaldırımlarda, güven içinde okula yürüyerek gidip geliyorlar. Böyle kentlerin de her mahallesinde çocukların oynayabileceği parklar, oyun alanları var. Bu şehirlerde yaşayan çocuklar sağlıklı büyüyor. Obeziteye yakalanma sorunları yok. Yaşanabilir kentlerde, çocukların ciğerleri sağlıklı gelişsin diye hava kirliliğine izin verilmiyor.

Hoşgörü, Özgürlük, Eşitlik ve Dayanışma...

- Çocuklarını seven kentlerde hayal güçlerinin gelişmesi için kütüphaneler, tiyatrolar var. O kütüphanelerde en güzel hikayeler okunuyor. O sahnelerde en eğlenceli oyunlar oynanıyor.
- Çocukları akıllı olsun, dünyayı keşfetsinler diye bu kentlerin müzeleri, akvaryumları, hayvanat bahçeleri de var. **Ve çocukları dağları, denizleri, gökyüzünü merak ederek büyüyor; hayvanları seviyor.**
- Çocuklarını seven kentlerde anneler, babalar işyerlerinde güven içinde çalışıyor. Adil kazançları olan

annelerin, babaların çocukları geceleri sıcak yataklarına karınları tok yatıyor.

- Çocukların geleceklerinin sağlam temeller üzerine kurulması için bu kentler geçmişlerini koruyor.
- Çocuklarını seven kentlerin çocukları hoşgörü, özgürlük, eşitlik ve dayanışma içinde büyüyor.
- Çocuklarını seven kentlerin çocukları mutlu, akıllı, sağlıklı olarak büyüyor. Ve bu mutlu, akıllı, sağlıklı bireylerin çocukları da mutlu, akıllı, sağlıklı olarak büyüyor.

Yaşanabilir kent olmanın en önemli kriteri, çocuklarını sevmek...

6. DOĞAL, ORGANİK VE SAĞLIKLI ÜRÜNLER FUARI

6. Natural, Organic and Healthy Product Exhibition

www.exponatura.net
exponatura 15

8 - 11 Ocak / January 2015

İstanbul Fuar Merkezi
Expo Center / **TURKEY**

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR.

İncirli Cad. No:112 / 6 Bakırköy / İSTANBUL
Tel: +90 (212) 570 63 05 (pbx)
Faks: +90 (212) 570 63 06
tureks@tureksfuar.com.tr

Kazandıran Buluşmalar

“Bilmezgi Çağı”ndan Kaçış Planı

Avrupa Komisyonu bünyesinde çalışan “Çevre Politikası İçin Bilim” (Science for Environment Policy) adlı kurumun Ekim ve Kasım bültenlerinden seçtiği dört önemli makaleyi EKOIQ okurları için derleyen Fatma Gül Altındağ, içinde bulunduğumuz çağı, Oğuz Atay’ın Tehlikeli Oyunlar romanına atıfta bulunarak şöyle tanımlıyor: Bilmezgi Çağı...

 Fatma Gül ALTINDAĞ, altindagf@gmail.com

Çok Memnun Olduk, İyi Akşamlar

Şirketlerin, devletlerin ya da diğer büyük organizasyonların dev karar verme süreçlerinde yaygın olarak kullanılan yöntemlerden biri, “Fayda-Maliyet Analizi” (Cost-benefit analysis) ismiyle literatürde yer alıyor. 6 Kasım’da yayımlanan “**Fayda-Maliyet Analizi, ikna edememe korkusu nedeniyle kısıtlı olarak kullanılıyor**” (*Cost-benefit-analysis use limited by lack of belief and fears of loss of influence*) isimli makalede; toplumsal ya da sosyal refah da parasal karşılığı bulunarak fayda-maliyet analizi hesabına katılabildiği halde, çevresel kararlar için bu yöntemi kullanmaya neden daha isteksiz olduğunu araştıran bir çalışma yer alıyor.

Almanya’da kamu yönetimi adına çalışan, su yönetiminden ve “Su Çerçeve Yönergesi”nin (Water Framework Directive) uygulanmasından sorumlu 16 uzmana, fayda-maliyet analizinin su politikasındaki rolüyle ilgili düşünceleri sorulmuş. Uzmanlar, karar vermede fayda-maliyet analizini kullanmanın amiyane ama yerinde bir tabirle ellerini zayıflatacağını söylüyorlar. Fayda maliyet

analizi, “Evet/Hayır” gibi sonuçlar çıkarıyor; karar, destek aracı olarak kullanılacağına sanki kararları önceden belirlemek için kullanılıyor gibi yorumlar yapıyorlar.

Diğer taraftan toplumsal refah ya da çevre için maliyet belirlemenin hoş bir yöntem olmadığını söyleyenler, “**Hadi bakalım, doğaya ne kadar paha biçiyorsun**” diye mi soralım yorumunu yapanlar da var (Ekim sayısında aktardığımız bir makalede çevresel ya da toplumsal refah maliyetlerini belirlemenin nasıl bir algıya neden olduğuyla ilgili bir anketten bahsetmiştik).

Çalışmayı yapanlar, sonuçları şöyle yorumluyorlar: Bu görüşleri kısa vadede değiştirmek zor, eğer ekonomik bilginin karar verme sürecine en iyi şekilde nasıl dahil edilebileceğine odaklanılabilirse, otoriteler ve akademisyenler arasındaki artan işbirliğiyle görüşler değişebilir. Böylece çevresel kararlar için fayda-maliyet analizi yapmaktan daha az korkulur. Derken makaleden kafamızı bir kaldırıyoruz, Yırca Köyü’nde 6 bin zeytin ağacı kesilmiş. “Acele Kamulaştırma Kararı” verilebilecek

olağanüstü bir hal yokken acele kamulaştırarak, “Hukuka aykırı davranıyorsunuz” diyen bölge halkını döve döve ters kelepçe takarak...

Çok sevgili bilim insanları! Bu makaleye emek vermişsiniz, toplumsal refah için fayda ya da maliyet hesaplanabilir, çevresel kararlar vermek için size yararı olur diye, sağolun eksik olmayın. Lakin bizim zaten çevresel kararlarla pek işimiz olmuyor, özellikle çevresel olmayan kararlar alıyoruz. Zaten herhangi bir karar verme sürecinde de fayda-maliyet analiziyle işimiz olmuyor, biz yalnız fayda analizi yapıyoruz efendim. Evet fayda analizi, yani fayda dediysek “Öz fayda”, “Hususi fayda”, “Fayda-i zat” gibi bir fayda, yanlış anlaşılmasın. Eğer faydasına gerçekten inandıysak da onu her türlü uyguluyoruz, sakın aklımız bizde kalmamasın. O yüzden biz sizi tutmayalım, sağolun, çok memnun olduk, iyi akşamlar.

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/lack_of_belief_limits_cost_benefits_analysis_use_392na6_en.pdf

Üreticiler, Gelin Birlik Olalım

İnternetin tamamen yaygınlaşmış dünyayı ele geçirmesiyle birlikte içinde bulunduğumuz çağı “Bilgi Çağı” olarak adlandırmaya meylettik. Yıllar sonra bu dönemleri yazacak olanlar; içinizde Oğuzcuğum Atay’dan bir şeyler kalmış olursa sizden ricamız, bu çağın adının “Bilmezgi Çağı” olmasıdır. Ya da “Ençokbilgiylebilgisiznasılolunur Çağı” da olabilir, siz bilirsiniz.

Doğadaki en azılı tür olarak, gün geliyor biz de daha iyi olmak -ya da en azından daha az zararlı olmak istiyoruz. İşte o zaman “Bilmezgi Çağı” aliveriyor bizi içine. Durur muyuz hiç; araştırıyoruz, öğreniyoruz, hatta sosyal medyayla birlikte bilgiye rast geliyoruz, iyi niyetimiz ve gani gani bilgimizle en bilgisiz oluveriyoruz. Örneğin plastiğin doğada çözünbilmesi için yüzyıllar geçmesi gerektiğini öğrendik değil mi? Atıp bu bilgiyi cebimize düşelim mi kesekağıdının peşine? Hem kesekağıdı daha havalı. Yok, hemen düşmeyelim, çünkü Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı Çevre Projeleri Grubu’ndan Emrah Alkaya’nın 2011 yılında yaptığı “Yaşam Döngüsü Analizi” çalışmasına göre, yapımında plastik poşetin 50 katı su harcanan kese kağıdı, geridönüşüm işlemi için de plastikten daha fazla enerjiye ihtiyaç duyuyormuş. Tabii yalnız kesekağıdı değil, tahmin edebileceğiniz gibi tüm ürünler, kullanımının öncesinde ve sonrasında da çevreyi etkiliyorlar. Hangi

ürün hangi aşamada en çok zararı veriyor sorusuna cevap ise “Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi” (Life Cycle Assessment -LCA) adlı yöntemle geliyor. Çok basitçe ürünlerin ömürleri boyunca neden oldukları çevresel etkinin adım adım analiz edilmesi olarak tanımlayabileceğimiz yaşam döngüsü değerlendirmesi, Bilmezgi Çağı Kaçış Planı’mızın ilk adımını oluşturuyor.

Avrupa Komisyonu’nun 16 Ekim tarihli “Çevre Politikası için Bilim” (Science for Environment) bülteninde yayınlanan “Ekolojik tasarım, kullanıcıların elektrikle çalışmayan ürünleri nasıl koruyacağını dikkate almalı” (*Eco-design should consider how users maintain non-electrical products*) başlıklı makalede **mutfak bıçağı** ve **kadın ceket** üzerinden yapılan bir çalışmadan bahsediliyor. Çalışmada, bu ürünler için en önce yaşam döngüsü değerlendirilmesi yapılıyor (Evet doğru bildiniz, kaçış planımızın ilk adımı başarıyla tamamlandı).

Araştırmaya göre; mutfak bıçağında kullanılan malzeme, üretilirken kullanılan elektrik enerjisi ve bulaşık makinesinde yıkanması en zararlı olduğu aşamalar olurken, ceket iyi malzemeden üretilip iyi korunduğunda neden olduğu çevresel etki azalıyor. Sonuçları dikkate alarak bu iki ürünü ekolojik olmaları adına yeniden tasarlıyorlar (Hop! Geldi mi ikinci adım). Daha az çelik kullanıp daha az enerjiyle ürettikleri bıçağı, özel bir temizleme bezi ve bezin nasıl kullanılacağı ile ilgili talimatlarla birlikte tüketiciye sunuyorlar. Kol-

Faydalı bir bilgi: Bölgesel Çevre Merkezi, “Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Yayınları -I: Yaşam Döngüsü Analizi” isimli çalışmasında, bir porsiyon elli yemeğin, bir porsiyon sebze yemeğinden 3,3 kat fazla sera gazı emisyonuna neden olduğundan bahsediyor.

ları ve etekliği takılıp çıkarılabilen ve bu sayede her mevsim kullanılabilen yeni ekolojik ceketlerin etiketlerine ise “Ütülemeyin”, “Kuru temizlemeye vermeyin” gibi ibareler ekliyorlar (Kullanıcılar olarak hangi adımdaydık diye meraklanmaya başlamıştık). Ve görüyorlar ki ekolojik bıçağın çevreye olan etkisi -her seferinde elde temizlenirse- %96 azalırken, ekolojik ceketinki %53 azalıyor.

Çalışma gösteriyor ki, kaçış planımızın ilk iki adımını üreticiler bir gayret atverirlerse biz kullanıcılar da tüm iyi niyetimizle üçüncü adımı başarıyla tamamlayabiliyoruz ve Bilmezgi Çağı’na nanik yapıp faydalı bilgilerimizle çağın keyfine varıyoruz.

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/eco-design_non-electrical_products_environmental_information_services_sustainable_389na2_en.pdf

Akdeniz'i Kurtarın

30 Ekim'de yayımlanan “**Akdeniz toprağının aşamalı bozunması gıda güvenliğini tehdit ediyor**” (*Mediterranean land degradation threatens food security*) başlıklı makale, zeytin karası içimizi daha beter karartıyor. Makalede yer alan çalışmanın amacı, bu haşmetli bölgenin iklim değişikliği, turizm ve nüfus artışından nasıl etkileneceğine dair öngörülerde bulunmak.

Bahsedilen bölgeyi, makalede yer alan bilgilerle hemen tanıyalım: Güney Avrupa, Ortadoğu ve Kuzey Avrupa boyunca uzanan, 22 ülkeyi içine alan Akdeniz Bölgesi, 850 milyon hektarlık bir alanı kapsıyor (neredeyse Türkiye'nin 11 katı). 46.000 km boyunca uzanan sahilinin yarattığı 1 milyon hektarlık sulak alanın (suyun temizlenmesi, karbon tutulması gibi) sağladığı kritik ekosistem hizmetleri, yalnızca bir yıl için kilometrekare başına 2,4 milyon Euro değerindeymiş. Tüm arazinin yaklaşık %14'ü tarım alanıyken; Kıbrıs, Fransa, Yunanistan, İtalya, Malta, Portekiz, Slovenya ve İspanya'nın kapladığı toplam alanda tarım arazisi %34,4'e kadar ulaşıyormuş.

2005 yılında 428 milyon olan Akdeniz Bölgesi nüfusunun 2020 yılında 543 milyona ulaşacağı tahmin ediliyormuş. Sahilleri her yıl 300 milyon turist ağırlayan Akdeniz Bölgesi'nde yalnız Fransa, İtalya ve İspanya'ya gelen turist, toplamın %75'inden daha fazlamış. İyi haber mi kötü mü bilinmez ama makalede yakında Türkiye'nin en çok turist alan dördüncü ülke olacağından da bahsedilmiş: Turizmin ekonomi açısından çok önemli olduğuna değinilirken, artan turist sayısının sahillerdeki problemleri çoğalttığına dikkat çekilmiş.

İklim değişikliğine gelindiğindeyse, kurak alanı %33 olan, kötü toprak yönetimi, aşırı otlama, ormanların yok edilmesi ve güçlü yangınlar gibi sorunlara halihazırda karşı koymaya çalışan bölgede, yarı-kurak alanların %30'u, çölleşmeden nasibini almaya başlamış bile.

Yapılan çalışmaya göre, eğer şehirleşme ve toprağın aşamalı bozunması aynı şekilde devam ederse, 2020 yılında Akdeniz Bölgesi 1960 yılına kıyasla **8.3 milyon tarım arazisini kaybedecek**. Aynı zamanda nüfusu (yine 1960 yılına göre) iki katına çı-

kıp kişi başına düşen tarım arazisi 0,48 hektardan 0,21 hektara düşeceğinden, gıda güvenliği sorunları hortlayacak, haliyle bundan en çok Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkeleri etkilenecek.

İşin kötüsü, toprağın aşamalı bozunması sorununun öyle hemen söyleniverecek bir çözümü de yokmuş. Çalışmayı yapanların önerisi; Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, uluslararası ve yerel organizasyonların bir araya gelmesi. Böylece tarımın bölgedeki rolü yeniden değerlendirilip yetişen ürünler için en iyi topraklar korunmaya çalışılacak; tarımla ekoturizmin daha yakın ilişki içinde olması ve yenilenebilir enerji üretimiyle ilgili çalışmalar yürütülecek. Yıllardır peşlerine düştüğümüz Amerika ve Çin bile iklim anlaşmasına varmış, bu organizasyonlar mı bir araya gelemeyecek? Umudumuza kaybetmeyelim, elbet bir şeyler düşünürler.

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/mediterranean_land_degradation_threatens_food_security_391na6_en.pdf

Oksijen Kıskançlığı

Çevre için yapılan bilimsel çalışmaların gezegensel endişeler yayması yeni bir şey değilken, 30 Ekim tarihinde yayımlanan “**Dişi Balık, Kirliliği ve Oksijen Seviyesi Düşük Suda Cinsiyet Değiştiriyor**” (*Female fish swap sex in polluted, low-oxygen water*) başlıklı makaleyle daha başka hislere de nail oluyoruz.

Balıklarda cinsiyet özelliklerinin erken larval gelişim döneminde sıcaklık, pH ve stok yoğunluğu gibi çevresel faktörlerden etkilenmesi; çoğu balıkta cinsiyet gelişimi, genellikle kuluçkadan çıktıktan hemen sonra başladığı için rastlanır bir şeymiş (Detaylı bilgi için Ege Üniversitesi, Su Ürünleri Fakültesi, Yetiştiricilik Bölümü'nün yaptığı “Çevresel Faktörlerin Balıklarda Cinsiyet Dönüşümüne Etkisi” isimli kapsamlı derlemeye göz atabilirsiniz.). O zaman korkacak bir şey yok demeyin çünkü çalışmada konu edilen balık türü, bilerek ve isteyerek, cinsiyet gelişimi tamamen çevresel faktörlere bağlı olmayan %10'luk balık türlerinin arasından seçilmiş.

Çalışmada, insan gibi cinsiyet genine, yani X ve Y kromozomuna sahip “**Oryzias latipes**” (Japanese medaka) isimli balık türünün döllenmiş yumurtalarını normal oksijen ve az oksijen miktarı içeren sulara yerleştirilerek, yumurtaların kuluçkadan çıkıp yetişkin olana kadar geçen 90 günlük süreçleri izleniyor ve aynı zamanda genlerin etkinliği de değişik aşamalarda merceğe altına alınıyor. Normal oksijen miktarı içeren sudaki yumurtalar, sekizinci günde kuluçkadan çıkarken, az oksijen miktarı içeren sudakilerin bir gün daha kuluçkadan geç çıktığı gözlemleniyor.

Ve 90 gün sonrasında az oksijen miktarına sahip suda yetişen dişi

balıkların %77'sinin fiziksel olarak erkek balık özellikleri gösterdiklerini gözlemliyorlar. %54'ü yine genetik olarak dişi olmalarına rağmen yumurtalık yerine testis geliştiriyorlar. Yalnızca %3'ü de olsa hem genetik olarak dişi hem de herhangi bir erkeksi özellik göstermeyen balıklar da var. Bir de genetik olarak zaten erkek olanlar var ki, az oksijen onların pek umrunda olmuyor, hiç etkilenmiyorlar.

Balıklardan yola çıkarak erkek olmanın azıcık oksijenle bile mümkün olduğu sonucuna varabilir miyiz? Daha çok oksijene ihtiyaç duyan cinsin daha değerli olacağı zaten yadsınmaz. Yahu yoksa adamların derdi, sadece daha az oksijene ihtiyaç duyan cinsten olmak mı! Belki de kadın düşmanlığının altında, “Biz niye kadın değiliz” yatıyordu. Bu çalışmadan çıkardığımız sonuçlarla patrikaryal sistemin varoluşunu açıklasak bu çalışmayı yapanlara ve bilime çok mu ayıp etmiş oluruz? Tamam bilim ile spekülasyon, en

yakın arkadaş değiller de artık bir seferlik bu harika çıkarım için sarı-liversinler.

Neyse, gerçek sonuçlara dönelim: Sonuçta uzmanlar, dişi balıkların yumurta gelişimini yöneten genin, gelişimin ana aşamalarında az oksijenli çevre şartları yüzünden çok daha az aktif olabildiğine karar veriyorlar. Aynı zamanda cinsiyet kromozomu üzerinde olmayan, erkek kromozomu üzerinde erkek üreme organı gelişimini sağlayan genin iki misli olan bir başka genin, daha az oksijenli ortamda çok daha aktif çalıştığını da ekliyorlar.

Moralimizi de hiç bozmayalım, bilim her gün her an yeni bir bilgiyle karşımıza çıkıyor. Kadınlara alınıp verilemeyen oksijen kıskançlığı nedir, elbet bir gün onu da söyler.

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/female_fish_swap_sex_low_oxygen_water_391na4_en.pdf

Semra Sevinç
Sürdürülebilirlik Akademisi
Yönetim Kurulu Üyesi
ssevinc@surakademi.com

Markalar, 2015 Yılında Neleri Feda Etmeye Hazırlanıyor?

Geçtiğimiz sayıda Sürdürülebilir İş Ödülleri ile ilgili yazıma bu ay da devam edeceğimi paylaşmıştım. Fakat Kasım ayının başında Londra'da gerçekleşen **"Sustainable Brands London 2015"** konferansında yapılan ufuk açıcı paylaşımlar, beni markaları 2015'te nelerin beklediğini paylaşmak zorunda bıraktı.

Bugün, tüketiciler ile markalar arasındaki ilişkiler artık değişiyor, yeni ilişkiler ortaya çıkıyor. Farklı araştırma şirketlerinin farklı ülkelerde yaptıkları araştırmalar gösteriyor ki, **yeni tüketici dünün tüketicisine göre oldukça farklı.** Yeni tüketici; aktif, yaratıcı ve girişimci. Kendisine sunulanı dün olduğu gibi hemen kabul etmiyor. Ürün yaratım sürecine katılmak istiyor, markaların sundukları ürün ve hizmetleri sorguluyor. Bu konuda da oldukça aktif davranıyor. Düşüncelerini, görüşlerini sosyal medya aracılığıyla hemen herkesle paylaşıyor. Bugünün ekonomisine baktığımızda, markaların karşı karşıya olduğu en önemli konulardan birinin sosyal medya gerçeği olduğunu görüyoruz. Markalar, sosyal medya aracılığıyla itibar kazanabildiği gibi, çok kısa sürede itibarlarını kaybediyorlar, bu da marka değerlerine yansıyor.

Markalarla olan ilişkilerini yeniden şekillendiren tüketiciler, onlardan gerçeklik, şeffaflık ve dürüstlük bekliyor. Şeffaf olmayan markaların ürünlerinde, iş süreçlerinde kabul edemeyeceği uygulamalar olduğunu düşünüyor. Bugün başını kuma gömen, konuşmayan, paylaşmayan markalar, yeni tüketici için sorgulanan markalar olabiliyor.

Tüketicilerin Tercih Ettiği En Kolay Yol...

Peki, 2015 yılında markaları neler bekliyor? Trend analiz uzmanlarının ve kurumlarının çalışmaları neler söylüyor?

2015 yılında markaların yanıtlayacağı en önemli soru, "2015 yılında neleri feda etmeye hazırlanıyorlar?" olacak. Niye böyle bir soru gündeme geliyor diye düşünürsek, karşımıza yeni tüketici ve içinde bulunduğumuz durum çıkıyor. **Bugünkü tabloda her geçen gün daha fazla markanın artan sürdürülebilirlik girişimleri, KSS çalışmaları ve tüketici şüpheleri ile sorgulamaları öne çıkıyor.**

Diğer taraftan şunu kabul edelim ki, etik olmayan operasyonlar, yaygın kirlilik, yanlış bilgilendirme ve bunun gibi pek çok örneğe baktığımızda markalar bunu hak ediyor. Sonuçta markalar tüketicilerin böyle bir taleple gelmesini hak eden çok şey yaptılar.

Tüketiciler, 2014 yılında ortaya çıkan suçsuzluk duygusu ile ilgili "Nirvana Yolculuğu"na 2015'te devam edecek, hem de daha güçlenerek... Bu konuda fedakarlığı da markalardan bekliyor olacaklar. Fedakarlık hiç kolay değil ve

"Yeni tüketici; aktif, yaratıcı ve girişimci. Kendisine sunulanı hemen kabul etmiyor. Ürün yaratım sürecine katılmak istiyor, markaların sundukları ürün ve hizmetleri sorguluyor"

bazen acı verici de olabiliyor. Hepimiz şunu biliyoruz ki, daha az uçarsak dünya daha iyi bir dünya olabilir. Peki, gerçekten bu bildiğimizi uyguluyor muyuz? Tabii ki hayır. 2013 yılsonu rakamlarına baktığımızda yurt içi yolcu trafiğinin %14,5 arttığı görülüyor. Tüketicilerin en kolay ve tercih ettikleri yol, suçluluklarını bastırmak ve markalardan ise görünür ve yapıcı fedakarlıklar göstermelerini beklemek...

Şimdi, 2014 yılında tüketici refahı ile ilgili markaların yaptığı fedakârlıklardan iki örnek verelim. Amerika'nın en büyük eczane/sağlık zinciri olan CVS, Eylül 2014'te tüm mağazalarında sigara ve tütün ile ilgili ürün satışı yasakladı. Bu yasak ile CVS, **yıllık 2 milyar dolarlık bir fedakarlık** yaptı. Sağlık sektöründe yer alan bir kurum olarak sigara ve tütün ürünleri satmanın kurum hedefi ile çatışacağını açıklayarak, sosyal medyada sigarayı bırakma ile ilgili bir kampanyaya başlattı. Ayrıca marka kurumsal kimliğini de CVS Health olarak değiştirdi.

2014 yılının bir başka fedakar markası da İngiliz süpermarket devi Tesco oldu. Tesco, Mayıs 2014'te yaptığı açıklama ile Aralık 2014'e kadar tüm Tesco mağazalarında kasa yanlarında yer alan şeker ve şekerli yiyeceklerin kaldırılacağını, müşterilerine daha sağlıklı seçenekler konusunda yardımcı olunacağını duyurdu. İngiltere'de yapılan araştırma, şekerli gıdaların kasaların yanından kaldırılmasının tüketicilerin %65'ini daha sağlıklı yaşam konusunda motive ettiğini gösterdi.

“Değişen Dünya Şartlarına Uyum Sağlanmalı”

Sürdürülebilirlik Akademisi Yönetim Kurulu Başkanı **Murat Sungur Bursa**, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen “**Karbon Piyasasına Hazırlık Ortaklığı (PMR)**” açılış toplantısına konuşmacı olarak katıldı. İş dünyasının sürdürülebilirliği vazgeçilmez bir ilke haline getirmesi gerektiğine vurgu yapan Bursa, iklim değişikliğinin ulaştığı boyutlara da dikkat çekti ve özel sektörün dünyanın geleceği için böylesi önemli bir sorunu

nasıl yönetmesi gerektiğine dair ayrıntılı bir sunum yaptı. Özel sektörde yöneticilerin konuyu ele almalarının, karbon yoğunluk endeksi gibi çalışmaların ve sektörel analizlerin yapılmasının iklim değişikliği ile mücadelede büyük rol oynayacağını dile getiren Bursa, şirketlerin rekabet avantajı yaratmalarının ve rekabeti sürdürmelerinin, ancak ve ancak değişen dünya şartlarına uyum sağlanarak gerçekleştirilebileceğinin altını çizdi.

Otomotiv Sektöründe Sürdürülebilirliğe Yatırım Yapan Kazanacak

Taşıt Araçları Yan Sanayicileri Derneği'nin (TAYSAD) İzmir üye toplantısına konuşmacı olarak katılan Sürdürülebilirlik Akademisi Yönetim Kurulu Üyesi **Semra Sevinç**, otomotiv sektöründe sürdürülebilirliği, gelişme ve yol haritalarını değerlendirdiği bir sunum yaptı. Sürdürülebilirlik Akademisi'nin sürdürülebilir iş modellerine geçişe ivme kazandırma misyonunu katılımcılarla paylaşan Sevinç, sürdürülebilir bir marka olmanın otomotiv, otomotiv yan ürün sanayii ve tedarikçi şirketler için önemine

değindi. Otomotiv sektörünün öne çıkan markalarının sürdürülebilirliği anlayıp yönetebilenler olacağına altını çizen Sevinç, sözlerine şöyle devam etti: “Yarının sürdürülebilir otomotiv markalarının iş modelleri ve süreçlerinde ekonomik, toplumsal ve çevresel değerleri göz önünde bulundurmaları gerekiyor. Sektörde tedarik zincirinin bu değerlerle oluşturulması ve stratejilerin bu yönde belirlenmesi, sürdürülebilir bir dünya ve ekonomik düzene geçişte çok büyük rol oynuyor.”

Sustainable Brands, Mayıs 2015'te İstanbul'da

Geleceği şekillendiren markaların küresel buluşması “Sustainable Brands”ın İstanbul ayağı, **26-27 Mayıs 2015** tarihlerinde gerçekleşiyor. Her geçen yıl genişleyen, dünyanın yükselen ekonomilerini de içine alan ve “**Bridge to Better Brands**” sloganı ile yola çıkan Sustainable Brands Küresel Platformu tarafından San Diego, Londra, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Barselona, Kuala Lumpur ve Bangkok olmak üzere yedi ayrı merkezde düzenlenen uluslararası konferans ağı, İstanbul'daki etkinlikte dünyanın önemli markalarını bir araya getirecek. Markaların sürdürülebilir ve daha parlak bir geleceğe doğru giden yolu nasıl belirleyeceğini sorgulayan ve geçtiğimiz yıl “Reimagine, Redesign, Regenerate” teması ile gerçekleşen buluşma, bu yıl da farklı bir tema ile lider markaların sürdürülebilirlik konusunda neler yaptıklarını paylaşmalarına imkan sağlayacak.

Mavi LED'le Dünyayı Güzelleştirenlere Nobel Ödülü

“Inventas vitam juvat excoluisse per artes”... Yani, sanatla güzelleşen dünya bilimle genişlesin. Nobel ödülünün arkasında böyle yazıyormuş. Bu yıl dünyayı genişlettiği için ödül alanlar ise üç Japon bilim insanı: Isamu Akasaki, Hiroshi Amano ve Shuji Nakamura. Onların geliştirdiği Mavi LED teknolojisi, enerji tasarrufu alanında gerçek bir devrim yaratmayı başardı bile...

 Zihni BAŞSARAY

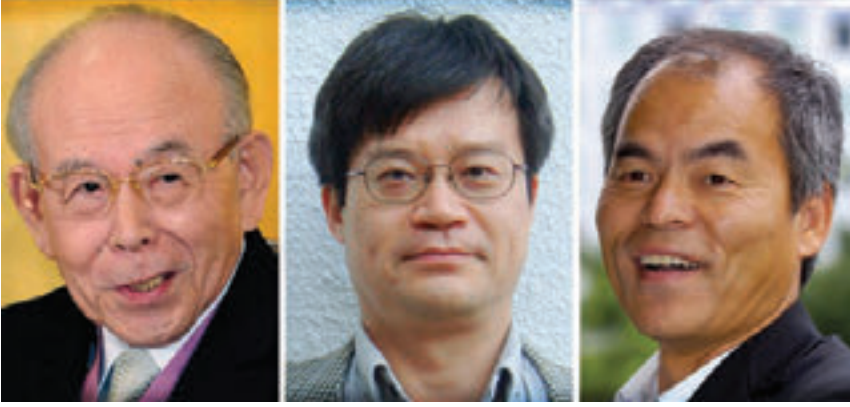

Tüm bilim insanları, yaşadıkları çağa ve daha da ötesine müthiş bir katkıda bulunurlar şüphesiz. Ancak bazıları, ürettiklerinden bağımsız olarak diğerlerinden daha fazla markalaşır. Çocuk felci aşısını bulan **Jonas Salk**'ın ismini, 100 yaşına girdiği 2014 yılında çok azımızın bilmesine rağmen, **Alfred Nobel**'in yüz yıldan daha uzun bir süredir her yıl dünya çapında tekrar hatırlanması bu duruma örnek gösterilebilir. Dinamitin mucidi, İsveçli Bilim İn-

sanı Alfred Nobel 10 Aralık 1896'da öldüğünde, geriye bıraktığı mirasla bir vakıf kurulmasını ve 33.200.000 kronunun her yıl insanlığa hizmette bulunanlara verilmesini talep eder. İsveç Hükümeti de 1900 yılında Nobel Vakfı'nı kurar ve o tarihten bu yana her yıl 10 Aralık'ta çeşitli alanlardaki Nobel Ödülleri sahiplerine verir.

2014 yılında **Nobel Fizik Ödülü** 108'inci kez verildi ve 30'uncu kez 3 bilim insanı arasında paylaşıldı. **Isamu Akasaki**, **Hiroshi Amano** ve **Shuji Nakamura**. Onları farklı kılan en önemli unsur ise Mavi LED'i icat ederek sürdürülebilirliğe büyük bir katkıda buldukları için ödül almaları. Mavi LED, 1960'lardan itibaren

Isamu Akasaki, Hiroshi Amano ve Shuji Nakamura.

kullanılan kırmızı ve yeşil LED'in tamamlayıcısı ve beyaz ışığın edinebilmesini sağlayan muhteşem bir buluş olarak tanımlanabilir. Cıva barındırmayan bu LED'ler, malzeme olarak 100.000 saat dayanabilirken, konvansiyonel ampuller 1000 saat, floresan lambalar ise 10.000 saat dayanabiliyor. Bu da LED ampullerin diğerlerinden çok daha uzun süre kullanılabilmesi anlamına geliyor.

Performans olarak bakıldığında da LED aydınlatma teknolojisinin aslında gerçek bir devrim olduğunu söyleyebiliriz. Güncel testlerde LED modüller 300 lm/W gücünde aydınlatırken, floresan lambalar 70 lm/W, konvansiyonel lambalar ise 16 lm/W gücünde aydınlatabiliyor. Özetle LED modüllerin 1 watt enerji harcayarak sağladığı ışık, konvansiyonel lambanın yaklaşık 20 katı. Yani LED modüller sayesinde konvansiyonel ampullere göre 20 kat enerji tasarrufu sağlanıyor.

Oscar Yerine Nobel Alır mı?

Nobel Vakfı tarafından 10 Aralık'ta yapılacak törende ödülün sebebinin açıklanırken özellikle şu iki kavrama değinilecek: "Çevre dostu ve enerji tasarruflu." Bugüne kadar hiçbir ödül açıklamasında sürdürülebilirliğe dair herhangi bir vurgu yapılmamışken, bugün

Bugüne kadar Nobel Vakfı'nın hiçbir ödül açıklamasında sürdürülebilirliğe dair herhangi bir vurgu yapılmamışken, bugün "çevre dostu ve enerji tasarrufu" kavramlarının gündeme gelmesi çok kıymetli.

bu noktaya değinilmiş olması çok kıymetli. Geçtiğimiz aylarda dünya çapında rekor katılımı gerçekleştirilen iklim yürüyüşünde saygın ve popüler isimlerin de bulunduğunu hatırlıyoruz. Hatta Oscar ödülünü yine alamadığı için mizah konusu olan **Leonardo Di Caprio**'nun Birleşmiş Milletler'de yapmış olduğu iklim değişikliği konuşması takdir toplamış ve "Oscar yerine yeni hedef Nobel" gibi şakalara yol açmıştı.

Aslına bakılırsa, her ne kadar bu tip bir durumda o ödülü hak edecek kişinin Di Caprio olmadığını

bilsek de bir sonraki Nobel Barış Ödülü'nün yalnızca insanlar arasında değil, **insan ve doğa arasında barışı yeniden kurma** mücadelesi veren doğa hakları savunucularına gitmesi uzak ihtimal değil. Bu ihtimal gerçekleştiğinde de muhakkak ki hem doğa mücadelesi sesini daha yüksek duyurabilecek hem de dünya medyası konuya olan ilgisini artıracaktır.

Gerçek Bir Devrim

Diğer bir taraftan bakıldığında da Mavi LED'in yüzlerce milyon insana aydınlatma teknolojisini ulaşmasını sağladığını da vurgulamak gerekir. Resmi açıklamasında bu konunun üzerinde önemle duran vakıf, yüksek enerji harcaması nedeniyle aydınlatma teknolojisini kullanamayan tam 1.500.000.000 insanın hayatının değiştiğini özetliyor. Bizim için bu konunun en vurucu yanı, doğru teknolojilerle doğa haklarına saygılı ve enerji tasarruflu ürünlere yönelebilirsek ortaya çıkacak olan değişim. Yani aslında birincil olarak görmesek bile, doğa haklarına yönelik inovasyonlar insani gelişim açısından da müthiş bir önem taşıyor. Elbette her ödülde olduğu gibi Mavi LED teknolojisi için de soru işaretlerinin dile getirildiği bolca analiz var ancak şunu söylemek gerekir ki, bu konuda okuyacağımız tüm makaleler sizi şuna ikna edecek: Mavi LED teknolojisi gerçek bir devrim. Yaklaşık 30 yıl önce bu devrimi başarabilmiş olan bilim insanları Isamu Akasaki, Hiroshi Amano ve Shuji Nakamuraat de isimlerini çoktan tarihe yazdırdılar.

Nobel Ödülü'nün arkasında **Vergilius**'un şu sözü yazar: "Inventas vitam juvat excoluisse per artes." **Sanatla güzelleşen dünya bilimle genişlesin** anlamına gelen bu muhteşem sözün daha yaşanabilir ve doğa haklarına saygılı bir dünya için de tüm kitlelere cesaret vermesini diliyoruz. ○

Tüm Dünya Kirli Olanı Kapatıp Temizini Açıyor

Daha Mayıs ayındaki Soma faciasının acısı yüreklerde dinmemişken, beş ay sonra bu defa Ermenek'teki kömür ocağında sular altında kalan 18 vatandaşımız için yas tuttuk. Allah hepsine rahmet eylesin.

Senelerdir bize “Kömür yerli ve ucuz kaynak” dendi. Neden ucuz olduğunun her fırsatta en az onlarca cana mal olarak hatırlanmasından biz yorulduk; sıkıldık.

Güneş de yerli, rüzgar da... Etrafımız, bertaraf olurken enerji üretecek “yerli” atık kaynıyor. Yerin altındaki magma da yerli (jeotermal kaynak). Ama gelin görün ki WWF'in “Türkiye'nin Yenilenebilir Gücü” raporlarında devletin kömüre verdiği dolaylı desteğin, tüm gelirlerinin %1,9'u olduğu belirtiliyor. Kömür hani ucuzdu? Biz daha ne yazalım? Yazmayalım o zaman, bakalım dünyanın başka yerlerinde neler olmuş, nereden nereye gelinmiş...

Senem Gençer

www.facebook.com/
www.twitter.com/altenerji
www.linkedin.com/altenerji

ABD'nin Yeşil Enerji Hamlesi

Amerika Birleşik Devletleri'nde 2013 yılında güneş enerjisi kuruluşları, bir önceki seneye göre % 27 artış gösterdi. Konutlarda, kuruluşlar ise %52 artarak rekor düzeye erişti. Yılın üçüncü çeyreğinde ABD'de

930 MW kurulu gücünde güneş enerjisi paneli kuruldu. Bu rakam, güneş enerjisinin konutlarda gelişiminde bir dünya rekoru oldu. 2016 yılına kadar ABD'de toplam 400.000 güneş enerjisi projesinin daha hayata geçirilmesinin beklendiği ABD'de bu tarihten sonra yönetim, yeşil özgüven kazandı. Halihazırdaki durum ise Haziran 2014'te BBC'de yayımlanan şu haberde özetleniyor: ABD'de Çevre Koruma Ajansı EPA, ABD'deki bazı termik santrallerin 2013'e kadar kapanmasını şart koşmuştu. Obama'nın açıklayacağı planın ülkedeki 1600 termik santralin yarattığı karbon kirliliğini 2030 yılına kadar %30 oranında azaltmasını hedeflediği belirtildi. FBR Capital Markets adlı yatırım bankası tarafından hazırlanan çalışmada bu gelişmeler ışığında, ülkedeki toplam kurulu güçleri 45 GW düzeyinde olan termik santralin kapanmasını gerektirdiği belirtildi.

Nükleersiz Japonya Yeşilde Hızlı İlerliyor

2013'ün Eylül ayında Japonya'nın batı kenti Ohi'deki 4 numaralı reaktörün elektrik üretimine son verildi. O tarihte açıklama yapan uzmanlara göre, en erken Aralık ayına kadar nükleer santrallerini kapalı tutacak olan Japonya, 1960'lı yıllardan sonra ilk kez bu kadar uzun süre boyunca nükleer faaliyetleri durdurmuş olacaktı. Japonya'da 2011'de meydana gelen deprem ve tsunami felaketiyle Fukuşima nükleer santralında reaktörlerin erimesi nedeniyle halk nükleer güce karşı çıkıyordu. Deprem ve tsunami felaketi öncesi, nükleer santraller Japonya'nın elektriğinin %30'unu ürettiyordu. Japon Fotovoltaik Enerji Birliği, ülkedeki güneş paneli sevkiyatlarının 31 Mart 2013'te biten Japon mali yılından, bir önceki yıla göre %270'ten fazla artış gösterdiğini açıkladı. Birlik tarafından açıklanan verilere göre, bir önceki dönemde 1,404 MW olan toplam sevkiyat, bu dönemde 3,809 MW'a yükseldi.

Almanya'nın Yeşil Dönüşümü

2022 yılına kadar tüm nükleer santralleri kapatma kararı alan Almanya, yenilenebilir enerjilerin toplam enerji arzı içinde payını artırarak nükleer enerjiyi ikame etmeyi hedefliyor. Hatırlayacağınız üzere, Mayıs 2011'de koalisyon hükümeti, Japonya'daki nükleer felaket sonrasında güvenlik kontrolleri amacıyla geçici olarak faaliyet dışı bırakılan sekiz nükleer reaktörü tümüyle kapatma kararı almıştı. Bir eski reaktör de 2013 yılına kadar enerji darboğazı ihtimaline karşı devreye girmek üzere hazır tutulacaktı. Öngörü ise diğer 6 nükleer reaktörün 2021 yılında, en yeni 3 reaktörün de 2022 yılı sonunda faaliyetlerine son vermesiydi. Büyük enerji şirketlerinden tahsil edilen nükleer yakıt vergisi ise yürürlükte kalacaktı. Peki Almanya, bu kararlardan sonra şimdiye kadar neler yaptı, ona bakalım. Mayıs 2014'te Bloomberg'de çıkan habere göre son durum şöyle: “2050 yılında elektrik enerjisinin %80'ini güneş ve rüzgardan elde etme hedefiyle enerjide dönüşüme giden Almanya'da 1 Mayıs günü ülke genelindeki elverişli hava koşulları sayesinde öğle saatlerinde güneş santrallerinden yaklaşık 15 GW saati aşan katkı ile elektrik enerjisinin %27'sine yakını sağlandı. Rüzgar türbinleri ise 21 GWh'ın üzerindeki katkı ile elektrik enerjisinin yaklaşık %40'ını üreterek toplamda %67'lik bir üretime ulaşmayı başardı.”

IRENEC 2015

IRENEC

5. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR ENERJİ KONFERANSI

www.ireneec2015.com

Eşitlik, Özgürlük, Barış ve Yerel İstihdam için Yenilenebilir Enerji

Türkiye Yenilenebilir Enerji Birliği **EUROSOLAR Türkiye**, vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjilere dönüşümün teknik, ekonomik, siyasi boyutlarının; sanayide, mimaride, ulaşımda ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl, **IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansları** düzenlemektedir.

Mevcut enerji ağını gelecekte tümüyle %100 Yenilenebilir Enerjilere dönüştürme küresel hedefi, **IRENEC 2015**'in konularının ana teması olacaktır.

28-30 MAYIS 2015
TÜRKAN SAYLAN KÜLTÜR MERKEZİ
MALTEPE/İSTANBUL

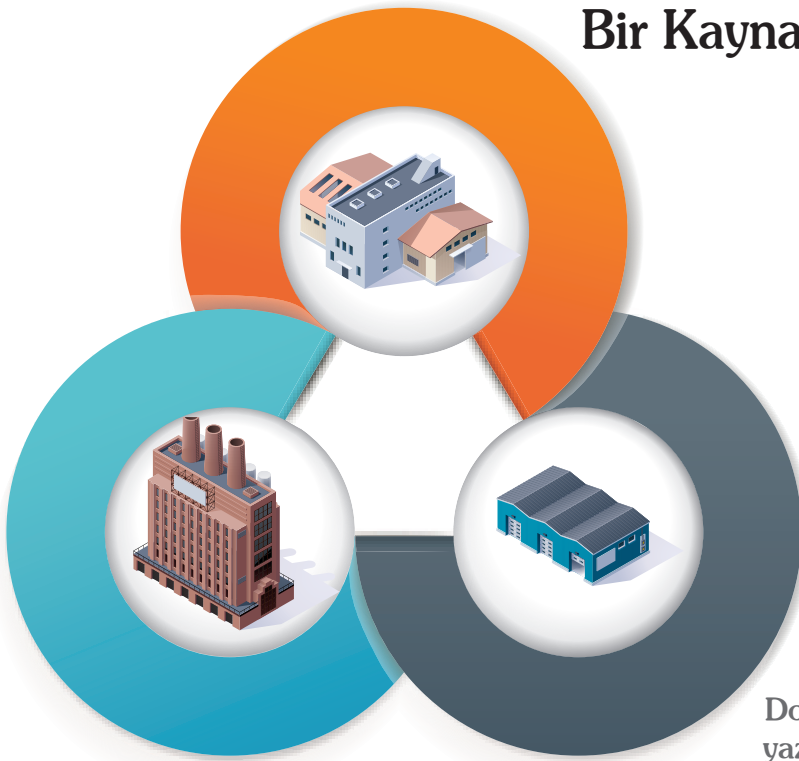

İstanbul'un Altın İğesi
MALTEPE
BELEDİYESİ
www.maltepe.bel.tr

Türkiye Yenilenebilir
Enerji Birliği
www.eurosolar.org.tr

Bir Kaynak Verimliliği Aracı Olarak Endüstriyel Simbiyoz

Yapılan araştırmalar, AB ekonomisinde toplam 8 milyar ton hammaddenin kullanıldığı 2007 yılında, Endüstriyel Simbiyoz uygulamalarıyla sağlanan tasarrufun 1,4 milyar Euro'yu bulduğunu ortaya koyuyor. Türkiye'de Temiz Üretim ve Endüstriyel Simbiyoz konularında temel isimlerden ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü'nden Prof. Dr. Göksel N. Demirer ve Dr. Eylem Doğan-Subaşı'nın EKOIQ için kaleme aldığı yazıyı, konuyu tam olarak kavramak isteyen herkese öneriyoruz...

 Dr. Eylem DOĞAN-SUBAŞI ve Prof. Dr. Göksel N. DEMİRER
ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü

Endüstriyel Ekoloji ve Endüstriyel Simbiyoz

Endüstriyel Ekoloji, modern teknolojik toplum ve çevre arasındaki ilişkiyi, üretilen atık miktarlarını ve verimsizliği azaltma ekseninde inceleyen (Harper ve Graedel, 2004). Endüstriyel Ekoloji endüstriyel maddesel akışlar ile enerji kullanımının, çevre, ekonomi, politika, mevzuat vb. üzerindeki etkilerini anlamaya ve iyileştirmeye çalışır (Diwekar, 2005). Endüstriyel Ekoloji'deki temel fikir, işlemleri ve işletmecileri doğrusal (lineer) bir akış dizininin, izole edilmiş parçaları olarak değil, birbirleriyle iletişim halinde olan ve etkileşen döngüsel sistemler olarak algılamaktır (Gibbs ve Deutz, 2007). Bu kavram, aynı zamanda ölkemizde de son dönemde tartışılmaya başlayan döngüsel ekonominin temelini oluşturmaktadır.

Endüstriyel Ekoloji, üç farklı düzeyde incelenebilir: **Tesis düzeyi, işletmeler arası düzey ve bölgesel ya da küresel düzey.** Endüstriyel Ekoloji kavramının işletmeler arası düzeydeki boyutu olan Endüstriyel Simbiyoz, işletmeler arası etkileşimleri kapsar. Endüstriyel Simbiyozda işletmeler ve ilgili diğer ekonomik aktörler ağlar oluşturur. Endüstriyel Simbiyoz kavramı; doğada görölen, birbiriyle benzer olmayan türlerin ortak bir fayda oluşturmaya yönelik olarak enerji ve madde değişimini içeren "**simbiyotik ilişki**" kavramından türetilmiştir. İşletmeler faaliyetlerini sürdürebilmek için doğal çevredeki kaynaklara bağımlıdır. Endüstriyel Simbiyoz çalışmalarının merkezinde bir tesisin ürettiği atığın geri kazanımı ve diğer tesislerde kaynak olarak kullanımı yer alır (Van Berkel, 2009). İdeal bir

Endüstriyel Simbiyoz uygulamasında da atıklar ve enerji, sistemdeki diğer aktörler tarafından kullanılır; böylece sistemin toplam hammadde ve enerji girdileri ile atık ve emisyon üretimi azalır (Chertow, 2000). Doğal ekosistemlerdeki verimliliğin endüstriyel sistemlere de uygulanması amacıyla geliştirilmiş bir kavram olan **Endüstriyel Simbiyoz (ES)**, endüstriyel işletmelerin karşılıklı fayda sağlayacakları ortaklıklar kurması olarak da tanımlanabilir. Bu ortak kullanım, atıklar başta olmak üzere diğer kaynakları da (enerji, lojistik, insan gücü, yatırım, su, vd.) kapsayabilir. ES uygulamaları, işletmelere atık ve yan ürünlerin geri kazanılması, kaynak kullanımında ve çevresel emisyonlarda azalma ile hammadde ve enerjinin verimli kullanılması gibi faydalar sağlar.

Uluslararası Politikalar Bağlamında Endüstriyel Simbiyoz

Endüstriyel Simbiyoz yaklaşımı; ekonomik kalkınma, yeşil büyüme ve kaynak verimliliği çabaları için stratejik bir politika aracı olarak görülmektedir. Yakın tarihli AB politika kaynakları, Endüstriyel Simbiyozu ekonomik ve çevresel politikanın bütünsel bir parçası olarak desteklemişlerdir. AB mevzuatı altında, Endüstriyel Simbiyozun ya da Eko-Endüstriyel Parkların potansiyel yararları **Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Direktifi** (Directive, 2009/125/EC) altında tanımlanmıştır.

2011 yılında Avrupa Komisyonu tarafından “**Roadmap to a Resource Efficient Europe-Kaynak Verimli bir Avrupa için Yol Haritası**” yayımlanmış ve “Verimli Üretim Artırılması” başlığı altında Endüstriyel Simbiyoz kavramı da incelenmiştir. Bu yol haritasında, Avrupa’nın dünyadaki en yüksek kaynak ithalatına sahip olduğu ve ekonomisinin ciddi ölçüde ithal edilen hammadde ve enerjiye dayandığı açıklanmıştır. Bu çerçevede, Endüstriyel Simbiyoz uygulamalarının hammadde temini konusunda önemli bir rolü söz konusudur. Örneğin, **AB ekonomisinde** toplam 8 milyar ton hammaddenin kullanıldığı 2007 yılında, **Endüstriyel Simbiyoz uygulamalarıyla sağlanan tasarruf 1,4 milyar Euro**’dur (Laybourn and Lombardi, 2011).

Endüstriyel Simbiyoz “Avrupa 2020: Akılcı, Sürdürülebilir ve Kapsayıcı Büyüme Stratejisi”ne (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/europe2020/index_en.htm) dayanan uzun vadeli ve kalıcı bir ekonomik iyileşmenin sağlanması için kaynak verimliliği, **yeşil büyüme ve düşük karbon ekonomisi** kavramlarına vurgu yapan “**KOBİ’ler için Yeşil Eylem Planı**”nda yer alan kaynak verimliliği araçlarından birisidir (EC, 2014). Ayrıca, 2020 Avrupa

Danimarka Kalundborg’da bulunan Eko-Endüstriyel Parkta hayata geçirilen uygulamayla yılda ortalama 2,9 milyon ton madde değişimi gerçekleştirildi, su tüketimi %25 azaltıldı ve 5000 konut atık ısı ile işletilen merkezi ısıtmadan yararlandı.

Stratejisinin bir parçası olan “**Kaynak Verimliliği Girişimi**” çerçevesinde yayınlanan “Kaynak Verimli Avrupa için Yol Haritası”nda Endüstriyel Simbiyoz kavramı çerçevesinde elde edilebilecek kaynak verimliliği artışlarının tüm üye ülkeler için bir öncelik olması gerektiği vurgulanmıştır (Demirer, 2014a). Artan sayıdaki ulusal ve uluslararası kurum, iş çevreleri, vd. Endüstriyel Simbiyoz kavramına olan desteklerini belirtmektedir. Örneğin, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) Endüstriyel Simbiyozu sistematik eko-inovasyonun bir biçimi olarak tanımlamaktadır. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) **Eko-Endüstriyel Parkları ve Endüstriyel Simbiyozu** sürdürülebilir üretimi teşvik etmek için desteklemektedir. Örneğin, yayınladığı Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim için Ulusal Programlar Kılavuzu’nda, Endüstriyel Ekolojiyi sürdürülebilir üretimi destekleyen bir yöntem olarak tanımlamaktadır (Laybourn and Lombardi, 2011).

Eko-Endüstriyel Parklar

Eko-Endüstriyel Parklar, Endüstriyel Simbiyoz yaklaşımının somut bir uygulamasıdır. Bu uygulamada birbirinden bağımsız ve tercihen birbirine yakın konumlanmış endüstriyel tesisler, ortak fayda sağlamaya yönelik olarak ilintilendirilir. Eko-Endüstriyel Parklarda üretim ve hizmet sektöründe yer alan, çevresel ve ekonomik performanslarını artırmak isteyen işletmeler, bir araya gelerek çevresel ve kaynak (enerji, su, madde, atık, vd.) eldesine ilişkin konularda işbirliği yaparlar. Birlikte çalışarak elde edilecek toplam fayda işletmelerin sadece kendi işlemlerini optimize ederek elde edecekleri işletme bazındaki faydaların toplamından daha fazla olacaktır (Demirer, 2013).

Yapılan bir araştırmada, 10’u ABD, 9’u Avrupa’da yer alan 19 Eko-Endüstriyel Parkın 14 tanesinde yenilenebilir enerji kullanımının olduğu, 13 tanesinde ortak atık su arıtımının yapıldığı, 11 tanesinde işletmeler arası maddesel değişim (atık, enerji, su, vb.) yapıldığı, 14 tanesinde yeşil binalar ve teknoloji kullanımının olduğu, 7 tanesinde çevreye duyarlı ürünlerin üretildiği, 14 tanesinde bakım onarım, 11 tanesinde pazarlama, 9 tanesinde Ar-Ge, 11 tanesinde eğitim ve 13 tanesinde işe alma faaliyetlerinin ortaklaşa gerçekleştirildiği saptanmıştır (Gibbs vd., 2005).

Lozan Üniversitesi, Endüstriyel

Ekoloji Grubu tarafından AB 7. ÇP desteği ile yürütülen ve 2012 yılında yayımlanan bir projenin sonuçlarına (Massard vd., 2012) göre 18'i Avrupa'dan olmak üzere toplam 27 ülkede 296 tane "eko-inovasyon" parkı vardır. Bu raporda "eko-inovasyon" parkı "endüstriyel ekosistem, endüstriyel simbiyoz, yeşil endüstriyel park, entegre endüstriyel park, eko-endüstriyel gelişim, eko-endüstriyel park, vb." kavramları içeren bölgeler olarak tanımlanmıştır. Bu raporda bunlardan detaylı bilgiye ulaşılan 175 tanesi için değerlendirmeler yapılmıştır. Bu değerlendirme sonuçları 139 tane örnek endüstriyel parktan oluşmaktadır. Bu parkların belirlenmesinde kullanılan "**eko-kriterler**" arasında enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kullanımı, atık yönetimi, su yönetimi, işletmeler arasında maddesel değişim, arazi kullanımı, ulaşım, çevre yönetimi,

iş yeri güvenliği, vd. yer almaktadır. İncelenen 175 örneğin 119 tanesinde ortak atık yönetimi, 107 tanesinde ortak enerji verimliliği çalışmaları, 104 tanesinde işletmeler arasında maddesel değişim, 102 tanesinde ortak su yönetimi ve 76 tanesinde ortak yenilenebilir enerji uygulamaları mevcuttur.

Aynı çalışmada eko-parkların başarısına etki eden faktörler de incelenmiştir. Bu faktörler arasında yer alan:

- Organizasyonel ve kurumsal yapının 106 örnekte,
- Bilim ve teknoloji kurumları ile işbirliğinin 78 örnekte,
- Katma değer eldesinin 64 örnekte,
- Politik enstrümanların 57 örnekte,
- Finansal teşvikin 47 örnekte,
- Sektörel çeşitliliğin 45 örnekte yer aldığı vurgulanmıştır (Demirer, 2013).

Eko Endüstriyel Park Örnekleri İlham Kaynağı: Kalundborg, Danimarka

Endüstriyel Simbiyoz modeli, tam anlamıyla ilk defa **Kalundborg**, Danimarka'daki Eko-Endüstriyel Parkta uygulanmıştır. Kalundborg'daki ana ortaklar (petrol rafinerisi, alçı plak tesisi, güç santrali, Kalundborg Belediyesi) arasında yeraltı suyu, atıksu, buhar ve elektriğin yanı sıra çeşitli diğer atık/artıkların değişimi söz konusu olmuştur. Bu uygulama kapsamında yılda ortalama 2,9 milyon ton madde değişimi gerçekleştirilmiş, su tüketimi %25 azaltılmış ve 5000 konut atık ısı ile işletilen merkezi ısıtmadan yararlanmıştır. Bu birliktelik çevresel ve ekonomik verimliliği ciddi bir şekilde artırmış ve aynı zamanda yeni istihdam olanakları, teknolojik iyileşme, atık yönetimi maliyetlerinde ciddi bir azalma, önemli bir bilgi birikim ve paylaşımı gibi faydalar da sağlamıştır.

**Lozan Üniversitesi,
Endüstriyel Ekoloji
Grubu tarafından 2012
yılında yayımlanan bir
projenin sonuçlarına
göre 18'i Avrupa'dan
olmak üzere toplam
27 ülkede toplam 296
"eko-inovasyon" parkı
bulunuyor.**

Styria, Avusturya

Avusturya'nın 1,2 milyon nüfusa sahip Styria bölgesinde gerçekleştirilen bu uygulama, kendi kendine gelişen Eko-Endüstriyel Parklara iyi bir örnek oluşturmaktadır. Parkta 50'den fazla işletme arasında maddesel değişim söz konusudur. Bu işletmeler tarım, gıda, kağıt, kumaş, enerji, metal işleme, yapı malzemeleri, ahşap ve çeşitli atık işleme ve dağıtım sektörlerinde faaliyet göstermektedir. İşletmeler arası değişimi yapılan yan ürünler (atıklar) arasında kağıt, alçıtaşı, hurda demir, kullanılmış yağ, araba lastiği vb. yer almaktadır.

Bu uygulamayı tetikleyen en önemli parametreler arasında işletme maliyetlerindeki azalma, yan ürünlerden elde edilen gelirler ve katı atık depolama masraflarındaki azalma belirtilmektedir (Saikku, 2006). Bu çalışmayla yılda 49,000 ton kül, 34,000 ton alçı taşı, 200,000 ton çelik cürufu, 310 ton tekstil atığı,

5,500 ton lastik ve lastik atığı azaltılmış, 15,600 ton hurda kağıt ve karton geri kazanılmıştır (Chertow, 2000).

Rotterdam, Hollanda

1992 yılında Rotterdam Limanı'nın batısında 10,000 hektarlık alanda bir Endüstriyel Ekosistem projesi başlatılmıştır. Projenin başlatılma nedeni, Europort/Botlek Interests ile ağırlıklı olarak kimya sektöründe yer alan diğer 30'dan fazla endüstriyel kuruluşun çevre yönetim sistemlerini geliştirme ve kalkınmayı destekleme çabaları olarak belirtilmiştir. Proje ekibi üyeleri arasında endüstriyel kuruluş temsilcileri, çevre yönetim sistemi sorumlusu, iletişim platformu başkanı, bir danışman ve üniversite araştırmacıları yer almıştır. Isı ve su başta olmak üzere, çeşitli yan ürünler işletmeler arasında simbiyotik olarak değiştirilmiştir. Önemli kazanımlar arasında 17 tesisin ortak hava kompresörü kullanmaya başlaması ile önemli enerji tasarrufu, diğer bazı yardımcı tesisler, endüstriyel su sistemleri, vb'nin ortak kullanımı ile tüm bu uygulamalar kaynaklı çevresel ve ekonomik kazanımlar sayılabilir (Saikku, 2006). Bu projede ortak hava kompresörü ile enerji kullanımı %20; su değişimleri ile toplam su kullanımı %10 azalmıştır. Yıllık CO₂ ve NO_x emisyonu sırasıyla 4,150 ve 225,7 ton azalmıştır (Onita, 2006).

Uimaharju, Finlandiya

Uimaharju Endüstriyel Parkı Finlandiya'nın batısında yer alan Eno bölgesinde kurulmuştur. 500'den fazla çalışanın bulunduğu bu Eko-Endüstriyel Park kendiliğinden gelişmiştir. Ana aktörler Stora Enso orman ürünleri işletmesi, Enocell Oy kağıt hamuru fabrikası ve Stora Enso Timber/ Uimaharju kereste fabrikasıdır. Bunun dışında parkta bir atık kül depolama tesisi, ısı ve güç tesisleri, bir endüstriyel

Eko-Endüstriyel Parklar, Endüstriyel Simbiyoz yaklaşımının somut bir uygulamasıdır. Üretim ve hizmet sektöründe yer alan, çevresel ve ekonomik performanslarını artırmak isteyen işletmeler, bu parklarda bir araya gelerek çevresel ve kaynak eldesine ilişkin konularda işbirliği yaparlar.

gaz tesisi ve bir atık su arıtma tesisi bulunmaktadır. Geliştirilen uygulamalar sonucu bu işletmeler arasında atık ısı, buhar, güç, talaş, ağaç kabuğu, kül, kağıt hamuru üretimi kaynaklı kimyasalların değişimi yapılmaktadır. Bu uygulamalar sonucu endüstriyel sistem çeşitlenmiş, kapalı madde ve enerji döngüleri artmıştır (Saikku, 2006). Uygulama sonucunda, 1 ton kağıt hamuru başına üretilen CO₂ emisyonu 217 kg dan 150 kg 'a düşmüştür.

Endüstriyel Simbiyozun İklim Değişikliği ile Mücadeledeki Rolü

Araştırmalar, Endüstriyel Simbiyoz uygulamasının seragazı salımlarını azaltmaya yönelik önemli yararları olduğunu ortaya koymuştur. Harris'in (2007) yaptığı araştırmada, 15 Endüstriyel Park incelenmiştir. Bunlar arasında yer alan dört Eko-Endüstriyel Parkta (Kwinana Endüstriyel Parkı, Avustralya; Forth Valley, İskoçya; Kalundborg, Danimarka ve Map Ta Phut, Tayland) sağlanan seragazı emisyon azaltımı detaylı olarak raporlanmıştır. İnce-

lenen bu dört parktan biri olan ve 47 simbiyoz uygulamasının yer aldığı Kwinana Endüstriyel Parkı'nda (KEP) sağlanan seragazı azaltımları aşağıda özetlenmiştir.

● **Birleştirilmiş (kombine) ısı ve güç santralleri (CHP- combined heat and power):** Kwinana'da iki ısı ve güç santrali mevcuttur. 116 MW güce sahip olan ve BP petrol rafinerisinin bünyesinde yapılan CHP santrali, rafinerinin tüm buhar ihtiyacını karşılamakta ve BP için elektrik üretmekte ve aynı zamanda enerji şebekesi artan doğalgazdan faydalanmaktadır. Bu yöntemle, bölgede CO₂ üretimi yılda 170.000 ton azaltılmıştır.

● **Alüminyum dioksit ve gaz üreticisine karbon dioksit sağlayan kimya tesisi:** Bu simbiyotik ilişkide yer alan ve alüminyum dioksit üreten Alcoa işletmesi, boksit artıklarındaki alkaliniteyi nötralize etmek için CO₂ kullanmaktadır. Kullanılan bu CO₂ bölgede bulunan diğer bir işletmenin atığı olarak borularla Alcoa fabrikasına ulaşmakta ve böylece CO₂ emisyonu yılda en az 70.000 ton azalmaktadır.

● **HiSmelt Demir Tesisi:** HiSmelt tesisi, daha basit ve esnek demir üretimin sağlayarak doğrudan dökme teknolojisini ticari ölçekte ilk kullanan işletmedir. Kok fırınları ve cüruf tesisinde yüksek fırın kullanarak CO₂, NO_x ve SO_x salınımlarında sırasıyla %20, %40 ve %90 azalma sağlanmıştır.

Kwinana Endüstriyel Simbiyoz uygulamasında taşıma/transfer uygulamaları da dahil olmak üzere yılda 464 ton CO₂ emisyon azalmasını sağlanabilmektedir (Block vd., 2011).

Ülkemizden Bir Uygulama: Ankara OSTİM Organize Sanayi Bölgesi

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nın (KOSGEB) desteklediği "Çevre Konusunda KOSGEB Yol Haritasının Hazırlanması Projesi" bileşenlerinden bir tanesi bir

Organize Sanayi Bölgesinde (OSB) Endüstriyel Simbiyoz (ES) Olanaklarının Belirlenmesi'ne yönelik bir etüt gerçekleştirilme olarak tanımlanmıştır.

Bu kapsamda ODTÜ tarafından yürütülen ve Ankara OSTİM OSB'de gerçekleştirilen bu çalışma, OSTİM ve diğer OSB'lerde daha sonra gerçekleştirilecek ES çalışmalarına yönelik bir ön değerlendirme niteliği taşımaktadır. Bu çalışmada 5000'in üzerinde işletmenin yer aldığı OSTİM OSB'de imalat yapan 812 işletmeye odaklanılmıştır. Endüstriyel sektör (NACE) ve atık kodları (ECW) bazında tasnif edilen 812 işletmenin bilgileri *Endüstriyel Simbiyoz Olanak Tarama Aracı*'na (ESOTA®) girilerek OSTİM'de varolan ES olanakları belirlenmiştir. Bu çıktılara göre ESOTA® çıktılarına göre OSTİM Organize Sanayi Bölgesi'nde:

● Atık değişimi bazlı 252 tane ES

olanağı mevcuttur

● 84 işletme birbirleri ile atık değişim potansiyeline sahiptir.

● Bu 84 işletmenin her biri için 1-9 arası ES olanağı vardır.

● Bu işletmeler 27 farklı NACE koduna dağılmıştır.

Daha sonra OSTİM OSB'de bulunan aşağıdaki üç ES Olananağı için ön-fizibilite çalışması gerçekleştirilmiştir.

● Hurda camın tuğla imalatında kullanımı

● Kauçuk atıklarının inşaat malzemeleri imalatında kullanımı

● Atık dökümhane kumunun seramik (sıhhi ürünler) imalatında kullanımıdır.

Bu çalışma sonunda yapılacak ES uygulamaları ile hammadde ve enerji tasarrufu ile atık yönetim giderleri bazlı önemli kazanımlar sağlanabileceği ve OSTİM'in karbon ayakizinin azaltılabileceği belirlenmiştir. ○

Kaynakça

Block C, Van Praet B, Windels T, Vermeulen I, Dangreau G, Overmeire A, D'Hooge E, Maes T, Van Eetvelde G, and Vandecasteele C, 2011. Toward a Carbon Dioxide Neutral Industrial Park A Case Study, *Journal of Industrial Ecology*, Vol.15 (4) , 584-596.

- Chertow MR, 2000. INDUSTRIAL SYMBIOSIS: Literature and Taxonomy. *Annual Review of Energy and the Environment*, Vol. 25(1), 13-337.

- Demirer GN, 2013. Bölgesel Kalkınma Açısından Endüstriyel Simbiyoz Yaklaşımı, *Kalkınma Ajansları ve Bölge Planları için Endüstriyel Simbiyoz Çalıştayı*, Kalkınma Bakanlığı, TTGV, 31 Ocak-1 Şubat 2013, Ankara.

- Demirer G.N., 2014a. Kimya Sektörünün Kaynak Verimliliği ve Çevresel Sürdürülebilirlik Alanlarındaki Ar&Ge İhtiyaçları Raporu, "Yeşil Üretim Temiz Gelecek" Projesi, İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB), Nanobiz Ltd.Şti., ODTÜ, Mayıs 2014, Ankara.

- Demirer G.N., 2014b. OSTİM OSB'de Endüstriyel Simbiyoz (ES) Olanaklarının Değerlendirilmesi, Çevre Konusunda KOSGEB Yol Haritasının Hazırlanması Projesi, KOSGEB, Nanobiz Ltd.Şti., ODTÜ, Eylül 2014, Ankara.

- Diwekar U, 2005. Green process design, industrial ecology, and sustainability: A systems analysis perspective, *Resources, Conservation and Recycling*, Vol. 44, 215-235.

- European Commission, 2014. Report on the Results of the Public Consultation on the Green Action Plan for SMEs, 18 March

2014, Enterprise and Industry Directorate-General, SMEs and Entrepreneurship.

- Gibbs D, Deutz P, and Proctor A, 2005. Industrial Ecology and Eco-industrial Development: A Potential Paradigm for Local and Regional Development? *Regional Studies*, Vol. 39.2 171-183.

- Gibbs D ve Deutz P, 2007. Reflections on implementing industrial ecology through ecoindustrial park development. *Journal of Cleaner Production*, Vol. 15(17), sayfa. 1683-1695.

- Harper EM, Graedel TE, 2004. Industrial ecology: a teenager's progress, *Technology in Society*, Vol. 26, 433-445.

- Harris S, 2007. The Potential Role of Industrial Symbiosis in Combating Global Warming, *International Conference on Climate Change*, 29-31 Mayıs, Hong Kong.

- Laybourn P and Lombardi RD, 2011. Industrial Symbiosis in European Policy Overview of Recent Progress, *Journal of Industrial Ecology*, Vol. 16(1), 11-12.

- Massard G, Jacquat O, Wagner L, Zürcher D, 2012. International survey on eco-innovation parks - Learning's from experiences on the spatial dimension of eco-innovation, *Bundesamt für Umwelt BAFU, Swiss Confederation*, 295 sayfa.

- Onita J.A., 2006. How does industrial symbiosis influence environmental performance?, Yüksek Lisans Tezi, Linköpings Üniversitesi, İsveç.

- Saikku L., 2006. Eco-Industrial Parks, A background report for the eco-industrial park project at Rantasalmi.

- Van Berkel R, 2009. Comparability of Industrial Symbioses, *Journal of Industrial Ecology*, Vol. 13 (4), 483-486.

Yenilenebilir bir Dünya için...

SOLAREX İSTANBUL

8. Uluslararası Güneş Enerjisi ve Teknolojileri Fuarı

09-11 Nisan 2015
İstanbul Fuar Merkezi / Yeşilköy
9-10-11. Salonlar

Güneş Enerjisi'nin Devleri **Solarex İstanbul**'da Buluşuyor

SOLAREX
İSTANBUL
GÜNEŞ ENERJİSİ & TEKNOLOJİLERİ FUARI

0212 604 50 50
www.solarexistanbul.com

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB
(TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ)
İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR

Madem ki Kaynaklarımız Kısıtlı...

Yeni enerji kaynakları yaratamayız ama özellikle yenilenebilir enerjide teknoloji yaratarak hem enerjide dışa bağımlılığımızı minimuma indirebilir, hem de ekosistemimizi korumak için büyük bir adım atabiliriz. İşte bu amaçla hayata geçirilen Türkiye'nin yenilenebilir enerji ve çevre alanlarındaki "ilk tematik teknolojik geliştirme bölgesi" OSTİM Teknopark kuruluş çalışmalarını tamamladı. Yenilenebilir enerjide artık sözden eyleme geçmek isteyen araştırmacılar, girişimciler, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları; OSTİM Teknopark sizleri bekliyor...

 Füsün AKAY

Son beş yıl içinde 250 milyar dolara yaklaşan enerji ithalata yapılan Türkiye'de uzmanların üzerine basa basa söylediği bir husus var: Yenilenebilir enerjiye yatırım yapma zamanı geldi de geçiyor. Enerjide dışa bağımlılığımızı azaltmak için teknolojiye ihtiyacımız var, bu da yerli üretimin desteklenmesini gerektiriyor. Ankara'nın ve Türkiye'nin önde gelen organize sanayi bölgelerinden OSTİM de işte bu söylemlere kulak verip eyleme geçti. Ve Türkiye'nin yenilenebilir enerji ve çevre alanlarına odakla-

nan ilk tematik teknoloji geliştirme bölgesi OSTİM Teknopark'ı hayata geçirdi. Geçtiğimiz Nisan ayında Bakanlar Kurulu kararı ile "Teknoloji Geliştirme Bölgesi" olarak ilan edilen OSTİM Teknopark'ın kuruluş çalışmaları tamamlandı. Biz de OSTİM Teknopark Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Altan Küçükçınar'ı ziyaret edip, kuruluşun hedefleri ve planları hakkında bilgi aldık.

Ar-Ge ve Teknoloji Üretimine Uygun Bir Ekosistem Yaratılacak

Söze, bir Türkiye resmi çizerek başlıyor Altan Küçükçınar: "Ülkemiz maalesef enerji kaynakları açısından zengin değil ve kendine yetemiyor. Ekonomik büyüme ve nüfus artışı da giderek artan bir enerji talebi yaratıyor. Her yıl enerji açığımızı kapatmak için ithalata yüksek bedeller ödüyoruz. Bu yılın ilk sekiz ayındaki rakam 36 milyar dolar ve yılsonu tahminleri ise 60 milyar dolar civarında. Yüksek bedeller ödeyerek temin ettiğimiz enerjimizi de verimli tüketemiyoruz. Birim ürün başına enerji harcamamız gelişmiş

ülkelerin çok ötesinde. Öte yandan, sanayimiz dış pazarlarda giderek daha fazla çevreye duyarlı üretim şartlarıyla kaşı karşıya kalıyor. Satın alıcılar için üretim süreçlerinin çevresel etkileri önemli bir tercih nedeni haline gelmeye başlıyor. Enerji söz konusu olduğunda ne kaynaklara, ne de teknolojiye sahip değiliz." Enerji kaynaklarımızı artırmanın mümkün olmadığını dile getiren Küçükçınar, pek çok uzmanın da belirttiği çözüm önerisini yineliyor: "Ama teknolojiye hakim olabilirsek enerji alanındaki darboğazı lehimize çevirebiliriz. Nitelikli Ar-Ge çalışmaları ülkemizin kullanmak zorunda olduğu teknolojik ürünleri geliştirmesine olanak sağlayabilir. Uluslararası rekabet gücü olan, yenilikçi ürünler geliştirebilirsek, hem ülkemizde hem yurtdışında bu ürünler için pazar payı elde edebiliriz."

Dünyada en hızlı dönüşümlerin yaşandığı alanlardan birinin de yenilenebilir enerji olduğunun altını çizen Küçükçınar, "Tüm ülkeler konunun bilincinde ve özel destek programlarıyla bu alanlardaki çalışmalarını

cesaretlendiriyorlar. Firmalar da yeni gelişmekte olan bu alanda ilk olmanın ve yüksek katma değer yaratabilecek ürünlerin peşindeler. Daha büyük ve güçlü rüzgar türbinleri, yüksek verimli güneş panelleri, biyoyakıt için protein kullanımı, dalga enerjisinden enerji üretmede yeni yöntemler, enerji depolamada sıvı metal piller, güneş enerjisini elektrik enerjisine çevirmek için termo-kimyasal süreçler veya alglerden enerji üretimi gibi yenilikler bu gelişmelerle daha çok ulaşılabilir hale geliyor. Ülkemiz bu teknolojileri sadece satın alıcı olarak izleyebiliyor.” İşte OSTİM Teknopark’ın da Ar-Ge için gerekli ortamı yaratarak Türkiye’nin bu alanlarda teknoloji geliştiren, yurtdışı pazarlarda rekabet gücüne sahip olan bir ülke konumuna gelmesini sağlamak olduğunu belirten Küçükçınar, misyonlarını şöyle aktarıyor: “OSTİM Teknopark, ülkemizde yenilenebilir enerji ve çevre alanlarına odaklanan ilk tematik teknoloji geliştirme bölgesi olacak. Bölgemizde bu alanlarda çalışan, Ar-Ge yapan ve teknoloji üreten firmalara ev sahipliği yapacağız. Bu firmalarımızın projelerine **fiziksel altyapı, bilgi ve finansman kaynaklarına erişim ve destek hizmetleri** sunacağız. Fikirten ürüne giden süreçte tüm aşamalarda işletmelerimizin yanında olacağız ve projelerinin başarıya ulaşması için çalışacağız. OSTİM Teknopark, bu amaçla bilgi kaynakları ve kullanıcıları arasında işbirliği projeleri yürütecek, girişimciler ve araştırmacıların nitelikli finansmana ulaşması için platformlar oluşturacak ve farklı merkezlerde ortaya çıkan dağılmış araştırma potansiyelimizin kritik kütleyle ulaşması için tarafları bir araya getirecek fırsatlar yaratacak.”

“Tüm Paydaşlarla İşbirliği İçinde Olacağız”

OSTİM Teknopark, yenilenebilir enerji ve çevre alanlarında Ar-Ge ve

Yenilenebilir enerji ve çevre alanlarında Ar-Ge yapan ve teknoloji üreten firmalara ev sahipliği yapacak olan OSTİM Teknopark; fiziksel altyapı, bilgi ve finansman kaynaklarına erişim ve destek hizmeti de sunacak.

teknoloji için ulusal referans merkezi olmayı hedefliyor. Bu hedefe ulaşmak için bilgi üreten kurumlarla; üniversiteler ve araştırma merkezleriyle işbirliği yapacaklarını kaydeden Altan Küçükçınar, sözlerine şöyle devam ediyor: “Ankara’da yerleşik altı üniversite halen ortaklarımız arasında yer alıyor. Amacımız, bu sayıyla sınırlı olmamak kaydıyla, ülkemizdeki tüm üniversitelerdeki enerji ve çevre alanındaki araştırma yeteneklerini büyük ve iddialı projelerin gerektirdiği kritik kütleli oluşturabilecek biçimde bir araya getirmek olacak. Öte yandan, Ankara’da olmanın da avantajını kullanarak, enerji ve çevre alanındaki kamu kurumlarıyla da yakın ilişkiler içinde olacağız. Kamunun düzenleyici rolü ve kamu tedarik politikaları aracılığıyla ulusal yetenek oluşturucu mekanizmalarını yakından izleyecek ve önceliklerimizi paylaşacağız. Benzer alanlarda faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlar da paydaşlarımız arasında yer alacak. AB Komisyonu ve ilgili araştırma merkezleri, bu konularda faaliyet gösteren ve başarı örnekleri oluşturan benzer teknoloji geliştirme bölgeleri, bilim parkları ve endüstriyel parklarla da temas halinde olacağız. Bilgi değişimi için faaliyetler yürüteceğiz ve tecrübeleden yararlanacağız.”

Geçtiğimiz Nisan ayında Bakanlar Kurulu kararı ile Teknoloji Geliştirme Bölgesi olarak ilan edilen OSTİM Teknopark’ın kuruluş çalışmalarının tamamlandığını dile getiren Küçükçınar, son olarak, şimdiki kadar yapılanları ve öncelikli hedeflerini anlatıyor: “Şirketimizin organizasyon yapısını belirledik ve gerekli insan kaynağını oluşturmak üzere adımlar attık. Öte yandan, bölgenin kentsel tasarımını oluşturmak üzere çalışmalarımızı başlattık. Mimari tasarım ekibimizle birlikte aşamalı bir büyüme planlama çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bölgede yer alacak tüm fiziksel altyapının çevreyle etkileşiminin sürdürülebilir olması sağlayacak tasarım ilkelerinin belirlenmesine çalışıyoruz. Kısa vadede, bölgenin kentsel tasarımı ve ilk aşamada tamamlanacak fiziksel altyapının uygulama planlarını hazırlayacağız. Gerekli yatırım için kullanılacak finansal kaynakları ve yöntemleri belirleyeceğiz. 2015 yılı bahar aylarında inşaa sürecine başlamak ve aynı yılın son aylarında ilk binamızı hizmete almayı hedefliyoruz.”

Yenilenebilir enerji ve çevre alanında faaliyet gösteren araştırmacılar, girişimciler, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları... OSTİM Teknopark sizleri bekliyor. ○

Cihan KORAL MALAK
cihankoral@gmail.com

Birken Çok Olabilir miyiz?

Birbirini tanımayan kişilerden oluşan bir grubu nasıl topluluğa dönüştürsünüz? Hem de dört saat içinde. Üstelik bu kişiler akademiden, özel sektörden, sivil toplumdan ve başka alanlardan, neden toplandıklarını bilmeyen insanlarsa?

S360'tan **Lara Toensman** ve Soulink Consulting'den **Işlısu Vural** ile Studio-X'te işte bu dönüşümü deneyimledik. Özellikle sürdürülebilirlik konusunda çalışırken, şeffaflık ve karşılıklı güven uygulamalarına çok ihtiyaç duyuyoruz. Çünkü değişim isteyen bir bakış açısı, ancak beraber değişmekten korkulmayan ortamlarda gelişebiliyor.

Birbirini tanımayan -aynı konularla uğraşmaktan doğan tanışıklıklar hariç- kişiler olarak, dört saat içinde isimlerle yüzleri birleştirebilir, karşımızdaki kişiyle gönülden konuşabilir hale geldik. Hangi yolları izlediğimize gelince...

Bireysel: Kişiler olarak sadece var oluyoruz. Önce nefes egzersiziyle neden ve nerede bulunduğumuzu kendimize sorduk, hatırlattık. Aynı zamanda 3 dakikalık **speed-dating** ile günden ne beklediğimizi veya hayattan ne beklediğimizi konuştuk. İnsanlarla iş, statü veya sınıf indikatörleri vermeden tanıştık. Böylece bireysel olarak platforma ne getirdiğimizi, ne verebileceğimizi düşünme fırsatı bulduk. Özellikle bu egzersizin ofislerde toplantılardan önce de yapılmasını çok destekliyorum.

Hikaye Grubu: Üç kişilik gruplar halinde, gönülden dinleme ve konuşma egzersizini tamamladık. Çoğunlukla üstünkörü dinleyip konuştuğumuz için en azından bazı noktaları kaçı-

rabildiğimizi düşünmek bile ilerleme yaratıyor. Egzersizde bir kişi hayattında kendini etkileyen herhangi bir konuyu kalpten konuşarak anlatıyor. Bu kişi hikayeci. Diğer kişi can kulağıyla dinleyerek, o kişinin hem sözlerini hem de aslında duygularını duyuyor. Konuşmayı bölmek yok. Bu kişi dinleyici. Üçüncü kişi ise bu gönülden iletişime tanık oluyor. Hem hikayeciyi hem de dinleyiciyi izleyerek olaya tanıklık ediyor. Belki yine alışkanlıkla söze girip soru sormak veya tepki vermek istiyor ama tanıklık yapmak, bazen çok daha detaylı öğrenmenize olanak sağlıyor.

Tartışma Grubu: Gönüllüler, konuşulmasını istediği konuları tahtaya yazıyor. Tamamen isteğe bağlı olarak 6-10 kişilik gruplar oluşuyor ve konuyu yazan kişi ile sohbet başlıyor. Katılımcılar serbestçe görüşlerini paylaşıyor. Bu görüşmeleri iki tur gerçekleştirdik. Artık bu noktada grup kalabalık bile olsa, aşağı yukarı herkese kısa da olsa temas etmiş oluyorunuz.

Siz ne yapabilirsiniz?

- Hayatınızın tüm alanlarında bir veya birkaç adımını deneyerek sonuçları gözlemleyebilirsiniz.
- Farklı gruplardan veya kişilerden oluşan ekipler için iş yaşamında projelere direkt başlamadan önce, bir topluluk olma çalışmalarını gerçekleştirebilirsiniz.
- S360'ın etkinliklerini takip edebilirsiniz.

Etkinliğin benim için en ilginç yönü, farklı geçmişlerden gelen insanların ortak şekilde çalışmaya uğraşırken farklı alışkanlıklarını nasıl entegre ettiklerini görmemdi. Genelde işinde sürdürülebilirlik konusunda çalışanlarla, hayatında sürdürülebilirliği yaşayanlar arasında bulunurken çok farklı davranış biçimleri görüyorum. Bu etkinlik gösterdi ki, az bir çaba ama büyük istekle küçük veya kalabalık grupların beraber çalışması çok mümkün.

“Like” Ederek Vicdan Rahatlar mı?

UNDP kampanyalarının değerlendirilmesine göre “Evet vicdanlarımız rahatlıyor, eylemsizlik beliriyor.” Günümüzde sosyal medyada çeşitli problemlere karşı duyarlılık ve farkındalık yaratan kampanyalar yürütülüyor. Peki, bu kampanyaları sadece okumak, aslında bizi ciddi aksiyona geçmemeye itiyor mu? Türkiye’de ikinci kez düzenlenen **UNDP Sosyal Fayda Zirvesi**, İstanbul Ticaret Üniversitesi’nde “2030 Şimdi!” şeklindeki iddialı sloganla gerçekleştirildi. İstanbul’daki buluşmada “2030 yılında istediğimiz dünyayı yaratmak ve toplumsal fayda sağlamak için yenilikçi sosyal projelerde teknoloji, inovasyon ve yeni medya nasıl kullanılabilir?” sorusuna cevaplar arandı.

Zirvede konuşma yapan Twitter Avrupa, Ortadoğu ve Afrika Kamu Politikaları Direktörü **Sinéad McSweeney**, 140 karakterden oluşan mesajların dünyanın dört bir tarafında toplumsal faydaya katkı amaçlı örnek kullanımlarını anlattı. Uluslararası kalkınma çalışanlarının yakından takip ettiği bir web portalı olan Devex’in başkanı ve genel yayın yönetmeni **Raj Kumar** ise sosyal ağların kalkınma çabalarına sunduğu katkıları dile getirdi. Katılımcılardan bir başka isim de Radikal gazetesinden **Ezgi Başaran**’dı. Online yayıncılığın toplumsal fayda ile keşiştiği alanları ele alan Başaran; Radikalteftiste, Radikal4saat uygulaması ve Gezi olaylarındaki çeşitli kamera görüntülerinin haberleşme süreci örneklerini verdi. Uluslararası Kalkınma Ortakları (IDEMA) Kurucusu **Dr. Ali Ercan Özgür** de daha yalnız ama aynı zamanda daha sosyal olan yeni dünyada sosyal fayda

Like us on Facebook, and we will vaccinate zero children against polio.

unicef

Siz ne yapabilirsiniz?

- <http://plussocialgood.org/> ve <http://mashable.com/sgs/> sitelerinden daha fazla bilgiye ulaşabilirsiniz.
- <http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/new-horizons/social-good-summit/> adresinden kısa videoları izleyebilirsiniz.

yaratmanın gerekliliğine işaret etti. New York Metropolitan Sanat Müzesi’nin ilk Dijital Yayınlar Ofisi Başkanı ve Columbia Üniversitesi Yeni Medya Profesörü **Sree Sreenivasan**, katılımcılara New York’tan seslendi. Sreenivasan, sosyal medyayı kullanan sivil toplum kuruluşları için tavsiyelerde bulundu. Etkinlikte en çok etkilendiğim bölüm ise UNDP İletişim Danışmanı **Cheri Hart**’ın paylaştığı UNICEF’in “Likes Don’t Save Lives” kampanyası oldu. Hart, eğer düzenli bir şekilde önden iletişim gerçekleştirilmediyse, sadece bir ilan ile kişilerin aksiyona geçmeyeceğini vurguladı. Bu alanda göze çarpan bir trenden de bahsetmeden geçmeyelim: “Giving Pledge”, yani varlıklı kimse-lerin ölmeden önce varlıklarının en az yarısını sosyal fayda için harcamaya verdikleri söz. Warren Buffet, Richard Branson, Bill Gates, Mark Zuckerberg, George Lucas ve Jackie Chan bu alanda vaatte bulunan isimler arasında.

Neden #2030Şimdi?

#2030Şimdi etiketi, BM’nin öncülük ettiği, 2000-2015 yıllarını kapsayan Binyıl Kalkınma Hedefleri sürecinde elde edilen ilerlemeyi takip edecek ve hızlandıracak 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi’ne gönderme yapıyor.

1 Ocak 2016’dan itibaren, küresel kalkınma gündeminde 2030’un sonuna kadar sürecek yeni bir 15 yıllık dönem başlayacak. Bu nedenle Sosyal Fayda Zirvesi de 2015 sonrası kalkınma gündeminin önceliklerini tartışırken, 2030’a kadar daha iyi bir dünyanın inşası için yeni medya ile inovasyon ve teknolojiyi kullanmanın önemini #2030Şimdi etiketiyle vurgulamayı hedefliyor.

Girişimcilik ile İlgili Girişimler

Sosyal girişimcilik, “sosyal ya da çevresel bir sorunun girişimcilik metotları kullanılarak yenilikçi bir şekilde çözülmesi” olarak tanımlanıyor. Bu açıdan değerlendirildiğinde klasik girişimcilik kavramı, kişisel ekonomik sorunların, yenilikçi bir şekilde çözülmesi olarak mı düşünülmeli?

Kasım ayında girişimcilik içeren birkaç etkinliğe dahil olunca, konu hakkındaki düşüncelerimin hiç net olmadığını gördüm. Bazı etkinliklerde, en ünlü girişimcilerden bile daha yenilikçi, cesur ve becerikli insanlarla tanıştım ki, şirketlerdeki işlerini bambaşka bir düzleme çıkarmak için dönüştürücü bir güç olmaya çalışıyorlar. Kimi etkinlikte de alışılmış iş hayatına başlama yaşını geçmiş, girişim diye adlandırdığı ama uzun dönemde hâlâ oturmuyan yapılarda, ailesine bağımlı yaşayan kimselerle karşılaştım. Başarılı ticari girişimlerden bazıları, gerçekten girişimcilik ruhuyla, merak ve azimle kurulmuş; bazıları ise tamamen sabır gösterip emek vermektan kaçmak için paravan girişim olarak hayata geçirilmiş gibi duruyor. Muhtemelen her olguda olduğu gibi, girişimcilikte de spektrumdaki her renk yer alıyor.

İstisnaları bir kenara bırakırsak, hem iş hayatında emek sarf eden, hem de sosyal girişimler kurarak toplumsal fayda yaratmaya çalışan pek çok kişi, girişimcilik seminerleri ve eğitimleri ile destekleniyor. Gelişim ve danışmanlık için çeşitli platformlar kurulmuş durumda. Bu ay, bir şekilde karşımıza çıkan, tanışmaktan çok memnun olduğum girişimcilik ile ilgili girişimleri (!) paylaşıyorum.

Kurum İçi Girişimcilik:

Girişim Fabrikası'nın gerçekleştirdiği **Kurum İçi Girişimcilik Konferansı**, şöyle özetlenebilir: Siz kurum

içinde fikri/projesi olan, girişimcilik yeteneği yüksek çalışanlara, kendi projelerini geliştirmelerine kontrollü ve güvenilir bir oluşum içinde olanak sağlamazsanız, zamanla kurumsal gelişimde olumsuz etkilenirsiniz. Çünkü ya o kişiler kurumunuzdan ayrılır ya da yaratıcı fikirlerini kuruma iletmekten vazgeçerler. Konferansın açılış konuşmasını yapan **Hüsnü Özyeğin**, paylaştığı tecrübeleri ve gerçek isimlerle aktardığı hikayeleri ile insanın neden en önemli kaynak olduğunu aktardı. İnsan şevki olmadan, hiçbir maddi veya manevi teşvikin işe yarayamayacağını altını çizdi. Gün içinde, kurumlarda kendi projelerini inisiyatif alıp gerçekleştirmek isteyen kişilere yönelik Sabancı Holding, Eczacıbaşı Topluluğu, TEB ve GE'nin örnek çalışmaları aktarıldı. Fatmanur Erdoğan, girişimciliği tetikleyen ana trendleri paylaşırken, aktif merak konusunu vurguladı. İhsan Elgin ise kapanış konuşmasında “aktif merak”ın en yakın arkadaşı “huzursuzluk”u hatırlattı. Huzursuzlukta bile olsa, insan yalnız olmadığını hatırlayınca seviniyor.

Koç University Küresel Girişimcilik Yarışması:

UC Berkeley Haas İşletme Fakültesi ile Koç Üniversitesi'nin ortaklaşa gerçekleştirdiği Küresel Sosyal Girişimcilik Yarışması (Global Social Venture Competition-GSVC) İstanbul'da ikinci kez düzenleniyor. GSVC, dünya genelinde sosyal girişimciler için danışmanlık ve tanıtım hizmeti sağlayan, ödüller veren ve öğrenciler tarafından yönetilen bir inisiyatif. Düzenledikleri yarışmada da sürdürülebilir bir şekilde pozitif sosyal değişiklik getiren gerçek ticari işlerin yaratılmasını destekliyor. GSVC, azimli ve hırslı girişimcilerin kendi fikirlerini dünya üzerinde

olumlu etkiye sahip olacak ticari işlere dönüştürebilmeleri için onlara danışmanlık hizmeti de sunduğundan, her ülke birincisinin küresel yarışmaya katılması, girişimlerine danışmanlık hizmeti almalarına da olanak sağlıyor.

Sosyal Girişimci Genç Liderler Akademisi Mentorluk Kampı:

Sosyal Girişimci Genç Liderler Akademisi (SOGLA), sosyal girişimci lider adayları yetiştiren ve sosyal girişimcilik kavramını yayan bir kurum. Yönetim ve geliştirme bayrağını, yeni nesil liderlere bırakmış ve kendi kendini yöneten bir yapı... Geçen yıl ilk defa gerçekleştirilen SOGLA Mentorluk Kampı da amaçlarını gerçekleştirmek için uyguladıkları araçlardan biri. Bu yılki kamp, 31 Ekim-2 Kasım tarihlerinde İzmir Seferihisar Belediyesi paydaşlığıyla, Atlantis Tatil Köyü'nde gerçekleştirildi. Kamp, “sosyal fayda yaratma” amacıyla yola çıkan **10 genç sosyal girişimciye** sürdürülebilir sistemler kurmaları için destek oluyor. Program, genç sosyal girişimcilerin birlikte hareket ederek, yardımlaşarak, paylaşarak hareket etmelerini, sosyal iş modellerinde yer alan eksikliklerin giderilmesini amaçlıyor.

Bubble It!:

Değişime ve gelişime farklı bir yönden bakan, bu nedenle de sanat tarafı olan bir inisiyatif Bubble It!. Proje, görselleştirme ve sosyal girişimin gücüne inanan farklı alanlardaki uzmanları kapsıyor. Bu etkinliklerde sosyal girişimciler ve çizerler bir araya geliyor, hikaye anlatıcılığı üzerine eğitim alıyor ve beraber değişim hikayeleri anlatan kısa çizgi romanlar üretiyorlar. İlk Bubble It! etkinliğinin de 21-23 Kasım'da İstanbul'da gerçekleştiğini unutmadan söyleyelim.

2.YEŞİL ŞEHİRLER ZİRVESİ

11-12 Aralık 2014
BURSA

“Sürdürülebilir Gelecek İçin İtibarlı Şehirler”

DESTEKLEYEN KURUMLAR

BASIN SPONSORLARI

İstanbul Boğazı'nda son 10 günde üçüncü kez domuzla karşılaşıldı. **Yaban domuzu** bu kez Tophane rıhtımından karaya çıkarıldı. 3. Köprü ve 3. Havaalanı inşaatları için Kuzey Ormanları'nın talan edilmesi, doğal hayatından koparılan hayvanlara yaşam alanı bırakmıyor.

Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) konut ve ticaret alanı olarak belirlediği **Adana 5 Ocak Stadyumu**'nun yerine karşı açılan dava haklı bulundu. Şehir Plancıları Odası Adana Şubesi'nin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açtığı davada mahkeme, odanın talebini haklı buldu ve yürütmeyi durdurdu.

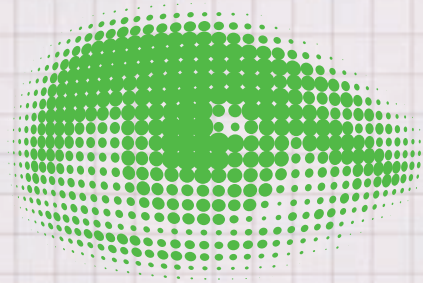
Danıştay Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın hazırladığı **Milli Parklar Yönetmeliği**'nde değişiklik getiren düzenlemenin yürütmesini durdurdu. TMMOB Orman Mühendisleri Odası'nın, 18 Mart 2014'te Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren yönetmeliğin 1. maddesinin iptali için açtığı davada Danıştay, söz konusu maddede yer alan "kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk arz eden" ifadesinin yürütmesinin durdurulmasına karar verdi.

Çanakkale'deki 1. derece arkeolojik sit alanı olan **Arisbe** antik kentinin sit derecesi, araziye inşa edilmek istenen proje için düşürülmek isteniyor. Projede kruvaziyer liman ve oteller var.

Sakarya'nın Karasu ilçesinde nesli tükenme tehlikesi nedeniyle koruma altına alınan, renk ve özel ötüşleriyle tanınan 18 saka kuşunu özel düzenekle yakaladığı öne sürülen avcıya, **8 bin 181 TL'lik para cezası** verildi. Yakalanan saka kuşları ise doğaya bırakıldı.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın, Demirkazık Dağı Yaban Hayatı Ge-

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Çanakkale'deki Arisbe antik kentinin sit derecesi düşürülmeye çalışılıyor; Rusya'daki Rostov Nükleer Santrali devre dışı bırakıldı; Yedikule Bostanları için tehlike çanları çalıyor; Kavak Hidroelektrik Santrali için yapılan kaçak köprü mühürlendi...

 Gözde İVGİN

lištirme Sahası'ndaki **12 yabankeçisinin avlanması için açtığı ihale** sonuçlandı. Bakanlığın her yıl düzenlediği ihalede bu yıl kota 12 olarak belirlendi. Keçi başına 4 bin 500 lira tahmini bedelle açılan ihalede rakam 17 bin 875 liraya kadar çıktı ve ihaleyi kazanan şirket, toplamda 214 bin 500 lira ödeme yaptı.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın "**e-çevre izinleri**" uygulaması, internet sunucusunda yaşanan sorun nedeniyle durduruldu. TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Başkanı Baran Bozoğlu, sunucuda yaşanan sorunla sistemdeki tüm kritik bilgilerin silindiğini iddia ederken, Bakanlık yetkilileri herhangi bir veri kaybının olmadığını açıkladı.

Çeşme'de tartışması ve hukuki süreci devam eden TOKİ projesi konusunda İzmir Valiliği'nin "**ÇED Raporu'na gerek yoktur**" kararı verdiği açıklandı. TOKİ, inşaat alanına tabelasını dikip şantiye binasını da kurdu.

Rusya'nın güneyinde yer alan ve Türkiye'ye yaklaşık 500 kilometre mesafede bulunan **Rostov Nükleer Santrali** güvenlik sistemlerinin alarm vermesi üzerine acilen devre dışı bırakıldı.

Tunceli'de Munzur Vadisi içinde yapılması planlanan **4 HES projesi**, Ankara 3'üncü İdare Mahkemesi tarafından hukuka aykırı ve ÇED yeterliliği olmadığı gerekçesiyle iptal edildi.

Artvin Arhavi'de şehir içine yapılması planlanan **Kavak Hidroelektrik Santrali** projesinin ulaşımını kolaylaştırmak için 18. yüzyıldan kalma Orçi Köprüsü'nün hemen yanında **kaçak bir köprü** yapıldı. Yeni köprünün yapımı sırasında dere yatağıyla oynayan firma, Orçi Deresi Köprüsü'nün açıkta kalmasına neden oldu. Sel taşkınları sonucunda suyun altında kalan kaçak köprüyü bölge halkının şikayet etmesi üzerine Artvin İl Özel İdaresi İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü kaçak köprüyü mühürlledi.

Denizli'nin Çal ilçesinde, tek başına dolaşan, iriliği ve tarım arazilerine zarar vermesi nedeniyle köylülerin

“Çal canavarı” adını taktığı 340 kilogramlık yabandomuzu, bir grup avcı tarafından tüfekte öldürüldü.

İstanbul’da Fatih Belediyesi ile Büyükşehir Belediyesi’nin yıkararak yerine park yapmak istediği tarihi **Yedikule Bostanları** için yeniden tehlike çanları çalıyor.

Halkın, çevrecilerin, tarihçilerin ve meslek örgütlerinin yoğun tepkisi üzerine durdurulan park inşaatının son haftalarda tam gaz sürdürüldüğü ortaya çıktı.

Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, İstanbul’a su sağlayan Büyükçekmece Gölü, Sazlıdere Barajı ve Terkos Gölü’nün kirlilik, yapılaşma ve mega projeler nedeniyle yok olma tehlikesi altında olduğu konusunda uyarı yaptı. Oda, İstanbul Avrupa Yakası Su Havzaları’na yaptığı teknik tespit gezisinin sonuçlarını raporlaştırdı.

Marmaris’te ilk belirlemelere göre piknik tüpü iddiasıyla çıkan orman yangınında **44 hektarlık alan kül oldu**. Aynı gün içinde Antalya, Adana ve Seydikemer’de de orman yangınları yaşandı. Haziran’da 125 hektarı kül olan Adrasan’da ise yeni imar planları hazırlanıyor.

Türk Standardları Enstitüsü’nün (TSE) ilk “güvenli yeşil bina” belgesi, **Iğdır Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü hizmet binasına** verildi.

Ayvalık Belediyesi, güneşten elektrik elde etmeye hazırlanıyor. İlçede kurulması planlanan 3.5 MW’lık güneş enerjisi santralinden elde edilecek elektrik belediyede kullanılacak, fazlası ise satılacak.

Manisa’nın Soma ilçesi Yırca köyünde, Kolin Grubu tarafından termik santral yapılacak bölgedeki zeytin ağaçlarının kesilmemesi için nöbet tutan köylülere şirketin güvenlik

görevlileri saldırdı. Arbedede bir köylü başından yaralandı, şirketin dozerleri alana girdi, **6 bin zeytin ağacı kesildi**. Konuyla ilgili açıklama yapan **Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç**, “Dağ taş zeytin ağaçlarıyla dolmuştur. Bu, güçlü bir sanayi haline geldi. Bunlar güzel şeyler ama Türkiye’nin enerjiye de ihtiyacı var. Bu enerji için zengin maden rezervlerinin bir şekilde termik santral olarak da hayata geçirilmesi lazım. İkisi arasındaki dengeyi kurallara bağlamak gerekiyor” dedi.

Akkuyu NGS Elektrik Üretim tarafından Mersin’de yapılacak Türkiye’nin ilk nükleer santrali için hazırlanan **ÇED raporu askıya çıktı**. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü’nün internet sitesinde 24 Ekim’de yayımlanan duyuruda, raporun İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu tarafından yeterli bulunmuş olduğu belirtildi.

İstanbul’un su ihtiyacını karşılayan **Melen** hattının Karasu Kuzuluk Mahallesi bölümünde yaşanan patlama nedeniyle su akışı kesilirken, hatta

bulunan sular bölgedeki evleri ve ahırları sular altında bıraktı.

Resmi Gazete’de yayımlanan habere göre Bakanlar Kurulu’nun Antalya, Denizli, Sakarya, Erzurum, Giresun ve Karaman illerinde kurulacak hidroelektrik santralleri ve İzmir, Aydın, Hatay illerinde kurulacak rüzgar enerjisi santralleri (RES) ile bunların enerji nakit hatlarının yapımı amacıyla, belirlenen taşınmazların tapuda Hazine adına tescil edilmek üzere Maliye Bakanlığı tarafından acele kamulaştırılması kararı aldığı belirtildi.

Slovenya’da yağmur ve şiddetli rüzgar, ülkede altı kişinin ölümüne ve yaklaşık 2 bin evin sel suyu altında kalmasına neden oldu.

Pakistan’da bir ay içerisinde kuraklık nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 29’a yükseldi.

Kaynaklar: Yeşil Gazete, Bianet, Sol, Başka Haber, Cumhuriyet, Birgün, CNN Türk, Evrensel, www.yapi.com.tr, Vatan, Radikal, Yurt, Milliyet, Sendika.org, Doğan Haber Ajansı, Anadolu Ajansı, Haber7

Resimli Türkiye Florası Cilt: 1

Editör: Adil Güner

Dizi Editörü: Tuna Ekim

Yayınevi: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014

Türkiyeli botanikçi ve bitkiseverlere müjde: Ülkemiz bitkilerini ilk kez “Türkçe” anlatan bir bilimsel kaynağımız var artık: “**Resimli Türkiye Florası**”. 28 cilt olarak planlanan eser; Flora Araştırmaları Derneği, Ali Nihat Gökyiğit Vakfı, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Türkiye İş Bankası’nın işbirliği ve Cumhurbaşkanlığı’nın desteğiyle yayımlandı. 30’a yakın bilim insanının katkısı ile Adil Güner ve Tuna Ekim’in editörlüğünde hazırlanan kitapta Türkiye coğrafyası, jeolojisi, toprak, iklim ve bitki örtüsünün genel yapısı, botanik tarihçesi ve halk botanikçi ile ilgili terimler, kaynaklar yer alıyor. Hem Latince hem de Türkçe isimlerinin belirtildiği bitkilerin tanımlayıcı özellikleri, yakın türlerden farkları ve yayılış bilgilerinin yanı sıra teknik kalem ve sulu boya çizimleri de bulunuyor. Cumhuriyet’in 100. yılı onuruna hazırlanan serinin 2023’te tamamlanması planlanıyor. Şu bilgiyi de unutmadan verelim: Türkiye ile ilgili yayımlanan ilk flora çalışması, İsviçreli botanikçi Edmond Boissier tarafından 1867- 1884 yılları arasında hazırlanan 5 ciltlik “Flora Orientalis”. Kitap, Türkiye’nin yanı sıra Ortadoğu, Balkanlar, Kafkasya gibi ülkeleri de kapsıyor. İkincisi ise Peter Davis’in hazırladığı 10 ciltlik “Flora of Turkey and the East Aegean Islands”...

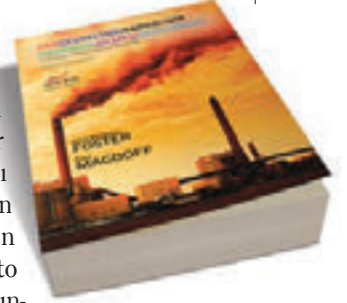
Her Çevrecinin Kapitalizm Hakkında Bilmesi Gerekenler

Yazar: John Bellamy Foster, Fred Magdoff

Çeviri: Özgün Aksakal

Yayınevi: Patika Kitap, 2014

Çevre ve iktisat alanlarındaki çalışmalarıyla tanınan **John Bellamy Foster** ile **Fred Magdoff**’un kaleme aldığı bu kitap, “yeşil bir kapitalizm” ihtimalini ve parçalı kimi reform tasarılarını reddeden çevrecilerin konumunu keskin bir üslupla savunan bir manifesto niteliğinde. Yazarlar, içinde bulunduğumuz ekonomik gerçekliği net bir biçimde kavramaksızın ekolojik yıkımı tersine çevirme mücadelesinin söz konusu olamayacağını savunuyorlar. Hatta bu savı daha da ileri taşıyarak, kapitalizmin çevreci bir biçimde yeniden tasarlanması veya salt teknolojik kimi yeniliklerin benimsenmesi gibi yöntemlerin de felaketi önleyemeyeceğini öne sürüyorlar. Önümüzdeki çevresel faciannın temel nedeni, sisteme yön veren mantığın ta kendisidir ve egemen konumdakiler -ne kadar “yeşil” görünürlerse görünsünler- gereken dönüşümleri pratiğe geçirmekten acizler. Çağımızın en büyük iki meselesi olan ekolojik krizi ve yalpalayan kapitalist ekonomiyi bütünlüklü ve anlaşılır bir biçimde ele alan kitabı çevre hareketinde önemli tartışmalar yaratacağı da açık.

Isınan Bir Dünya için Risk, Belirsizlik ve Ekonomi İklim Kumarhanesi

Yazar: William D. Nordhaus

Yayınevi: Yale University Press, Ekim 2013

Dünya bir iklim kumarı oynuyor. İklim Değişikliği ve daha bilinen ismiyle Küresel Isınmanın sonuçlarını günbegün yaşıyoruz ancak bu insan-sebepli (androponik) tehlikenin sonuçlarını ve yaratacağı riskleri anlamak hayati öneme sahip. Yale Üniversitesi Ekonomi Bölümünün önemli araştırmacılarından William D. Nordhaus’un The Climate Casino: Risk, Uncertainty, and Economics for a Warming World (İklim Kumarhanesi: Isınan Bir Dünya için Risk, Belirsizlik ve Ekonomi) isimli çalışması, tam da bu eksikli-

ği kapamaya yönelik son derece önemli bir çalışma. Küresel Isınma ile bir İklim Kumarhanesi’ne giriş yaptığımızı ve küresel ısınma zararını umarsızca yuvarladığımızı belirten William D. Nordhaus, kitabında halen bu risk alanından çıkış şansımız olduğunu ve bunu nasıl başarabileceğimizi ortaya koyuyor. Kyoto Protokolü gibi daha önceki uluslararası anlaşma ve politikaların neden başarısız olduğuna dair yeni bir analiz geliştiren Nordhaus, karbondioksit emisyonlarını etkili bir biçimde azaltacak yeni politikaların nasıl geliştirilebileceğine dair de yeni tezler öne sürüyor.

Coca-Cola İçecek 2013 Sürdürülebilirlik Raporu Yayınlandı

GRI G4 raporlama ilkelerini Türkiye’de bu yıl ilk defa uygulamaya koyan az sayıda şirketten biri olarak, sürdürülebilirlik performansımızı ‘İnsan’, ‘Çevre’ ve ‘Toplum’ başlıkları altında tüm paydaşlarımızın bilgisine sunuyoruz.

Sürdürülebilirlik performansımızın detaylarına www.cci.com.tr adresinde yer alan 2013 Sürdürülebilirlik Raporumuzdan ulaşabilirsiniz.

Coca-Cola İçecek

Şekerbank

ENERJİYİ VE
EMEĞİ KORUYAN

eKO
KREDİ

Doğa
için
güzel
haber

Enerji verimliliği yatırımlarının finansmanında Türkiye'de öncü rol edinen Şekerbank, EKOkredi ile bugüne kadar 59 bini aşkın bireysel müşteri, esnaf, çiftçi, işletme ve KOBİ'yi enerji tasarrufuyla tanıştırdı. EKOkredi ile 15,8 milyar kilovatsaat enerji tasarrufu sağlandı, 3,5 milyon ton karbon salımı engellendi, 79 bini aşkın konut yalıtımı desteklendi ve 144 milyon metreküp doğalgaz tasarrufu elde edildi. Şekerbank, EKOkredi ile emeği ve enerjiyi koruyarak ülkemiz ekonomisine destek olmaya devam ediyor.

ekokredi.com.tr | 444 78 78